

Uradni list Republike Slovenije

Internet: www.uradni-list.si

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. 31 Ljubljana, torek 9. 4. 2024

ISSN 1318-0576 Leto XXXIV

DRŽAVNI ZBOR

899. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (ZOUTPI-B)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (ZOUTPI-B)

Razlašam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (ZOUTPI-B), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 28. marca 2024.

Št. 003-02-1/2024-50
Ljubljana, dne 5. aprila 2024

Nataša Pirc Musar
predsednica
Republike Slovenije

Z A K O N

O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OMEJEVANJU UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV (ZOUTPI-B)

1. člen

V Zakonu o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. 9/17 in 29/17) se v 1. členu besedilo »Delegirano direktivo Komisije 2014/109/EU z dne 10. oktobra 2014 o spremembi Priloge II k Direktivi 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z vzpostavitvijo knjižnice slikovnih opozoril, ki se uporabljajo za tobačne izdelke (UL L št. 360 z dne 17. 12. 2014, str. 22)« nadomesti z besedilom »Delegirano direktivo Komisije (EU) 2022/2100 z dne 29. junija 2022 o spremembi Direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede umika nekaterih izjem v zvezi z ogrevanimi tobačnimi izdelki (UL L št. 283 z dne 3. 11. 2022, str. 4)«.

2. člen

V 3. členu se 12. točka spremeni tako, da se glasi:

»12. Elektronska cigareta je izdelek, ki se lahko uporablja za vdihavanje hlapov, ki vsebujejo nikotin, skozi ustnik ali kateri koli sestavni del tega izdelka, vključno s polnilom, rezervoarjem

in napravo brez polnila ali rezervoarja. Elektronske cigarete so lahko take, da se po uporabi zavržejo ali pa se ponovno napolnijo s pomočjo posodice za ponovno polnjenje in rezervoarja ali pa se lahko napolnijo s polnilom za enkratno uporabo. Šteje se, da gre za elektronsko cigareto tudi, če se ta ponovno napolni s pomočjo posodice za ponovno polnjenje brez nikotina in rezervoarja ali pa se napolni s polnilom za enkratno uporabo brez nikotina za vdihavanje hlapov brez nikotina.«.

Za 12. točko se doda nova 12.a točka, ki se glasi:

»12.a Elektronska cigareta brez nikotina je izdelek za enkratno uporabo, ki vsebuje rezervoar s tekočino brez nikotina in se uporablja za vdihavanje hlapov, ki ne vsebujejo nikotina, skozi ustnik ali katerikoli sestavni del tega izdelka.«.

17. točka se črta.

Za 19. točko se doda nova 19.a točka, ki se glasi:

»19.a Novi nikotinski izdelek je izdelek, ki ne spada v nobeno od naslednjih kategorij izdelkov, ki vsebujejo nikotin, vendar ne vsebujejo tobaka: elektronske cigarete, posodice za ponovno polnjenje in registrirani izdelki za nikotinsko nadomestno zdravljenje.«.

Za 22. točko se doda nova 22.a točka, ki se glasi:

»22.a Ogrevani tobačni izdelek je nov tobačni izdelek, ki se segreva, da proizvede emisijo, ki vsebuje nikotin in druge kemikalije in ki jo uporabnik nato vdihne, in je, odvisno od njegovih značilnosti, brezdimni tobačni izdelek ali tobačni izdelek za kajenje.«.

Za 23. točko se doda nova 23.a točka, ki se glasi:

»23.a Posodica za ponovno polnjenje brez nikotina je embalaža, ki vsebuje tekočino brez nikotina, ki se lahko uporablja za ponovno polnjenje elektronskih cigaret.«.

25. točka se spremeni tako, da se glasi:

»25. Povezani izdelki v skladu z Direktivo 2014/40/EU so elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje, ter zeliščni izdelki za kajenje. V skladu s tem zakonom so povezani izdelki tudi elektronske cigarete brez nikotina in posodice za ponovno polnjenje brez nikotina, zeliščni izdelki za segrevanje, novi tobačni izdelki, novi nikotinski izdelki. V skladu s tem zakonom so povezani izdelki tudi pripomočki oziroma naprave za uporabo povezanih izdelkov iz prvega stavka in prejšnjega stavka te točke, brez katerih povezanih izdelkov ni mogoče uporabljati.«.

40. točka se spremeni tako, da se glasi:

»40. Tobak za zvijanje je tobak, ki ga za zvijanje cigaret uporabljajo potrošniki ali prodajna mesta.«.

Za 50. točko se doda nova 50.a točka, da se glasi:

»50.a Zeliščni izdelek za segrevanje je izdelek na osnovi rastlin, zelišč ali sadja, ki ne vsebuje tobaka, pri uporabi katerega poteka postopek segrevanja.«.

3. člen

V 11. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Prepovedano je dajanje na trg cigaret, tobaka za zvijanje in ogrevanih tobačnih izdelkov z značilno aromo.«.

4. člen

V 12. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Prepovedano je dajanje na trg cigaret, tobaka za zvijanje in ogrevanih tobačnih izdelkov, ki vsebujejo aromatične snovi v kateri koli od komponent, kot so filtri, papir, ovoji in kapsule, ali imajo tehnične značilnosti, ki omogočajo spreminjanje vonja ali okusa tobačnega izdelka ali jakosti dima. Filtri, papirji in kapsule ne smejo vsebovati tobaka ali nikotina.«.

5. člen

V 13. členu se za šestim odstavkom doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Podobe zavojčkov in kakršne koli zunanje embalaže tobačnih izdelkov, ki so ciljno usmerjene na potrošnike, morajo biti skladne z določbami 2. oddelka (Označevanje in embalaža) II. poglavja tega zakona.«.

6. člen

V 14. členu se v prvem odstavku napovedni stavek spremeni tako, da se glasi: »Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobačnih izdelkov za kajenje, vključno z ogrevanimi tobačnimi izdelki, če gre za tobačne izdelke za kajenje, se navede naslednje splošno opozorilo:«.

V drugem odstavku se napovedni stavek spremeni tako, da se glasi: »Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobačnih izdelkov za kajenje, vključno z ogrevanimi tobačnimi izdelki, če gre za tobačne izdelke za kajenje, se navede naslednje informativno sporočilo:«.

V tretjem odstavku se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Pri zavojčkih s cigaretami, zavojčkih z ogrevanimi tobačnimi izdelki, če gre za tobačne izdelke za kajenje, in zavojčkih kvadraste oblike s tobakom za zvijanje se splošno opozorilo prikaže na spodnjem delu ene stranske površine zavojčka, medtem ko se informativno sporočilo prikaže na spodnjem delu druge stranske površine.«.

7. člen

V 15. členu se v prvem odstavku prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobačnih izdelkov za kajenje, vključno z ogrevanimi tobačnimi izdelki, kadar gre za tobačne izdelke za kajenje, se navedejo sestavljena zdravstvena opozorila.«.

8. člen

V 22. členu se deveti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(9) Gospodarski subjekt, vključen v trgovino s tobačnimi izdelki, ne sme spreminjati ali brisati evidentiranih podatkov.«.

9. člen

V 25. členu se v drugem odstavku v prvem stavku za besedo »odstavka« vejica in besedilo »kadar NLZOH oceni, da je to zaradi spremenjenih razmer potrebno« črtata.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) NLZOH proizvajalcem in uvoznikom zaračunava pristojbine za prejemanje, shranjevanje, obravnavo in analiziranje podatkov, predloženih na podlagi tega člena.«.

Dosedanji tretji odstavek, ki postane četrti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Minister določi obliko in način uradnega obveščanja ter višino pristojbin iz tega člena.«.

10. člen

V 26. členu se v tretjem odstavku napovedni stavek spremeni tako, da se glasi: »Elektronske cigarete, elektronske

cigarete brez nikotina, posodice za ponovno polnjenje in posodice za ponovno polnjenje brez nikotina morajo izpolnjevati naslednje pogoje:«.

1. točka se spremeni tako, da se glasi:

»1. tekočina z nikotinom ali brez nikotina se da na trg le v temu namenjenih posodicah za ponovno polnjenje s prostornino največ 10 ml, v elektronskih cigaretah, ki se po uporabi zavržejo, elektronskih cigaretah brez nikotina ali v polnilih za enkratno uporabo z nikotinom ali brez nikotina, pri čemer prostornina polnil ali rezervoarjev ne presega 2 ml;«.

3. točka se spremeni tako, da se glasi:

»3. tekočina z nikotinom ali brez nikotina ne vsebuje dodatkov iz prvega odstavka 12. člena tega zakona;«.

4. točka se spremeni tako, da se glasi:

»4. pri izdelavi tekočine z nikotinom ali brez nikotina se uporabljajo le čiste sestavine. V tekočini so snovi, razen sestavin iz 2. točke drugega odstavka tega člena, le v sledeh, če so take sledi med izdelavo neizogibne s tehničnega vidika;«.

7. točka se spremeni tako, da se glasi:

»7. ne morejo jih uporabljati otroci, so zaščitene pred nedovoljenimi posegi, lomljenjem in puščanjem ter imajo mehanizem, ki zagotavlja ponovno polnjenje brez puščanja;«.

Za 7. točko se doda nova 8. točka, ki se glasi:

»8. tekočina z nikotinom ali brez nikotina ne sme vsebovati nikakršnih arom, razen okusa ali vonja tobaka.«.

V petem odstavku se napovedni stavek spremeni tako, da se glasi: »Zavojčki in zunanja embalaža elektronskih cigaret, elektronskih cigaret brez nikotina, posodic za ponovno polnjenje in posodic za ponovno polnjenje brez nikotina:«.

2. točka se spremeni tako, da se glasi:

»2. ne glede na prejšnjo točko ne vsebujejo elementov ali značilnosti iz 17. člena tega zakona, razen iz prve alineje prvega odstavka glede podatkov o vsebnosti nikotina in podatkov, ki se nanašajo na okus ali vonj tobaka ter razen pri elektronskih cigaretah brez nikotina in posodicah za ponovno polnjenje brez nikotina, navajajo naslednje zdravstveno opozorilo, ki ustreza zahtevam iz drugega in tretjega odstavka 16. člena tega zakona: »Izdelek vsebuje nikotin, ki povzroča hudo zasvojenost. Nekadilcem se uporaba odsvetuje.«.«.

V osmem odstavku se na koncu doda besedilo »NLZOH in Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije dasta na zahtevo vse informacije, prejete v skladu s tem členom, na voljo Evropski komisiji in drugim državam članicam EU, pri čemer zagotovita, da se poslovne skrivnosti in druge zaupne informacije obravnavajo zaupno.«.

Za štirinajstim odstavkom se doda nov petnajsti odstavek, ki se glasi:

»(15) Določbe o predložitvi uradnega obvestila iz prvega odstavka, njegove vsebine iz drugega odstavka, vključitvi navodila za uporabo s podatki iz četrtega odstavka, predložitvi podatkov iz šestega odstavka, spremljanju razvoja trga iz sedmega odstavka, objavi na spletu, dajanju podatkov na voljo javnosti in dajanju informacij iz osmega odstavka, vzpostavitvi in vzdrževanju sistema zbiranja podatkov ter posredovanju zbranih podatkov iz devetega odstavka, sprejemanju ukrepov in obveščanju organov iz desetega odstavka, posredovanju dodatnih podatkov iz enajstega odstavka, obveščanju iz dvanajstega odstavka, pravici zaračunanja pristojbin iz trinajstega odstavka in določitvi podrobnejših pogojev iz štirinajstega odstavka tega člena, veljajo tudi za elektronske cigarete brez nikotina in posodice za ponovno polnjenje brez nikotina.«.

11. člen

V 28. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(poročanje o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje in zeliščnih izdelkov za segrevanje)«.

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Proizvajalci in uvozniki zeliščnih izdelkov za kajenje in zeliščnih izdelkov za segrevanje NLZOH predložijo seznam vseh sestavin in njihove količine, uporabljene pri izdelavi teh izdelkov, posebej za vsako znamko in za vsako vrsto. Uradno

obvestilo se predloži elektronsko šest mesecev pred namernim dajanjem na trg novega ali spremenjenega zeliščnega izdelka za kajenje ali zeliščnega izdelka za segrevanje. Proizvajalci ali uvozniki zeliščnih izdelkov za kajenje in zeliščnih izdelkov za segrevanje obvestijo NLZOH, če se sestava izdelka tako spremeni, da vpliva na podatke, predložene na podlagi tega člena.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) NLZOH proizvajalcem in uvoznikom zaračunava pristojbine za prejemanje, shranjevanje, obravnavo, analiziranje in objavljane podatkov, predloženih na podlagi tega člena.«.

Dosedanji tretji odstavek, ki postane četrti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Minister določi podrobnejše pogoje glede poročanja o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje in zeliščnih izdelkov za segrevanje terin višino pristojbin iz tega člena.«.

12. člen

Naslov V. poglavja se spremeni tako, da se glasi: »V. OGLAŠEVANJE, PROMOCIJA, SPONZORIRANJE, PRODAJA IN UVOZ«.

13. člen

V 30. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(prepoved prodaje in pridobivanja)«.

Za šestim odstavkom se dodata nova sedmi in osmi odstavek, ki se glasita:

»(7) Posameznik ne sme prodajati ali dati na trg tobaka, tobačnih izdelkov ali povezanih izdelkov.

(8) Posameznik ne sme pridobivati tobaka, tobačnih izdelkov ali povezanih izdelkov v nasprotju s tem členom.«.

14. člen

Za 30. členom se doda nov 30.a člen, ki se glasi:

»30.a člen

(prepoved uvoza)

(1) Uvoz izdelkov iz prvega odstavka 11. člena, prvega, drugega in tretjega odstavka 12. člena in 24. člena tega zakona je prepovedan.

(2) Posameznik ne sme uvažati tobaka, tobačnih izdelkov ali povezanih izdelkov, razen izdelkov, ki so v pošiljkah ali osebnih prtljagi potnika oproščeni plačila uvoznih dajatev v skladu s predpisom, ki ureja sistem oprostitev carin v EU.«.

15. člen

Naslov VII. poglavja se spremeni tako, da se glasi: »VII. PREPOVED KAJENJA«.

16. člen

V 39. členu se v tretjem odstavku na koncu tretje alineje podpičje nadomesti s piko, četrta alineja pa črta.

Četrti odstavek se črta.

Dosedanji peti odstavek postane četrti odstavek.

17. člen

40. člen se črta.

18. člen

Besedilo 41. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravljajo Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Finančna uprava Republike Slovenije in policija ter občinsko redarstvo.

(2) Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor nad:

1. emisijami katrana, nikotina in ogljikovega monoksida iz cigaret iz 7. člena tega zakona;

2. prepovedjo dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo iz 11. člena tega zakona;

3. prepovedjo dajanja na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo dodatke iz 12. člena tega zakona;

4. poročanjem in obveščanjem proizvajalcev in uvoznikov o sestavinah in emisijah tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov v skladu z 9., 10. in 25. členom, prvim, drugim in šestim odstavkom 26. člena ter 28. členom tega zakona;

5. obveznostmi, ki jih morajo izpolnjevati proizvajalci, uvozniki in distributerji elektronskih cigaret, elektronskih cigaret brez nikotina, posodic za ponovno polnjenje in posodic za ponovno polnjenje brez nikotina iz devetega, desetega in enajstega odstavka 26. člena tega zakona in pogoji, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete, elektronske cigarete brez nikotina, posodice za ponovno polnjenje in posodice za ponovno polnjenje brez nikotina iz tretjega odstavka 26. člena tega zakona;

6. prepovedjo kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v javnih prostorih iz 39. člena tega zakona;

7. posamezniki, ki ne upoštevajo prepovedi kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v javnih prostorih iz 39. člena tega zakona.

(3) Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije na podlagi lastnih ugotovitev ali ugotovitev NLZOH, da se tobak, tobačni izdelki in povezani izdelki proizvajajo, prodajajo ali dajejo na trg v nasprotju s 7., 8., 11., 12. in 26. členom tega zakona, z odločbo prepove proizvodnjo in prodajo teh izdelkov ter odredi njihovo odstranitev iz proizvodnje in prodaje.

(4) Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije na podlagi ugotovitev NLZOH, da za določeno znamko in vrsto tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov njihovi proizvajalci in uvozniki ne izpolnjujejo obveznosti poročanja ali obveščanja o izdelkih iz 9., 10., 25., 26. in 28. člena tega zakona, z odločbo prepove prodajo teh izdelkov in odredi njihovo odstranitev iz prodaje.

(5) Na zahtevo Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije ali Finančne uprave Republike Slovenije lahko NLZOH opravlja laboratorijska preskušanja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov. Pravne in fizične osebe, ki dajejo na trg tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke, morajo dati pristojnemu inšpektorju oziroma inšpektorici (v nadaljnjem besedilu: inšpektor) brezplačno na razpolago vzorec takšnega izdelka. Če se z laboratorijskim preskušanjem ugotovi, da odvzeti vzorec v postopku opravljanja nadzora ni v skladu z določbami tega zakona, stroške laboratorijskega preskušanja nosi pravna ali fizična oseba, pri kateri je bil vzorec odvzet.

(6) Inšpektorat Republike Slovenije za delo opravlja nadzor nad:

1. prepovedjo kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v delovnih prostorih iz 39. člena tega zakona;

2. posamezniki, ki ne upoštevajo prepovedi kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v delovnih prostorih iz 39. člena tega zakona.

(7) Tržni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor poslovnih subjektov, in sicer nad:

1. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati tobak in tobačni izdelki iz 13. do 20. člena tega zakona;

2. prepovedjo dajanja na trg tobaka za oralno uporabo iz 24. člena tega zakona;

3. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete, elektronske cigarete brez nikotina, posodice za ponovno polnjenje in posodice za ponovno polnjenje brez nikotina iz četrtega in petega odstavka 26. člena tega zakona;

4. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati zeliščni izdelki za kajenje iz 27. člena tega zakona;

5. prepovedjo sponzoriranja in oglaševanja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov iz 29. člena tega zakona;

6. prepovedjo prodaje iz 30. in 31. člena tega zakona;

7. prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov brez dovoljenja iz 32. člena tega zakona in vidnostjo dovoljenja v poslovnem prostoru iz tretjega odstavka 34. člena tega zakona.

(8) Finančna uprava Republike Slovenije opravlja nadzor nad:

– pogoji, določenimi v 22. in 23. členu tega zakona, ki jih morajo izpolnjevati tobak in tobačni izdelki;

– pogoji, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete, elektronske cigarete brez nikotina, posodice za ponovno polnjenje in posodice za ponovno polnjenje brez nikotina iz tretjega odstavka 26. člena tega zakona pri uvozu iz tretjih držav, pri čemer mu podpora zagotavlja Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije;

– posamezniki, ki prodajajo, dajejo na trg ali pridobivajo tobak, tobačne ali povezane izdelke v nasprotju s sedmim in osmim odstavkom 30. člena tega zakona;

– prepovedjo uvoza iz 30.a člena tega zakona;

– prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov brez dovoljenja iz 32. člena tega zakona.

(9) Če Tržni inšpektorat Republike Slovenije ugotovi, da se tobak in tobačni izdelki proizvajajo, prodajajo ali dajejo na trg v nasprotju s 13. do 20. členom tega zakona ali se prodajajo brez dovoljenja iz 32. člena tega zakona, z odločbo prepove njihovo proizvodnjo, prodajo ali dajanje na trg ter odredi njihovo odstranitev iz proizvodnje ali prodaje.

(10) Če Finančna uprava Republike Slovenije ugotovi, da se tobak, tobačni in povezani izdelki prodajajo brez dovoljenja iz 32. člena tega zakona, z odločbo prepove njihovo prodajo ter odredi njihovo odstranitev iz proizvodnje ali prodaje.

(11) Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije na podlagi prejetega obvestila iz dvanajstega odstavka 26. člena tega zakona sprejme ustrezne začasne ukrepe za zaščito zdravja ljudi, ki vključujejo prepoved prodaje določenega izdelka ali umik določenega izdelka s trga.

(12) Če pristojni inšpekcijski organ ugotovi, da se tobačni ali povezani izdelki proizvajajo, prodajajo ali dajejo na trg v nasprotju s 26. in 27. členom tega zakona ali brez dovoljenja iz 32. člena tega zakona, z odločbo prepove prodajo, dajanje na trg ali proizvodnjo teh izdelkov ter odredi njihovo odstranitev iz proizvodnje ali prodaje.

(13) Če Tržni inšpektorat Republike Slovenije ugotovi, da se tobak, tobačni izdelki ali povezani izdelki sponzorirajo ali oglašujejo v nasprotju z 29. členom tega zakona, tako sponzoriranje ali oglaševanje z odločbo prepove. Za izvršitev odločbe odredi takojšnjo odstranitev oglasnega materiala na stroške poslovnega subjekta.

(14) Pristojni inšpektor lahko pri opravljanju nadzora nad prepovedjo prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let, iz prvega odstavka 30. člena tega zakona sodeluje z osebo, mlajšo od 18 let. Za sodelovanje mladoletne osebe je treba pridobiti predhodno pisno soglasje njenih staršev oziroma skrbnikov.

(15) Policija ter občinsko redarstvo opravljata nadzor nad prepovedjo kajenja v vseh vozilih ob prisotnosti oseb, mlajših od 18 let, iz prvega odstavka 39. člena tega zakona.◀

19. člen

V 42. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Z globo od 4.000 do 33.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:

1. če proizvaja, prodaja ali daje na trg cigarete, ki vsebujejo večje vsebnosti katrana, nikotina in ogljikovega monoksida, kot je določeno v 7. členu tega zakona;

2. če prodaja ali daje na trg tobačne izdelke, za katere ni izpolnjena obveznost poročanja o sestavinah in emisijah teh izdelkov (9. in 10. člen);

3. če proizvaja, daje na trg ali prodaja tobačne izdelke z značilno aromo (11. člen) ali z dodatki iz prvega in tretjega odstavka 12. člena tega zakona ali če proizvaja, prodaja ali daje na trg tobačne izdelke, ki vsebujejo aromatične snovi v kateri koli od njihovih komponent (drugi odstavek 12. člena);

4. če daje na trg ali prodaja tobačne izdelke in brezdimne tobačne izdelke, ki ne izpolnjujejo pogojev glede označevanja, embalaže, splošnih opozoril, informativnih sporočil in sestavljenih zdravstvenih opozoril (13., 14., 15. in 16. člen);

5. če daje na trg ali prodaja tobačne izdelke, katerih označevanje ali zunanja embalaža sta v nasprotju z določbami 17. člena tega zakona;

6. če daje na trg ali prodaja cigaretno zavojčke in zunanjo embalažo cigaret, katerih videz in vsebina nasprotujeta določbam 18. člena tega zakona;

7. če daje na trg ali prodaja zavojčke tobaka za zvijanje in zunanjo embalažo tobaka za zvijanje, katerih videz in vsebina nasprotujeta določbam 19. člena tega zakona;

8. če daje na trg ali prodaja cigarete, katerih videz nasprotuje določbam 20. člena tega zakona;

9. če ne omogoča takojšnje dostopnosti do posebne identifikacijske oznake (četrti odstavek 22. člena);

10. če ne evidentira vnosa vseh zavojčkov ter vmesnih gibanj in končnega iznosa zavojčkov iz svoje posesti na način, ki omogoča enoznačno in nedvoumno prepoznavanje ter sledenje vseh zavojčkov (peti odstavek 22. člena);

11. če ne vodi evidenc vseh opravljenih transakcij (šesti odstavek 22. člena);

12. če gospodarskim subjektom, vključenim v trgovino s tobačnimi izdelki od proizvajalca do zadnjega gospodarskega subjekta pred prvo prodajo na prodajnem mestu, vključno z uvozniki, skladišči in prevoznimi podjetji, ne predloži opreme za evidentiranje tobačnih izdelkov ali če predložena oprema ne omogoča elektronskega odčitavanja in nedvoumnega prepoznavanja ter sledenja vseh zavojčkov (sedmi odstavek 22. člena);

13. če spreminja ali briše evidentirane podatke (deveti odstavek 22. člena);

14. če daje na trg ali prodaja tobačne izdelke brez identifikacijske oznake ali brez varnostnega elementa, če identifikacijska oznaka ni celovita ali če varnostni element ne izpolnjuje zahtevanih tehničnih standardov (prvi, drugi in tretji odstavek 22. člena in 23. člen);

15. če daje na trg ali prodaja tobak za oralno uporabo (24. člen);

16. če prodaja ali daje na trg nove tobačne izdelke v nasprotju s 25. členom tega zakona;

17. če proizvaja, prodaja ali daje na trg elektronske cigarete, elektronske cigarete brez nikotina, posodice za ponovno polnjenje ali posodice za ponovno polnjenje brez nikotina v nasprotju s tretjim, četrtim, petim in desetim odstavkom 26. člena tega zakona;

18. če proizvaja, prodaja ali daje na trg elektronske cigarete, elektronske cigarete brez nikotina, posodice za ponovno polnjenje ali posodice za ponovno polnjenje brez nikotina v nasprotju s prvim, drugim, šestim, devetim in enajstim odstavkom 26. člena tega zakona;

19. če daje na trg ali prodaja zeliščni izdelek za kajenje v nasprotju s 27. členom tega zakona;

20. če ne poroča o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje in zeliščnih izdelkov za segrevanje v skladu z 28. členom tega zakona;

21. če donira ali sponzorira dogodek, dejavnosti ali posameznika ter posredno ali neposredno oglašuje in promovira tobačne izdelke in povezane izdelke (29. člen);

22. če prikazuje ali uporablja tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke na televiziji ter v okviru javnih nastopov (sedmi odstavek 29. člena);

23. če prodaja tobak, tobačne izdelke ali povezane izdelke osebam, mlajšim od 18 let, ali če prepovedi prodaje ne objavi na vidnem mestu ali če prodaja tobak, tobačne ali po-

vezane izdelke oseba, mlajša od 18 let (prvi in drugi odstavek 30. člena);

24. če prodaja ali daje na trg tobak, tobačne ali povezane izdelke v nasprotju s tretjim odstavkom 30. člena tega zakona;

25. če prodaja ali daje na trg tobak, tobačne izdelke ali povezane izdelke zunaj izvorne embalaže proizvajalca (četrti odstavek 30. člena);

26. če daje na trg ali čezmejno prodaja na daljavo tobak, tobačne izdelke ali povezane izdelke prek interneta, telekomunikacij ali druge razvijajoče se tehnologije (peti odstavek 30. člena);

27. če proizvaja, daje na trg ali čezmejno prodaja na daljavo sladkarije, prigrizke, igrače ali druge predmete v obliki tobačnih izdelkov ali povezanih izdelkov, ki so namenjeni osebam, mlajšim od 18 let (šesti odstavek 30. člena);

28. če uvozi izdelke iz prvega odstavka 11. člena, prvega, drugega in tretjega odstavka 12. člena in 24. člena tega zakona;

29. če v poslovnem prostoru vidno ne razstavi dovoljenja za prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov (tretji odstavek 34. člena);

30. če ne zagotovi spoštovanja prepovedi kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v zaprtih javnih in delovnih prostorih ter v prostorih, ki se na podlagi tega zakona ne štejejo za zaprte prostore, če so del pripadajočih funkcionalnih zemljišč objektov, v katerih se opravlja dejavnost vzgoje ali izobraževanja (39. člen).«.

Četrty, peti in šesti odstavek se spremenijo tako, da se glasijo:

»(4) Za prekrške iz 1., 3. do 15., 17., 19., 25. in 28. točke prvega odstavka tega člena se poleg glavne sankcije izrečeta tudi odvzem tobaka, tobačnih izdelkov ali povezanih izdelkov, ki so predmet prekrška, in odvzem predmetov, s katerimi je bil prekršek storjen. Stranska sankcija se izreče tudi, če tobak, tobačni ali povezani izdelki niso storilčeva last ali z njimi ne razpolaga pravna oseba. Odvzem predmeta se lahko odpusti, če storilec dokaže zakonit izvor tobaka, tobačnih izdelkov ali povezanih izdelkov ali če bi bil izrek stranske sankcije odvzema predmetov prekrška v očitnem nesorazmerju s težo dejanja in posledicami prekrška.

(5) Z globo 50.000 eurov se kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki prodaja tobak, tobačne izdelke ali povezane izdelke brez dovoljenja (32. člen).

(6) Z globo 5.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki prodaja tobak, tobačne izdelke ali povezane izdelke brez dovoljenja (32. člen).«.

20. člen

V 43. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Z globo od 125 do 5.000 eurov se kaznuje posameznik:

– če pridobi tobak, tobačne ali povezane izdelke v nasprotju s 30. členom tega zakona;

– če uvozi izdelke v nasprotju s prvim ali drugim odstavkom 30.a člena tega zakona;

– če kadi oziroma uporablja tobak, tobačne izdelke ali povezane izdelke v javnih ali delovnih prostorih, kjer je to prepovedano (39. člen).«.

Za drugim odstavkom se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Z globo od 3.000 do 5.000 eurov se kaznuje posameznik:

– če z namenom oglaševanja brezplačno ponuja tobak, tobačne in povezane izdelke na javnem mestu ali v javnih prostorih v nasprotju s tretjim odstavkom 29. člena tega zakona;

– če prodaja ali daje na trg tobak, tobačne ali povezane izdelke v nasprotju s sedmim odstavkom 30. člena tega zakona.

(4) Za prekrške iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena ter za prekrške iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka se poleg glavne sankcije izrečeta tudi odvzem tobaka, tobačnih izdelkov ali povezanih izdelkov, ki so predmet prekrška, in odvzem predmetov, s katerimi je bil prekršek storjen. Stranska sankcija se izreče tudi, če tobak, tobačni ali povezani izdelki niso storilčeva last ali z njimi ne razpolaga. Odvzem predmeta se lahko odpusti, če storilec dokaže zakonit izvor tobaka, tobačnih izdelkov ali povezanih izdelkov ali če bi bil izrek stranske sankcije odvzema predmetov prekrška v očitnem nesorazmerju s težo dejanja in posledicami prekrška. «.

21. člen

Za 43. členom se doda nov 43.a člen, ki se glasi:

»43.a člen

(izrekanje globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku o prekršku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom. «.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

22. člen

(uskladitev ravnani)

Elektronske cigarete, elektronske cigarete brez nikotina, posodice za ponovno polnjenje in posodice za ponovno polnjenje brez nikotina z aromami se lahko dajejo na trg še največ 12 mesecev od uveljavitve tega zakona.

23. člen

(dokončanje postopkov)

Inšpekcijski in prekrškovni postopki, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se zaključijo po do sedaj veljavnih predpisih.

24. člen

(podzakonski predpisi)

(1) Minister izda predpise iz spremenjenega četrtega odstavka 25. člena zakona in spremenjenega četrtega odstavka 28. člena zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Minister uskladi predpise iz štirinajstega odstavka 26. člena zakona z novo 8. točko tretjega odstavka in novim petnajstim odstavkom 26. člena zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

25. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe dosedanjih predpisov)

(1) Določbe 17. točke 3. člena, četrte alineje tretjega odstavka in četrtega odstavka 39. člena, 40. člena, 8. in 9. točke drugega odstavka ter 3. in 4. točke šestega odstavka in štirinajstega odstavka 41. člena, 30. točke prvega odstavka 42. člena in tretje alineje prvega odstavka 43. člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. 9/17 in 29/17) se za kadičnice uporabljajo do 31. decembra 2025.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadičnica (Uradni list RS, št. 52/17), ki pa se uporablja do 31. decembra 2025.

26. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne trideseti dan po uveljavitvi.

(2) Do začetka uporabe tega zakona se uporablja Zakon o omejevanju uporabe tobaknih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. 9/17 in 29/17).

Št. 543-03/23-3/29
Ljubljana, dne 28. marca 2024
EPA 1145-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
Danijel Krivec
podpredsednik

900. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o spodbujanju investicij (ZSInv-D)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o spodbujanju investicij (ZSInv-D)

Razglašam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o spodbujanju investicij (ZSInv-D), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 28. marca 2024.

Št. 003-02-1/2024-51
Ljubljana, dne 5. aprila 2024

Nataša Pirc Musar
predsednica
Republike Slovenije

Z A K O N

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SPODBUJANJU INVESTICIJ (ZSInv-D)

1. člen

V Zakonu o spodbujanju investicij (Uradni list RS, št. 13/18, 204/21, 29/22 in 65/23) se v 2. členu prva alineja spremeni tako, da se glasi:

»– investicija je naložba v opredmetena in neopredmetena sredstva, ki se nanaša na vzpostavitev nove gospodarske družbe, širitev zmogljivosti obstoječe gospodarske družbe, diverzifikacijo proizvodnje gospodarske družbe v nove proizvode, ki niso bili predhodno proizvedeni v gospodarski družbi, ali bistvene spremembe v celotnem proizvodnem procesu gospodarske družbe na območju Republike Slovenije ali v upravičene stroške, za katere je dopustno dodeljevanje državnih pomoči za raziskave in razvoj ter inovacije po tem zakonu ter v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 187 z dne 26. 6. 2014, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2023/1315 z dne 23. junija 2023 o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe ter Uredbe (EU) 2022/2473 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in trženjem ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, za združljive z notranjim trgovom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 167 z dne 30. 6. 2023, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 651/2014/EU),«.

V drugi alineji se za besedo »raziskovalne« beseda »ali« nadomesti z besedo »in«, besedilo »ki sodijo v kategorijo temeljnih raziskav, industrijskih raziskav ali eksperimentalnega razvoja, študije izvedljivosti« se nadomesti z besedilom »inovacije za male ali srednje velike gospodarske družbe«, za besedilom »procesne inovacije« pa se vejica in besedilo »sve-tovalne ali podporne storitve za inovacije« črtata.

V sedmi alineji se za besedilom »gospodarska družba,« doda besedilo »ki je v trenutku izplačila spodbude«.

Na koncu štirinajste alineje se pika nadomesti z vejico, za njo pa dodajo nove petnajsta do sedemnajsta alineja, ki se glasijo:

»– gospodarska družba je pravna oseba, organizirana v eni od oblik, kot jih določa zakon, ki ureja gospodarske družbe, vključno s podružnico tujega podjetja,

– podružnica tujega podjetja je podružnica pravne osebe, ki opravlja pridobitno dejavnost in ima sedež zunaj Republike Slovenije v državi članici EU,

– začetek izvajanja investicije pomeni začetek gradbenih del v okviru investicije ali prvo pravno zavezujočo zavezo za naročilo opreme ali vsako drugo zavezo, zaradi katere investicije ni več mogoče preklicati, če se ta začne pred začetkom gradbenih del. Nakup zemljišča in pripravljala dela (na primer pridobivanje dovoljenj, opravljanje predhodnih študij izvedljivosti) se ne štejejo za začetek izvajanja investicije.«.

2. člen

V 4. členu se v prvem odstavku v 2. točki besedilo »gospodarska družba« nadomesti z besedilom »prejemnik spodbude«.

V 3. točki se besedilo »gospodarski družbi« na obeh mestih nadomesti z besedilom »prejemniku spodbude«.

V 5. točki se besedilo »gospodarska družba« nadomesti z besedo »investicija«.

Na koncu 6. točke se beseda »in« nadomesti z vejico.

Na koncu 7. točke se pika nadomesti z besedo »in«, za njo pa doda nova 8. točka, ki se glasi:

»8. da bo investicija zaključena najkasneje v treh letih od začetka izvajanja investicije, z možnostjo podaljšanja, če investitor izkaže obstoj utemeljenih razlogov (na primer vojna, naravna nesreča, epidemija), zaradi katerih investicije ni mogel dokončati v tem roku.«.

V drugem odstavku se napovedni stavek spremeni tako, da se glasi: »Šteje se, da investicija bistveno prispeva k razvoju slovenskega gospodarstva, če poleg pogojev iz 4., 5., 6., 7. in 8. točke prejšnjega odstavka izpolnjuje tudi naslednje pogoje:«.

V 2. točki se v napovednem stavku za besedilom »za-ključku investicije« doda besedilo »v prejemniku spodbude«.

V 3. točki se besedilo »gospodarska družba« v vseh sklo-nih nadomesti z besedilom »prejemnik spodbude« v ustreznem sklonu, ter se za besedo »vloge« vejica nadomesti s piko.

Na koncu odstavka se besedilo »se šteje, da bistveno prispeva k razvoju slovenskega gospodarstva.« črta.

V četrtem odstavku se 7. in 8. točka spremenita tako, da se glasita:

»7. sektor lignita,

8. sektor širokopasovnih povezav,«.

V 9. točki se beseda »proizvodnja« nadomesti z besedi-lom »proizvodnja, shranjevanje, prenos«.

V petem odstavku se v drugi alineji besedilo »gospodar-sko družbo« nadomesti z besedilom »investitorja ali prejemnika spodbude«.

V sedmem odstavku se v četrti alineji za besedo »zmogljivi-vosti« doda beseda »obstoječe«.

3. člen

V 4.a členu se v prvem odstavku v 2. točki besedilo »gospodarska družba« nadomesti z besedilom »prejemnik spodbude«.

V 3. točki se besedilo »gospodarska družba« nadomesti z besedo »investicija«.

Na koncu 4. točke se beseda »in« nadomesti z vejico.

Na koncu 5. točke se pika nadomesti z besedo »in«, za njo pa se doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6. da bo investicija zaključena najkasneje v treh letih od začetka izvajanja investicije, z možnostjo podaljšanja, če investitor izkaže obstoj utemeljenih razlogov (na primer vojna, naravna nesreča, epidemija), zaradi katerih investicije ni mogel dokončati v tem roku.«.

V drugem odstavku se napovedni stavek spremeni tako, da se glasi: »Šteje se, da investicija v raziskave in razvoj ter inovacije bistveno prispeva k razvoju slovenskega gospodarstva, če poleg pogojev iz 3., 4., 5. in 6. točke prejšnjega odstavka izpolnjuje tudi naslednje pogoje:«.

V 3. točki se besedilo »gospodarski družbi« na obeh mestih nadomesti z besedilom »prejemniku spodbude« ter črta besedilo »prejemnici spodbude,«.

V četrtem odstavku se v 1. točki za besedo »razvoj« vejica nadomesti z besedo »ter«, za kratico »MSP« pa se črtata vejica in besedilo »pomoči za projekte operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP) na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti«.

V 2. točki se za besedo »razvoj« vejica nadomesti z besedo »ter«, za kratico »MSP« pa se črtata vejica in besedilo »pomoči za projekte operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP) na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti«.

V petem odstavku se v drugi alineji besedilo »gospodarsko družbo« nadomesti z besedilom »investitorja ali prejemnika spodbude«.

Na koncu tretje alineje se pika nadomesti z vejico, za njo pa doda nova četrta alineja, ki se glasi:

»– za ukrepe pomoči, ki upravičencem omejujejo možnost za izkoriščanje rezultatov raziskav, razvoja in inovacij v drugih državah članicah.«.

4. člen

Za 5. členom se doda nov 5.a člen, ki se glasi:

»5.a člen

(hramba dokumentacije)

(1) Javna agencija, pristojna za spodbujanje investicij in internacionalizacije (v nadaljnjem besedilu: javna agencija), in ministrstvo kot dajalca spodbud vodita evidenco z informacijami in dodatno dokumentacijo, ki je potrebna za ugotovitev, ali so izpolnjeni vsi pogoji iz tega zakona ter Uredbe 651/2014/EU.

(2) Evidence iz prejšnjega odstavka se hranijo deset let od dneva dodelitve spodbude ali od dneva zadnje dodelitve pomoči v okviru sheme pomoči.«.

5. člen

V 9. členu se v prvem odstavku besedilo »agencija, pristojna za spodbujanje investicij in internacionalizacije (v nadaljnjem besedilu: javna agencija)« nadomesti z besedilom »javna agencija«.

6. člen

V 11. členu se v drugem odstavku v prvi alineji za besedilom »prejemnika spodbude« dodata vejica in besedilo »če je gospodarska družba, ki bo prejemnik spodbude, že vpisana v sodni register«.

Za drugo alinejo se doda nova tretja alineja, ki se glasi:

»– v primeru, da investitor na območju Republike Slovenije nima registrirane gospodarske družbe v sodnem registru, opis načina izvedbe investicije s predvidenim rokom registracije gospodarske družbe v Sloveniji, ki bo prejemnik spodbude,«.

Dosedanje tretja do peta alineja postanejo četrta do šesta alineja.

V dosedanji šesti alineji, ki postane sedma alineja, se za besedo »investicijo« dodata vejica in besedilo »v prejemniku spodbude«.

Dosedanje sedma do dvanajsta alineja postanejo osma do trinajsta alineja.

7. člen

V 14. členu se v prvem odstavku v šesti alineji besedilo »gospodarski družbi« na vseh mestih nadomesti z besedilom »prejemniku spodbude«, besedilo »prejemnici spodbude,« pa se črta.

8. člen

V 20. členu se v prvem odstavku besedilo »gospodarski družbi« nadomesti z besedilom »investitorju ali prejemniku spodbude«.

V osmem odstavku se besedilo »gospodarska družba« v vseh sklonih nadomesti z besedilom »investitor ali prejemnik spodbude« v ustreznem sklonu.

V enajsti alineji se besedilo »in se zaključi najpozneje v petih letih« črta.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

9. člen

(uskladitev podzakonskih predpisov)

Uredba o načinu ugotavljanja pogojev in meril za dodelitev investicijskih spodbud ter pogojev za strateško investicijo (Uradni list RS, št. 47/18, 191/20, 36/21 in 26/22) ter Uredba o načinu ugotavljanja pogojev in meril za dodelitev investicijskih spodbud za investicije v raziskave in razvoj ter inovacije (Uradni list RS, št. 75/22 in 157/22) se uskladita s tem zakonom v treh mesecih od njegove uveljavitve.

10. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 310-08/24-1/12

Ljubljana, dne 28. marca 2024

EPA 1353-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
Danijel Krivec
podpredsednik

901. Resolucija o Programu varstva in razvoja Parka Škocjanske jame za obdobje 2024–2028 (RePVRPŠJ24–28)

Na podlagi 13. člena Zakona o regijskem parku Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 57/96, 46/14 – ZON-C in 18/23 – ZDU-10) v zvezi s 60. členom Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10) in 109. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21 in 58/23) je Državni zbor na seji 2. aprila 2024 sprejel

RESOLUCIJO**o Programu varstva in razvoja Parka Škocjanske jame za obdobje 2024–2028 (RePVRPŠJ24–28)****1. UVOD****1.1 Pravne podlage za upravljanje regijskega parka Škocjanske jame in temeljne analize***Pravna podlaga*

Pravna podlaga za sprejetje Resolucije o Programu varstva in razvoja Parka Škocjanske jame za obdobje 2024–2028 (v nadaljnjem besedilu: PVR) je 13. člen Zakona o regijskem parku Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 57/96, 46/14 – ZON-C in 18/23 – ZDU-10; v nadaljnjem besedilu: ZRPŠJ) v zvezi s 60. členom Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10; v nadaljnjem besedilu: ZON).

Temeljni pravni akti

Temeljni predpisi, ki urejajo zavarovanje in upravljanje regijskega parka Škocjanske jame (v nadaljnjem besedilu: park), so:

- ZON,
- ZRPŠJ in
- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Park Škocjanske jame, Slovenija (Uradni list RS, št. 68/96 in 46/14 – ZON-C).

Analize

PVR temelji na analizah spremljanja stanja, ki jih je pripravil upravljavec zavarovanega območja – javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija (v nadaljnjem besedilu: zavod), in sicer stanja naravnih vrednot ter biotske raznovrstnosti, pa tudi na analizi pritiskov in tveganj za zavarovano območje ter analizi prednosti, pomanjkljivosti, priložnosti in nevarnosti (v nadaljnjem besedilu: analiza SWOT) v povezavi z dokumenti, ki jih kot strokovne podlage pripravijo strokovne službe, ter drugimi javno dostopnimi podatki.

1.2 Namen in zgradba PVR*Namen*

PVR je podlaga za letne programe dela zavoda.

PVR je temelj za usmerjanje razvoja na zavarovanem območju, ki kar najbolj upošteva cilje varstva narave in možnosti za razvoj lokalnih skupnosti. Hkrati je tudi podlaga za regionalne in lokalne dokumente s področja gospodarskega, družbenega, kulturnega, okoljskega in prostorskega razvoja.

Širši namen PVR je izvajati naloge in določila iz mednarodnih konvencij in programov, katerih nosilec je zavod.

Zgradba

Pravna podlaga za PVR je ZRPŠJ, ki določa naslednje obvezne vsebine:

- celovita ocena stanja v parku,
- cilji varstva in razvoja ter načini uresničevanja teh ciljev,
- ocena stanja na vplivnem območju parka in določitev ukrepov za izboljšanje ter preprečevanje škodljivih vplivov,
- načini uresničevanja razvoju parka, prilagojene davčne in druge spodbujevalne politike, subvencioniranja, nadomestila ter spodbujevalne posojilne politike z merili in predvidenimi postopki,
- potrebna sredstva in njihove vire,
- prostorske opredelitve načrtovanih varstvenih in razvojnih posegov v parku,
- določitev za park primernih dejavnosti in smernic za njihov razvoj.

V skladu s sedmim odstavkom 53. člena ZON mora imeti regijski park načrt upravljanja. Na podlagi določbe 60. člena ZON je načrt upravljanja zavarovanega območja (v nadaljnjem besedilu: načrt upravljanja) programski akt, s katerim se določijo razvojne usmeritve, način izvajanja varstva, rabe in upravljanja zavarovanega območja ter podrobnejše usmeritve za varstvo naravnih vrednot na zavarovanem območju ob upoštevanju potreb razvoja lokalnega prebivalstva. Predlog načrta upravljanja pripravi upravljavec na podlagi akta o zavarovanju in ob strokovni pomoči organizacije, pristojne za ohranjanje narave, sprejme pa ga organ, ki je sprejel akt o zavarovanju. Načrt upravljanja za zavarovano območje, ki ga je ustanovila država, sprejme vlada z uredbo.

Lokalne skupnosti na zavarovanem območju sodelujejo v postopku sprejemanja načrta upravljanja z mnenjem.

V skladu z 61. členom ZON je načrt upravljanja podlaga za urejanje prostora in rabo naravnih dobrin in mora vsebovati:

- celovito oceno stanja narave, posegov in dejavnosti ter ekonomske in socialne sestave prebivalstva,
- oceno stanja naravnih vrednot na zavarovanem območju,
- oceno stanja na vplivnem območju,
- določitev načinov uresničevanja nalog varstva na zavarovanem območju in ukrepov za izboljšanje ter preprečevanje škodljivih vplivov na vplivnem območju,
- določitev podrobnejših razvojnih usmeritev in načine njihovega uresničevanja s prednostnim upoštevanjem tradicionalnih načinov rabe in opravljanja dejavnosti,
- smernice za povezovanje sektorskih načrtov gospodarjenja z naravnimi dobrinami,

- določitev varstvenih usmeritev za trajnostni razvoj dejavnosti,
- določitev načinov financiranja za zagotavljanje namenov varstva in razvoja,
- umestitev in konkretizacijo varstvenih režimov v prostor,
- program izvajanja načrta upravljanja.

Park ima po ZRPŠJ PVR, ki po svoji vsebini zadošča načrtu upravljanja, kot ga določa ZON, oziroma ima vsebine določene tako v ZRPŠJ, ki je specialni akt, kot v ZON, ki je splošni akt in določa vsebine načrtov upravljanja tudi v vseh preostalih zavarovanih območjih.

1.3 Splošni opis zavarovanega območja

1.3.1 Geografska lega, meje in velikost parka

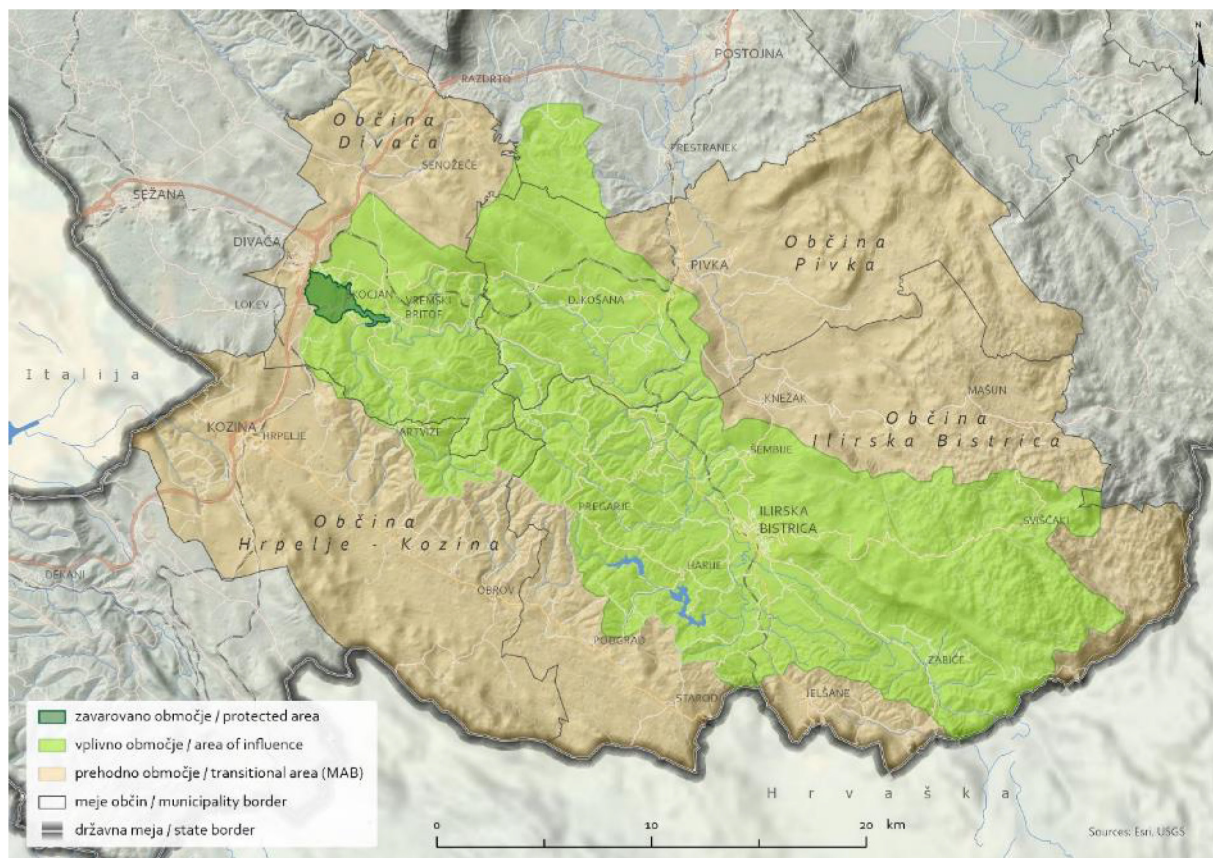
Lega

Park je na Škocjanskem krasu, obsežni uravnani pokrajini na nadmorski višini med 420 in 450 m, ki pripada jugovzhodnemu robu matičnega Krasa. Nad njim se na severu vzpenjata Gabrk s Čebulovico (642 m n. m.) in Vremščica (1027 m n. m.), proti vzhodu in jugu pa flišno vznožje Vremščice in flišni Brkini.

Meje in velikost

Park ima z ZRPŠJ določeno mejo zavarovanega in vplivnega območja, kar sovпада tudi z zavarovanjem Škocjanskih jam kot svetovne dediščine po Konvenciji o varovanju svetovne dediščine UNESCO in mokriščem mednarodnega pomena po Ramsarski konvenciji. Zavarovano območje parka meri 401 ha, vplivno pa okoli 45.000 ha, zajema celotno porečje reke Reke in se razprostira v šestih občinah.

Biosferno območje Kras v sklopu programa MAB (angl. Man and Biosphere – v nadaljnjem besedilu: MAB) ima poleg osrednjega in vplivnega območja (sovpadata z zavarovanim in vplivnim območjem parka) določeno še prehodno območje, ki obsega ves preostali del občine Divača, v predlogu pa je še širitev na preostanek občin Pivka, Ilirska Bistrica in Hrpelje – Kozina. To območje je pogosto imenovano tudi območje komunikacije, saj so dejavnosti v njem povezane z različnimi kmetijskimi dejavnostmi, bivanjskimi naselji in drugo rabo, kjer lokalne skupnosti, znanstveniki, strokovne službe, nevladne organizacije, kulturne skupine ter drugi deležniki delujejo skupaj.

Slika 1: Zavarovano in vplivno območje po ZRPŠJ za park Škocjanske jame, Škocjanske jame kot svetovno dediščino, podzemno mokrišče in biosferno območje ter prehodno območje po programu MAB.

1.3.2 Status, dejavnosti ter lastništvo in upravljanje

Status

Območje je bilo zavarovano kot regijski park z ZRPŠJ. Upravljevec parka je zavod, ki ga je s sklepom ustanovila Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), ki tudi zagotavlja sredstva za izvajanje nalog javne službe ohranjanja narave.

Dejavnosti

V okviru javne službe opravlja zavod več dejavnosti, med katerimi so priprava programa in razvoja Škocjanskih jam, skrb za vzdrževanje, obnavljanje in zavarovanje spomenikov in znamenitosti na zavarovanem območju parka, stalno spremljanje in analiza stanja naravnih vrednot ter kulturne dediščine v parku, usklajevanje raziskovalnih nalog v zvezi s parkom in organiziranje raziskovalnega dela, sodelovanje pri mednarodnih projektih, skrb za javno predstavitev parka, izvedba in organiziranje izobraževanja, priprava in vzdrževanje poti ter označb v parku, sodelovanje z lastniki posameznih spomenikov v parku – strokovna pomoč in svetovanje, vzdrževanje jamske infrastrukture za obisk jam in opravljanje vodniške službe po parku in jamah ter vodenje informacijskega centra. Pomembno mesto pa ima zavod tudi pri razvijanju in spodbujanju trajnostnega turizma ter vključevanju lokalnega prebivalstva in skupnosti v programe izobraževanja v parku.

Lastništvo in upravljanje

Zavod je leta 1999 od prejšnjega upravljavca Škocjanskih jam prevzel v upravljanje celotni jamski splet z vso pripadajočo infrastrukturo. Zavod je lastnik promocijsko-kongresnega centra na naslovu Matavun 8, gradu Školj, zemljišča v poslovnem območju Risnik ter upravljavec upravne stavbe na naslovu Škocjan 2, interpretacijskega centra na naslovu Škocjan 3, dveh skednjev v Škocjanu, sprejemnega centra s prodajalno vstopnic, informacijsko točko, parkiriščem, sanitarijami, muzejsko zbirko, poslovnimi in servisnimi prostori ter restavracijo na naslovu Matavun 12. Poleg tega je zavod še lastnik oziroma upravljavec kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki so na območju parka v lasti Republike Slovenije.

V lasti ali upravljanju ima zavod 53,3 ha stavbnih, kmetijskih in gozdnih zemljišč, od tega 23,6 % v lasti in 76,4 % v upravljanju.

1.4 Naravovarstveni pomen zavarovanega območja

1.4.1 Državni pomen

Škocjanske jame z okolico so zaradi izjemnih naravnih danosti in svoje strateške lege na stičišču različnih trgovskih poti umeščene na svetovni zemljevid že od obdobja prazgodovine naprej. Kljub zavedanju, da gre za enkratni jamski splet z veliko rastlinsko in živalsko pestrostjo ter bogato kulturno dediščino, je bilo obravnavano območje na državni ravni zavarovano šele leta 1996 z ustanovitvijo regijskega parka. Vse naravne vrednote v parku so državnega pomena. Celotno zavarovano območje je tudi del omrežja Natura 2000 in ekološko pomembno območje.

1.4.2 Mednarodni pomen

Škocjanske jame so mednarodno priznana območje svetovnega pomena, zato je odgovornost države za njihovo ohranjanje še večja in pomembnejša.

Namen konvencije o svetovni dediščini je ugotavljati, zavarovati, predstavljati in prenašati kulturno ter naravno dediščino svetovnega pomena prihodnjim rodovom. Vsebina konvencije je povezana z drugimi mednarodnimi pogodbami, med katerimi je treba poudariti Ramsarsko konvencijo, Konvencijo o biotski raznovrstnosti in Konvencijo o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali, ki je bila v slovenskem pravnem redu ratificirana z Zakonom o ratifikaciji Konvencije o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 18/98 in 27/99; v nadaljnjem besedilu: Bonnska konvencija), in tudi z evropsko zakonodajo, kjer je treba poudariti usklajenost evropskega ekološkega omrežja Natura 2000.

Svetovna dediščina UNESCO

Škocjanske jame so naravni pojav izjemne svetovne vrednosti. Na seznam svetovne kulturne in naravne dediščine so bile v okviru Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine vpisane leta 1986 pod kriterijema VII (območje izjemnih naravnih pojavov ali naravnih lepot in estetskega pomena) in VIII (v skladu z 2. členom te konvencije mora vsako vpisano območje svetovne dediščine izstopati v svetovnem merilu glede na estetska ali znanstvena merila in temeljiti na zmožnosti države, da zagotovi dolgoročno ohranjanje območja izjemne univerzalne vrednosti in integritete).

Ramsarsko območje

Škocjanske jame so bile leta 1999 vpisane tudi na seznam mednarodno pomembnih mokrišč v skladu z Ramsarsko konvencijo, in sicer kot prvo podzemno mokrišče v skladu z merili, določenimi za podzemeljske hidrološke sisteme.

Biosferno območje (MAB)

Program MAB je Unescov medvladni program, ki vzpostavlja svetovno mrežo biosfernih območij, kjer se ohranja biotska raznovrstnost in spodbuja trajnostni razvoj. Leta 2004 je bil park sprejet v svetovno mrežo območij MAB kot biosferno območje Kras, ki odkriva povezanost človeka z naravo in pomen izobraževanja za ohranjanje kakovosti bivanja. Območje se predstavlja tudi v okviru regijske povezave biosfernih območij EuroMAB, predvsem pa v povezavi s preostalimi biosfernimi območji Slovenije. S svojimi letnimi programi, pripravljenimi v skladu s strategijo in statutarnim okvirom (Statutory Framework) za razvoj svetovnega omrežja biosfernih območij, sprejetima v Sevilli marca 1995, zavod izvaja dejavnosti, ki so trajnostno naravnane in temeljijo na izobraževanju, povezavi znanosti in družbe ter spodbujanju trajnostnega razvoja na zavarovanem, vplivnem in prehodnem območju.

1.5 Splošni opis vplivnega območja

Vplivno območje parka je veliko okoli 45.000 ha in pokriva porečje reke Reke, vključno z njenim prehodom v kraško podzemlje obsežnega kraškega vodonosnika, torej del kontaktnega krasa, ki je strokovno opredeljen kot Divaški prag. Razteza se na območju šestih občin, in sicer Divače, Hrpej – Kozine, Ilirske Bistrice, Pivke, Postojne in Loške doline.

Celotno območje parka gradijo karbonatne kamnine (pretežno apnenec) in nekarbonatne sedimentne kamnine (pretežno peščenjaki in laporji, ki tvorijo fliš). V dnu doline Reke so ponekod še debeli nanosi rodovitnih aluvialnih naplavin. Območje Snežnika (1796 m n. m.) na vzhodu pokrivajo obsežni gozdovi, ki so večinoma dobro ohranjeni in nudijo življenjsko okolje številnim živalskim in rastlinskim vrstam ter so eno večjih sklenjenih neposeljenih območij v Evropi. Severni del vplivnega območja pripada Slavenskemu ravniku in Vremščici. To območje sestavljajo tri vzporedna srednje visoka slemena (od 700 do 823 m n. m.) z vmesnimi kraškimi podolji. Najvišji vrh tega dela je Vremščica (1027 m n. m.). Pri Rakuliku in Sajevčah je kontaktni kras med krednim apnencem in eocenskim flišem. Na tem območju so slepe doline, kjer kratki potoki ob prestopu z laporja in peščenjaka na apnenec

hitro poniknejo. Na jugu se razprostirajo flišnati Brkini, ki z gričevnato zgradbo in vmesnimi grapami tvorijo drugačen tip krajine, kot je severni kraški del.

Največja količina padavin je na območju Snežnika (več kot 2500 mm na leto) in se zmanjšuje proti zahodu in jugu. Za vplivno območje so značilne tudi poplave. Te so posledica velikega razmerja med največjim in najmanjšim pretokom (razmerje je približno 1 : 3000), značilnega za povirna kraška območja. Največje območje poplav je v Ilirskobistriški kotlini, in sicer obsega največ od 6 do 7 km² površine. Poplave so vsakoletne, vendar kratkotrajne, običajno trajajo le nekaj ur.

Varstveni režimi za vplivno območje so predpisani v 8. členu ZRPSJ in se nanašajo predvsem na zagotavljanje obstoječega vodnega režima Reke in ugodnega stanja voda.

1.6 Upravljanje zavarovanega območja

1.6.1 Organiziranost upravljavca

V zavodu je bilo 31. decembra 2022 poleg direktorja, ki ima sklenjeno individualno pogodbo o zaposlitvi za določen čas, zaposlenih 30 javnih uslužbencev za nedoločen čas (v nadaljnjem besedilu: NČ) in štirje javni uslužbenci za določen čas, in sicer trije zaradi opravljanja projektnega dela in eden zaradi opravljanja pripravništva. V zavodu so glede na vsebino delovnih nalog organizirane štiri službe:

- splošna služba (enajst zaposlenih za NČ),
- strokovna služba (štirje zaposleni za NČ),
- služba za naravovarstveni nadzor (trije zaposleni za NČ) in
- služba za informiranje in vodenje (dvanajst zaposlenih za NČ).

Poleg delovnih razmerij za nedoločen čas se sklepajo tudi pogodbe o zaposlitvi za določen čas, in sicer za opravljanje sezonskega dela, projektnega dela ter pripravništva. Leta 2022 je bilo v turistični sezoni zaposlenih dodatnih 22 delavcev za določen čas. Upravljevec v visoki turistični sezoni za vodenje obiskovalcev po potrebi najema tudi študentsko delo in sklepa podjemne pogodbe ter sodeluje s samostojnimi podjetniki.

1.6.2 Upravljanje nepremičnin

Zavod upravlja tako stavbna kot kmetijska in gozdna zemljišča.

Stavbna zemljišča z objekti

Skupna površina vseh parcel v območju stavbnih zemljišč je 43.468 m². Objekti na stavbnih zemljiščih so namenjeni za opravljanje dejavnosti zavoda, in sicer se uporabljajo kot poslovni prostori, prostori za obiskovalce ter pomožni prostori. Nekateri prostori se oddajajo v najem. Na objektih se izvaja redno in investicijsko vzdrževanje, poleg tega so objekti ustrezno zavarovani (požar, izliv vode, vlom, vandalizem).

Stavbno zemljišče	Parcelna številka	Površina v m ²
Uprava Parka Škocjanske jame, Škocjan 2	1629 k. o. Naklo	942
Sprejemni center Parka Škocjanske jame, Matavun 12	257/38 k. o. Naklo	3660
Parkirišča pri sprejemnem centru	515, 517, 521, 257/38, 257/46, 257/56 k. o. Naklo	8400
Parkirišče v poslovni coni Risnik	302/190 k. o. Naklo	3458
	1705/29 k. o. Dolnje Ležeče	1107
Naravoslovni center Škocjan 3	*74 k. o. Naklo	386
Promocijsko-kongresni center Matavun 8	710/10 k. o. Naklo	991
J'kopinov skedenj, Škocjan – etnološka zbirka	*61 k. o. Naklo	65
Jurjev skedenj, Škocjan	*60 k. o. Naklo	187
Strojnica dvigala	565 k. o. Naklo	263
Sanitarije v dolini Globočak pred vhodom v jamo	434/5 k. o. Naklo	19
Nadstrešnica v dolini Globočak pred vhodom v jamo	1603/1 k. o. Naklo	171
Statično sanirane ruševine mlina Ukno	*35 k. o. Naklo	94
Ruševine gradu Školj	1304/4 k. o. Famlje	1205

Preglednica 1: Pregled stavbnih zemljišč z objekti v parku

Kmetijska in gozdna zemljišča

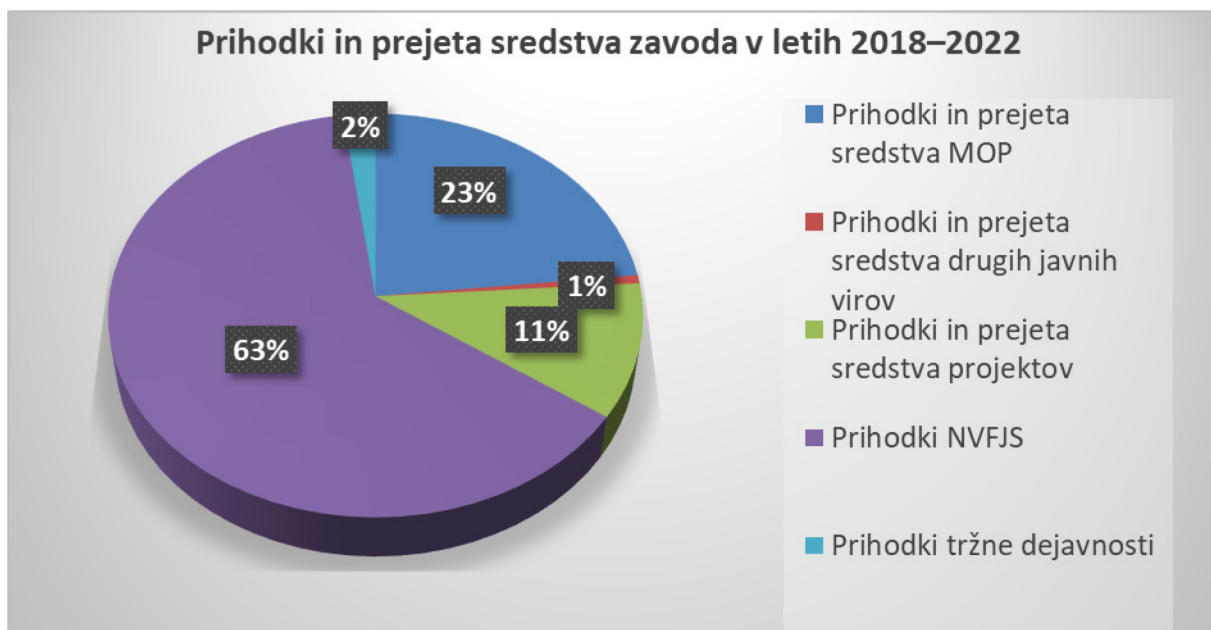
Skupna površina vseh kmetijskih in gozdnih parcel v lasti ali upravljanju zavoda je 489.486 m², od tega je zavod lastnik 24,2% površin in upravljevec 75,8% površin. Na nekaterih kmetijskih zemljiščih se v skladu z dogovorom z okoljskimi kmeti izvaja košnja in paša, na nekaterih gozdnih zemljiščih pa se v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGS) gospodarji z gozdovi.

1.6.3 Urejanje prostora

Podlaga za prostorsko načrtovanje na zavarovanem območju parka je Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Divača (Uradno glasilo slovenskih občin št. 14/18 s kasnejšimi spremembami).

1.6.4 Finančni viri in stroški upravljanja v preteklem obdobju

V preteklem petletnem obdobju (2018–2022) je zavod pridobil okoli 15,9 milijona evrov prihodkov, 23% iz proračuna Republike Slovenije, 1% iz drugih javnih virov, 63% iz nejavnega vira javnega financiranja javne službe (v nadaljnjem besedilu: nejavni vir), v glavnem je to prihodek od vstopnin v jamo in 2% iz tržnega dela (prodaja spominkov) (v nadaljnjem besedilu: lastna sredstva) ter 11% iz mednarodnih projektov (večina je iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020).

Slika 2: Povprečni prihodki in prejeta sredstva zavoda v letih 2018–2022

V istem obdobju je bilo 43 % vseh odhodkov namenjenih stroškom dela, 40 % materialnim stroškom in 17 % investicijam. V okviru programov in projektov je bilo porabljenih 1,7 milijona evrov. Po Odredbi o razdeljevanju dela sredstev javnega zavoda Park Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 84/99; v nadaljnjem besedilu: Odredba o razdeljevanju dela sredstev PŠJ) je bil za fizične osebe namenjen 1 % prihodkov.

Slika 3: Povprečni odhodki zavoda v letih 2018–2022

2. OPIS IN CELOVITA OCENA STANJA

2.1 Opis in ocena stanja ohranjenosti narave

2.1.1 Neživa narava

2.1.1.1 Geološke značilnosti

Škocjanske jame so nastale v krednih in paleocenskih apnencih v bližini stika z neprepustnimi flišnimi kamninami eocenske starosti. Ta kamninski stik, ki je nekaj kilometrov južneje, je pomemben za nastanek in oblikovanje jam. Na flišnih kamninah, ki so iz

kremenovih peščenjakov, konglomeratov in laporja, se zbira voda velike površinske reke Reke, ki potem, ko prestopi na apnenec, ponikne v Škocjanske jame. Na nastanek in smer rogov sta najbolj odločilno vplivali plastovitost kamnine in tektonska porušenos, torej lezike – presledki med plastmi kamnine ter prelomi in izrazito prelomnega območja.

Škocjanske jame so nastale v debeloskladovitih ali neskladovitih gornjekrednih apnencih. Le južni del jame, Tiha jama, je nastal v drobnoskladovitem gornjekrednem in paleocenskem apnencu. Na območju jame vpadajo skladi proti JZ pod kotom 20–30°. Ti apnenci so zelo čisti. Ker je v njih zelo malo netopnega ostanka, na površju ni mogla nastati sklenjena odeja prsti.

Prvi jamski rovi so se oblikovali ob prelomih in razpokah ter lezikah, ob katerih je prišlo do tektonskih premikov. Dobro vidni prelomi so v stenah Male doline pod Škocjanom in v Šumeči jami. Tektonsko poškodovane lezike so zlasti dobro vidne v Oknu med obema dolinama. Ob taki leziki je nastal tudi Slap. V obeh udornih dolinah in v Šumeči jami so do nekaj deset metrov široke razpoklinske cone, ki potekajo v smereh S–J in SZ–JV. Ob njih so nastali prvi kanali, pozneje v razvoju jame pa so nastali ob njih veliki odlomi ali podori. Tako so lahko nastale velike udorne doline in dvorane v jami, podorno kamenje pa je Reka sproti raztapljala in odnašala iz jame.

2.1.1.2 Relief

Škocjanski kras, obsežna uravnana pokrajina na nadmorski višini med 420 in 450 m, pripada jugovzhodnemu robu Krasa. Nad njim se na severu vzpenjata Gabrk s Čebulovico (642 m n. m.) in Vremščica (1027 m n. m.), proti vzhodu in jugu pa flišno vznožje Vremščice in flišni Brkini. Proti severozahodu se prek Divaškega krasa nadaljuje v kraških planjavah in gričevjih.

Površje Škocjanskega krasa je v grobem uravnano, v drobnem pa močno razčlenjeno. Ker ga gradijo apnenci, se je tu razvil značilni tip reliefa, prav po tej pokrajini imenovan kras.

Glavni vzrok za nastanek krasa in kraškega reliefa je topnost kamenin, ki gradijo zemeljsko površje. Voda glavni mineral apnenca, kalcit, raztaplja in ga odnaša skozi podzemne kanale v obliki raztopine. Zato na površju kameninskega drobirja skorajda ni.

Padavinska voda na Krasu odteka skozi razpoke v podzemlje. Tako nastanejo jame, na površju pa kraške kotanje različnih velikosti. Najpogostejše so vrtače. To so lijakaste ali skledaste vdolbine, povečini do 10 m globoke in s premerom do 50 m. Nastale so tam, kjer je navpično prenikanje v globino mogoče in raztapljanje kamnine najmočnejše.

Vrtače so zelo pomembna reliefna oblika na Škocjanskem krasu. Z njihovih pobočij in dna je bilo kamenje odstranjeno, dno pa izravnano. Del kamenja je bil podkopen pod prst v dnu vrtače, preostali del pa zložen v suhe zidove. To je pomenilo prve skromne njive na Krasu. Dna vrtač so bila uporabljena tudi za vodne zbiralnike – kale – za napajanje živine. Ilovica v dnu vrtač je postala neprepustna, če je bila dobro pregnetena.

Veliko večje kot vrtače so udornice. Nastale so z rušenjem stropov nad podzemnimi votlinami. Udornice imajo običajno strma pobočja, pa tudi navpične skalne stene so pogoste. Ne nastanejo nenadoma z udorom, ampak z dolgotrajnim kršenjem stropa in sten nad dvoranami ter tokavo podzemne Reke, ki raztaplja odpadlo kamenje in ga tako odnaša proč.

Največji udornici sta 122 m globoki dol Sokolak, katerega prostornina znaša 8,5 milijona m³, in Globočak, katerega prostornina znaša 4,6 milijona m³. Skupina udornic, ki je nastala pri vходу v Škocjanske jame (Velika dolina, ki je globoka 164 m, Mala dolina, Sapendol in dol Lisična), pa ima skupno prostornino 6,2 milijona m³.

Posebna oblika na površju nad Škocjanskimi jamami so brezstropne jame. Nastanejo z zniževanjem površja zaradi raztapljanja apnenca, medtem ko se jame, ki jih je vodni tok že zapustil, ne spreminjajo. Ko površje doseže jamo, tej najprej razkroji strop in jama se odpre. Nad Škocjanskimi jamami sta velika nekdanja jama in velik stalagmit, ki stoji na prostem.

2.1.1.3 Hidrološke značilnosti

Jamo je oblikovala ponikalnica Reka, ki zbere večino vode na neprepustnih flišnih kamninah. Njen srednji pretok pred ponori je 8,95 m³/s, ob izjemnih poplavah pa do 387 m³/s. Po močnih padavinah Reka poplavlja. Običajne poplavne vode sežejo v jami do 30 m visoko, najvišje znane pa so dosegle višino 132 m. Reka teče od Škocjanskih jam skozi kraško podzemlje proti približno 35 km oddaljenim izvirom Timave na italijanski strani.

Ocena stanja

V tem poglavju se opis stanja nanaša le na površinski tok Reke v zavarovanem območju. Preostanek površinskega toka je obravnavan v tretjem poglavju te resolucije.

Površinske vode

Po podatkih iz Ocene ekološkega stanja vodotokov za obdobje 2014–2019 je ekološko stanje Reke, in sicer vodnih teles določenih od mejnega odseka do Kosez, od Kosez do Bridovca in od Bridovca do Škocjanskih jam, dobro s srednjo do visoko ravniyo zaupanja.

Podzemne vode

Po podatkih iz ARSO je bilo kemijsko stanje vodnega telesa Obala in Kras z Brkini leta 2021 dobro. Količinsko stanje vodnega telesa Obala in Kras z Brkini je prav tako dobro.

Kljub temu v Škocjanskih jamah še vedno občasno nastajajo pene, katerih izvor še ni povsem pojasnjen. To lahko kaže na onesnaženja Reke, kar lahko negativno vpliva na podzemno živalstvo ne le Škocjanskih jam, ampak celotnega podzemnega toka Reke in kraškega vodonosnika nasploh. Rezultati analiz ne kažejo odstopanj od večletnega povprečja na posameznem merilnem mestu.

2.1.1.4 Tla

Opis in ocena tal za park sloni na vzorčenju, ki je bilo izvedeno s strani Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani novembra leta 2018. Tip tal na vzorčnem mestu ob sprejemnem centru parka, ki je opredeljeno kot kraški pašnik, je rendzina na apnencu. Tla so plitva do zelo plitva in zelo skeletna.

Ocena stanja

Na podlagi zgoraj omenjenega vzorčenja so bila tla neonesnažena iz antropogenih virov. Izmed potencialno nevarnih anorganskih snovi od srednjih vrednosti za slovenska tla odstopajo Cd, Cr in Ni, ki so geogenega izvora.

Koncentracija Cd je na nivoju mejne vrednosti, koncentracije Ni presegajo opozorilno vrednost glede na Uredbo o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list RS, št. 68/96, 41/04 – ZVO-1 in 44/22 – ZVO-2; v nadaljnjem besedilu: Uredba o imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh). Vse merjene organsko potencialno nevarne snovi so pod mejo določljivosti.

2.1.2 Živa narava

2.1.2.1 Habitatni tipi

Kartiranje habitatnih tipov za zavarovano območje parka z okolico je prvič leta 2014 po predpisani tipologiji opravil CKFF. Tipologija temelji na rastlinskih združbah v kombinaciji s strukturnimi prvinami in rabo tal. Popisanih je bilo 97 habitatnih tipov. Najznačilnejši habitatni tipi za park so predstavljeni v nadaljevanju.

Melišča, skalne stene in jame

Najznačilnejši habitatni tipi te skupine so apnenčaste stene z vegetacijo skalnih razpok in termofilna melišča. Na delih sten, ki so manj strmi, je ponekod razvita bujnejša vegetacija, prevladujejo pa vrste kamnitih kraških pašnikov in termofilnih gozdov mešanih listavcev. Prav tako se na delih, kjer ni zelo intenzivnega premikanja materiala, zaraščajo tudi melišča. V spodnjem delu skalnih sten nad strugo reke Reke in njenim ponorom je še en habitatni tip, in sicer vlažne skalnate stene. Gre za pomemben habitatni tip, ki je ena od posebnosti parka in v katerem so termofilni ter glacialni relikti.

Sklenjene gozdne površine

Na celotnem območju kartiranja prevladujeta termofilni gozd mešanih listavcev in termofilni hrastov gozd. Na večjih površinah je termofilnim drevesnim vrstam kot posledica pogozdovanja v preteklosti primešan črni bor ali pa ta tvori samostojne sestoje.

Termofilni gozdovi mešanih listavcev, termofilni hrastovi gozdovi in hrastovo-belogabrovi gozdovi so določeni v Uredbi o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13; v nadaljnjem besedilu: Uredba o habitatnih tipih). Primes črnega bora oziroma smreke za te gozdne habitatne tipe pomeni neugodno stanje ohranjenosti.

Druge površine z drevesnimi vrstami

Mejice in manjše skupine dreves ter grmov najdemo na celotnem območju kartiranja. Pomenijo pomemben habitatni tip, saj so pomembno zatočišče in selitveni koridorji številnim živalskim vrstam. Po vrstni sestavi so zelo podobne okoliškimi gozdovom in grmiščem.

Ekstenzivna suha travišča

Med ekstenzivnimi travniškimi površinami prevladujejo različni tipi vzhodno submediteranskih (submediteransko-ilirskih) suhih in polsuhih travišč. Kraška travišča so nastala kot posledica krčenja gozdov za pašnike. Spadajo med vrstno najpestrejšo habitatno tipe pri nas. Z opuščanjem ekstenzivne paše drobnice in tako dopuščenim zaraščanjem so se njihove površine začele močno krčiti. Na globljih, za kmetijsko obdelavo primernejših tleh pa jih ogroža tudi intenziviranje rabe. Na območju kartiranja je vsekakor več površin, ki se zaraščajo, kot takih, ki so prešle v intenzivno kmetijsko rabo. To je z naravovarstvenega stališča dobro, saj je zaraščajoče se površine lažje povrniti v prvotno stanje kot tiste, ki so bile preveč gnojene.

Vode, prodišča in obvodna vegetacija

Največjo površino med vodami zavzema reka Reka, ki ima tudi visoko naravovarstveno oceno. Visoko ovrednoteni so tudi potoki, ki pa imajo vodo samo občasno. V strugi reke Reke je nekaj prodišč, ki so večinoma porasla z vrbovjem in enoletnicami.

Kali

Kali so majhni, a zelo pomembni habitatni tipi, saj so poleg škavnic edine stoječe vode v suhi krajini in habitatni tipi za vrste, vezane na vodo, ki brez njih ne bi preživele. Pomembna je tudi mreža kalov, ki so na ustreznih oddaljenostih, da omogočajo migracije osebkov in genetsko bogatenje populacij. Od šestih kalov v zavarovanem območju sta dva (Kaliči, Matavun) v dobrem stanju ohranjenosti, preostali štiri pa so potrebni obnove. V vplivnem območju parka je bilo popisanih več kot 400 lokacij različnih vodnih virov, od tega jih je bilo 26 % v dobrem stanju ohranjenosti, preostali so potrebni obnove ali so uničeni. Poleg kalov so kot habitatni primeri še velbani studenci (obokani izviri, značilni za Brkine), »štirne« (široke in dostopne za dvoživke in druge vrste) ter betonska korita in kanali, napolnjeni z vodo. Poleg nevzdrževanja kale in druge vodne vire ogroža tudi vnos zlatih ribic in drugih tujerodnih vrst.

Ocena stanja

Uredba o habitatnih tipih določa habitatne tipe, ki se prednostno – glede na druge habitatne tipe, prisotne na celotnem območju Republike Slovenije – ohranjajo v ugodnem stanju, in ureja usmeritve za njihovo ohranjanje.

Habitatni tip je v ugodnem stanju, če je naravna razširjenost habitatnega tipa in območij, ki jih posamezni habitatni tip znotraj te razširjenosti pokriva, stabilna ali se večja, če obstajajo in bodo v predvidljivi prihodnosti verjetno še obstajali posebna struktura habitatnega tipa ter naravni procesi ali ustrezna raba, ki zagotavljajo njegovo dolgoročno ohranitev, in če je zagotovljeno ugodno stanje za ta habitatni tip značilnih prosto živečih rastlinskih ter živalskih vrst.

Stanje habitatnih tipov v parku v preteklem obdobju lahko ocenjujemo kot stabilno, saj ni prišlo do bistvenih odstopanj od dosedanjih parametrov.

2.1.2.2 Rastlinstvo

Škocjanske jame z okolico imajo zaradi zelo razgibanega reliefa izredno pester rastlinski svet. V parku so nahajališča nekaterih endemičnih, redkih ali ogroženih vrst, ki so tudi na rdečem seznamu praprotnic in semenk Slovenije: bršljanov pojalnik (*Orobancha hederæ*) z edinim nahajališčem, wettsteinova mrtva kopriva (*Lamium wettsteinii*) z enim od dveh nahajališč in justinova zvončica (*Campanula justiniana*) s klasičnim nahajališčem.

Posebne mikroklimatske razmere v dnu dolin, ki nastanejo zaradi nizkih temperatur, omogočajo uspevanje nekaterih hladnoljubnih, značilno alpskih rastlin, kot so avrikelj (*Primula auricula*), skorjasti kamnokreč (*Saxifraga crustata*), dvocvetna vijolica (*Viola biflora*) in skalna kernejevka (*Kernera saxatilis*), štirideset metrov višje pa zaradi toplega zraka, ki pozimi izteka iz jame, uspevajo izrazito toploljubne vrste, na primer venerini lasci (*Adiantum capillus-veneris*), ostrolistni beluš (*Asparagus acutifolius*) in rdečeplodni brin (*Juniperus oxycedrus*). Rast tako nasprotujočih si rastlin skupaj je v naravi velika redkost.

Na vhodih stranskih rovov, kot sta Schmidlova dvorana in Tominčeva jama, rastejo rastline, prilagojene ekstremnim svetlobnim razmeram. Med cvetnicami so najbolj značilne navadni bršljan (*Hedera helix*), fuchsov grint (*Senecio fuchsii*), navadni zajčji lapuh (*Mycelis muralis*), kljukastosemenska zvezdica (*Stellaria montana*) in razrasla krišina (*Parietaria judaica*). Med praprotni opazimo rjavi sršaj (*Asplenium trichomanes*) in jelenov jezik (*Phyllitis scolopendrium*). Najgloblje v vhodne dele jam sežejo le nekateri mahovi in alge. V osvetljenem delu Schmidlove dvorane so tudi posebne kapniške strukture, imenovane stromatolitni stalagmiti, katerih rast je biološko pogojena. Notranja struktura takšnih kapnikov je zapletena, saj jo sestavljajo izmenične plasti eolskih sedimentov, kalcita in detritusa. V jami je 21 stromatolitnih stalagmitov, od katerih je večina na začetni stopnji rasti oziroma je njihova rast ustavljena.

Okrog razsvetljave v jami je ponekod opazna porast z rastlinami, kot so alge, mahovi in praproti, skupno poimenovanimi tudi lampenflora.

Invazivne tujerodne vrste

Invazivne tujerodne vrste rastlin se v parku redno pojavljajo vsako leto. Po Uredbi (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L 317, 4. 11. 2014, str. 35; v nadaljnjem besedilu: Uredba o invazivnih tujerodnih vrstah) za nadzorovane tujerodne vrste, ki so uvrščene na sezname in zanje veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja, najdemo v parku dve vrsti – ameriški pajesen in žlezavo nedotiko. Sicer prednjačijo obvodne vrste, ki so najbolj pogoste ob Reki, na bregovih in prodiščih. Omeniti velja kanadsko in orjaško zlato rozgo, japonski dresnik, žlezavo nedotiko in topinambur. V parku mestoma najdemo pelinolistno žvrkljo predvsem ob poteh, cestah, nasipih peska, odprtih gradbiščih ter enoletno suholetnico na odprtih površinah.

Ocena stanja

Zavarovane rastlinske vrste v parku, uvrščene v Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02 in 42/10; v nadaljnjem besedilu: Pravilnik o uvrstitvi v rdeči seznam), so pretežno v ugodnem stanju. Vrste so večinoma vezane na stanje habitatov, ki so pretežno v ugodnem stanju ohranjenosti. Težavna so suha travišča, podvržena zaraščanju. Večinski del habitatnega tipa suhih travišč je tako imenovana kraška gmajna, z grmičevjem in drevesi porasel deloma kamnit del krajine, ki je bil v preteklosti pašnik. Zaradi nerabe je zdaj za zaraščanju in čezenj se povečini razprostira gozdna maska, kar onemogoča kmetijsko rabo ter tudi naravovarstveno upravljanje, zato je stanje traviščnih vrst na teh površinah slabo in se hitro še poslabšuje. Brez ukrepanja bodo traviščne populacije na teh površinah pretežno izginile.

Reliktna flora v udornicah, to je rastlinstvo, ki se je tukaj ohranilo še iz hladnejših obdobij Zemljine preteklosti, je v ugodnem stanju ohranjenosti. Rastišča so pretežno nepristopna obiskovalcem in ni nevarnosti, da bi jih ti ogrozili. V celoti so podvržena naravni sukcesiji. Rastišča jadranske smrdljive kukavice so v stabilnem stanju in se širijo. Opazno je pojavljanje novih rastišč jadranske smrdljive kukavice na obronkih makadamskih poti po vsem parku.

Občasno opažene so v parku invazivne tujerodne vrste, vendar ne povzročajo bistvenega pritiska na populacije avtohtone flore. Negativen vpliv na avtohtono floro je mestoma opazen le na bregovih reke Reke, kjer invazivne tujerodne vrste tvorijo goste monosestoje, ki jih skušamo odstranjevati. Pojavljanje ameriškega pajesena je uspešno zatirano in omejeno, kljub njegovemu točkovnemu pojavljanju na odročnih in težko dostopnih mestih udornic. Ameriški pajesen in pelinolistna žvrklja lahko postaneta težavna, če se bodo opuščali ukrepi redne košnje in puljenja večkrat letno, takoj ko je vrsta opažena. Japonski dresnik bo treba redno odstranjevati, da ne preide v razrast v težko dostopnih delih parka. Trend pojavljanja ITV lahko ocenjujemo kot pozitiven in stanje pojavljanja ITV kot stabilno (pojavljanje vrst je v omejenem obsegu, vrste so pod nadzorom).

2.1.2.3 Živalstvo

V parku je pester preplet submediteranske in subalpinske favne.

Metulji

Favna metuljev v parku je zelo pestra. Upoštevajoč vse znane in objavljene podatke je končna številka za park znanih vrst metuljev 747, od tega je 110 vrst dnevnih metuljev in 637 nočnih vrst. Pestrost vrst v parku je srednje visoka. Po vrstah najštevilčnejša družina so pedici, sovke in zavijači. Skupno je na območju parka ugotovljenih 19 zavarovanih in ogroženih vrst nočnih metuljev, tudi štiri vrste Nature 2000, to so hromi volnoritec (*Eriogaster catax*), črtasti medvedek (*Euplagia/Callimorpha quadripunctaria*), petelinček (*Zerynthia polyxena*) in travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*). Stanje populacij je vezano na stanje njihovega habitata. Največji izziv ohranjanja pestrosti metuljev v parku je zaraščanje travnikov, obrobij vrtač in drugih primernih habitatov ter vse večje zgoščevanje zarasti v nekdanj presvetljenih gozdovih (gmajna), ki so bili tradicionalno pašeni, zdaj pa je v njih pašna raba prepovedana.

V vplivnem območju na travnikih južno od vasi Rečica pri Ilirski Bistrici je prisoten strašničin mravljiščar (*Phengaris teleius*), katerega stanje vrste v letu 2022 je bilo stabilno, habitat pa primeren.

Na travnikih in pašnikih je treba posebno pozornost nameniti tudi intenzivnosti rabe in ustreznih obežbi. Čiščenje zarasti in odpiranje večjih travniških površin bi povečalo pestrost metuljev v parku.

Dvoživke

V parku je osem različnih vrst dvoživk: veliki pupek (*Triturus carnifex*), navadni pupek (*Lissotriton vulgaris*), navadni močerad (*Salamandra salamandra*), hribski urh (*Bombina variegata*), navadna krastača (*Bufo bufo*), rosnica (*Rana dalmatina*), sekulja (*Rana temporaria*) in človeška ribica (*Proteus anguinus*). Zelena rega (*Hyla arborea*) je izginila iz parka in večine znanih habitatov v širšem območju.

Na širšem območju parka so za dvoživke primerni vodni habitati v kalih in lužah ob nihajočem toku Reke. Slednje so še posebej pomembne za hribskega urha. Dvoživke za svoj obstoj potrebujejo dovolj gosto mrežo kalov. Ogrožajo jih zaraščanje in propadanje kalov ter uničevanje in fragmentacija drugih habitatov, vnos tujerodnih vrst (ribe – plenilci) in onesnaževanje.

V biosfernem območju parka so tri evidentirane črne točke povozov dvoživk (Vremska dolina, Harije pri Ilirski Bistrici in Gra-dišica v občini Hrpelje – Kozina), kjer vsako leto beležimo okoli 3500 dvoživk (prenesenih in povoženih).

Plazilci

V parku je sedem različnih vrst plazilcev. To so: črnica (*Hierophis viridiflavus carbonarius*), navadni gož (*Zamenis longissimus*), belouška (*Natrix natrix*), črnopikčasta kuščarica (*Algiroides nigropunctatus*), pozidna kuščarica (*Podarcis muralis*), slepec (*Anguis fragilis*) in zelenec (*Lacerta viridis*).

Pričakovali bi lahko tudi kraško kuščarico (*Podarcis melisellensis*), modrasa (*Vipera ammodytes*) in kobranko (*Natrix tessellata*). V zadnjih letih beležimo opažanja o veliki progasti kači, kar lahko pomeni prisotnost progastega goža (*Elaphe quatuorlineata*). Prisotnost teh vrst je treba preveriti z raziskavami.

Ptice

V parku je bil nazadnje izveden celoviti popis ptic med letoma 2010–2013. Zabeleženih je bilo 81 vrst, od tega 49 gnezdil. Najštevilčnejše gnezdilke znotraj meja parka so črnoglavka (*Sylvia atricapilla*), taščica (*Erethacus rubecula*), kos (*Turdus merula*), ščinkavec (*Fringilla coelebs*) in močvirska sinica (*Poecile palustris*). Največje število prešteti planinskih hudournikov (*Apus apus*) je bilo 72 (36 parov). Leta 2011 je bilo registriranih šest samcev lesne sove (*Strix aluco*), slišalo pa se je tudi oglašanje mladičev. Gnezdečo populacijo se ocenjuje na šest do deset parov. V vasi Vremski Britof je bil registriran en veliki skovik (*Otus scops*). Gnezdeča populacija je ocenjena na enega do tri pare. Opaženo je bilo, da so skalni golobi (*Columba livia*) v parku morfološko zelo homogeni. Sokol selec (*Falco peregrinus*) uspešno gnezdi na območju Sokolaka, večinoma tudi z uspešno reprodukcijo. V park se je po več letih leta 2022 vrnila velika uharica (*Bubo bubo*), gnezdenje je bilo potrjeno tudi leta 2023.

Na Reki je najštevilčnejša ptica, vezana na vodo, siva pastirica (*Motacilla cinerea*). Večinoma gnezdi osem do deset parov sivih pastiric. Povodni kos (*Cinclus cinclus*) ni številčen. Ocenjujemo, da v zavarovanem območju parka gnezdi eden do dva para. Opažene so tudi mlakarice (*Anas platyrhynchos*). V letu 2021 in 2022 je bil v soteski Reke opažen par velikih žagarjev (*Mergus merganser*). Gnezdenje ni bilo potrjeno. Ker večji del parka pokrivajo gozdovi in dlje časa opuščena kmetijska krajina, v parku od gnezdil ni sicer značilnih vrst kmetijske krajine Krasa, kot so poljski škrjanec (*Alauda arvensis*), rjava penica (*Sylvia communis*), prosnik (*Saxicola rubicola*), repnik (*Linaria cannabina*), rumeni strnad (*Emberiza citrinella*) in veliki strnad (*Emberiza calandra*). V parku je veliko skalnih sten, v katerih gnezdijo ogrožene in redke vrste, vezane na takšen habitat. Planinski hudournik (*Apus melba*) je v Sloveniji redko razširjena vrsta. Regionalni varstveni pomen z vidika ptic dajeta parku tudi reka Reka in njen kanjon. Park je znotraj Krasa najpomembnejše območje za sivo pastirico in edino območje na Krasu, kjer gnezdi povodni kos.

Stanje vrst ptic Natura 2000 v parku je, kot ga opredeljuje dokument DOPPS iz leta 2023 z naslovom Ocena stanja kvalifikacijskih vrst ptic in njihovih habitatov v Regijskem parku Škocjanske jame 2017–2022, odvisno od stanja njihovega habitata. Vrste, ki naseljujejo ostenja, so v ugodnem stanju, prav tako je v dobrem stanju njihov habitat. Preostale vrste so vezane večinoma na suha kraška travišča. Stanje habitata je dobro le za nekatere, za večino pa je slabo, predvsem zaradi zaraščanja. Z odpravo površin v zaraščanju, predvsem pa z renaturacijo nekdanjih, zdaj gozdnatih pašnikov in travnikov, z odpiranjem sestojev črnega bora, odstranjevanjem dela zarasti in uvedbo paše v gozdu bi lahko pozitivno vplivali na izboljšanje habitata teh vrst. Pomembno je tudi ohranjanje mozaične krajine z mejicami, suhimi zidovi, starimi drevesi in drugimi krajinskimi strukturami. Posebna pozornost se namenja tudi organiziranju obiska tako, da so obiskovalci dejavno usmerjeni, da se držijo zanje določenih poti in obiskujejo park na način, ki ni nepotrebna motnja pticam.

Živalstvo v Reki

V površinskem toku Reke je poznanih 21 skupin velikih nevretenčarjev, ki jim pripada 97 taksonov. Večina makrozoobentosa so ličinke žuželk: enodnevnice (Ephemeroptera), vrbnice (Plecoptera), kačji pastirji (Odonata), stenice (Heteroptera), mladoletnice (Trichoptera), dvokrilci (Diptera), hrošči (Coleoptera) in mrežokrilci. Poleg teh so bili najdeni tudi osebk ožigalkarjev, vrtinčarjev, polžev, školjk, maloščetincev, pijavk, pršic in rakov (vodne bolhe in ceponožci) ter enakonožcev (*Asellus aquaticus cavernicolus* in *Trichonichus stameri*).

Ribe so zastopane v glavnem s postrvjimi in ciprinidnimi vrstami. Te živijo tudi v začetnih delih podzemne Reke zaradi katastrofičnega drifta in le redko preživijo več časa v podzemlju. V Reko in pritoke ribiška družina doseljuje vrste rib soška postrv (*Salmo marmoratus*), šarenka (*Oncorhynchus mykiss*), grba (*Barbus plebejus*) in klen (*Squalius cephalus*).

Stanje populacije primorskega koščaka oziroma koščenca (*Austropotamobius pallipes*) v Reki je kritično. Za območje Natura 2000 Reka (SI3000223), ki vključuje tudi Reko do ponorov in spodnji del pritoka Sušica, je bil opredeljen kot izumrl. Majhne izolirane populacije so prisotne le še v povirju Reke. V spodjem odseku Reke pred ponori so najdeni osebki leta 2013 verjetno naplavljeni raki iz potoka Sušica. Gorvodno v odseku Reke pri Cerkvnikovem mlinu je majhna populacija jelševca. V pritokih Reke pri Premu je bila v letu 2022 potrjena račja kuga. Največji grožnji potočnim rakom v porečju Reke sta račja kuga in pomanjkanje vode zaradi različnih vzrokov.

V tolmunih Reke je opažen hribski urh (*Bombina variegata*) v vseh razvojnih stadijih.

Podzemno živalstvo Škocjanskih jam in ekologija

Škocjanske jame spadajo v skupino jam s sorazmerno bogato pravo podzemno favno. Bivališče nudijo zlasti nevretenčarjem, med katerimi so številni tako dobro prilagojeni na življenje brez svetlobe in na razmere, kjer je hrana količinsko in kakovostno revna, da so postali prave podzemeljske živali. Vodne in terestične habitate naseljuje vrste podzemeljskih organizmov, rakov ceponožcev in enakonožcev, polžev, dvojnonog, žuželk in v kraškem vodonosniku tudi človeška ribica.

Pestrost življenja v jami dopolnjujejo številni netopirji. V jami je bila zabeležena prisotnost dvanajstih vrst, stalno ali občasno prisotnih v jamskem sistemu. Med njimi so najštevilčnejši dolgokrili netopirji (*Myotis schreibersi*), katerih kolonija se seli med Škocjanskimi jamami in Predjamo, ter dolgonogi netopir (*Myotis capaccinii*). Zimske kolonije dolgokrilega netopirja dosegajo število do 7.000 osebkov, poletne kolonije pa nekaj tisoč osebkov. Preostale vrste so znatno manj številčne. Vrste, ki jih je mogoče najti v jami v času hibernacije ali porodniških kolonij, so še veliki podkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni podkovnjak (*Rhinolophus euryale*), mali podkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), širokouhi netopir (*Barbastella barbastellus*), navadni netopir (*Myotis myotis*) in vejcati netopir (*Myotis euryale*). Kot občasno prisotne so bile zabeležene še vrste širokouhi netopir (*Barbastella barbastellus*), mali netopir (*Pipistrellus pipistrellus*), ostrouhi netopir (*Myotis blythi*) in usnjebradi uhati netopir (*Plecotus macrobullaris*).

Vrstno najboljšežnejše je živalstvo, ki ga prinašajo curki prenikajoče vode iz epikrasa (kamninski sloj tik pod površjem) v Škocjanske jame. Obsega predstavnike enajstih skupin živali, in sicer vrtinčarje, gliste, polže, maloščetince, pršice, med raki

dvoklopnike, ceponožce, enakonožce in postranice ter med žuželkami skakače in ličinke dvokrilcev. Najbogatejše zastopana živalska skupina v epikrasu so ceponožni raki. Večina teh vrst je zašla v jamsko okolje s preniklo vodo, druge so bile najdene v ponikalnici. V Škocjanskih jamah je bilo iz prenikle vode ugotovljenih 20 vrst, ki pripadajo 12 rodovom in trem družinam. Štiri vrste so iz skupine ciklopidov, med harpaktikoidi je 16 vrst, od katerih je bilo ugotovljenih pet za znanost novih vrst iz štirih rodov: Bryocamptus, Moraria, Parastenocaris in cf. Stygepactophanes. Večino od njih bi lahko označili za epikraške specialiste, saj so bili najdeni le v prenikli vodi. Dvanajst vrst, ki poseljujejo epikraški habitat, je stigobiontskih – torej so pravi predstavniki podzemeljskih vod. Ugotovljenih je bilo pet novih vrst in vrsta Elaphoidella slovenica Wells (syn. Elaphoidella karstica), ki je endemit Škocjanskih jam. Iz najdišč v Škocjanskih jamah so bile že leta 1930 prvič opisane vrste rakcev Copepoda (Moriaropsis scotenophila) in jamski samook (Speocyclops infernus).

Med podzemnim živalstvom Reke so nekatere stigobiontske vrste, in sicer Polychaeta: jamski cevkar (Marifugia cavatica); Turbellaria: jamski vrtničar (Dendrocoeleum spaeleum); amfipode: reška slepa postranica (Niphargus timavi) in kapniška slepa postranica (Niphargus Cf. Stygiu); deseteronožci: jamska kozica (Troglocaris sp.) in Amphibia: človeška ribica (Proteus anguinus), ki ji je zanjo podzemna Reka oziroma vodonosnik Krasa skrajno severozahodna točka razširjenosti areala v vodah dinarskega krasa.

Terestrično podzemno živalstvo v parku obsega štirinajst vrst, in sicer rake enakonožce, jamskega polžka, dvojnogono, palpigrada in paščipalca, med žuželkami pa jamske skakače rodu Oncopodura in Onychiurus ter dve vrsti jamskih hroščev. V zadnjih letih opažamo prisotnost palpigrada Eukoena sp., jamskega paščipalca (Chthonius spelaeophilus) in jamskega pajka vrste podzemeljski šesterookec (Stalita taenaria). Jamska mokrica in rakec rodu Alpioniscus sta amfibična. Terestrične vrste živijo v glavnem okoli organskih ostankov na tleh (gvano, les). Na površinskem vodnem filmu na majhnih lužicah, kjer se hranijo z organsko snovjo, ki se ujame na površino, pa živijo skakači.

V osvetljenem delu Schmidlove dvorane so na 21 mikrolokacijah posebne žive kapniške strukture – stromatolitni stalagmiti. Večina teh struktur je na začetni stopnji rasti oziroma je njihova rast počasna. Morfologija in rast sta odvisni od intenzitete vpadne svetlobe, izdatnosti in lastnosti kapljajoče vode, temperature ter hitrosti rasti cianobakterij, ki vplivajo na odlaganje biogenega kalcita. Združba organizmov, ki sestavlja stromatolitne stalagmite, je raznovrstna in zapletena. Najbolj razvit stromatolitni stalagmit je bil v preteklosti poškodovan; manjka del, ki je bil usmerjen proti jamskemu izhodu, viru svetlobe.

Okrog razsvetljave na pohodnih poteh v turističnem delu jame je porast z rastlinami, kot so alge, mahovi in praproti, skupno poimenovanimi tudi lampenflora. To je združba organizmov, ki se razvije okoli svetil v jamah in je vzrok za biološko pogojeno propadanje površin oziroma spremembo lastnosti površin, na katerih raste (na primer kapniki, sedimenti, prazgodovinske slikarije in zgodovinski podpisi). Vpliv lampenflore na jamsko favno je posreden in se kaže zlasti v tem, da v jamskem okolju pomeni hranila, kjer jih običajno ni v izobilju. Nejamska favna lahko iz takšnih niš celo izrine pravo jamsko (troglobiontske vrste) ter jo zaradi tega biodiverzitetno in številčno osiromaši. S povečevanjem turističnega obiska je povezano tudi podaljševanje osvetljevanja, kar ugotovljeno pozitivno vpliva na prirast lampenflore.

Pohodne turistične poti v Škocjanskih jamah so organsko precej obremenjene, pogosto so na njih kazalniki fekalnega vira, na primer bakterije vrste Escherichia coli. Izrazito povišane vrednosti organskega onesnaženja oziroma kontaminacije so na pohodnih površinah v tistih predelih, kjer so netopirji in kjer je gvano po površinah, ter na začetnem delu turistične poti. Turisti vnašajo in raznašajo po pohodnih površinah v jami organski material. Z namenom omejevanja vnosa jami tujerodnega materiala je zavod pred vhod v turistično jamo v Globočaku namestil dezinfekcijsko bariero (2021), da si obiskovalci pred vstopom deloma očistijo in razkužijo površino obuval.

Jamski zrak v Škocjanskih jamah je izrazito dinamičen habitat, kar kažejo izmerjeni abiotski (na primer temperatura, ogljikov dioksid, radon) in biotski parametri (na primer mikroorganizmi). V Škocjanskih jamah je občasno na posameznih lokacijah povišana koncentracija delcev v zraku. Do povišanj prihaja v vodnem delu jame, kjer pršenje Reke ustvarja aerosole, ob čiščenju turističnih poti z visokotlačnim vodnim čistilnikom, med turističnim obiskom oziroma na vrhuncu turistične sezone ter ob naravnem zračnem toku v jamo. Na neprevetrenih mestih v jami oziroma ob izraziti temperaturni stratifikaciji se delci v zraku zadržijo dlje časa. Jamski zrak je vir mikrobne biomase, ki postopoma sedimentira. V zraku je poleg naravne mikrobiote tudi mikrobiota humanega izvora kot posledica prisotnosti obiskovalcev oziroma turistične rabe. Ob visokih vodah vzdolž Reke prihaja do občasno visokih koncentracij aerosoliziranih mikroorganizmov. V zraku so lahko mikroorganizmi, ki vplivajo na človekovo zdravje.

Invazivne tujerodne vrste

S seznama iz Uredbe o invazivnih tujerodnih vrstah za nadzorovane tujerodne vrste, ki so uvrščene na sezname in zanje veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja, v parku nismo zabeležili nobene vrste. Invazivne tujerodne živalske vrste v parku so bile redko opažene in ne povzročajo bistvenega pritiska na populacije avtohtone favne. Pojavljanje ciprinidnih vrst v kalih v letih 2017–2022 ni bilo zabeleženo.

Prisotni so nasadi tujerodnih iglavcev v Mali in Veliki dolini ter soteski Reke, kar se s počasi spremeno nadomešča z naravno pomlajeno avtohtono vegetacijo grmovja (dren, ruj) in drevce (mali jesen, trokrpi in poljski javor, črni gaber, hrast).

Ocena stanja

Živalske vrste, navedene v tem poglavju, so v pretežno ugodnem stanju. Vrste so odvisne od stanja habitatnih tipov, kjer živijo, in ti so na zavarovanem območju parka večinoma v ugodnem stanju ohranjenosti. Težavna so suha travišča, podvržena zaraščanju.

Populacije dvoživk in plazilcev v Sloveniji v zadnjih 60 letih upadajo zaradi izgube, fragmentacije ter onesnaževanja njihovih habitatov in habitatnih struktur. Slednje se opaža tudi v Vremski dolini na cesti Famlje–Ribnica, kjer od leta 2018 potekajo dejavnosti prenašanja dvoživk čez cesto v času pomladanskih selitev, saj se število dvoživk zmanjšuje vsako leto. Prav tako je iz parka in večine znanih habitatov v širšem območju izginila zelena rega. V parku in bližnji okolici se izvajajo raziskave za opredelitev stanja populacije velikega pupka in hribskega urha. V vaškem kalu v Matavunu populacija velikega pupka dosega največje število.

Živalstvo Reke je v stabilnem stanju ohranjenosti, razen za vrsto primorski koščak, katerega stanje v Reki je kritično. Ogrožata ga bolezen račja kuga in pomanjkanje vode zaradi različnih razlogov.

Stanje ptic v parku je pretežno ugodno. Večinoma je povezano s stanjem populacij na širšem območju posebnega območja varstva Krasa (identifikacijska številka območja Natura 2000: SI5000023) in z vrstami, ki živijo na tem območju. Habitatni, na katere so vezane vrste ptic, ki se prednostno varujejo, so v zavarovanem območju parka v pretežno ugodnem stanju ohranjenosti. Težavna so suha travišča, podvržena zaraščanju. Turistični obiski so za zdaj omejeni na udornicah Velika in Mala dolina ter prvem ponoru Reke pod Škocjanom, kjer je stanje ptic stabilno.

Ta čas je v parku znanih 24 vrst netopirjev (od 32 vrst v Sloveniji), kar park uvršča na sam vrh ožjih območij z največjo raznovrstnostjo oziroma biodiverzitetno netopirjev v Sloveniji. Živali in populacije vseh vrst netopirjev so pri nas zavarovane po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19; v nadaljnjem besedilu: Uredba o zavarovanih živalskih vrstah). Podamo lahko splošno oceno, da so vrste netopirjev v parku verjetno v ugodnem stanju, kakor tudi habitatni tipi, ki so za te populacije bistvenega pomena (jame, jamski vhodi, mejice, obgozdni pas vegetacije, rečni bregovi, obvodna vegetacija, gozdne površine, starejša drevesa, jame, ki niso odprte za javnost). Prehranjevalni habitatni so v ugodnem stanju ohranjenosti. V parku in okolici je za zdaj še zadostna površina mozaične krajine, gozda, mejic, košenic, vodnih površin, sklenjene obvodne vegetacije in grmičevja, starih obrežnih gozdnih sestojev ter varovalnega gozda v soteski Reke in Sušice, kar je nujno za dolgoročno ohranjanje biodiverzitete netopirjev.

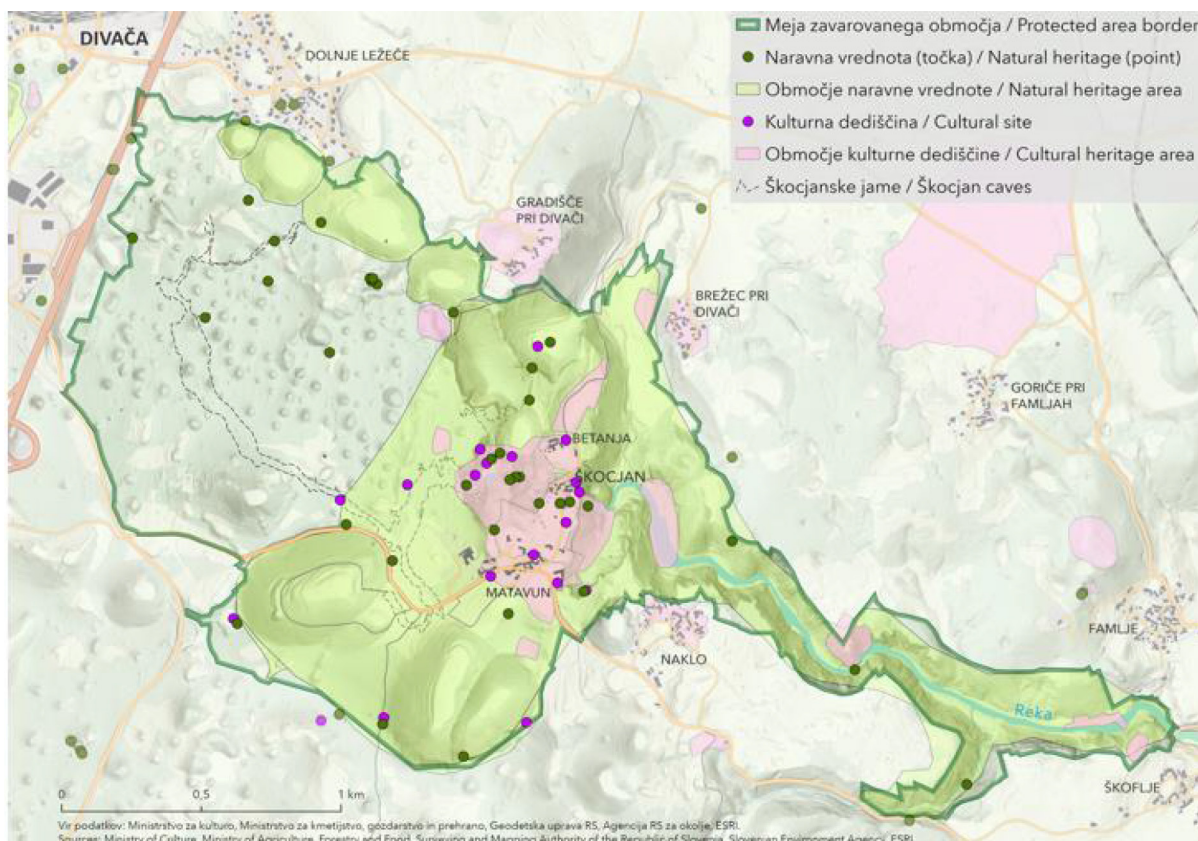
Podzemno troglobiontsko živalstvo je v ugodnem stanju ohranjenosti. Splošno ekološko stanje habitatov troglobiontske favne v Škocjanskih jamah je primerljivo s prejšnjimi leti. V turističnem delu jame se dnevno osvetljujejo kapniške tvorbe, jamski stropi, ostenje in jamska tla, obiskovalcev je od 10 do 1500 na dan, delujoč je WiFi-signal. Vsekakor je občuten pritisk turističnega obiskovanja jamskega sistema, kar je verjetno razlog za manjšo številčnost predvsem nekaterih vrst z vrha prehranjevalne verige (Coleoptera) v nekaterih predelih jam. Obilne obloge alg, mahov in celo praproti (lampenflora) na kapniških površinah, ilovici, jamskih stenah, ki so nastajale v preteklih desetletjih turističnega obiskovanja jame, so od leta 2014 sanirane. Osvetljevanje površine kapnikov, ostenja in pohodnih poti po turističnem delu jame so podvržene rednim ukrepom zaviranja in omejevanja rasti lampenflora, zato ni bojazni razširjanja alohtone nejamne favne zaradi rasti alg v okolici reflektorjev (dodatnega pritiska na jamsko favno), ki izpodriva prave jamske živali.

Kemijsko stanje Reke v Škocjanskih jamah odraža stanje površinskega toka Reke pred ponorom. Nitrati, sulfati in amonij, ki lahko pomenijo onesnaženje, so običajno na stopnji, značilni za površinske vodotoke. Pesticidi iz najpogostejše uporabljenega nabora analiz v Reki in v rečnem sedimentu niso bili zaznani. Ob nizkih pretokih in v pulzu prvega vala po izdatnih padavinah se poslabša kakovost Reke, kar se odraža zlasti v povišanih koncentracijah mikrobioloških kazalnikov fekalnega onesnaženja, kot na primer bakterij vrste *Escherichia coli* in enterokokov. Biološki ter drugi majhni delci se ob visokih pretokih in pršenju izdatno aerosolizirajo v jami in poslabšajo kakovost jamskega zraka. Najštevilčnejše ugotovljeno podzemno živalstvo je v epikraški coni (tik pod površjem), ki ni pod vplivom obiskov jamskega sistema, temveč je bolj vezana na stanje površja in rabo tal na površju neposredno nad jamskim sistemom in je v ugodnem stanju. Ugotavljamo, da je metoda vzorčenja favne v prenikajoči vodi primerna, primerni so okoljski parametri, ki jih spremljamo kot podporo biotskim podatkom, sestava favne je stabilna.

Invazivne tujerodne vrste v parku so le občasno opažene in ne povzročajo bistvenega pritiska na populacije avtohtone favne. Najbolj problematične utegnejo biti vodne vrste. Pri vnosih ciprinidnih vrst v stoječa vodna telesa na zavarovanem območju parka so te ustrezno odstranjene. V parku sta prisotni tudi dve vrsti invazivnih tujerodnih komarjev: tigrasti komar (*Aedes albopictus*) in japonski komar (*Aedes japonicus*). Kali niso pomemben habitat za razvoj ličink komarjev.

Invazivne tujerodne vrste v parku niso bile opažene in po naši oceni tudi ne povzročajo bistvenega pritiska na populacije avtohtonih vrst živali. Najbolj težavne utegnejo biti v prihodnosti vodne vrste ITV (raki, ostriz, sklednica), kjer le težko – če je to sploh mogoče – kontroliramo ali nadzorujemo širjenje vrst v vodotoku. Pri morebitnih pojavih ciprinidnih vrst v stoječih vodnih telesih na zavarovanem območju parka bodo te ustrezno odstranjene in vodni ekosistemi sanirani.

2.1.3 Varstveni statusi

Slika 4: Naravne vrednote in kulturna dediščina v Regijskem parku Škocjanske jame

2.1.3.1 Naravne vrednote

V zavarovanem območju parka je 54 naravnih vrednot, določenih s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15, 7/19 in 53/23; v nadaljnjem besedilu: Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot), od tega 14 območij naravnih vrednot državnega pomena, 13 točk naravnih vrednot državnega pomena in 25 jam, ki so prav tako naravne vrednote državnega pomena.

Velika večina naravnih vrednot je vezana na kraško hidrologijo, geomorfologijo in geologijo, predvsem znotraj sistema Škocjanskih jam. Ker ima jama izjemen pomen, so upravljavske dejavnosti prednostno podrejene ohranitvi, zavarovanju in predstavitvi tega edinstvenega naravnega objekta.

Varstvene usmeritve

Usmeritve za dejavnosti na območju naravnih vrednot izhajajo iz varstvenih režimov 8., 9. in 10. člena ZRPŠJ.

Po Uredbi o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02 in 67/03; v nadaljnjem besedilu: uredba o zvrsteh) so varstvene usmeritve za varstvo naravne vrednote usmeritve za posege in dejavnosti človeka na naravni vrednoti in na območju, ki je z naravno vrednoto vidno ali funkcionalno povezano, z namenom, da se naravna vrednota ohranja. Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti, in sicer v skladu z usmeritvami, določenimi v uredbi o zvrsteh.

Podrobnejše varstvene usmeritve za varstvo posamezne zvrsti naravnih vrednot ali za posamezno naravno vrednoto so določene v Pravilniku o določitvi in varstvu naravnih vrednot. Konkretno varstvene usmeritve in naravovarstveni pogoji za posege in dejavnosti na naravni vrednoti ter na območju vpliva na naravno vrednoto so določeni v naravovarstvenih smernicah.

Razvojne usmeritve za naravne vrednote so usmeritve za rabo naravnih vrednot z namenom njihove ohranitve. Naravne vrednote se praviloma ohranjajo v obstoječi rabi, ki mora potekati sonaravno, da ne ogroža obstoja naravne vrednote in ne ovira izvajanja njenega varstva. Naravne vrednote so namenjene predvsem doživljanju narave, izobraževanju, vzgoji, znanstvenoraziskovalnemu delu ali naravi prijazni rekreaciji.

Ocena stanja

Stanje naravnih vrednot v parku se ocenjuje kot dobro. Naravni procesi v jamah in udornicah, kar obsega veliko večino med vsemi naravnimi vrednotami v parku, v glavnem potekajo nemoteno. Vhodi v sistem Škocjanskih jam in tudi v Mušjo ter Skeletno jama so zaradi nadzora obiska in preprečevanja morebitnih poškodb zaprti z vrati. Vhod v Škocjanske jame je zavarovan tudi z videonadzornimi kamerami, vhoda v Mušjo in Skeletno jama pa s senzorjem vloma.

Izvajanje del in organiziranje obiska v sistemu Škocjanskih jam in površinskem delu parka sta podrejena ohranjanju narave in skrbi za nemoten ter varen obisk. Sem spadajo na primer čiščenje prepadnih sten in postavljanje lovilnih mrež in galerij zaradi krušenja kamenja ter obnova poti. Jama je z izjemo poškodb iz preteklosti v dobrem stanju, nekatere poškodbe pa so bile sanirane in bo sanacijo treba še izvajati. Problem osvetlitve v jami ter lampenflore se rešuje s protokolom za zaviranje rasti lampenflore v Škocjanskih jamah.

Tudi druge jame v parku so v glavnem v naravnem stanju z izjemo redkih v bližini Dolnjih Ležeč, ki so nekoč služile za nelegalno odlaganje odpadkov in so do vrha zatrpane z odpadki in drugim materialom. Ena od jam na tem območju je bila leta 2015 očiščena. Melišča v udornicah so stabilna, medtem ko se njihova dna ponekod zaraščajo.

Občasna nihanja kakovosti vode ne kažejo večjih odstopanj od dolgoletnih povprečij, kljub temu pa motijo pene, ki se nabirajo ob slapovih in brzicah v podzemnem toku Reke, in plastični odpadki v delih podzemnega kanjona – predvsem so večje količine teh odpadkov v zaključnem delu (Martelova dvorana, Mrtvo jezero), ki jih ob visoki vodi zaradi sifona Reka odlaga na bregovih struge ali plavajo na vodi.

Drevesa s seznama naravnih vrednot, predvsem lipe v Škocjanu in Matavunu, so pod vplivom klimatskih sprememb vse bolj podvržena poletnim sušam in temu primerno tudi počasi rastejo.

2.1.3.2 Ožje zavarovano območje

V parku so soteska Reke v dolžini približno 2,5 km pred ponorom v Škocjanske jame, spodnji del soteske Sušice do sotočja z Reko, osrčje parka z Veliko in Malo dolino ter vasmi Matavun, Škocjan in Betanja, niz udornic na južni in severni strani ter površje nad Škocjanskimi jamami. Zaradi posebne naravne, kulturne, zgodovinske in estetske vrednosti so v parku posamezni deli nepremične naravne in kulturne dediščine posebej zavarovani z ZRPŠJ.

Naravni spomeniki

Kot naravni spomeniki so zaradi svojih posebnih značilnosti kot vzorčni primer nekega naravnega pojava zavarovani naslednji deli parka:

1. Mala dolina in Velika dolina do roba udornice;
2. brezno Okroglica;
3. stene in bregovi slepe doline Reke v dolžini in širini 150 m pred vhodom v Mahorčičevo dvorano;
4. podzemne jame na območju parka:
 - Škocjanske jame (škocjanski jamski splet),
 - Velika jama na Prevali ali Mušja jama,
 - Mala jama na Prevali ali Skeletna jama,
 - jama Škrlica,
5. kapnik v Lipjih jamah pri Divači.

Varstveni režim za naravne spomenike je predpisan v 9. in 10. členu ZRPŠJ.

2.1.3.3 Območje Natura 2000

Park je v območju Nature 2000, in sicer posebno območje varstva Kras (identifikacijska številka območja Natura 2000: SI5000023; v nadaljnjem besedilu: POV) in posebno ohranitveno območje Kras (identifikacijska številka območja Natura 2000:

SI3000276; v nadaljnjem besedilu: POO Kras). V park sega tudi skrajni zahodni del posebnega ohranitvenega območja Reka (identifikacijska številka območja Natura 2000: SI3000223; v nadaljnjem besedilu: POO Reka).

Koda območja	Ime območja	Vrsta varovanega območja	Površina [km ²]	Delež v RPŠJ (v %)	Delež območja v parku glede na skupno površino območja (v %)
SI3000276	Kras	POO	474,86	99	0,87
SI5000023	Kras	POV	498,45	99	0,83
SI3000223	Reka	POO	0,05	1,25	1,21

Preglednica 2: Pregled območij Nature 2000 POV Kras (SI5000023), POO Kras (SI3000276) in POO Reka (SI3000223) v parku.

Ukrepi za vse vrste Natura 2000 se izvajajo v skladu s smernicami, navedenimi v Programu upravljanja območij Natura 2000 2015–2020 (v nadaljnjem besedilu: PUN), in so predstavljeni v preglednicah z nalogami za posamezne cilje ter v usmeritvah za kmetijstvo in gozdarstvo.

Po PUN ima park ključno vlogo pri izvajanju ukrepov in dejavnosti, vezanih na nekatere vrste in habitatne tipe: jame, ki niso odprte za javnost, jadranska smrdljiva kukavica, raznolistna mačina, vzhodna submediteranska suha travišča, človeška ribica, hribski urh, veliki pupek, dolgokrili netopir, dolgonogi netopir, navadni netopir, veliki podkovnjak, primorski koščak, velika uharica, podhujka, sokol selec. Varstveni ukrepi se nanašajo na zapiranje nekaterih jam za dostop javnosti, čiščenje jam in obnovo prvotnega stanja, dejavnosti spremljanja stanja ekologije habitata netopirjev in ustrezno prilagajanje aktivnosti (obisk, vzdrževanje, raziskovanje), izvajanje neposrednega nadzora habitatov netopirjev, izvajanje in razširitev monitoringa ob minimalnih pretokih Reke v Škocjanskih jamah, izvajanje neposrednega nadzora znanih rastišč, obnovo kalov, vzpostavitev novih kalov in drugih malih stojčih voda, vzpostavitev in obnovitev mrestišč, obnovo mlinščic, prilagoditev obstoječe javne razsvetljave, izvajanje neposrednega nadzora habitata uharice in sokola, različne komunikacijske dejavnosti, ki obsegajo dejavnosti pri ohranjanju in obnovi kmetijske rabe kraških travnikov ter pri obnovi kalov, mrestišč in komunikaciji z obiskovalci in deležniki parka.

V nadaljevanju je krajši opis zgoraj omenjenih območij Natura 2000.

POO Kras (identifikacijska številka območja Natura 2000: SI3000276)

Posebno ohranitveno območje POO Kras sta obsežna apneniška planota v jugozahodnem delu Slovenije ter severozahodni del dinarskega krasa, kjer nastajajo številni površinski in podzemeljski kraški pojavi ter so umeščeni evropsko pomembni habitatni tipi (jame, suha travišča, brinovja, črničevje, skalne stene). Območje je življenjski prostor zavarovanih ali ogroženih rastlinskih in živalskih vrst na ravni EU (netopirji, metulji, hrošči, dvoživke, ptice) ter pomemben selitveni koridor ujed in velikih sesalcev.

V parku so bile po zadnjih podatkih evidentirane naslednje vrste iz habitatne direktive, ki opredeljujejo Natura 2000 območje Kras: veliki podkovnjak, južni podkovnjak, mali podkovnjak, dolgonogi netopir, dolgokrili netopir, vejcati netopir, navadni netopir, ostrouhi netopir, veliki pupek, hribski urh, ozki vretenec, travniški postavnež, rogač, bukovo kozliček, črtasti medvedek, petelinček, črni apolon in v neposredni okolici parka tudi človeška ribica. Kot edina rastlinska vrsta s seznama je v parku Jadranska smrdljiva kukavica. Pojavlja se v nizkih gostotah na več lokacijah. Posebej pomembne so vrste, ki imajo v parku večje populacije, na primer netopirji. V parku je znanih 24 vrst netopirjev (od 32 vrst v Sloveniji), kar ga uvršča na sam vrh ožjih območij z največjo raznovrstnostjo netopirjev v Sloveniji. Živali in populacije vseh vrst netopirjev so pri nas zavarovane po Uredbi o živalskih vrstah.

Za območje Nature 2000 Kras (priloga II. Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7) je v parku potrjenih osem kvalifikacijskih vrst netopirjev, od tega vseh osem dejansko najdemo v podzemnem sistemu Škocjanskih jam. Vseh 24 znanih vrst netopirjev v parku je med drugim navedenih v seznamu habitatne direktive v prilogi IV. (rastlinske in živalske vrste v interesu skupnosti, ki jih je treba strogo varovati).

Posebej velja poudariti vrsto dolgokrili netopir, ki ima prezimovalne in porodniške kolonije na stropu podzemnega kanjona Reke z več tisoč osebki. Jame so pomembna zatočišča za velikega podkovnjaka, južnega podkovnjaka, dolgonogega in navadnega netopirja. Redno je zabeležena tudi prisotnost malih podkovnjakov, ki pa niso tako številni. Poudarjamo tudi nedavno potrditve prisotnosti južnega podkovnjaka in vejcatnega netopirja v Škocjanskih jamah. V parku in okolici je še zadostna površina mozaične krajine, gozda, mejic, košenic, vodnih površin, sklenjene obvodne vegetacije in grmičevja, starih obrežnih gozdnih sestojev, varovalnega gozda v soteski Reke in Sušice, kar je nujno za dolgoročno ohranjanje raznovrstnosti netopirjev.

Ocena stanja

Skupaj habitatni tipi iz POO Kras pokrivajo okoli 66,6 ha površine parka. Stopnja reprezentativnosti teh površin je dobra, stopnja ohranjenosti v parku pa ugodna, razen pri suhih traviščih, ki so zaradi zaraščanja v preteklih desetletjih danes pretežno opredeljena kot gozd, zato je na njih nemogoče izvajati kmetijsko dejavnost oziroma ustrezno naravovarstveno upravljanje v dobro ohranjanja ali izboljševanja stanja tega habitata. Z odpravo površin v zaraščanju, predvsem pa z renaturacijo nekdanjih, zdaj kot gozd opredeljenih pašnikov in travnikov, z odpiranjem sestojev črnega bora, odstranjevanjem dela zarasti in uvedbo paše v gozdu bi lahko pozitivno vplivali na izboljšanje tega habitata. Pomembno je tudi ohranjanje mozaične krajine z mejicami, suhimi gozdovi, starimi drevesi in drugimi krajinskimi strukturami.

Dejavniki potencialnih motenj in možnega ogrožanja habitatnih tipov v parku so: gnojenje (na primer uporaba umetnih gnojil), pretirana paša na enem mestu oziroma paša na premajhni površini, izpusti komunalnih odpadnih voda, uporaba pesticidov, vnašanje alohtonih vrst, invazivne tujerodne vrste, športne prostoračasne dejavnosti, turizem (plezanje, jamarstvo, kolesarjenje, pohodništvo), spreminjanje ekologije habitata, odstranjevanje mejic, zaraščanje (neraba travniških in pašniških površin) in urbanizacija naravnih površin znotraj parka.

V Škocjanskih jamah redno poteka spremljanje stanja netopirjev. Redno se spremljata ekološko stanje habitata in ustrezna površina habitata. Pri nekaterih vrstah obstaja pritisk na njihovo življenjsko okolje ali na vrsto. Območje prezimovalnih kolonij, počivališč in zatočišč nekaterih vrst netopirjev je vzdolž pohodnih poti v jami, kjer se vsak dan izvaja turistični obisk. Območje, kjer se nekatere vrste prehranjujejo (prehranjevalni habitat), ter migracijski koridorji segajo tudi na površine zunaj parka. Na

splošno velja, da se netopirjev v počivališčih, kotiščih in prezimovališčih ne moti z bližnjo človeško prisotnostjo, hrupom, dimom, osvetljevanjem ali lokalnim spreminjanjem mikroklima. V obdobju od oktobra do aprila je zaradi prisotnosti prezimovališč treba redno ustrezno prilagajati dejavnosti turizma, vzdrževalnih del in kakršnih koli motenj habitata. Zagotavlja se režim strogo nadzorovanega vstopa v Škocjanske jame. Samic z mladiči v porodniških kolonijah ne smemo vznemirjati, ker je to usodno predvsem za mladiče. V primeru motenj netopirji največkrat zapustijo zatočišča, s čimer se lahko poveča njihova smrtnost, kar še posebej velja za mladiče. Netopirje moti tudi nenaravna osvetljenost zatočišč, počivališč, prezimovališč, kotišč ter osvetlitev koridorjev jamskih stropov in ostenj.

Glede na monitoring v parku in državni monitoring netopirjev je število malih podkovnjakov, velikih podkovnjakov, navadnih netopirjev, dolgonogih in dolgokrilih netopirjev znotraj parka stabilno. Po prilagoditvi osvetlitve in predvsem ukinitvi rednih zimskih turističnih vodenj prek tako imenovane zgornje obhodne poti (mimo ponvic) v zimi 2015/16 se je zimsko vznemirjanje velikih podkovnjakov zmanjšalo na minimum in so se zato razmere za njihovo prezimovanje v jami izboljšale. Poletna zatočišča v jamah so verjetno dimniki ali drugi vhodni in topli deli jam, ki pa jih turistični obisk zaradi oddaljenosti verjetno ne moti. Vsaj na območju parka so prehranjevalni habitati nad Reko v dobrem stanju, pa tudi višje po toku je očitno dovolj prehranjevališč. Vendar je dejanska površina prehranjevalnega habitata za dolgonoge netopirje precej omejena. Zato se lahko že z majhnimi posegi hitro poslabša. Ocenjuje se, da je kljub zdaj ugodnemu stanju prehranjevalni habitat dolgonogega netopirja ranljiv. Tudi kakovost vode in s tem združba plena za dolgonoge netopirje se lahko na primer že z enim samim večjim onesnaženjem močno spremeni. Prav tako ga lahko ogrozijo odvzemi vode iz Reke, kar lahko še stopnjujejo podnebne spremembe, ki bi povzročile daljša sušna obdobja in pomanjkanja vode v strugi Reke. Vsem omenjenim posegom se je zato treba izogibati.

Splošna ocena stanja habitatov vrst v jamskem okolju je, da je to stabilno, vendar lahko hitro ranljivo. V obdobju prezimovanja vrst dodatni ukrepi niso potrebni. Glede na rezultate prihodnjega monitoringa ali podrobnejših raziskav bo za obdobje kotenja treba premisliti o dodatni prilagoditvi osvetljevanja ostenja (stare turistične poti) v Rudolfovi dvorani ter Svetinovi dvorani, ki poteka dokaj blizu visišč počivališč in porodniške gruče dolgokrilih netopirjev in so ti morda zaradi te osvetlitve delno v stresu. Stanje jamskega habitata je poleti med turističnimi obiski delno pod vplivom osvetlitve, vendar je težko oceniti resničen vpliv na razmnoževalni uspeh porodniških kolonij v jami. Obseg, torej površina habitatnega tipa netopirjev v jamah, ki je v ugodnem stanju, ostaja nespremenjena.

Ob raziskavah je bilo ugotovljeno, da so v neposredni okolici Škocjanskih jam letalne poti v odličnem stanju. Netopirji imajo možnost slediti množici gozdnih robov, drevoredov, mejic, obrežni vegetaciji ter tudi neosvetljenim stezam, kolovozom in gozdnim cestam. Začasno okrnjenje te ali one poti torej ne bi smelo bistveno vplivati na preživetje populacije.

Velika težava lahko nastane ob postavitvi vetrnih polj, saj so tudi dolgokrilni netopirji prepoznani kot ena izmed vrst, ki so lahko žrtve delovanja vetrnic. Prehranjevalni habitat netopirjev bi lahko okrnilo tudi povečanje nočnega osvetljevanja s cestnimi svetilkami.

Ocena stanja podzemnega vodnega telesa Reke v Škocjanskih jamah – kot potencialni habitat človeške ribice oziroma proteusa (predvsem dolvodno od iztočnega sifona Reke) – je glede na biološke in kemijske parametre v ugodnem stanju.

Na območju parka nismo potrdili prisotnosti jamskega hrošča, dinarskega endemita in kvalifikacijske vrste POO Kras drobnovratnika.

Habitatni tip POO Kras	Površina v parku (ha)
62A0 Vzhodna submediteranska suha travišča (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)	47,62 (manj ugodno 24,57 ha)
5130 Sestoji navadnega brina (<i>Juniperus communis</i>) na suhih traviščih na karbonatih	2,50
8210 Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok	13,10
8310 Jame, ki niso odprte za javnost	0,09
8160* Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu	3,32

Preglednica 3: Habitatni tipi iz Direktive o habitatih POO Kras, ki so v parku.

POV Kras (identifikacijska številka območja Natura 2000: SI500023)

POV Kras je tretje največje posebno območje varstva za varovanje ogroženih vrst ptic. Na tem območju živijo številne vrste ogroženih ptic z največjimi gnezdečimi populacijami v Sloveniji. Velika uharica, pisana penica, rjava cipa, kotorna in kačar so si našli dom na travnikih, grmiščih in v skalnih stenah na Krasu.

V parku je bilo po zadnjih podatkih evidentiranih 14 od 17 vrst ptic, ki so kvalifikacijske za Naturo 2000 območje Kras: beloglavi jastreb, velika uharica, vrtni strnad, veliki strnad, sršenar, rjavi srakoper, podhujka, hribski škranec, poljski škranec, sokol selec, orel kačar, smrdokavra, veliki skovik, rjava cipa.

Poleg teh se na območju parka pojavljajo tudi druge vrste varstveno pomembnih ptic, predvsem skalni strnad, skalni plezalček, planinski hudournik, skalna lastovka in povodni kos.

Vrste so vezane na habitatne tipe skalnih sten, pobočij, jamskih vhodov, travišč in kulturne krajine. Za nekatere vrste in njihove življenjske prostore znotraj parka velja, da so pod pritiskom različnih dejavnikov (zaraščenost z drevjem in grmovjem, električni udari, nočno svetlobno onesnaženje, obiskovalci parka in spreminjanje kulturne krajine na širšem območju zunaj parka). Območje, kjer se nekatere vrste prehranjujejo (prehranjevalni habitat), sega tudi na površine zunaj parka.

POO Reka (identifikacijska številka območja Nature 2000: SI3000223)

Reka z izjemnim hudourniškim odtočnim režimom priteka iz Snežniškega pogorja kot površinska Reka – Velika voda in teče po brkinskem flišu ter ponikne v matični Kras v Škocjanskih jamah. POO Reka poteka v parku od začetka soteske Reke tri kilometre pred ponorom do samega vhoda Reke v podzemlje. Je življenjski prostor evropsko ogroženih vrst raka primorskega koščaka in rib grbe ter pohre. V poplavnih delih so ponekod dobro ohranjeni vlažni travniki in logi, ki so življenjski prostor ogroženih živalskih vrst metulja strašničinega mravljiščarja in dvoživke hribskega urha. Ob Reki imajo prehranjevalni habitat ter koridorje netopirji: veliki podkovnjak, dolgonogi netopir in dolgokrilni netopir, ki imajo zatočišča tudi v Škocjanskih jamah. V parku so bile evidentirane naslednje vrste iz Direktive o habitatih, ki opredeljujejo območje Reka: veliki podkovnjak, dolgonogi netopir in dolgokrilni netopir, hribski urh in primorski koščak.

Ocenjujemo, da je prehranjevalni habitat netopirjev v ugodnem stanju; bregovi Reke in sklenjena obrežna vegetacija so v ugodnem stanju ohranjenosti. Prodišča in tolmini so v naravnem stanju, v nizkih vodostajih vseskozi prisotni, da omogočajo hribskemu urhu nemoten razvoj. Ugotovljena je bila le občasna prisotnost koščaka.

2.1.3.4 Ekološko pomembno območje

Ekološko pomembno območje je v skladu z Uredbo o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18), ki ureja ekološko pomembna območja, območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti.

Ekološko pomembno območje Kras (identifikacijska številka ekološko pomembnega območja: 51100) v celoti pokriva zavarovano območje parka. Zanj je značilna velika pestrost rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, med katerimi so številni zavarovani, redki ali ogroženi.

2.1.3.5 Mirne cone

Mirne cone sicer nimajo formalnega varstvenega statusa, jih pa določa zavod kot območja z najstrožjimi omejitvami posegov. Ustanovljene so z namenom varstva najbolj ogroženih vrst in habitatnih tipov. Zdaj so v parku tri takšne cone, in sicer udornica Lisičina z okolico, okolica gradu Školj ter stene nad ponorom Reke pod Škocjanom.

2.2 Podatki o kulturni dediščini z oceno stanja

2.2.1 Nepremična kulturna dediščina

V parku je 44 enot kulturne dediščine. Večina jih je razglašena za kulturni spomenik državnega pomena. Park obsega tri manjša naselja, to so Škocjan, Betanja in Matavun. Z arhitekturnega in urbanističnega vidika izstopa predvsem vas Škocjan. Po tej značilni prastari naselbini s cerkvijo sv. Kancijana s prosto stoječim zvonikom, nekdanje utrjenim gradiščem, so jame tudi dobile svoje ime. Tu je tudi več pomembnih arheoloških območij in lokacij (naselbine, grobišča in jamska najdišča), ki izvirajo iz različnih arheoloških obdobij, in sicer od kamene, bronaste do železne dobe. V soteski Reke so ohranjene ruševine številnih mlinov, nad sotesko stojijo razvaline gradu Školj, v parku in okolici pa so še ohranjene ledenice in kali.

Na tem mestu je naveden splošni pregled kulturne dediščine.

Tip enote	Število
Arheološka dediščina	19
Memorialna dediščina	9
Naselbinska dediščina	3
Profana stavbna dediščina	16
Sakralna stavbna dediščina	1
SKUPAJ	48

Preglednica 4: Tipi in število enot kulturne dediščine v parku

Varstveni režim varovanja kulturne dediščine za to območje je predpisan v 11. členu ZRPŠJ oziroma prostorskih aktih Občine Divača.

Ocena stanja

Materialno stanje stavbne dediščine v parku se lahko oceni kot dobro in v nekaterih primerih kot ogroženo zaradi zapuščenosti (na primer v Škocjanu domačiji št. 4 in 9, v Matavunu domačiji št. 6 in 9). Zavod se sooča s težavami pri izvajanju zakonodaje o spodbujanju obnovljivih virov energije in energetski sanaciji objektov pri zagotavljanju udejanjanja varstvenih režimov s področja varstva nepremične kulturne dediščine.

Posebno pozornost je treba nameniti usklajenosti posegov in večjemu upoštevanju varstvenih režimov za kulturno dediščino.

Prihaja do številnih motečih gradenj in drugih posegov v prostor, za katere je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE) potrebno kulturnovarstveno soglasje (gradnja lop, mejnih zidov, prekrivanje streh, obarvanje fasad in podobno), vendar tega lastniki pogosto ne pridobijo, čeprav so z obveznostjo seznanjeni. Pri tem so pogosto ogrožena tudi registrirana arheološka najdišča.

2.2.2 Premična kulturna dediščina

Premične kulturne dediščine je v letih upravljanja zavarovanega območja na sedežu upravljavca vse več. Tako etnološka zbirka v J'kopinovem skednju kot zgodovinska zbirka na sprejemnem centru sta sestavljeni skoraj izključno iz muzejskih predmetov, od katerih jih je precej tudi izposojenih in v zasebni lasti. Arheološko zbirko sestavljajo replike in manjše število originalnih najdb, geološko pa med drugim zbirka fosilov. Poleg omenjenega zavod hrani več zbirk starih fotografij, knjig, dokumentov in (darovanih oziroma najdenih) predmetov, ki pričajo o življenju v tukajšnjih krajih, delu v jami in njihovih raziskovalcih. Evidentiranih je več kot 3000 enot.

2.2.3 Kulturna krajina

Kulturno krajino parka opredeljujejo kmetijska kulturna krajina, gmajna in gozd. Kmetijska kulturna krajina v parku je še opazna tik ob vaseh kot mozaik terasiranih površin nekdanjih njiv, ki so danes travniki, suhih zidov, mejic ter visokodebelnih sadovnjakov na dnu dolov in vrtač. Nekateri njeni deli so ohranjeni, a ponekod tudi propadajo. Razloga sta opuščanje kmetijske dejavnosti in spremenjena raba kmetijske kulturne krajine (nekdanje njive so postale pašniki). Iz enakega razloga je spremenjena doživljajska kakovost krajine. Stik naselij in odprte krajine se zaradi zaraščanja izgublja. Spodbujata se košnja in paša edinega kmetovalca z namenom preprečevanja izgube prepoznavnih kulturnih sestavin krajine, kot je bilo omenjeno že zgoraj in za kar se ocenjuje, da je za park zadovoljivo. Zavod nadaljuje tudi dejavnosti za ohranjanje suhih zidov.

V večini udornic oziroma dolov v parku (Bušljevec, Lazni dol, Lesendol, Jablanc, Sapendol, Mali dol, Globočak, Sokolak in Jurjev dol) so bile tradicionalno na dnu zaradi obilice prsti obdelovalne površine, kot so njive in sadovnjaki. Njih ni več, sadovnjaki

pa se še delno ohranjajo. Njive in sadovnjaki so skupaj z vrtovi še v neposredni okolici vasi Matavun, Škocjan in Betanja. Soteska Reke je večinoma ohranjeno območje, v katerem so obdelovalne površine le ob dostopnejših poteh na začetku in koncu soteske, v njenem osrednjem delu pa je človek pustil svoj pečat v pohodnih poteh in številnih mlinih na Reki, od katerih so danes vidne le ruševine. Soteska Reke je obenem območje, ki ni imuno na vplive iz zunanosti (vdor tujerodnih vrst s poplavami). Preostalo območje parka na zahodni strani zaznamuje značilna kraška krajina s številnimi vrtačami, travniki in gmajnami, ki jih obdajajo suhi zidovi, ter gozdovi, ki so vse bolj bujni. Obdelovalne površine v vrtačah so opuščene in tudi tu se razrašča gozd.

2.3 Socioekonomske značilnosti

2.3.1 Demografska struktura

V parku so naselja Matavun, Škocjan in Betanja. V vseh treh naseljih je leta 2023 stalno prijavljenih 66 ljudi.

Po starostni strukturi je največ prebivalcev starih nad 60 let, in sicer 25, kar je 38 %. Veliko prebivalcev je srednjih let od 40 do 50, in sicer 15, kar obsega 23 %. Enako število je starih med 20 in 30 let ter med 50 in 60 let, in sicer obeh po 7, kar je vsakih po 11 %. Otroka, stara do deset let, sta le dva, mladih od 10 do 20 let pa je osem.

Na območju parka je upokojenih 22 ljudi, zaposlenih pa 29, od tega je pet samostojnih podjetnikov. Le eden od prebivalcev se ukvarja s kmetijstvom kot dopolnilno dejavnostjo, in sicer z rejo drobnice in goveda.

V zavodu sta za nedoločen čas zaposlena dva prebivalca, dva prebivalca pa sta zaposlena za določen čas. Iz neposredne okolice je za nedoločen čas zaposlenih šest delavcev, za določen čas pa trije.

2.3.2 Družbeni razvoj

Prebivalci parka so decembra 1993 ustanovili Turistično društvo Škocjan (v nadaljnjem besedilu: TD Škocjan), da bi spodbudili razvoj in zaščitili svoje interese. Sprva je to društvo organiziralo le pohod ob ponoru reke Reke, nato pa se je njihova dejavnost razširila še na organiziranje nekaterih drugih dogodkov, med katerimi je postal tradicionalen Škocjanski festival. TD Škocjan prireja tudi različne kulturne delavnice in delavnice za otroke iz parka ter sodeluje z zavodom.

Na podlagi Odredbe o razdeljevanju dela sredstev PŠJ je zavod v obdobju 2019–2023 z javnimi razpisi dodelil nepovratna sredstva za sofinanciranje projektne dokumentacije in gradbenih del za prenovo kulturnih spomenikov za namen ureditve turističnih apartmajev in sob ter sofinanciranje nakupa in vgradnje značilnih »kraških« gradbenih materialov v objekte (jerte, kamniti tlaki in police, lesena okna in vrata, apnene fasade in podobno) v skupni vrednosti 146.453 evrov.

2.3.3 Gospodarstvo in podjetništvo

Na območju treh vasi v parku je v Poslovnem registru Slovenije zdaj registriranih 15 subjektov; poleg javnega zavoda Park Škocjanske jame je deset samostojnih podjetnikov, dve podjetji, turistično društvo ter sobodajalci.

2.4 Druge dejavnosti, aktivnosti in rabe

2.4.1 Urejanje in raba vode

Na podlagi koncesijske pogodbe o izvajanju gospodarske javne službe na področju urejanja voda za povodje jadranskih rek z morjem upravlja porečje Reke pooblaščen vodnogospodarsko podjetje VGP Drava Ptuj, d. d., katerega dejavnosti so vzdrževanje vodnogospodarskih objektov in rečnih strug, izvajanje ukrepov na vodni infrastrukturi v času povečane ogroženosti in naravnih nesreč, izvajanje ukrepov na vodnih, priobalnih in drugih zemljiščih ter vodni infrastrukturi, zagotavljanje celodnevne dežurne službe, povečan nadzor nad vodno infrastrukturo in na vodovarstvenih območjih, odstranjevanje plavja in omogočanje pretočnosti struge tekočih voda, izvajanje začasnih ukrepov (postavitev obrambnih nasipov, nasutij in prebojev) ter spremljanje nenadnega onesaženja voda. Poleg omenjenega je ena glavnih dejavnosti podjetja upravljanje in vzdrževanje akumulacij Klivnik in Mola.

V porečju Reke so se doslej izdajala vodna dovoljenja za:

- oskrbo s pitno vodo,
- mlina in žage,
- namakanje kmetijskih zemljišč ter
- ribolov in športni ribolov.

Raba vode na podlagi zgoraj omenjenih izdanih vodnih dovoljenj po mnenju zavoda in javno dostopnih podatkih doslej ni bistveno vplivala na vodni režim Reke in kakovost vode ter ni pomenila tveganja ali nevarnosti za okolje.

2.4.2 Pridobivanje mineralnih surovin

V parku ni površinskih ali podzemnih kopov mineralnih surovin. Blizu Matavuna in na bregovih Reke ter Sušice je zapuščenih in zatrpanih nekaj manjših lokalnih premogovniških rovov, kjer so v preteklosti kopali zelo kakovosten črni premog (antracit), ki pa je le v tankih plasteh, zato se je njegovo kopanje ustavilo.

2.4.3 Kmetijstvo

V parku ni intenzivnega kmetijstva. Raba kmetijskih zemljišč je ekstenzivna in le za potrebe lokalnega prebivalstva. Gospodinjstva v močno omejenem obsegu pridelujejo poljske pridelke, povrtnine in sadje izključno za domačo porabo.

Status kmeta imata dva domačina. Obema je živinoreja osnovna dejavnost. Danes se v parku pasejo predvsem ovce, koze, konji in govedo.

Med ekstenzivnimi panogami kmetijstva v parku je tudi čebelarstvo, in sicer gre za en čebelnjak, ki je v lasti zavoda. V čebelnjaku je v Alberti-Žnideršičevih panjih 24 čebeljih družin. Prideluje se večinoma cvetlični med.

Težava je zaradi nerabe površin v preteklih desetletjih, kar je privedlo do zaraščanja. Večinski del parka je v zaraščanju, kar je slabo predvsem za suha travišča. Treba je najti soglasje z ZGS glede vnovične vzpostavitve tradicionalne kmetijske rabe teh površin. Paša v delno zasenčenih traviščih je tudi primeren odgovor na podnebne spremembe z vse bolj suhimi in vročimi poletji, ki ga uspešno izvajajo v drugih sredozemskih območjih, hkrati pa tudi znatno zmanjšuje požarno ogroženost.

RABA_ID	Vrsta dejanske rabe	Površina (m ²)	Odstotek
1100	Njiva	8.022	0,20
1221	Intenzivni sadovnjak	1.087	0,03
1222	Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak	43.500	1,08
1300	Trajni travnik	583.537	14,55
1410	Kmetijsko zemljišče v zaraščanju	52.926	1,32
1500	Drevesa in grmičevje	55.953	1,40
1600	Neobdelano kmetijsko zemljišče	17.629	0,44
1800	Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem	52.003	1,30
2000	Gozd	2.970.179	74,06
3000	Pozidano in sorodno zemljišče	102.937	2,57
5000	Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom	59.855	1,49
6000	Odprto zemljišče brez ali z nepomembnim rastlinskim pokrovom	1.145	0,03
7000	Voda	61.850	1,54

Preglednica 5: Dejanska raba v parku (vir: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije – evidenca dejanske rabe (<https://rkg.gov.si/>))

Ocena stanja

Kmetijske površine, ki so v rabi, se ohranjajo; večina jih je bilo zaradi zaraščanja izgubljenih že v prejšnjih desetletjih. Številne njive ob naseljih ali na dnu okoliških vrtač in dolov so se zaradi spremembe rabe spremenile v travnike, razen nekaj posameznih izjem. Pašniki, ki so se v preteklih desetletjih zarasli, postajajo vse bolj sklenjeni in zasenčeni ter prehajajo v gozd, kar pomeni izgubo habitata za številne kvalifikacijske vrste. Danes se v parku pasejo drobnica, govedo in konji. Propadajo tudi sadovnjaki, v katerih so ljudje gojili slive, ki jih danes zaradi okužbe s šarko skoraj ni več, in jabolane, ki jih danes ljudje ne negujejo več. Kljub temu se propadanje sadovnjakov skuša omiliti z vsakoletnim nakupom in razdeljevanjem sadik sadnega drevja, predvsem starih sort. Na vrtovih ob hišah so zelenjadnice za samooskrbo. Včasih so bili v parku vinogradi, po trsni uši pa jih ni več, le še nekaj »latnikov« je ob hišah.

2.4.4 Gozdarstvo in nabiranje gozdnih dobrin

Podlaga za urejanje gozdarstva in nabiranja gozdnih dobrin je predpis, ki ureja gozdnogospodarski načrt (v nadaljnjem besedilu: GGN) gozdnogospodarske enote Kras II, ki pokriva zavarovano območje parka.

V parku je prevladujoča gozdna združba črnega gabra in puhastega hrasta (*Ostrya-Quercetum pubescentis*). Med drevesnimi vrstami so značilnice črni gaber, mali jesen, mokovec in lipovec, med grmovnimi vrstami pa rumeni dren, enovratni glog, skalna krljika, črni trn in kalina. Združba črnega gabra in puhastega hrasta je nizki gozd ali grmišče. Zeliščna plast je večinoma bujna, medtem ko je mahovna pogosto slabo razvita, razen v osojnih dolinah in vlažnih predelih soteske. Gozdovi vzhodno od razgledišča in Betanje ter severno od Sokolaka so opredeljeni kot varovalni gozdovi, kjer posegi v okolje praviloma niso dovoljeni, preostali gozdovi znotraj parka pa so uvrščeni med gozdove s posebnim pomenom, kjer so ukrepi dovoljeni. Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v parku je majhna in je deloma prilagojena poudarjenim ekološkim ter socialnim funkcijam gozda znotraj parka.

Glede na načrtovana gojitvena dela je za območje Globočaka, Kozare, Sokolaka, Malega dola in dela zahodno ob Betanje predvidena nega gozdov. Poleg tega območja je za zahodni del parka predvidena obnova gozdov.

Celotno območje, razen osojnega območja Globočaka in pasu od Matavuna do Sokolaka, spada v kategorijo zelo velike požarne ogroženosti. Po rastiščno-gojitvenih razredih so v parku zastopani borovi gozdovi na zahodnem delu na kraškem uravnanim reliefu, na drugem območju pa so hrastovi gozdovi na apnencu in gozdovi listavcev na apnencu. V soteski Reke ter Veliki dolini in Mali dolini so ti gozdovi obravnavani kot varovalni gozdovi.

Gospodarska vrednost teh gozdov je majhna. Njihovi glavni vlogi sta ohranjanje in krepitev funkcij, ki jih opravljajo, predvsem so to varovanje gozdnih zemljišč in sestojev, ohranjanje biotske raznovrstnosti, rekreacijska ter turistična in estetska funkcija. Gozdne dobrine večinoma nabirajo domačini, predvsem gobe in občasno brinove jagode za brinjevec.

Ocena stanja

Tako kot v širši okolici se tudi v parku nadaljuje sušenje sestojev črnega gabra in hrasta. Na črnem gabru se pojavlja rak, na hrastu pa pooglenelost. Obe bolezni se širita. Še posebej so tem boleznim izpostavljeni sestoji črnega gabra na južnih legah in slabših rastiščih (plitva, kamnita tla). Stanje črnega bora se je leta 2016 izboljšalo, saj je zaznana upočasnitev oziroma manjša intenziteta sušenja borovih sestojev. Novih bolezni na gozdnih drevesnih vrstah ni.

2.4.5 Lovstvo

Območje parka pokriva dve lovišči, in sicer Gaberk Divača in Timav Vreme. Obe spadata v Primorsko lovsko upravljavsko območje. Lovišča upravljata obe navedeni lovski družini (v nadaljnjem besedilu: LD), in sicer skoraj celotno območje parka pokri-

va LD Gaberk Divača, LD Timav Vreme pa pokriva le območje od Školja do Škofeljskega mostu in območje vzhodno od pritoka Sušica do Škofeljskega mostu.

ZRPŠJ prepoveduje vznemirjati, prenašati, zastrupljati, zadrževati v ujetništvu, loviti ali ubijati prosto živeče živali v nasprotju z zakonom in predpisom, ki ga sprejme vlada, ter vnašati osebke neavtohtonih živalskih vrst, vendar pa je mogoč lov divjadi v skladu z usmeritvami lovskih upravljaljskih načrtov oziroma načrtov lovišč.

Po podatkih ZGS je v parku številčnost divjadi dobra in stanje ugodno. Glavna vrsta divjadi je še vedno srna, sledita pa ji divji prašič in navadni jelen. V parku (izraziteje na vplivnem območju) so tudi velike zveri – medved, volk in ris. V zadnjih letih je stalno prisoten zlati šakal. Od živali so zastopani še poljski zajec, lisica, jazbec, kuna belica, kuna zlatica, mala podlasica, veverica, polh, sraka, šoja, siva vrana, dihur, sove (lesna sova, uharica, skovik), ujede (kačar, kanja, kragulj, skobci, sokol) in ptice pevke. V vplivnem območju je registriran tudi povoz vidre.

Populacijsko se na območju parka opazno zmanjšuje številčnost srne, hkrati pa povečuje številčnost divjih prašičev in navadnega jelena. Preostale vrste so v stabilnem in uravnoteženem stanju z okoljem ter njegovimi danostmi.

Ocena stanja

Letni odvzem divjadi v parku je zelo majhen, v povprečju do devet osebkov srnjadi in divjih prašičev ter dva osebka jelenjadi. Škoda, ki jo povzroči divjad, ni velika. Z leti niha in je v povprečju ocenjena do 500 evrov na leto. Škoda je vzdržna in se običajno poravna sporazumno z oškodovanimi lastniki. Večja je lahko škoda, ki jo povzročijo velike zveri, predvsem volk na drobnici oziroma v zadnjih letih tudi rjavi medved na čebelnjakih. Zaznane so tudi škode zaradi razritih pašnikov in travnikov, ki jih povzročajo divji prašiči.

Zdravstveno stanje divjadi je dobro, bolezni ni opaziti, prav tako ni zaznanega divjega lova oziroma lova z nedovoljenimi sredstvi oziroma na nedovoljen način. Nadzor nad slednjim opravlja tudi lovskočuvajska služba lovišč.

2.4.6 Ribišтво

Na območju parka je od leta 1947 aktivna Ribiška družina Bistrica, ki upravlja ribji živelj ilirskobistriškega ribiškega okoliša. V zavarovano območje parka sega revir Reka s pritoki, v vplivnem območju parka pa je približno 40 revirjev, med njimi so le nekateri v upravljanju. Ribolovno so najbolj zanimivi revirji Reka s pritoki, akumulacija Molja in akumulacija Klivnik.

V ilirskobistriškem ribiškem okolišu živi 27 vrst rib (od tega 12 domorodnih: soška postrv, štrkavec, pisanec, rdečeperka, linj, grba, pohra, primorski globoček, babica, ščuka, navadni ostriz, kapelj; in 15 tujerodnih: potočna postrv, šarenka, rdečeočka, klen, beli amur, navadni globoček, zelenika, ploščič, koreselj, srebrni koreselj, krap (gojena oblika), rjavi ameriški somič, črni ameriški somič, smuč, sončni ostriz), križanec potočne in soške postrvi, potočni rak jelševac ter primorski koščak. V nekaterih revirjih v vplivnem območju parka poteka sonaravna gojitev soške postrvi. Od salmonidnih vrst rib se izvaja poribljavanje z domorodno soško postrvjo in tujerodno šarenko ter potočno postrvjo, od ciprinidnih vrst pa s krapom, smučem in ščuko.

Ocena stanja

Po podatkih Ribiške družine Bistrica je v parku habitat dobro ohranjen. Tu sicer poteka ribolov, vendar v zelo majhnem obsegu.

2.4.7 Obiskovanje parka

Temeljna ponudba

V območju parka potekajo organizirani in individualni obiski. Organizirane oblike so povezane z dejavnostjo zavoda, ki obsega strokovno vodenje po:

- delu sistema Škocjanskih jam ter Veliki dolini in Mali dolini,
- učni poti Škocjan (v nadaljnjem besedilu: učna pot),

– muzejskih zbirkah, in sicer po etnološki zbirki, zgodovini raziskovanja Škocjanskih jam ter biološki, geološki in arheološki zbirki (v Delezovi domačiji),

– obnovljenem kulturnem spomeniku Promocijsko-kongresnem centru Pr Nanetov'h (v nadaljnjem besedilu: Matavun 8).

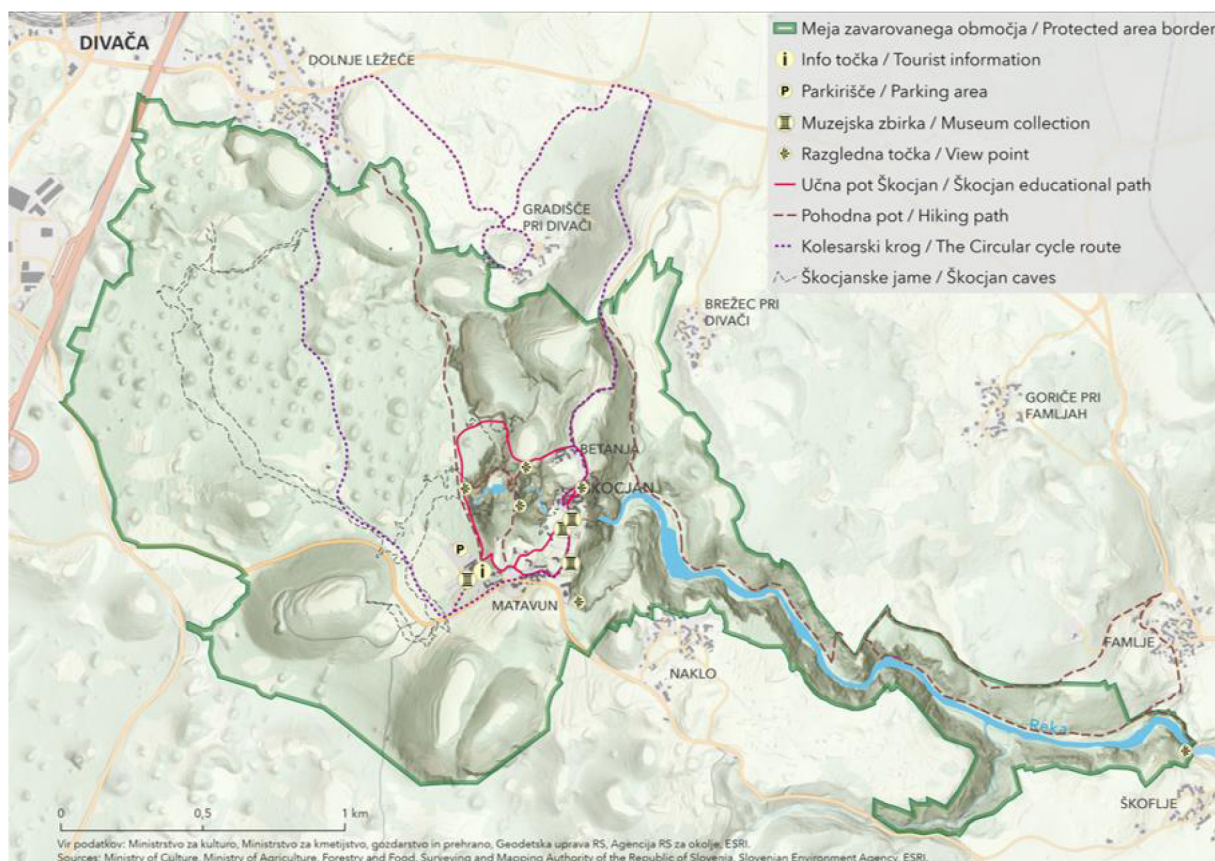
Območja ohranjene narave, opremljena za obisk, so:

– posamezni deli Škocjanskih jam (Tiha jama, Šumeča jama, Mahorčičeva jama in Mariničeva jama, Pruker, vhodni del Tominčeve jame),

- Velika dolina,
- naravni most z Miklovim skednjem pod njim,
- Mala dolina,
- vhod brezna Okroglica,
- dol Globočak.

Enote kulturne dediščine, opremljene za obisk (postavljene so table – nanje pri vodenju opozorijo vodniki), so naslednji kulturni spomeniki in enote kulturne dediščine:

- Betanja – vas,
- Betanja – domačija Betanja 2,
- Škocjan pri Divači – vas,
- Škocjan pri Divači – arheološko najdišče, gradišče,
- Škocjan pri Divači – kamnit komunski vodnjak,
- Škocjan pri Divači – cerkev sv. Kancijana,
- Škocjan pri Divači – pokopališče,
- Škocjan pri Divači – Hankejev grob,
- Škocjanske jame – bazeni za zbiranje vode za karbidke («škav'nce»),
- Škocjanske jame – stare poti, klesane stopnice, ograje in mostovi v Šumeči jami ter Veliki dolini in Mali dolini.

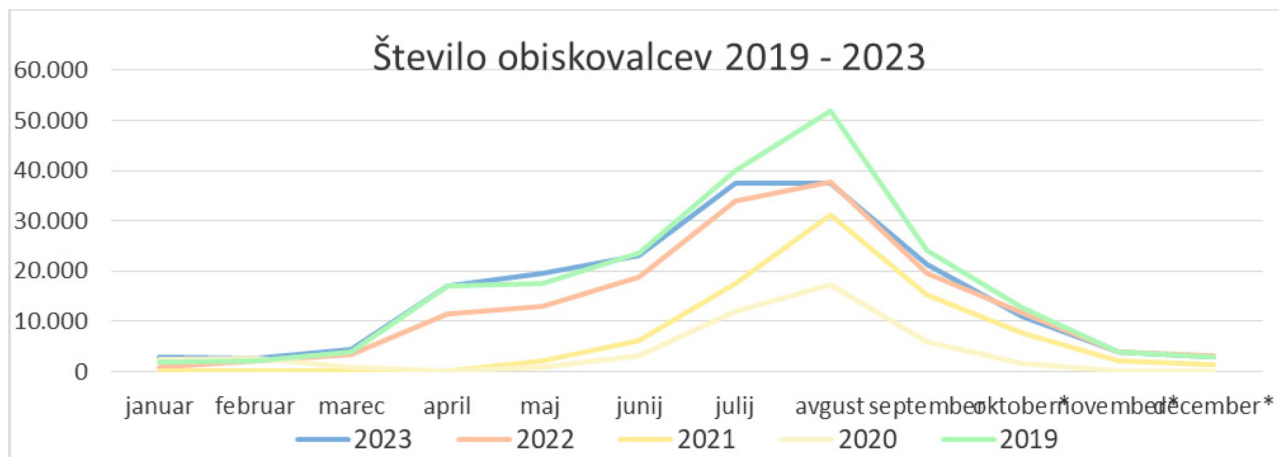

Slika 5: Temeljna ponudba v parku Škocjanske jame

Obiskovalci so večinoma sezonski, od spomladi do jeseni (v glavni sezoni obiskovanja). Eden od pomembnejših ciljev je, da si več obiskovalcev ogleda park v hladnejšem delu leta. Ugodne podnebne razmere območja omogočajo pohodništvo, kolesarjenje in izlete vse leto.

Škocjanske jame, če izvzamemo covidno obdobje, letno obišče od 160.000 do 170.000 obiskovalcev, park pa še več. Podatki o številu obiskovalcev Škocjanskih jam kažejo, da je bilo leta 2008 prvič zabeleženih več kot 100.000 obiskovalcev (natančneje 100.299). Število obiskovalcev je v naslednjih letih nihalo, vendar se je vztrajno povečevalo. Leto 2011 je bilo pomembno, saj se je ponudba za obiskovalce povečala. Odprt je bil prenovljeni del Škocjanskih jam pod vasjo Škocjan. To so Mahorčičeva in Mariničeva jama z Malo dolino. V letu 2016 si je Škocjanske jame ogledalo 146.292 obiskovalcev, od tega približno 17 % domačih in 83 % tujih gostov. V letih od 2017 do 2019 je število obiskovalcev postopno raslo in doseglo 201.415, v obdobju epidemije COVID-19 je upadlo na 46.451 v letu 2020 in 83.559 v letu 2021. V letu 2022 se je znova povzpelo na 159.408. V letu 2022 se je začela spletna prodaja in omejitev števila obiskovalcev na 150 ljudi na skupino, s čimer se omejuje pretiran obisk v visoki sezoni in s tem morebiten pritisk na naravne vrednote ter naselja in ljudi v parku.

Mesec	2023	2022	2021	2020	2019
januar	2.949	925	0	2.329	1.888
februar	2.520	2.027	0	2.577	2.024
marec	4.370	3.475	0	759	3.980
april	17.051	11.539	0	0	16.943
maj	19.472	12.944	2.057	746	17.500
junij	23.031	18.700	6.261	3.246	23.578
julij	37.609	33.840	17.624	12.028	39.910
avgust	37.468	37.703	31.144	17.398	51.917
september	21.265	19.518	15.253	5.845	24.164
oktober	11.221	11.623	7.697	1.523	12.757
november	4.666	3.877	2.228	0	3.794
december	3.525	3.237	1.295	0	2.960
Skupaj	185.147	159.408	83.559	46.451	201.415

Slika 6: Število obiskovalcev v zadnjem petletnem obdobju po mesecih v preglednici in na grafu. Lepo je razvidno obdobje epidemije COVID-19, ko je bila jama zaprta ali pa je bil omejen obisk ter so bili ublaženi poletni vrhunci v letu 2023 zaradi spletne prodaje.

Posebnost ponudbe, ki se bo nadaljevala tudi v prihodnje, je, da si obiskovalci v poletnem času ogledajo Mahorčičevo in Mariničevo jamo z Malo dolino in Veliko dolino samostojno. Obisk nadzorujejo zaposleni informatorji ali nadzorniki. Obisk poteka v eni sami smeri, in sicer z začetkom skozi umetni rov v Globočaku.

Muzejske zbirke, v zadnjem petletnem obdobju zaradi epidemioloških razmer pretežno zaprte, bodo po temeljiti prenovi nekaterih od njih (geološka, biološka in arheološka) v naslednjem petletnem obdobju znova odprte za ogled ter razlago najpomembnejših naravnih in kulturnih značilnosti parka.

Leta 2011 je bil obnovljen kulturni spomenik Matavun 8, namenjen promocijsko-kongresni dejavnosti. Po njem po potrebi potekajo vodenja, sicer pa je namenjen izvedbi različnih dogodkov, kot so kulturne prireditve, manjši kongresi, konference, seminarji, usposabljanja, poslovna in druga srečanja, izobraževanja, tematske delavnice ter proke. Velikokrat je kletni prostor uporabljen za občasne razstave. Objekt je hkrati tudi informacijska točka za biosferno območje Kras.

Druga ponudba v parku

Pri treh zasebnih sobodajalcih je na voljo približno 35 ležišč v sobah in apartmajih, in sicer na turistični kmetiji Pr'Betanci v Betanji, v apartmajih Žnidarčič v Matavunu in na domačiji Škrla v Matavunu. Na slednji sta bila v zadnjem petletnem obdobju urejena hostel ter šotorišče, že od prej pa je tam tudi okrepčevalnica. V dokončnem urejanju so še dodatni apartmaji v Matavunu in Škocjanu. Gostinska ponudba je na turistični kmetiji Pr'Betanci, kjer je v notranjosti prostora za 30 gostov, in v informacijskem središču parka Matavunu, kjer je restavracija Ambrožič v parku Škocjanske jame. V notranjem prostoru sprejme lahko do 120 oseb, v zunanjem pa do 200.

Poti po parku

V parku je urejena učna pot Škocjan, ki vodi okoli Velike doline in Male doline ter skozi vsa tri naselja v parku. Povečini jo obiskujejo skupine šolarjev, dijakov in študentov, ki poleg vodenega ogleda dobijo tudi delovno gradivo. Veliko drugih obiskovalcev se odloči za samostojen ogled učne poti, ob kateri so table z opisi v slovenskem in angleškem jeziku.

Zavod je vzpostavil tudi kolesarske poti, poimenovane Po parku, Brkinski krog, Okoli Vremščice ter Do Lipice in nazaj. Skozi park sta speljana še kolesarska pot Divaški kolesarski krog, ki ga je postavila Občina Divača, ter pot, ki povezuje Škocjanske jame in jamo v Briščkih.

Že dolgo je priljubljena pešpot med železniško postajo v Divači in sprejemnim centrom, ki je primerno označena.

Poleg zgoraj omenjenih poti park prečkajo še številne druge poti državnega in mednarodnega pomena, kot so:

- Slovenska planinska pot,
- Via Alpina in
- Evropska pešpot E6.

Skozi park potekata tudi Brkinska sadna cesta in pešpot, poimenovana Pot vodnih zakladov. Označena in urejena je še pohodna pot po desnem bregu Reke do Školja in Škofelj.

Skupna promocija

Zavod in TD Škocjan od leta 2007 organizirata tudi Dan parka Škocjanske jame oziroma jamski praznik – Belajtno (v nadaljnjem besedilu: jamski praznik). To je obuditev praznika, ki je bil pred tem prvič organiziran leta 1886, zadnjič pa leta 1946. Danes na jamski praznik obišče jamo in park do 1500 obiskovalcev letno. Na ta dan je ogled jame brezplačen. Obiskovalci se po jami sprehodijo pod nadzorom naravovarstvenih vodnikov in strokovnega osebja zavoda, ki je razporejeno po celotni jami in skrbi za nadzor, varnost ter komunikacijo z obiskovalci. V vaseh so stojnice, na katerih se predstavljajo lokalni obrtniki.

Zavod sodeluje tudi pri pohodu ob ponoru Reke, katerega glavni organizator je TD Škocjan, in tudi s ponudniki v okolici, največ s ponudniki turističnih storitev. Nekateri so vključeni v Odbor za trajnostni turizem.

Prav tako se zavod povezuje s Kobilarno Lipica in Parkom vojaške zgodovine. Za promocijo celotnega območja Krasa in Brkinov je ustanovljena neuradna usklajevalna skupina za turizem, katere del je tudi park. Poleg promocijskih materialov skrbi za usklajen program dogodkov in festival Kraška gmajna. Predvideno je nadaljnje sodelovanje na zgoraj naštetih področjih.

2.4.8 Izobraževanje

Zavod že od začetka delovanja posebno pozornost namenja izobraževalnim programom. Ti so prirejani za različne ciljne skupine: zaposleni, honorarni vodniki, prostovoljni naravovarstveni nadzorniki, člani odborov biosfernega območja Kras in deležniki,

učenci osnovnih in srednjih šol, njihovi mentorji, domačini ter študentje. V letu 2015 je zavod prejel še licenco za izobraževanje jamskih vodnikov za vse turistične jame po Sloveniji. Od takrat vsako leto organizira tečaj in izpite za kandidate. Po potrebi se izvaja tudi tečaj iz varstva pred sevanji z izpitom za vse, ki vodijo po jami.

V izobraževalne namene je bila urejena učna pot, izdani pa so bili tudi učni listi s knjižno publikacijo *Vodnik po učni poti Škocjan*. Sodelavci zavoda skrbijo za vodeni strokovni obisk po jami in učni poti s strokovno razlago. Zavod izvaja tudi strokovna izobraževanja za pridobitev certifikata jamskega vodnika.

Leta 2003 je bila ustanovljena mednarodna mreža šol parka, v katero so vključene osnovne šole iz celotnega biosfernega območja. V sklopu delovanja mreže šol so organizirane številne delavnice in ekskurzije ter izvedeni projekti, raziskovalne naloge in razstave. Prispevek mreže šol k spodbujanju trajnostnega razvoja in varstva naravne ter kulturne dediščine je prikazan v številnih publikacijah in drugih izdelkih. Šole iz mreže šol vključujejo sodelovanje s parkom v svoje letne programe dela. Dejavnosti se izvajajo tako za učence kot tudi mentorice, ki prek mreže šol nadgrajujejo in podajajo znanje z različnih področij narave in kulturne dediščine.

Leta 2014 je bila ustanovljena mreža fakultet parka, ki združuje Univerzo v Novi Gorici, Univerzo v Ljubljani in Univerzo na Primorskem. Izvedeni so bili številni projekti, raziskovalne naloge in tabori. V letu 2022 je Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem v sodelovanju s Parkom Škocjanske jame pridobila *Unescovo katedro za interpretacijo in izobraževanja za spodbujanje celostnih pristopov k dediščini*.

Leta 2015 je bilo ustanovljeno Partnerstvo kraške suhozidne gradnje, v okviru katerega si zavod prizadeva za ohranitev in prenos znanj gradnje suhih kraških zidov. Izvajajo se delavnice, predavanja, usposabljanja, pedagoški projekti senzibilizacije za dediščino ter sodelovanje s koordinatorjem varstva nesovne kulturne dediščine Slovenije, tudi v okviru Odbora za nesovno kulturno dediščino Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

Zavod se je v zadnjih petih letih tesneje povezal z upravljavci preostalih zavarovanih območij in biosfernih območij v Sloveniji. S slednjimi je bil pripravljen komunikacijski načrt, ki ga vsa biosferna območja upoštevajo iz leta v leto. V okviru pobude za sodelovanje z drugimi biosfernimi območji iz tujine se je nadgradilo mreženje znotraj programa MAB z nekaterimi biosfernimi območji po svetu, ki prav tako upravljajo jame, in sicer znotraj mreže Cave MAB. Organiziranje izobraževanj, spletnih seminarjev in drugih ozaveščevalnih dogodkov se bo tako nadaljevalo tudi v prihodnje.

2.4.9 Poselitev in infrastruktura

Opis in ocena stanja

Za Škocjan in Betanjo je znano, da imata ohranjeno starejšo značilno zasnovo vaškega jedra s prepoznavnim strnjenim načinom gradnje, zato sta zavarovana kot naselbinska spomenika. Matavun je zgrajen v uličnem nizu vzdolž cestnih povezav v tri smeri z osrednjim trgom, postajališčem in kalom. Močna zaznavna sestavina identitete kraške kulturne krajine so suhi zidovi, ki so nastali zaradi prilagajanja kraškega površja kmetijski rabi.

Matavun leži ob državni regionalni cesti in je prometno dobro dostopen. Do Škocjana in Betanje vodi lokalna cesta, ki je na dveh delih zožena, tako da je dovoz do Betanje z večjim tovornjakom ali avtobusom nemogoč. Na skrajni severozahodni meji parka poteka avtocesta Ljubljana–Koper. Železniška proga Pivka–Sežana poteka zunaj parka nekaj kilometrov severneje. Divača je pomembno železniško križišče, kjer se odcepi proga proti Kopru. V neposredni bližini v vplivnem območju parka v zračni razdalji dveh kilometrov je športno-turistično letališče Ležeški Gabrk z asfaltirano vzletno-pristajalno stezo.

Skozi območje parka potekajo trije visokonapetostni daljnovodi, in sicer Divača–Kozina, Divača–Zavrhek in Divača–Ilirska Bistrica. Slednji je zdaj v prenovi. Nizkonapetostno električno omrežje za gospodinjstva in zavod je urejeno. Električni vod proti Danam in Naklem je vkopan v zemljo.

V letih 2015 in 2016 je bilo v park dovedeno optično omrežje. V letu 2023 je bil na novo povlečen optični kabel med upravo parka v Škocjanu 2 in Promocijsko-kongresnim centrom na naslovu Matavun 8. Komunikacija v jami poteka prek optičnega vodnika. Vsa gospodinjstva v parku imajo možnost optične povezave. Na voljo je tudi brezplačna brezžična povezava za obiskovalce parka.

Vse tri vasi imajo urejeno vodovodno oskrbo iz sistema Kraškega vodovoda Sežana, d. o. o., vendar ima večina hiš tudi svoje vodnjake (štirne).

Voda iz njih se večinoma uporablja za zalivanje vrtov. Vodovodno omrežje je kakovostno urejeno. V omrežju je premajhen pritisk za zagotavljanje požarne vode.

Ločene frakcije komunalnih odpadkov se v vseh gospodinjstvih zbirajo ločeno in odlagajo v urejene zbiralnice. Za mešane komunalne odpadke ima vsako gospodinjstvo svoj zabojnik, ki se prazni dvakrat mesečno.

Ogrevanje gospodinjstev je individualno, in sicer v glavnem z drvmi oziroma peleti, manj pa z lahkim kurilnim oljem in plinom ter toplotnimi črpalkami. Objekti zavoda se ogrevajo s toplotnimi črpalkami zrak-voda. Objekt Matavun 8 se ogreva z električnim talnim gretjem in klimatskimi napravami.

Domačije so, z izjemo ene v Matavunu in dveh v Škocjanu, zasedene in v dobrem stanju. Vsako leto se, tudi z nepovratnimi sredstvi zavoda, še dodatno obnavljajo. S temi sredstvi so izvedene predvsem rekonstrukcije, prenove streh in fasad ter zunanje ureditve (urejanje in tlakovanje dvorišč ter obnova mejnih kamnitih zidov, kamnitih pločnikov in kamnitih vodnjakov).

Parkovna infrastruktura in deli parka, opremljeni za obisk

Parkovna infrastruktura v parku zajema sprejemni center v Matavunu s parkiriščem in gospodarskim objektom, domačijo Škocjan št. 2, kjer je sedež zavoda, domačijo Škocjan št. 3, kjer je interpretacijski center, domačijo Matavun št. 8, kjer je promocijsko-kongresni center, čebelnjak in vso infrastrukturo, vezano na Škocjanske jame (poti, mostovi, dvigalo v Veliki dolini, razgledišča, muzejske zbirke, čebelnjak in učna pot).

Leta 2015 je bil prenovljen sprejemni center, kjer je v kletnih prostorih urejena zbirka o odkrivanju in raziskovanju Škocjanskih jam. V pritličju je urejena informacijska točka; v nadstropju pa med drugim nadzorna soba. Leta 2015 je bil pri servisnih prostorih gostilne dograjen gospodarski objekt, kjer so med drugim urejen prostor za arhivske dokumente parka, jamarska soba in skladišče TD Škocjan. Leta 2019 je bila na strehi gospodarskega objekta nameščena 16-kW sončna elektrarna.

Leta 2019 se je končala prenova parkirišč na sprejemnem centru. Ta so optimizirana in urejena tako, da ne bo možnosti izlitja olja v podzemlje. Postavljene so bile štiri polnilnice za električna vozila, urejeno je bilo otroško igrišče.

2.4.10 Obremenjevanje okolja

V parku ni industrijskih naprav in tudi ne komunalnih odlagališč. Nekaj manjših območij, ki so bila v preteklosti onesnažena zaradi odlaganja odpadkov, je bilo saniranih, na nekaterih mestih pa se odpadki še vedno puščajo v okolju. Z vsakoletnimi čistilnimi akcijami, ki jih organizira zavod v sodelovanju z lokalnim prebivalstvom, se težava počasi, a vztrajno rešuje. Vasi v parku imajo od leta 2020 urejeno skupno zbiranje in čiščenje odpadnih voda.

Za onesnaženje tal največjo nevarnost predstavlja morebitno izlitje nevarnih snovi.

Veliko pozornosti se še vedno namenja spremljanju onesnaženosti voda, predvsem Reke, ki se občasno zelo peni in ima močan vonj. Deloma je pena organskega izvora, vendar pa še vedno ni urejeno zbiranje in čiščenje odpadnih vod za številna naselja v vplivnem območju parka, kjer se fekalije velikokrat izcejujejo neposredno v Reko in vplivajo na kakovost vode v parku.

Glavni vir hrupa v okolici parka je javno letališče na Ležeškem Gabrku, ki ima za obratovanje potrebna dovoljenja, vendar pa hrup letal moti lokalno prebivalstvo in obiskovalce v parku ter bližnji okolici. Poleg tega je zaradi hrupa moteča bližina avtoceste Ljubljana–Koper, ki poteka tik ob zahodni meji parka.

V okolici parka ni večjega svetlobnega onesnaženja.

3. OCENA STANJA NA VPLIVNEM OBMOČJU PARKA

Ocena stanja na vplivnem območju parka je vezana le na tiste dejavnike, ki imajo v skladu z ZRPŠJ lahko vpliv na park ali posredno vplivajo na spremembo kakovosti ali količine vode v Reki. Varstveni režim namreč prepoveduje posege, ki bi lahko spremenili obstoječi vodni režim Reke in vplivali na kakovost vode, razen v primerih varstva pred poplavamami, ter druge posege, ki pomenijo tveganje ali nevarnost za okolje in njihovi škodljivi vplivi segajo v park. Sem spadajo različne dejavnosti, ki so plod družbenogospodarskega razvoja predvsem v občinah Ilirska Bistrica, Pivka in Divača, kot so kmetijstvo, industrija, obrt, komunalna infrastruktura z odlagališči odpadkov in promet.

3.1 Ocena stanja površinskih voda

Stanje voda na vplivnem območju je vezano na podatke ARSO.

Ocena ekološkega stanja

Po podatkih iz Ocene ekološkega stanja vodotokov za obdobje 2014–2019 je ekološko stanje za Reko dobro s srednjo do visoko ravniyo zaupanja.

Opažanja zavoda

V parku so na Reki opažena občasna onesnaženja in pojavljanje pen, in sicer tako v površinskem toku pred ponorom Reke v Škocjanske jame kot v podzemnem toku, vključno z Malo dolino in Veliko dolino. Najpogostejši vir onesnaževanja na celotnem vplivnem območju so še vedno naselja brez urejenega odvajanja komunalnih odpadnih voda. V porečju Reke je po podatkih pristojnega ministrstva 5617 populacijskih enot od 11.259 priklopljenih na čistilne naprave, kar je okoli 50 %. Preostali uporabljajo greznice, ki pogosto niso zgrajene v skladu z zahtevami. Onesnaženje lahko povzročajo tudi industrijske odpadne vode, kjer zbiranje in čiščenje odpadnih voda ni primerno urejeno. Večji industrijski obrati so zbrani v Ilirski Bistrici in njeni okolici ter v Košanski dolini.

Razpršen potencialni vir onesnaževanja so tudi območja, ki so bila v preteklosti onesnažena zaradi odlaganja odpadkov. Z vidika ravnanja z odpadki pomenita točkovno tveganje za onesnaženje tudi opuščeno odlagališče industrijskih odpadkov Globovnik in podjetje Odpad, d. o. o., v Košanski dolini. Globovnik je zdaj v procesu priprave ustrezne projektne dokumentacije za sanacijo. Podpisan je bil tristranski sporazum med takratnim Ministrstvom za okolje in prostor (katerega pravni naslednik za navedeni sporazum je Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, v nadaljnjem besedilu: MOPE), Občino Ilirska Bistrica in PŠJ, pri čemer je občina investitor, ministrstvo sofinancer in koordinator celotnega postopka, PŠJ pa sofinancer.

Na kakovost Reke vplivajo tudi velike prometne obremenitve nekaterih cestnih odsekov. Na državni cesti Postojna–Pivka–Ilirska Bistrica–Jelšane je zelo gost promet nevarnih snovi, predvsem nafte in naftnih derivatov. V okolici Ilirske Bistrice je tudi nekaj podjetij za prevoz teh snovi. Pri tem so težava čiščenje vozil in neurejena parkirišča. Velika nevarnost so lahko prometne nesreče in izlivi iz tovornjakov oziroma cistern, ki prevažajo naftne derivate in nevarne snovi.

K onesnaževanju prispeva tudi kmetijstvo, in sicer v primeru nepravilne oziroma čezmerne rabe sredstev za varstvo rastlin in dognojevanje, nepravilno urejenih gnojnikov in iztoka gnojevke ter posipanja trajnih travnikov z gnojvko. Kmetijska raba tal je obsežnejša v Ilirskobistriški kotlini in v Košanski dolini, živinoreja pa je močnejše zastopana v Košanski dolini (predvsem hale za namen podjetja Pivka perutninarstvo). V zadnjih letih je težava zbiranje in odlaganje odpadne folije silažnih bal, ki pogosto konča v naravi, velikokrat tudi razcefrana na obvodni vegetaciji kot posledica visokih voda in burje.

Z vidika turizma in rekreacije so potencialni onesnaževalci predvsem turistično središče Sviščaki (smučarsko-rekreacijski center, počitniško naselje Sviščaki) in druge kočje na Snežniški planoti, športno strelišče na glinaste golobe Črne njive nad Ilirsko Bistrico in športno letališče Divača na Ležeškem Gabrku.

Kot najmanj obremenjeni se kažeta območji Slavinski ravniki z Vremščico in Snežniško pogorje, ker ju prerašča gozd in sta neposeljeni. Kljub temu je treba poudariti številna divja odlagališča ob cesti čez Vremščico. Ker je v zgornjem delu doline Reke malo naselij, je tu zelo malo dejavnosti in zanemarljivo malo divjih odlagališč, ki bi lahko povzročila onesnaženje.

Najbolj obremenjeno območje je Ilirskobistriška kotlina oziroma Ilirska Bistrica z okoliškimi naselji. Tu je zgoščena vsa večja industrija, veliko pa je tudi manjših industrijskih obratov, avtoprevoznikov in drugih dejavnosti. Odpadne vode iz gospodinjstev in industrijskih obratov niso povsod speljane v kanalizacijski sistem in čistilno napravo Ilirska Bistrica.

Obremenjena sta tudi okolica Prema in Dolnje Bitnje, kjer je tik ob Reki več manjših industrijskih obratov, avtoprevoznikov in v manjšem obsegu živinoreja.

Deloma zakrasela Košanska dolina je obremenjena s proizvodnimi obrati (največja sta Pivka perutninarstvo, d. o. o., in Jata Emona, d. o. o.), velikimi objekti, namenjenimi reji perutnine, podjetjem Odpad, d. o. o., številnimi divjimi odlagališči in neurejeno kanalizacijsko infrastrukturo. Debelejša plast prsti v osrednjem delu Košanske doline onesnažene vode vsaj deloma prečisti.

V Brkinih je malo dejavnosti, ki bi lahko vplivale na kakovost voda. Poudarimo lahko več divjih odlagališč med Barko in Podgradom pri Vremah in na jugu vzhodnega dela Brkinov.

V okolici parka, še posebej med Divačo in Doljnimi Ležečami, je manj divjih odlagališč.

Za namen ukrepanja v primeru izlitja naftnih derivatov in nevarnih snovi v Reko je zavod v letih 2010 in 2014 investiral v nakup opreme za zaščito in reševanje v sodelovanju s prostovoljnim gasilskim društvom Ilirska Bistrica. Ta oprema se je v nadaljnjih letih posodabljala in dopolnjevala.

3.2 Ocena stanja podzemnih voda

Nadzorno in operativno merilno mesto za spremljanje kemijskega stanja podzemne vode za leto 2022 je na izviru Bistrice v Ilirski Bistrici za snežniški vodonosnik in v Klaričih za kraški vodonosnik.

Ocena stanja podzemnih voda

Po podatkih iz poročila o kakovosti podzemne vode v Sloveniji za leto 2022 je stanje kraškega in snežniškega vodonosnika dobro. Ocena količinskega stanja v oceni za NUV3 je na celotnem območju: dobro, s srednjo stopnjo zaupanja.

3.3 Ocena stanja tal

Stanje tal na vplivnem območju je vezano na podatke ARSO.

Ocena stanja tal

Po podatkih monitoringa stanja tal v Sloveniji v letu 2018 so bili vzeti vzorci na kraški planoti pri naselju Zagorje, kjer As, Cd in Co v tleh presegajo mejno, Cr in Ni pa opozorilno vrednost Uredbe o imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh, kar je na apnencih zelo verjetno naravno ozadje (v bližini ni znanih virov onesnaževanja, kmetijska raba je ekstenzivna). Vsebnost organskih nevarnih snovi je v vseh vzorcih pod mejo detekcije uporabljene metode. Drugo vzorčno mesto je bilo na tamponu gradbenega materiala v bližini vodnega črpališča. V vrhnjem sloju so tla ekstremno preskrbljena s fosforjem in dobro s kalijem ter imajo bogato vsebnost skupnega dušika, ki pa z globino pričakovano upade. Glede na Uredbo o imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh nekateri analizirani anorganski in organski parametri presegajo zakonodajne vrednosti: mejne imisijske vrednosti: Zn, Cd, Co, fluoridi, ogljikovodiki C10 – C40 ter opozorilne imisijske vrednosti: Zn, Ni. Tretji vzorec je bil vzet v dolini Reke v njenem zgornjem toku pri naselju Jablanica. Kmetijstvo ima tu zmeren vpliv, saj se ni določilo nobenih nevarnih snovi, ki izvirajo iz kmetijstva; analize so pokazale prisotnost nekaterih spojin PAO (na meji določljivosti) in nekaterih kovin, ki jih lahko povežemo z geogenim izvorom: Ni (koncentracije presegajo opozorilno vrednost) ter Cr in Co (vsebnosti nad mejno imisijsko vrednostjo).

Opažanja zavoda

Ugotovljeno je, da je stanje tal v vplivnem območju parka, ki ga v večini prekriva gozd, na splošno dobro. Povečan vnos onesnaževal v tla je lahko povečan v redkih intenzivnih sadovnjakih ali na njivah koruze. Prav tako je moteče dolgotrajno odlaganje gnoja iz bližnjih farm za rejo piščancev v bližini Pivke, na kar opozarjamo pristojne institucije in Občino Pivka.

3.4 Druge prostorske ureditve, katerih vplivi lahko segajo v park

Nekatere načrtovane prostorske ureditve, predvidene v neposredni okolici parka, bi lahko resno ogrozile izvedbo nekaterih dolgoročnih upravljaljskih ciljev iz PVR. Sem spadajo prostorske ureditve, predvidene v vplivnem in tudi prehodnem območju parka. Prvo območje je sicer določeno z ZRPŠJ, drugo pa je v sklopu biosfernega območja Kras znotraj MAB, vendar leži v neposredni bližini zavarovanega območja. Ker bi prostorske ureditve v drugem območju lahko bile vidne in moteče ob samem vstopu v park in bi njihov vpliv lahko segel tudi vanj ter v podzemni tok Reke, jih obravnavamo enakovredno s tistimi, ki so predvidene v vplivnem območju. Zavod opozarja nanje predvsem zaradi možnega skupnega, kumulativnega učinka, če bi do izvedbe večine ali vseh dejansko prišlo. S tem bi lahko bili ogroženi prvi, drugi, tretji, četrti in šesti dolgoročni upravljaljski cilj iz PVR. Poudariti je treba te načrtovane prostorske ureditve:

a) v prehodnem območju se že izvaja gradnja drugega tira železniške proge na odseku Divača–Koper;

b) v prehodnem območju se načrtujejo še naslednji državni prostorski načrti:

– državni prostorski načrt za polje vetrnih elektrarn Dolenja vas (na območju občine Divača),

– državni prostorski načrt za DV 110 KV Divača - Koper I s prehodom na 2 × 110 KV (na območju občin Divača in Hrpelje - Kozina);

c) v vplivnem območju pa so v pripravi še:

– državni prostorski načrt za avtocesto na odseku Postojna/Divača–Jelšane,

– državni prostorski načrt za prenosni plinovod M8 Kalce–Jelšane,

– državni prostorski načrt za gradnjo vetrne elektrarne Senožeška brda v občini Divača,

– državni prostorski načrt za gradnjo vetrne elektrarne Zajčica v občini Divača,

– ureditev oskrbe prebivalstva slovenske Istre in kraškega zaledja s pitno vodo.

Zavod bo z namenom preprečevanja posamičnih ali kumulativnih negativnih vplivov načrtovanih prostorskih ureditev na park zagotavljal dejavno sodelovanje v postopkih priprave prostorskih aktov in pri reševanju ugotovljenih problematičnih zadev z opozarjanjem ustreznih služb, dialogom z državnimi službami in lokalno skupnostjo ter izdajanjem mnenj o posameznih načrtovanih prostorskih ureditvah.

4. ANALITIČNA IZHODIŠČA ZA PVR

4.1 Analiza SWOT

Pri analizi SWOT se vzamejo pod drobnogled štirje vidiki, in sicer prednosti, slabosti, priložnosti ter nevarnosti. Namen analize je pomoč pri strateških odločitvah, kam točno usmeriti naloge, katere aktivnosti in projekte opustiti ali jih okrepiti in podobno.

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> – dobra ohranjenost jamskega sistema – urejen naravovarstveni nadzor in sodelovanje s prostovoljnimi naravovarstvenimi nadzorniki – pomembnost tehniške dediščine Škocjanskih jam – dobro razvit sistem monitoringa – dobro raziskano območje z vidika različnih znanstvenih področij – prepoznavnost jam in parka kot svetovne dediščine, mednarodnega mokrišča, biosfernega območja in enega od prvih stotih najpomembnejših območij geološke dediščine na svetu – uspešno delovanje upravljavca parka in primer dobre prakse upravljanja ter mednarodnega udejstvovanja – učinkovito prijavljanje in izvajanje projektov – klasičen primer številnih dobro razvitih in ohranjenih kraških pojavov – dobro ohranjena narava z bogato biotsko pestrostjo – raznolika kulturna dediščina (bogate in v svetovnem merilu pomembne arheološke najdbe, avtohtona stavbna dediščina, ljudsko izročilo, konzorcij za suhozidno gradnjo) – okolju prijazno kmetijstvo – bogata zgodovina sodelovanja lokalnega prebivalstva pri raziskovanju, urejanju in vodenju po jami – urejen sprejemni center s pripadajočo infrastrukturo – urejena jamska infrastruktura – urejena parkovna infrastruktura – številne označene poti (učna pot, kolesarske in pohodniške poti) – dobro upravljanje obiskovanja zavarovanega območja – uporaba trajnostnih virov in zelene tehnologije – dobro sodelovanje z lokalnimi deležniki – organizirano delovanje odborov v sklopu biosfernega območja – dobro sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami – dobro izobraženi kadri in izpopolnjeni izobraževalni programi 	<ul style="list-style-type: none"> – hitrejša obraba jamske in parkovne infrastrukture zaradi naravnih procesov – slaba prepoznavnost parka kot mednarodno pomembnega območja na lokalni in državni ravni – razrast lampenflore okoli svetil v jami – degradiranost posameznih delov jam – prisotnost odsluženega materiala v jami – občasna onesnaženost Reke – pojavljanje invazivnih tujerodnih vrst – nerazumevanje priložnosti in pomena varstva kulturno-dediščinskih vrednot med lokalnim prebivalstvom – pomanjkljivo vključevanje kulturne dediščine v ponudbo parka – opuščanje kmetijskih dejavnosti in zaradi tega zaraščanje – izgubljanje tradicionalne kraške kulturne krajine (gmajna, suhi zidi, kali ...) – slabo zdravstveno stanje gozdov – pomanjkanje kvalificirane delovne sile
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> – dobra geostrateška lega in prometna dostopnost – povečano povpraševanje po pristočasnih dejavnostih in produktih, ki temeljijo na lokalnih naravnih in kulturnih vrednotah – povečano zanimanje za Kras in njegove posebnosti – mednarodno priznana območje – izvajanje načrta upravljanja Nature 2000 območij Kras, Reka in Branica – povečano povpraševanje po domačih proizvodih – dovzetnost ljudi za trajnostni razvoj in blaženje posledic podnebnih sprememb – interes deležnikov za vključevanje v dejavnosti za uresničevanje poslanstva PŠJ na področju sonaravnega razvoja ter ohranjanja kulturne in naravne dediščine – turistična ponudba območja – dobro stanje narave – upravljanje vseh kmetijskih in gozdnih zemljišč v lasti Republike Slovenije v zavarovanem območju 	<ul style="list-style-type: none"> – zaradi neurejenih pristojnosti nezmožnost ustreznega ukrepanja ob nepravilnostih na območjih Nature 2000 zunaj parka – neučinkovitost nekaterih državnih in občinskih inšpekcijskih služb – neposredna bližina avtoceste Ljubljana – Koper z vsemi njenimi vplivi na okolje – onesnaženje površja in jam iz vplivnega območja – neprimerna obnova in raba kulturne dediščine – izguba lokalnih ljudskih znanj o sonaravnem življenju – kumulativni učinki posegov v okolici parka, ki bi lahko poslabšali stanje v parku – izseljevanje mladih – zmanjševanje biotske raznovrstnosti – povečana onesnaženost s hrupom in osvetlitvijo – onesnaženost zemlje, zraka in vode – škodljivi posegi na vodotokih v porečju Reke – vnos neavtohtonih sedimentov in tujerodnih invazivnih vrst – medresorska neuskkljenost upravljavcev prostora – podnebne spremembe – povečani vplivi na okolje ob morebitnih postavitvah objektov obnovljivih virov energije

Preglednica 6: Analiza SWOT na zavarovanem območju

4.2 Pričakovana neskladja med rabo in varstvom

Pričakovati je mogoče naslednja neskladja med rabo in varstvom:

- z opuščanjem rabe kmetijskih površin v preteklih desetletjih se slabša stanje habitatnega tipa suhih kraških travšč, saj je pokrovnost in zasenčenost teh površin vse večja;
- zaradi opredelitve zaraščajočih površin kot gozd, je onemogočena kmetijska raba na teh območjih, s tem pa tudi izvajanje naravovarstvenih ukrepov v dobro ohranjanja oziroma izboljševanja stanja travščinskih habitatnih tipov;
- nepravilno načrtovane prostorske ureditve, vezane na gradnjo, bi lahko ogrozile občutljivo kraško podzemlje;

– z vse večjo poraščenostjo zaradi spremenjene rabe, ki že presega 80%, se podoba kraške kulturne krajine izgublja;
 – prav tako čezmerni posegi lahko povzročijo bistveno drugačno podobo kulturne krajine Krasa in s tem izgubo identitete krajine, kulturne dediščine, narave in identitete ljudi, ki živijo na tem območju.

4.3 Ocena izvajanja ukrepov v obdobju 2019–2023

Doseganje ciljev iz Resolucije o Programu varstva in razvoja parka Škocjanske jame za obdobje 2019–2023 (Uradni list RS, št. 8/19) je bilo ovrednoteno z okoli 95% uspešnostjo, kljub dejstvu, da je dve leti zavod deloval okrnjeno zaradi epidemije COVID-19. Niso bile izvedene vse načrtovane aktivnosti, in sicer predvsem zaradi zamud zunanjih izvajalcev ali upravljaljskih sprememb, pretežno kot posledica novih dejstev, ki ob pripravi prejšnjega PVR še niso bila znana. Sledi pregled ocene izvajanja ukrepov iz obdobja 2019–2023 po ciljeh:

1. cilj: Znotraj prvega cilja (ohranjanje podzemnega sveta) ni bila v celoti izvedena samo aktivnost: odstraniti odvečen gradbeni material, dele opuščene infrastrukture in preostali odvečen material iz jame. Veliko materiala je bilo iz jame sicer odnesenega, ves pa ne. Dejavnosti se bodo zato nadaljevale v naslednjem petletnem obdobju.

2. cilj: V drugem cilju (naravne vrednote, rastlinske in živalske vrste ter habitati) so se dosledno izvajale vse aktivnosti.

3. cilj: V sklopu tretjega cilja (kulturna dediščina) se zaradi večplastnosti naloge in zamud zunanjih izvajalcev ni v celoti izvedla aktivnost: na podlagi kulturnovarstvenih smernic in pogojev začeti z obnovo ruševin gradu Školj, zato se bo prenesla v naslednje petletno obdobje. Sta pa bila izdelana strokovno mnenje o konstrukcijskem stanju razvalin gradu Školj s tehničnim pregledom sanacije in utrditve ter ponudba za izvedbo interventnih konservatorsko-restavratorskih posegov.

4. cilj: Aktivnosti znotraj četrtega cilja (izobraževanje, ozaveščanje in promocija) so se pretežno izvedle, nekaj investicij se bo preneslo v naslednje petletno obdobje, na lokaciji parkirišča zunaj zavarovanega območja v poslovnem predelu Risnik se po novem načrtujeta izgradnja in vzpostavitev Vrat Krasa.

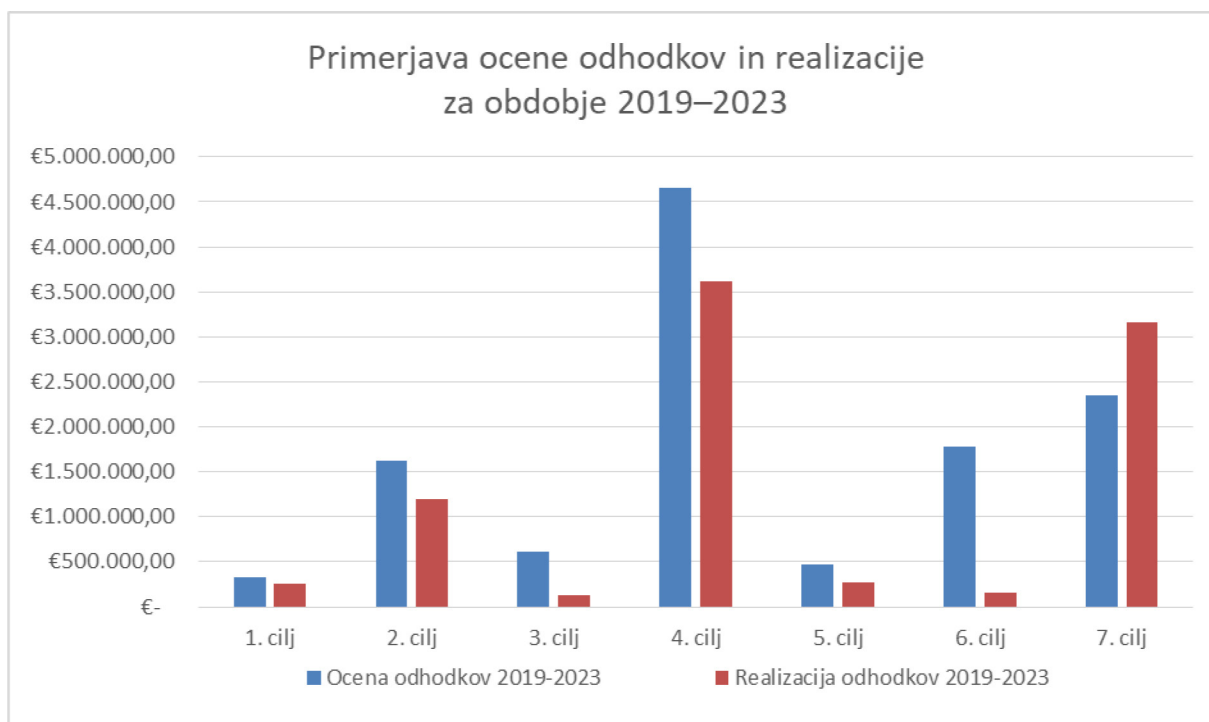
5. cilj: V sklopu petega cilja so se v okviru programa izvajale vse aktivnosti za krepitev vključevanja lokalnega prebivalstva v razvoj in dejavnosti v parku. Nekoliko omejeno sta se izvajali le aktivnosti v zvezi z izvedbo celostne ureditve vasi na podlagi izdelanih strokovnih razvojnih dokumentov ter znamko parka Škocjanske jame, ki je bila deležna novih pristopov.

6. cilj: Pri šestem cilju ni bila izvedena sanacija odlagališča opuščene industrijskega odlagališča Globovnik nekdanje Tovarne organskih kislin (TOK) v Ilirski Bistrici, kar je treba pripisati novonastalim epidemiološkim razmeram v letu 2020. Na MOPE so zastale dejavnosti pri pripravi projektne dokumentacije, pa tudi sredstva, na zavodu rezervirana za ta namen, so bila bolj ključna za premostitev hude krize, ki je nastala ob zaprtju jame za obisk.

Splošne naloge: Znotraj splošnih nalog in mednarodnega sodelovanja so se vse aktivnosti izvajale po programu, le sodelovanje z Občino Divača pri prilagajanju infrastrukture povečanemu obisku parka in občine ni zaživel.

Bolj zanimiv je pogled na primerjavo odhodkov (predvsem seveda materialnih stroškov in investicij), predvidenih za posamezno aktivnost, in dejansko izvedbo oziroma realizacijo. Tu so odstopanja ponekod precejšnja, pripisujejo pa se povečanemu prihodku sredstev nejavnega vira (prodaja vstopnic za jamo zaradi povečanja obiska) in sredstev, pridobljenih iz projektov in programov, ter dejstvu, da se nekatere aktivnosti zaradi objektivnih razlogov niso izvedle.

Vsekakor sta bili ocena izvajanja in primerjava predvidenih ter porabljenih sredstev v veliko pomoč pri pripravi PVR za obdobje 2024–2028.

Slika 7: Primerjava ocene odhodkov za obdobje 2019–2023 in realizacije za obdobje 2019–2023. Odstopanja, predvsem tista v dobro manjše porabe sredstev glede na načrtovano, so razvidna predvsem v tretjem in šestem cilju. Kot je navedeno zgoraj, gre predvsem za to, da se nista začeli obnova gradu Školj ter sanacija opuščene industrijskega odlagališča nekdanje Tovarne organskih kislin (TOK) v Globovniku pri Ilirski Bistrici.

5. CILJI VARSTVA IN RAZVOJA TER NAČINI URESNIČEVANJA TEH CILJEV

Poslanstvo zavoda je skupaj z lokalnim prebivalstvom ohranjanje izjemne naravne danosti in bogato kulturno dediščino tega mednarodno pomembnega območja na Krasu ter širiti zavest o pomenu njegovega varovanja doma in po svetu. Hkrati se z novim petletnim programom izvajajo tudi določila v zvezi z mednarodnimi konvencijami za svetovno dediščino in mednarodno pomembna mokrišča ter določila v skladu s programom MAB. V tem okviru je zastavljenih šest operativnih ciljev.

5.1 Dolgoročni upravljaljski cilji in naloge

Dolgoročni upravljaljski cilji so oblikovani glede na zahteve in določila, ki izhajajo iz ZRPŠJ, z njimi pa se izpolnjujejo tudi cilji mednarodnih konvencij in programov (predvsem konvencije o svetovni dediščini, Ramsarske konvencije in MAB). Cilj Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine je ugotavljati, zavarovati, predstavljati in prenašati kulturno in naravno dediščino svetovnega pomena prihodnjim rodovom. Glavni cilj Ramsarske konvencije je zagotoviti ohranjanje mokrišč, predvsem tistih mednarodnega pomena, s smotno rabo, mednarodnim sodelovanjem in zavarovanjem. Poudarek pri programu MAB pa je na ohranjanju biotske pestrosti in spodbujanju trajnostnega razvoja, pri čemer je zlasti pomembno sodelovanje z lokalnimi skupnostmi.

Navedeno je bilo upoštevano pri oblikovanju dolgoročnih upravljaljskih ciljev PVR. Ti so:

1. ohranjanje Škocjanskih jam in drugega podzemnega sveta,
2. ohranjanje ugodnega stanja naravnih vrednot, živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov,
3. sodelovanje pri varstvu kulturne dediščine,
4. razvijanje okolju prijaznega obiskovanja in širjenje zavesti o parku,
5. krepitev vključevanja lokalnega prebivalstva pri razvoju dejavnosti in aktivnosti v parku,
6. krepitev vloge upravljavca parka na vplivnem in prehodnem območju ter območjih Nature 2000 (Kras, Reka, Branica),
7. učinkovitejše delovanje upravljavca in mednarodno sodelovanje.

V okviru navedenih ciljev se določajo operativni cilji, v okviru operativnih ciljev pa naloge in aktivnosti, prikazane v spodnji preglednici. Nosilec aktivnosti in nalog je zavod.

5.2 Operativni cilji, naloge in usmeritve

1. cilj: Ohranjanje Škocjanskih jam in drugega podzemnega sveta

Operativni cilji:

1.1 Spodbujati in zagotavljati spremljanje stanja in raziskave

1.2 Z ukrepi aktivnega varstva zagotavljati ohranjanje naravnih procesov v jamskem sistemu

1.3 Z ustreznimi ukrepi znova vzpostaviti ugodne ekološke razmere za vrste in habitatne tipe v Škocjanskem jamskem spletu

Škocjanske jame kot edina slovenska kraška jama na klasičnem krasu, ki je del svetovne dediščine UNESCO, so izredna naravna vrednota na svetovni ravni, zato mora biti zagotovljena visoka kakovost spremljanja vpliva turistične rabe tega prostora. Nujni so kar najizrazitejši ukrepi za trajnostno rabo. V ta namen je bil vzpostavljen celovit monitoring za spremljanje stanja jamskega okolja zaradi vpliva turističnega obiska jame. Kljub temu, da negativen vpliv ni bil zaznan, je bila vzpostavljena omejitev števila obiskovalcev na skupino, s čimer zavod kot upravljavec jame zagotavlja kakovosten, varen ter doživet obisk Škocjanskih jam kot svetovne dediščine.

Z dejavnim varstvom se zagotavlja ohranitev naravnih procesov v Škocjanskem jamskem spletu. Z aktivnostmi se vzdržujejo ali izboljšujejo ekološke razmere za vrste in podzemne habitate. Nadaljujejo se raziskave in analize ter saniranje zaradi lampenflore v turističnem delu jame. Poleg tega se spodbujajo tudi druge raziskave v podzemlju in upravlja avtomatska meteorološka postaja Park Škocjanske jame v Škocjanu.

Škocjanske jame imajo več kot stoletno zgodovino rabe, zato so ponekod na jamskih sedimentih ali skalnem reliefu nastale poškodbe. Da bi se jamski prostor in sedimenti ohranili tudi za prihodnje generacije, je treba poškodbe, nastale pri delih v jami, sanirati. Največ škode je na ilovnato-peščenih tleh in sigovih tvorbah. Z ukrepi renaturacije in čiščenja si prizadevamo za vnovično vzpostavitev naravnega stanja v jami. Zaradi zakonskih zahtev se bodo še naprej spremljale koncentracije radona in odmerki, ki jih prejmejo zaposleni v zavodu, ki hodijo v jamo.

Usmeritve za upravljanje:

- na podlagi razčlenitve oziroma conacije jame naj posamezni deli jam, ki so najbolj občutljivi na človekov vpliv, ostanejo nedostopni za obiskovalce, za raziskovalce pa naj bodo odstopni le v najmanjšem možnem obsegu,
- v delih jame, kjer živijo netopirji, se v času prezimovanja in kotitve mladičev ne izvajajo nobeni posegi, ki bi jih lahko motili,
- na območju jamskih vhodov (Mariničeva, Mahorčičeva jama, naravni most, Schmidlova dvorana, Pruker) in udornic (Velika dolina in Mala dolina) se v času gnezditve ptic ne izvajajo posegi, ki bi negativno vplivali nanje.

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost	Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
1. Ohranjanje Škocjanskih jam in drugega podzemnega sveta						345.000,00
1.1 Spodbujati in zagotavljati spremljanje stanja in raziskave						250.000,00
1.1.a Spremljati stanje in izvajati naravovarstveni nadzor jamskega okolja zaradi rabe Škocjanskih jam ter po potrebi primerno ukrepati	x	Stalno	Podatki spremljanja stanja, seznam ukrepov	Nejavni vir	IZRK	100.000,00
1.1.b Spremljati stanje podzemnih vrst in ohranjati ekološke značilnosti habitatov troglobiontske favne	X PUN	Stalno	Podatki spremljanja stanja, seznam ukrepov	Nejavni vir, EU, MNVP	Zunanji izvajalci	25.000,00
1.1.c Spodbujati speleološke, biospeleološke, hidrogeološke, geološke in druge raziskave	X PUN	Stalno	Število raziskav	Nejavni vir	IZRK, GeoZS, BF, jamarska društva	50.000,00
1.1.d Zagotavljati spremljanje stanja, raziskave in analize lampenflore	x	Stalno	Podatki spremljanja stani, analiza raziskav	Nejavni vir	IZRK	15.000,00
1.1.e Izvajati meritve radona zaradi zagotavljanja varnosti zaposlenih	x	Stalno	Podatki spremljanja stanja, seznam ukrepov	Nejavni vir	ZVD	60.000,00
1.2 Z ukrepi aktivnega varstva zagotavljati ohranjanje naravnih procesov v jamskem sistemu						10.000,00
1.2.a Izsledke raziskav aktivnosti iz operativnega cilja 1.1 vključiti v preudarno rabo jamskega sistema	x	Stalno	Seznam aktivnosti v letnih programih dela	Nejavni vir		10.000,00
1.3 Z ustreznimi ukrepi znova vzpostaviti ugodne ekološke razmere za vrste in habitatne tipe v Škocjanskem jamskem spletu						85.000,00
1.3.a Izvajati ukrepe omejevanja rasti lampenflore v skladu s protokolom	x	Po protokolu	Osvetljene jamske površine (m ²), kjer se izvaja ukrep	Nejavni vir	IZRK, zunanji izvajalci	75.000,00
1.3.b Z namenom sanacije posledic neustrezne rabe izvajati ukrepe renaturacije	x	2024–2028	Površina saniranih delov jam	Nejavni vir	IZRK, ZRSVN, ZVKDS	10.000,00

2. cilj: Ohranjanje ugodnega stanja naravnih vrednot, živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov*Operativni cilji:*

2.1 Ohranjati geomorfološke in geološke naravne vrednote zunaj sistema Škocjanskih jam

2.2 Ohranjati in z aktivnimi ukrepi zagotavljati dobro stanje na površju in v podzemlju s posebnim poudarkom na vodah

2.3 Zagotavljati ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov s poudarkom na vrstah Nature 2000

Vse aktivnosti znotraj tega cilja so vezane na zavarovano območje parka.

Ponorni del Reke s sotesko, Škocjanskimi jamami in številnimi udornicami je z geološkega, geomorfološkega in speleološkega vidika izjemen primer kontaktnega krasa in dobro ohranjen primer svetovne naravne dediščine. V stenah udornic, soteski Reke in drugih ohranjenih predelih parka se preprečujejo vsakršni posegi, ki bi lahko kakor koli negativno vplivali na naravne procese.

Z rednim spremljanjem stanja narave se zagotavljata spoštovanje in upoštevanje varstvenih režimov ter usmeritev. V okviru neposrednega nadzora v naravi so obiskovalcem in drugim uporabnikom parka namenjeni usmerjanje, obveščanje, ozaveščanje in opozarjanje, v primeru kršitev varstvenega režima pa lahko tudi kaznovanje oziroma prijava pristojnim inšpekcijskim službam. Nadaljuje se s sodelovanjem in usposabljanjem prostovoljnih naravovarstvenih nadzornikov. Zagotavlja se spremljanje stanja naravnih vrednot in pomembnejših rastlinskih in živalskih vrst ter kulturne dediščine. Znanstvene raziskave so temelj za boljše poznavanje naravnih značilnosti parka, zato prek njihovega učinka nadaljujemo in spodbujamo raziskovalno delo na različnih področjih.

V okviru tega cilja so predvideni številni ukrepi za ohranjanje vrst in habitatnih tipov s seznama direktiv Evropske unije v okviru Programa upravljanja območij Natura 2000. Veliko aktivnosti v tej zvezi se bo izvajalo znotraj predvidenih kohezijskih projektov PUN na območjih Nature 2000 Kras, Reka in Branica. Namen projekta je prispevati k izboljšanju stanja najbolj ogroženih kvalifikacijskih habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst znotraj Nature 2000 Kras, Branica in Reka.

Z neposrednim varstvom vrst in habitatnih tipov se zanje zagotavljajo vzdrževanje, nega in izboljševanje ekoloških razmer. Ekološke razmere, ki se spreminjajo zaradi vplivov človekovih dejavnosti in tudi zaradi naravnih procesov, se z načrtnimi aktivnostmi za posamezne vrste ali habitatne tipe izboljšujejo ali vzdržujejo v stanju, ki je za vrste in habitatne tipe ugodno. Z ukrepi in aktivnostmi se preprečujejo ali zmanjšujejo posledice nekaterih dejavnikov ogrožanja. Za nekatere vrste se zagotavljajo ugodne ekološke razmere s prepuščanjem posameznih območij naravnim procesom.

Z aktivnostmi in ukrepi se ohranja ali izboljšuje stanje površinskih in podzemnih voda. Pri tem je nujno sodelovanje z Direkcijo Republike Slovenije za vode (v nadaljnjem besedilu: DRSV), Uradom za upravljanje z vodami, Sektorjem za vodno območje Jadranskih rek z morjem, Inštitutom za vode Republike Slovenije, ZRSVN, OE Nova Gorica, VGP Drava Ptuj, d. o. o., in Ribiško družino Ilirska Bistrica.

Usmeritve za upravljanje:

- ohranjajo se naravni procesi v območju parka,
- pri opravljanju naravovarstvenega nadzora v naravi se povezuje z vsemi, ki so pripravljeni za zavodom deliti informacije o kršenju varstvenih režimov,
- usklajuje se ohranjanje ekosistemov in njihove biotske pestrosti s trajnostno rabo,
- spremljata se režim in kakovost Reke, ki ponika v Škocjanske jame,
- ohranja se biotska raznovrstnost tega območja, predvsem populacije na meji razširjenosti, populacije ogroženih vrst in podobno,
- zaradi zagotavljanja interesov ohranjanja narave se operacije s sistemi brezpilotnih zrakoplovov v parku omejujejo in dovolijo samo po predhodnem dogovoru z zavodom,
- v nočnem času naj se med 23. in 5. uro z ugašanjem svetil, usmerjenih v enote kulturne dediščine, zmanjša svetlobno onesnaževanje, svetila naj se tudi ne nameščajo na novo,
- v stenah udornic in soteske Reke se v času gnezditvene sezone ptic ne opravljajo nikakršni posegi, ki bi motili ptice.

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost	Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
2. Ohranjanje ugodnega stanja naravnih vrednot, živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov						552.000,00
2.1 Ohranjanje geomorfološke in geološke naravne vrednote zunaj sistema Škocjanskih jam						175.000,00
2.1.a Izvajati reden naravovarstveni nadzor in pri tem sodelovati s prostovoljnimi naravovarstvenimi nadzorniki, z inšpekcijskimi službami in nevladnimi organizacijami	x PUN	Stalno	Število obhodov, prijav in terenskih poročil	Nejavni vir	Prostovoljni naravovarstveni nadzorniki, inšpekcijska služba	80.000,00
2.1.b Izvajati redno spremljanje stanja v naravi in po potrebi ukrepati	x	Stalno	Zbirka podatkov in število ukrepov	Nejavni vir, EU, MNVP	Prostovoljni naravovarstveni nadzorniki, zaposleni v parku	80.000,00
2.1.c Nadaljevati redno spremljanje stanja naravnih vrednot v zavarovanem območju parka in po potrebi izvesti nujne ukrepe	x	Stalno	Zbirka podatkov in število ukrepov	Nejavni vir	ZRSVN	Redna dejavnost
2.1.d Spodbujati hidrološke, geomorfološke in geološke raziskave		Stalno	Število raziskav	Nejavni vir	IZRK, GeoZS, UL, UP, UNG	15.000,00
2.2 Ohranjanje ter z aktivnimi ukrepi zagotavljati dobro stanje na površju in v podzemlju s posebnim poudarkom na voda						7.000,00
2.2.a Spremljati stanje Reke in Sušice ter na podlagi opaženih večjih sprememb kakovosti vode primerno ukrepati	x	Stalno	Število usklajevalnih sestankov in seznam ukrepov	Nejavni vir	ZRSVN, Občina Divača	2.000,00
2.2.b Iz struge ter brežin Reke in Sušice odstraniti odpadke		Enkrat na leto	Količina odstranjenih odpadkov	Nejavni vir	Lokalno prebivalstvo	5.000,00
2.2.c Sodelovati pri upravljanju in zajemanju podatkov pri samodejni meteorološki postaji parka		Stalno	Izpolnjeni uradni obrazci ARSO	Nejavni vir	ARSO, MNVP	Redna dejavnost
2.3 Zagotavljati ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov s poudarkom na vrstah Nature 2000						370.000,00
2.3.a Spremljati in zagotavljati ugodno stanje vrst in habitatnih tipov po Programu upravljanja območij Natura 2000 (PUN)	x PUN	Stalno	Ukrepi za ohranjanje vrst in habitatnih tipov	Nejavni vir, EU, MNVP	ZRSVN, DOPPS, CKFF, univerze, inštituti, zunanji izvajalci, lokalno prebivalstvo	100.000,00
2.3.b Spremljati in zagotavljati ugodno stanje vrst in habitatnih tipov Nature 2000 z drugimi ukrepi	X PUN	Stalno	Ukrepi za ohranjanje vrst in habitatnih tipov	Nejavni vir, EU, MNVP	ZRSVN, DOPPS, CKFF, univerze, inštituti, zunanji izvajalci, lokalno prebivalstvo, ZGS	100.000,00

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost	Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
2.3.c Zagotoviti spremljanje stanja preostalih vrst in habitatnih tipov ter po potrebi predlagati in izvajati varstvene ukrepe		Stalno	Posodobljena karta habitatnih tipov in seznam ukrepov	Nejavni vir	Zunanji izvajalci	30.000,00
2.3.d Spremljati stanje in izvajati aktivnosti za omejevanje ali odstranitev invazivnih tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst		Stalno	Očiščene površine	Nejavni vir, EU, MOPE	Zunanji izvajalci, lastniki zemljišč, DRSV, Direkcija za infrastrukturo	20.000,00
2.3.e Skleniti pogodbeno varstva oziroma odkupiti varstveno pomembne površine ter na njih zagotoviti ustrezno rabo in vzdrževanje	X PUN	2024–2028	Stanje habitatov	Nejavni vir, EU, MNVP		100.000,00
2.3.f Spremljati stanje in izvajati aktivnosti za ugodno stanje opravevalcev	X PUN	Stalno	Ukrepi za ohranjanje ugodnega stanja	Nejavni vir, EU, MNVP		20.000,00

3. cilj: Sodelovanje pri varstvu kulturne dediščine

Operativni cilji:

3.1 Spremljati stanje in pripraviti dodatne strokovne predloge za varstvo kulturne dediščine

3.2 Izvajati ukrepe za ohranitev kulturne dediščine

Prednosti obnove in ohranjanja kulturnih spomenikov ter nepremične, premične in žive kulturne dediščine v zavarovanem območju parka so predvsem v krepitvi identitete domačinov in obogatitvi ponudbe za obiskovalce med preživljanjem prostega časa. Obnovljena kulturna dediščina, vpeta v sodobno življenje in trajnostni razvoj, je dobro izhodišče za dvig kakovosti bivanja domačinov ter prepoznavnosti krajev v svetu. Poleg ohranjanja, dokumentiranja in obnove se kulturna dediščina, razumljena v najširšem pomenu, tudi predstavlja javnosti.

Obenem se zagotavlja raziskovanje kulturne dediščine v parku, na podlagi česar bodo sprejeti nadaljnji ukrepi in aktivnosti v zvezi z njeno obnovo, ohranjanjem, predstavitvijo ter vključevanjem v sodobno življenje.

Zavarovano območje parka je del matičnega Krasa, kjer najdemo prepoznavne in značilne tipe kulturne krajine. S ciljem ohranjanja identitete tega območja se izvajajo naloge in aktivnosti, ki prispevajo k ohranjanju kulturne krajine, predvsem številnih suhih zidov in značilne kraške gmajne.

Usmeritve za upravljanje:

- prispevati k varstvu kulturne dediščine, vključno s premično in živo dediščino (način življenja, ljudsko znanje in kultura),
- ozaveščati lokalno prebivalstvo o pomenu in načinih varstva kulturne dediščine ter ga ob posegih vanjo napotiti na ustrezne službe (ZVKDS, muzej),
- spodbujati obnovo avtohtonih domačij v duhu tradicionalne gradnje in uporabo lokalnih gradbenih materialov,
- spodbujati ohranjanje in obnovo nepremične kulturne dediščine v zasebni lasti – predvsem hiš profane stavbne dediščine,
- spodbujati ohranjanje avtohtonih značilnosti ureditve vasi in domačij,
- spodbujati udejanjanje skupno zasnovanih strokovnih razvojnih dokumentov celostne ureditve vasi v parku,
- spodbujati ohranjanje znanja o predmetih lokalne premične kulturne dediščine,
- pri izvajanju aktivnosti za ohranjanje kraške kulturne krajine spodbujati zbiranje, raziskovanje in ohranjanje znanja ter vedenja o ohranjanju prvih oblikovanja kulturne krajine, ki so nastale kot učinek nekdanjega načina življenja, pri čemer je treba upoštevati usmeritve za ohranjanje ekosistemov in njihove biotske raznovrstnosti.

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost	Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
3. Sodelovanje pri varstvu kulturne dediščine						820.000,00
3.1 Spremljati stanje in pripraviti dodatne strokovne predloge za varstvo kulturne dediščine						60.000,00
3.1.a Spremljati stanje kulturne dediščine	x	Stalno	Število obhodov, prijav in terenskih poročil	Nejavni vir	ZVKDS, Pokrajinski muzej Koper	10.000,00
3.1.b Organizirati in izvajati raziskovanje in dokumentiranje kulturne dediščine		Stalno	Število raziskav	Nejavni vir, MK, Pokrajinski muzej Koper, ZVKDS	Lokalno prebivalstvo, študenti, zunanji sodelavci	40.000,00
3.1.c Zagotoviti predhodna arheološka raziskovanja pri zemeljskih posegih x na območjih arheološke dediščine	x	Stalno	Izvedene predhodne arheološke raziskave	Nejavni vir	Zunanji izvajalci	10.000,00
3.2 Izvajati ukrepe za ohranitev kulturne dediščine						760.000,00
3.2.a Sodelovati pri izvajanju določil Unescope Konvencije za ohranjanje nesnovne kulturne dediščine (suhozidna gradnja)	x	Stalno	Število aktivnosti	Nejavni vir	ZVKDS, MK, SEM	Redna dejavnost
3.2.b Obnavljati in vzdrževati suhe zidove	x	Večkrat na leto, vsako leto	Dožina obnovljenih suhih zidov	Nejavni vir, EU	Lokalno prebivalstvo, zunanji izvajalci	40.000,00
3.2.c Izvajati aktivnosti v okviru Partnerstva kraške suhozidne gradnje		Stalno	Število dejavnosti	Nejavni vir	Člani partnerstva	10.000,00
3.2.d Izvajati ukrepe za ohranitev preostale kulturne dediščine s posebnim poudarkom na kulturni krajini v parku		Stalno	Število enot ohranjene kulturne dediščine	Nejavni vir, Občina Divača	ZVKDS, zunanji izvajalci, Občina Divača	10.000,00
3.2.e Na podlagi popisa restavratorskih in konservatorskih posegov utrditi ruševine gradu Školj		Stalno	Utrjene ruševine gradu Školj	Nejavni vir	ZVKDS	700.000,00

4. cilj: Razvijanje okolju prijaznega obiskovanja in širjenje zavesti o parku

Operativni cilji:

4.1 Organizirati naravi prijazen obisk po Škocjanskih jamah

4.2 Obnavljati, posodabljati ali graditi infrastrukturo v jami in na površju, ki omogoča varno ter doživeto obiskovanje parka

4.3 Promovirati park in BOK

4.4 Izobraževati in ozaveščati obiskovalce ter širšo javnost o naravi, kulturni dediščini in trajnostnem razvoju

Glede organiziranja obiska je bila v letu 2022 uvedena spletna prodaja vstopnic za Škocjanske jame z omejitvijo 150 ljudi na skupino in to naj bi tudi bilo približno število obiskovalcev, ki jih je zavod sposoben varno in kakovostno voditi skozi jamo. S stalnim spremljanjem stanja jamske mikroklimе se bo še naprej ugotavljal vpliv turističnega obiska na jamsko okolje, in če bodo ugotovljena poslabšanja, bodo sprejeti potrebni ukrepi. Organiziranje obiska bo tudi v prihodnje naravnano enosmerno z vhomom v jamo skozi umeten predor v Globočaku. V Schmidlovi dvorani bo tudi v prihodnje v glavni sezoni možen izhod z dvigalom, čez naravni most ali pa skozi prvi del jame pod vasjo Škocjan (Mala dolina in Mahorčičeva jama). Način vodenja se sicer lahko spreminja ter prilagaja potrebam in dejstvom. Nadaljevala se bosta urejanje in vzdrževanje poti v jami, kjer bo to potrebno in prednostno. Še naprej bo možen ogled Hankejevega kanala kot alternativni obisk jame. Nadaljevale se bodo aktivnosti za prerazporeditev obiskovalcev iz mesecev znotraj visoke turistične sezone v mesece zunaj glavne sezone.

Nadaljevala se bosta urejanje in vzdrževanje infrastrukture na sprejemnem centru kot tudi drugje po parku, kjer bo to potrebno. Prednostna naloga bo obnova poševnega dvigala v Veliki dolini, ki se pogosto kvari.

Za nadaljnji razvoj parka sta pomembna organiziranost in način ponudbe, vodenja in razlage v jami ter parku. Park je najbolj obiskana znamenitost v občini Divača in širši okolici ter je skupaj s Kobilarno Lipica, Štanjelom in Parkom vojaške zgodovine nosilec turistične ponudbe na Krasu in v okolici. Povezovanja med deležniki znotraj biosfernega območja Kras se poglobljajo tako v sklopu različnih odborov kot med posamezniki. Park se vse tesneje priključuje prihodnjemu geoparku Kras/Carso kot skrajni jugovzhodni del nastajajočega geoparka na matičnem krasu. Aktivnosti v naslednjem petletnem obdobju bodo zato usmerjene k izboljšavam razlage narave in kulturne dediščine v parku s poudarkom na geološki dediščini ter tesnejšem povezovanju med omenjenimi središči ter oblikovanju turističnih paketov, ki bi omogočili daljše bivanje turistov v biosfernem območju in na Krasu. Priložnost obiskovanja parka je vezana predvsem na naravi prijazno in organizirano ponudbo, ki temelji na izjemnih značilnostih Krasa in Brkinov, biotski raznovrstnosti, naravnih vrednotah, kulturni dediščini in doživljanju parka. Nadaljevalo se bo tvorno sodelovanje z Občino Divača, v kateri je park, ter drugimi občinami v biosfernem območju. Osnovna infrastruktura se zagotavlja predvsem s prenovo obstoječih objektov in gradnjo energetske varčnih objektov ali objektov, grajenih s tradicionalnimi tehnikami. V ponudbo se vključijo pohodništvo, kolesarstvo, jahanje, tek, ogled naravnih in kulturnih vrednot, namestitvev ter ponudba lokalno pridelane hrane in pijače.

Izobraževanje in ozaveščanje obiskovalcev, mladih, lokalnega prebivalstva ter druge širše javnosti je ena pomembnejših nalog v parku. V ta namen bodo še naprej organizirana predavanja, tematske ekskurzije, delavnice, razstave in druge podobne prireditve. Nadaljevale se bodo dejavnosti v sklopu mreže šol in univerz parka. Zagotavljajo se ponatis in prenova starih ter izdelava novih splošnih in tematskih publikacij.

Usmeritve za upravljanje:

- ogled jam naj temelji na doživljajski ravni in dobri razlagi,
- skupine morajo biti primerno velike in morajo imeti dovolj spremljajočih vodnikov,
- obiskovalcem naj se park predstavi celostno z vsemi značilnimi naravnimi pojavi in bogato kulturno dediščino,
- obiskovalcem je omogočen obisk parka tako samostojno kot z vodnikom,
- v jamskem sistemu se ne gradijo nove poti,
- pri obnovi starih poti je treba spoštovati način izgradnje zgodovinskih poti in vse sodobne ureditve oblikovati skladno s prvotno zasnovo,
- pri vseh posegih v jami (redna vzdrževalna dela, popravilo poti ali druge infrastrukture) je treba ves odpadni material odnesti iz jame,
- spodbujajo se novi načini razlage naravnih vrednot in kulturne dediščine v parku, biosfernem območju Kras in na območjih Nature 2000,
- spodbuja se ponudba lokalno pridelanih jedi in pijač s kakovostno postrežbo v gostinskih obratih pod znamko parka,
- spodbuja se oblikovanje celovitih turističnih ponudb, v katere se vključuje več izvajalcev z raznovrstno ponudbo,
- nadaljuje se dejavno sodelovanje s šolami po Sloveniji,
- pri obnovi ali izgradnji nove komunalne infrastrukture je treba upoštevati sodobne smernice in ekološko najučinkovitejše rešitve,
- urejanje javnih parkovnih površin se izvaja po predhodno usklajenem programu in strokovnih smernicah.

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost	Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
4. Razvijanje okolju prijaznega obiskovanja in širjenje zavesti o parku, biosfernem območju in Naturi 2000						4.025.000,00
4.1 Organizirati naravi prijazen obisk po Škocjanskih jamah						1.220.000,00
4.1.a Organizirati in izvajati strokovno in varno vodenje obiskovalcev po Škocjanskih jamah	x	Stalno	Zadovoljstvo obiskovalcev	Nejavni vir		1.200.000,00
4.1.b Organizirati in izvajati naravovarstveni nadzor po celotnem jamskem sistemu	x	Stalno	Poročila, stanje naravnih vrednot	Nejavni vir		Redna dejavnost
4.1.c Oblikovati in izvajati nove razlagalne oziroma interpretacijske programe in načine vodenja	x	2024–2028	Novi programi in načini vodenja	Nejavni vir	IZRK, ZRSVN, MNVP	10.000,00
4.1.d Izvajati aktivnosti za enakomernejšo porazdelitev obiska v celotnem letu	x	Stalno	Število obiskovalcev po mesecih	Nejavni vir	STO	10.000,00
4.2 Obnavljati, posodabljati ali graditi infrastrukturo v jami in na površju, ki omogoča varno ter doživeto obiskovanje parka						2.250.000,00
4.2.a Urejati in vzdrževati infrastrukturo v škocjanskem jamskem spletu	x	Stalno	Dožina obnovljenih poti	Nejavni vir, EU	IZRK, MNVP, ZRSVN, ZVKDS, zunanji izvajalci	1.950.000,00
4.2.b Urejati in vzdrževati infrastrukturo na sprejemnem centru z okolico	x	Stalno	Preureditve na sprejemnem centru	Nejavni vir, EU	ZRSVN, ZVKDS, zunanji izvajalci	100.000,00
4.2.c Urediti in vzdrževati preostalo parkovno infrastrukturo	x	Stalno	Preureditve v parku, število postavljenih tabel	Nejavni vir, EU, MNVP	ZRSVN, ZVKDS, zunanji izvajalci	150.000,00
4.2.d Oblikovati, postavljati, vzdrževati in posodobiti muzejske zbirke		Stalno	Posodobljene muzejske zbirke	Nejavni vir, EU, MNVP	Pokrajinski muzej Koper, zunanji izvajalci	50.000,00
4.3 Promovirati PŠJ in BOK						135.000,00
4.3.a Sodelovati z občinami v BOK in na Krasu pri skupni promociji		Stalno	Število dogodkov s skupno promocijo	Nejavni vir	občine	5.000,00
4.3.b V sodelovanju z drugimi turističnimi destinacijami in organizacijami v širši okolici sodelovati pri skupni promociji		Stalno	Število skupnih promocijskih aktivnosti	Nejavni vir, Kobilarna Lipica, PVZ	ponudniki turističnih storitev	50.000,00
4.3.c Predstavljati park na turističnih sejnih, borzah in v medijih		Stalno	Število dogodkov	Nejavni vir	STO, preostali parki v Sloveniji, preostali turistični deležniki na BOK in Krasu	80.000,00

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost						
Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)	
4.4 Izobraževati in ozaveščati obiskovalce ter širšo javnost o naravi, kulturni dediščini in trajnostnem razvoju					420.000,00	
4.4.a Ponatisniti stare in izdati nove tematske publikacije ter izdelati in nabaviti drugo promocijsko gradivo	Stalno	Število publikacij	Nejavni vir, EU, MNVP	Zunanji izvajalci	250.000,00	
4.4.b Organizirati strokovna srečanja, izobraževanja, delavnice in strokovne ekskurzije za lokalno prebivalstvo, prostovoljne naravovarstvene nadzornike, člane odborov, jamske in sezonske vodnike ter drugo zainteresirano javnost iz Slovenije in tujine	Stalno	Število dogodkov	Nejavni vir, EU, MNVP		75.000,00	
4.4.c Organizirati in usklajevati kulturne in druge dogodke	Stalno	Število dogodkov	Nejavni vir, MVZI	Deležniki, zunanji sodelavci	15.000,00	
4.4.d Pripraviti in izvesti izobraževalne programe za učitelje, učence, dijake in študente s posebnim poudarkom na mreži šol in univerz parka	Stalno	Število dogodkov	Nejavni vir, EU, MNVP, MVZI	Izobraževalne ustanove, zunanji sodelavci	80.000,00	

5. cilj: Krepitev vključevanja lokalnega prebivalstva v razvoj dejavnosti in aktivnosti v parku*Operativni cilj:*

5.1 S sodelovanjem in aktivnim vključevanjem lokalnih prebivalcev v upravljanje parka krepiti njihovo podporo ohranjanju zavarovanega območja

Lokalno prebivalstvo, ki živi v parku in je bilo v preteklosti z jamami tradicionalno povezano, mora biti vključeno v aktivnosti upravljavca parka tako, da čuti pripadnost parku in se z njim čim bolj poistoveti. Treba jih je obveščati o dogajanju v parku in jim nuditi nasvete ter pomoč. Zavod lahko prispeva k bogatenju kakovosti življenja prebivalcev v parku in trajnostnemu razvoju območja.

Lokalnim prebivalcem se v skladu z ZRPŠJ omogoča tradicionalno sožitje znotraj parka.

Usmeritve za upravljanje:

- spodbujati aktivno vključevanje domačinov v aktivnosti iz redne dejavnosti zaposlenih v parku,
- spodbujati kulturne prireditve lokalnih društev, ki vzdržujejo kulturno produkcijo in ohranjajo izročilo ter avtohtono kulinariko,
- spodbujati izobraževanje mladih v parku,
- omogočati zaposlovanje lokalnega prebivalstva, predvsem v času povečanega obsega del (v času povečanega obiska),
- omogočiti obveščanje o pomembnih dogodkih in projektih, v katere se lahko vključujejo lokalno prebivalstvo in lokalna društva,
- domačinom, ki želijo obnavljati svoje domačije, nuditi finančno in strokovno pomoč,
- postaviti zadružno sončne elektrarne zunaj zavarovanega območja za potrebe prebivalcev v parku.

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost	Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
5. Krepitev vključevanja lokalnega prebivalstva v razvoj dejavnosti in aktivnosti v parku						269.000,00
5.1 Sodelovanjem in aktivnim vključevanjem lokalnih prebivalcev v upravljanje parka krepi njihovo podporo ohranjanju zavarovanega območja						269.000,00
5.1.a Organizirati in izvesti redne sestanke z lokalnim prebivalstvom za obravnavo aktualnih tem v parku in jih obveščati o pomembnih dogodkih		Stalno	Število udeležencev na sestankih	Nejavni vir	Lokalno prebivalstvo	Redna dejavnost
5.1.b Urejati in izdajati glasilo za lokalno prebivalstvo		Občasno	Število izdanih glasil	Nejavni vir	Zunanji sodelavci	15.000,00
5.1.c Organizirati in izvesti skupne čistilne in delovne akcije		Enkrat na leto	Število udeležencev na čistilnih akcijah	Nejavni vir	Lokalno prebivalstvo	10.000,00
5.1.d Sofinancirati aktivnosti za pospeševanje varstva in razvoja na podlagi Odredbe o razdeljevanju sredstev		Enkrat na leto	Število uspešno izvedenih del	Nejavni vir	ZVKDS, lokalno prebivalstvo	200.000,00
5.1.e Svetovati in sodelovati pri obnovi domačij ali posameznih delov v skladu s kulturnovarstveno zakonodajo		Stalno	Število obnovljenih spomenikov	Nejavni vir	ZVKDS	5.000,00
5.1.f Vključevati lokalno prebivalstvo v aktivnosti v zvezi z obiskovalci parka		Stalno	Število lokalnih prebivalcev, vključenih v strokovno vodenje po parku	Nejavni vir	Lokalno prebivalstvo	3.000,00
5.1.g Sodelovati z lokalnim prebivalstvom pri izvedbi raziskovalnih nalog s področja ljudske kulture in načina življenja, izobraževanja in interpretacije muzejskih zbirk		Stalno	Število izvedenih raziskovalnih nalog	Nejavni vir	Deležniki, mreža univerz, odbori BOK	1.000,00
5.1.h V sodelovanju z lokalnimi prebivalci usklajevati celostno ureditev vasi na podlagi izdelanih strokovnih razvojnih dokumentov		Stalno	Zadovoljstvo lokalnih prebivalcev	Nejavni vir	Zunanji izvajalci	Redna dejavnost
5.1.i Sodelovati in sofinancirati tradicionalne in druge aktivnosti lokalnih društev	x	Stalno	Zadovoljstvo obiskovalcev in lokalnih prebivalcev	Nejavni vir		15.000,00
5.1.j S pomočjo lokalnega prebivalstva organizirati in izvesti Dan PŠJ oziroma jamski praznik – Belajntgo	x	Enkrat na leto	Zadovoljstvo obiskovalcev	Nejavni vir, Občina Divača	Lokalno prebivalstvo	20.000,00

6. cilj: Krepitev vloge upravljavca parka na vplivnem in prehodnem območju ter območjih Nature 2000 (Kras, Reka, Branica)*Operativna cilja:*

6.1 Izvajati aktivnosti za ohranjanje narave in kulturne dediščine

6.2 Izvajati aktivnosti podpornih in razvojnih dejavnosti

Po ZRPŠJ mora zavod na vplivnem območju spremljati in opozarjati na posege v zvezi s spremembami vodnega režima in kakovosti vode ter na posege, ki bi lahko pomenili tveganje in nevarnost za okolje ter bi njihovi škodljivi vplivi segali v park. Kljub temu se aktivnosti zavoda, povezane z ozaveščanjem širše javnosti o pomenu varovanja narave, širijo tudi na ta del parka, saj je to temelj za sonaraven razvoj na vplivnem, pa tudi na prehodnem območju, kar je sicer bolj v skladu z izvajanjem določil Unescovega programa MAB – Človek in biosfera. Z aktivnostmi znotraj tega cilja se neposredno in posredno izvaja varstveni režim za vplivno območje, kot je zapisano v ZRPŠJ. Spodbujata se aktivno vključevanje lokalnega prebivalstva v promocijo biosfernega območja Kras in medsebojno povezovanje. Znotraj biosfernega območja delujejo različni odbori, in sicer za naravo, kulturo, sonaravni razvoj in čisto Reko. Predvidena je širitev biosfernega območja Kras – natančneje njegovega prehodnega območja – in najverjetneje tudi njegovo preimenovanje v biosferno območje Škocjanske jame. Sodeluje se pri ustanovitvi geoparka Kras/Carso. Poleg spremljanja stanja narave in kulturne dediščine bosta aktivneje izvajana sanacija opuščene industrijskega odlagališča odpadkov Globovnik nekdanje Tovarne organskih kislin (TOK) iz Ilirske Bistrice ter uresničevanje ukrepov iz programa upravljanja Nature 2000. Ključni ukrepi znotraj PUN Kras in Branica bodo vezani na zapiranje in čiščenje jam, odkupe zemljišč, krčenje zaraščenih površin, obnovo kalov ter nujne monitoringe za spremljanje stanja vrst in habitatnih tipov. Znotraj PUN Reka so med drugim predvideni obnova mlinščic, urejanje cestnih podhodov in ograj za varovanje dvoživk, urejanje zbiranja in čiščenja odpadnih voda, komunikacijske aktivnosti, popisi in ekološke študije. Na obeh območjih se bodo izvajale aktivnosti, vezane na varstvo koridorjev migratornih ptic, ter tudi ozaveščanje o njihovem pomenu in ogroženosti.

Usmeritve za upravljanje:

- spodbujati ureditev zbiranja in čiščenja odpadnih voda na vplivnem in prehodnem območju parka,
- sodelovati pri izdelavi načrta urejanja porečja Reke,
- ozaveščati o pomenu in ogroženosti koridorjev migratornih ptic,
- v skladu s poslanstvom MAB spodbujati trajnostni razvoj in uravnoteženje razvoja območja z varstvom biotske pestrosti.

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost		Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
6. Krepitev vloge upravljavca parka na vplivnem in prehodnem območju ter območjih Nature 2000 (Kras, Reka, Branica)							2.420.000,00
6.1 Izvajati aktivnosti za ohranjanje narave in kulturne dediščine							2.355.000,00
6.1.a Spremljati in zagotavljati ugodno stanje vrst in habitatnih tipov po Programu upravljanja območij Natura 2000 (PUN)		X PUN	Stalno	Število izvedenih aktivnosti	Nejavni vir, EU, MNVP,	ZRSVN, MNVP, Občine, DOPPS, CKFF	1.817.000,00
6.1.b Raziskovati in spremljati stanje ohranjenosti narave ter po potrebi ustrezno ukrepati		x	Stalno	Število izvedenih aktivnosti	Nejavni vir, EU, MNVP	IZRK ZRC SAZU, ZRSVN, CKFF, DOPPS	20.000,00
6.1.c Raziskovati in dokumentirati kulturno dediščino ter po potrebi ustrezno ukrepati			Stalno	Število izvedenih aktivnosti	Nejavni vir	ZVKDS, PMK, Mreža univerz, Odbori BOK	10.000,00
6.1.d Sodelovati pri organiziranju in izvedbi dejavnosti deležnikov in lokalnih skupnosti za doseganje ciljev trajnostnega razvoja		x	Večkrat letno	Število udeležencev, Število izvedenih aktivnosti	Nejavni vir	Prostovoljni naravovarstveni nadzorniki, deležniki, odbori BOK, občine, zainteresirana širša javnost	20.000,00
6.1.e Za lokalne prebivalce organizirati in izvajati tematska predavanja, razstave in delavnice		x PUN	Stalno	Število izvedenih aktivnosti, Število udeležencev	Nejavni vir, EU, MNVP	Strokovnjaki različnih področij	15.000,00
6.1.f Sodelovati pri reševanju problema onesnaženosti voda (prednostno izvesti ekološko sanacijo opuščene industrijskega odlagališča Globovnik)		x	Stalno	Število usklajevalnih sestankov	Nejavni vir, MOPE	Občine na vplivnem območju, pristojne ustanove	450.000,00
6.1.g Sodelovati pri pripravi razvojnih in prostorskih dokumentov občin in dokumentov na državni ravni		X PUN	Stalno	Z usmeritvami iz PVR PŠJ usklajeni razvojni in prostorski dokumenti	Nejavni vir, EU, MNVP	Občine na vplivnem in prehodnem območju, ZRSVN, ZVKDS	Redna dejavnost
6.1.h Skrbeti za izvajanje dogovora s prostovoljnimi gasilskim društvom Ilirska Bistrica in Upravo za zaščito in reševanje o ukrepanju pri izlitju nevarnih snovi v Reko			Stalno	Opremljenost in usposobljenost prostovoljnih gasilcev za posredovanje v primeru izlitja	Nejavni vir	MO – Uprava RS za zaščito in reševanje, Prostovoljno gasilsko društvo IB	3.000,00
6.1.i Sodelovati pri nastajanju in izvajanju aktivnosti v okviru geoparka Kras/Carso			Stalno	Število usklajevalnih sestankov	Nejavni vir, EU	MNVP, ZRSVN, lokalne skupnosti	15.000,00
6.1.j Sodelovati pri upravljanju Unescove lokalitete gozdnega rezervata Snežnik			Stalno	Število skupnih aktivnosti	Nejavni vir	ZGS, MNVP, ZRSVN	5.000,00

Dolgoročni cilj – operativni cilj – aktivnost	Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
6.2 Izvajati aktivnosti podpornih in razvojnih dejavnosti						65.000,00
6.2.a Spodbujati rabo in storitev v zvezi z znamko parka in drugimi znaki kakovosti		Stalno	Število produktov pod znamko parka	Nejavni vir	Deležniki BOK	15.000,00
6.2.b Sodelovati s pristojnimi muzeji pri raziskovalnem delu in promociji lokalne premične kulturne dediščine		Stalno	Število izvedenih raziskav in zastavljenih promocijskih akcij	Nejavni vir, PMK	Deležniki BOK, širša zainteresirana javnost	Redna dejavnost
6.2.c Izvajati program sodelovanja javnosti ter komunikacijske in raziskovalne strategije pri upravljanju BOK	x	Stalno	Število izvedenih akcij	Nejavni vir, MVZI	Občine, ZRSVN, ZVKDS, Odbori BOK, ambasadorji in drugi deležniki	50.000,00

7. Učinkovitejše delovanje upravljavca in mednarodno sodelovanje

Posebne naloge:

- 7.1 Urejanje prostora z upoštevanjem varstvenih ciljev parka
- 7.2 Izvajanje določil svetovnih mednarodnih konvencij in programov
- 7.3 Regionalno, državno in mednarodno sodelovanje
- 7.4 Splošne naloge in aktivnosti

Za zagotavljanje izvajanja aktivnosti iz zgoraj navedenih operativnih ciljev so nujno potrebne spremljajoče aktivnosti, razdeljene na posamezne naloge upravljavca.

V sklopu upravljavskega načrta se izvajajo določila, cilji in strategije mednarodnih konvencij in programov v okviru organizacije UNESCO (predvsem konvencije o svetovni dediščini in programa MAB) ter Ramsarske konvencije o mokriščih. Njihovo izvajanje obsega redno spremljanje stanja, ozaveščanje javnosti, širitev načel trajnostnega razvoja s primeri dobrih praks tudi zunaj meja parka in biosfernega območja ter poročanje o delu in rezultatih tako pristojnim ministrstvom in SNKU v Sloveniji kot ustanovam v tujini, predvsem Centru za svetovno dediščino, sekretariatu programa MAB ter sekretariatu Ramsarske konvencije v skladu z določeno periodiko. V preteklem petletnem PVR je bila izdelana komunikacijska strategija za delovanje v sklopu programa MAB, v naslednjem je predvidena izdelava raziskovalne strategije.

Z Občino Divača se bo še naprej sodelovalo pri spremembah prostorskih aktov za naselja v parku, še posebej pa pri urejanju infrastrukture v parku za potrebe organiziranja obiskovanja parka in urejanja vasi. Vse aktivnosti bodo potekale v skladu z veljavnim občinskim prostorskim načrtom občine Divača.

Zavod že sodeluje s številnimi ustanovami po svetu in namerava to sodelovanje tudi v prihodnje ohranjati. K temu spada sodelovanje z upravljavci območij mednarodnega pomena, vključenih na sezname posameznih konvencij (Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine, Ramsarska konvencija o mokriščih) in programov (MAB), ter s člani posameznih mednarodnih zvez (Alpska mreža, Mreža parkov Dinaridov, Europarc, ISCA). S ciljem krepitve mednarodnega sodelovanja in povezovanja se med drugim zagotavljata udeležba zavoda na kongresih, konferencah, simpozijih in delavnicah ter predstavljanje lokacije in strokovnega dela s prispevki strokovnih služb parka.

Splošne naloge in aktivnosti upravljanja so podporne naloge za izvajanje nalog in aktivnosti ter uresničevanje ciljev parka, navedeni v šestih ciljih. Med te naloge spadajo upravno-administrativne, organizacijske in projektne naloge, naloge za povečevanje usposobljenosti in učinkovitosti javne službe ter skrb za nepremičnine in premoženje v parku.

Usmeritve za upravljanje:

- dejavno sodelovati v regionalnih in svetovnih mrežah lokacij svetovne dediščine in mednarodno pomembnih mokrišč ter delovnih skupinah (EuroMAB, CaveMAB, Evropsko združenje območij svetovne dediščine, MedWet in podobno) s ciljem izmenjave in razvoja znanj ter primerov dobrih praks,
- preučitev morebitne obnove kandidature za vpis klasičnega krasa na seznam svetovne dediščine UNESCO,
- dejavno sodelovati v regionalnih, državnih in mednarodnih komisijah, odborih ter drugih telesih in organizacijah z namenom izmenjevati izkušnje in koristno znanje,
- spodbujati upoštevanje ekosistemske obravnave na vseh ravneh izvajanja in načrtovanja dejavnosti ter upravljanja lokacije svetovne dediščine in mednarodno pomembnih mokrišč,
- izvajati strategije in načrte pomembnih mednarodnih sporazumov in programov,
- krepiti sodelovanje z različnimi ustanovami, ki imajo podoben interes pri upravljanju zavarovanega območja kot zavod,
- pri izvajanju splošnih dejavnosti velja načelo dobrega in gospodarnega poslovanja in upravljanja,
- spodbujati prostorski razvoj, ki ohranja prostorska razmerja med obdelovalnimi in poseljenimi površinami ter ohranja značilni vzorec poselitve,
- pri prenovah in morebitnih novogradnjah v parku upoštevati urbanistične in arhitekturne značilnosti poselitve.

Splošna naloga – posebna naloga – aktivnost		Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
7. Učinkovito delovanje upravljavca ter regionalno, državno in mednarodno udeleževanje							3.256.484,85
7.1 Urejanje prostora z upoštevanjem varstvenih ciljev parka							150.000,00
7.1.a Z Občino Divača sodelovati pri spremembah varstvenih ciljev parka za naselja v parku		x	2024–2028	Projektna dokumentacija	Občina Divača, Ekološki sklad, EU, Nejavni vir	MNVP, MVZI, MGTS, ZRSVN, ZVKDS, zunanji izvajalci	Redna dejavnost
7.1.b V sodelovanju z Občino Divača, pristojnimi ustanovami in lokalnim prebivalstvom urejati infrastrukturo v parku skladno z izdelanimi strokovnimi podlagami			Po potrebi	Število usklajevalnih sestankov	Nejavni vir	Občina Divača	140.000,00
7.1.c Izdelati načrt ozelenitve delovanja parka			2024–2028	Izdelan dokument	Nejavni vir	Občina Divača, društva, zunanji sodelavci	10.000,00
7.2 Izvajanje določil svetovnih mednarodnih konvencij in programov							14.000,00
7.2.a Izvajati splošne obveznosti in po potrebi prenesti priporočila tajništva mednarodnih konvencij in posvetovalnih teles v programe dela		x	Stalno	Število dokumentov	Nejavni vir	Ministrstva	2.000,00
7.2.b Izdelati raziskovalno strategijo BOK		x	Stalno	Poročila o faznem izvajanju	Nejavni vir	Deležniki, odbori BOK, izobraževalne in raziskovalne ustanove	12.000,00
7.3 Regionalno, državno in mednarodno sodelovanje							80.000,00
7.3.a Dejavno udeleževanje znotraj regionalnih, državnih in mednarodnih komisij, odborov ter drugih teles in organizacij		x	Po potrebi	Število skupnih aktivnosti	Nejavni vir, SNKU, EU, UNESCO	SNKU, upravljavci drugih območij mednarodnega pomena znotraj organizacije UNESCO	10.000,00
7.3.b Z drugimi območji mednarodnega pomena v okviru organizacije UNESCO (svetovna dediščina, Ramsar, MAB, IUGS, svetovna mreža geoparkov) izvajati skupne aktivnosti		x	Po potrebi	Število skupnih aktivnosti	Nejavni vir, SNKU, EU, UNESCO	SNKU, upravljavci drugih območij mednarodnega pomena znotraj organizacije UNESCO	10.000,00
7.3.c V sodelovanju z upravljavci zavarovanih območij in turističnih jam znotraj Alpske mreže, Europarca, Parkov Dinaridi in ISCA izvajati skupne aktivnosti			Stalno	Število skupnih aktivnosti	Nejavni vir, upravljavci zavarovanih območij znotraj Alpske mreže	Upravljavci drugih zavarovanih območij znotraj Alpske mreže	30.000,00

Splošna naloga – posebna naloga – aktivnost	Prednostna naloga	Rok izvedbe	Način preverjanja	Viri	Sodelavci	Ocena stroškov (v evrih)
7.3.d Z namenom izmenjave izkušenj in izboljšanja upravljanja sodelovati z drugimi upravljavci zavarovanih območij ali ustanovami, ki niso navedene zgoraj		Stalno	Število skupnih aktivnosti	Nejavni vir, MVZI	IZRK, NIB, GIS, UL, UNG, PMS, UM in druge ustanove, ki niso navedene zgoraj	40.000,00
7.4 Splošne naloge in aktivnosti						3.012.484,85
7.4.a Izvajati pravno-administrativne, organizacijske, finančno-računovodske in pravne naloge		Stalno	Potrjena letna poročila	Nejavni vir	MNVP	980.000,00
7.4.b Pripravljati in voditi domače in mednarodne projekte	X PUN	Stalno	Uspešno izvedeni projekti	Nejavni vir, EU, MNVP, RS	Partnerji v projektu	250.000,00
7.4.c Skrbeti za odnose z javnostmi	X PUN	Stalno	Število objav v medijih	Nejavni vir, EU, MNVP	Predstavniki medijev	30.000,00
7.4.d Skrbeti za nepremičnine in premično premoženje za namene upravljanja	x	Stalno	Letni popis	Nejavni vir	Zunanji sodelavci	1.297.484,85
7.4.e Povečevati usposobljenost in učinkovitost posameznih služb		Stalno	Število udeležb na izobraževanjih	Nejavni vir		150.000,00
7.4.f Z namenom izboljšanja pripravljenosti pri morebitnem posredovanju sodelovati s službami za zaščito in reševanje	x	Stalno	Seznam aktivnosti	Nejavni vir	JRS, GRS, ZGRS, reševalci	50.000,00
7.4.g Skrbeti za varnost pri delu	x	Stalno	Seznam aktivnosti	Nejavni vir		255.000,00

5.3 Načrt delovanja in razvoja javne službe

Zdajšnje stanje

Zavod je razdeljen na štiri notranje organizacijske enote, in sicer splošno službo, strokovno službo, službo za informiranje in vodenje ter službo za naravovarstveni nadzor.

V zavodu je za nedoločen čas zaposlenih 30 javnih uslužbencev. Vsi javni uslužbenci, ki so zaposleni za nedoločen čas, razen enega izvajajo dejavnosti v okviru javne službe in javnih pooblastil. Zaposlitve teh javnih uslužbencev so pretežno financirane iz proračunskih sredstev, v manjšem deležu pa tudi iz nejavnega vira. Samostojni strokovni sodelavec V pretežno opravlja naloge, ki za zavod pomenijo tržno dejavnost, in njegova zaposlitev je financirana s sredstvi, ki jih zavod pridobi iz opravljanja tržne dejavnosti.

Zavod v skladu z delovnopravno zakonodajo zaposluje tudi delavce za določen čas. Zaposlitve za določen čas so financirane bodisi z lastnimi sredstvi javnega zavoda bodisi iz projektnih virov. Pogodbe o zaposlitvi za določen čas se sklepajo za opravljanje sezonskega dela, dela na mednarodnih in državnih projektih ter za opravljanje pripravništva. Za zaposlitve sezonskih delavcev je sistemiziranih 49 delovnih mest vodnikov v zavarovanem območju III, IV in V ter eno delovno mesto samostojnega strokovnega sodelavca V. Zaradi zagotavljanja kakovostnega obiska na način, ki ne obremenjuje jamskega okolja, se za opravljanje sezonskega dela vodenja obiskovalcev po potrebi dodatno vključi tudi študentsko delo in sklepajo podjemne pogodbe. Za zaposlitve projektnih sodelavcev je sistemiziranih 13 delovnih mest in za zaposlitve pripravnikov štiri delovna mesta.

Naziv delovnega mesta	Št. sistem. DM	Št. zap. na dan 31. 12. 2022	Organizacijska enota	Izobrazba zaposlenih	Zahtevana izobrazba (Klasius – SRV)	Trajanje	Vir financiranja
Direktor	1	1	/	Univ. dipl. inž. zootehnike	170	Določen čas – mandat	MNVP
Analitik VIII/2 (1)	1	1	Splošna služba	Univ. dipl. pravnik	170	Nedoločen čas	MNVP
Višji naravovarstveni svetovalec	1	1	Splošna služba	Dipl. ekonomist	170	Nedoločen čas	MNVP
Koordinator VIII/2	1	1	Splošna služba	Univ. dipl. ekonomist	170	Nedoločen čas	MNVP
Analitik VIII/2 (1)	1	1	Splošna služba	Univ. dipl. geograf	170	Nedoločen čas	MNVP
Koordinator VIII/2	1	1	Splošna služba	Univ. dipl. geograf	170	Nedoločen čas	MNVP
Finančnik VII/1	1	1	Splošna služba	Dipl. ekonomist	162	Nedoločen čas	MNVP
Poslovni sekretar VII/1	1	1	Splošna služba	Dipl. upravni organizator	162	Nedoločen čas	MNVP
Tehnični delavec V (I)	1	1	Splošna služba	Strojni tehnik in elektrotehnik	150	Nedoločen čas	MNVP
Oskrbnik IV	1	1	Splošna služba	Trgovec	140	Nedoločen čas	MNVP
Oskrbnik IV	1	1	Splošna služba	Ekonomist	140	Nedoločen čas	Zavod
Čistilka II	1	1	Splošna služba	Osnovna šola	120	Nedoločen čas	Zavod
Visoki naravovarstveni svetnik	1	1	Strokovna služba	Univ. dipl. geograf in prof. um. zgodovine	170	Nedoločen čas	MNVP
Višji naravovarstveni svetovalec	2	2	Strokovna služba	Univ. dipl. etnolog in kulturni antropolog, univ. dipl. biolog	170	Nedoločen čas	MNVP
Višji naravovarstveni svetovalec	1	1	Strokovna služba	Univ. dipl. biolog	170	Nedoločen čas	Zavod
Naravovarstveni svetnik	3	0	Strokovna služba	/	170	Določen čas – projektno delo	Projektna sredstva, zavod
Višji naravovarstveni svetovalec	3	1,5	Strokovna služba	Univ. dipl. biolog in dr. geol. ved, univ. dipl. gozdar	170	Določen čas – projektna zaposlitev	Projektna sredstva, zavod
Koordinator VIII/2	5	0	Strokovna služba	/	170	Določen čas – projektna zaposlitev	Projektna sredstva, zavod
Koordinator VIII/1	2	1	Strokovna služba	Dipl. inž. agronomije in hortikulture	162	Določen čas – projektna zaposlitev	Projektna sredstva, zavod
Naravovarstveni nadzornik II	1	1	Služba za informiranje in vodenje	Dipl. org. turizma	162	Nedoločen čas	MNVP
Samostojni strokovni sodelavec VIII/2	1	1	Služba za informiranje in vodenje	Univ. dipl. prof. nemščine	162	Nedoločen čas	MNVP
Naravovarstveni nadzornik II	2	2	Služba za informiranje in vodenje	Dipl. org. menedžer, dipl. ekonomist	162	Nedoločen čas	MNVP

Naziv delovnega mesta	Št. sistem. DM	Št. zap. na dan 31. 12. 2022	Organizacijska enota	Izobrazba zaposlenih	Zahtevana izobrazba (Klasius – SRV)	Trajanje	Vir financiranja
Vodnik v zavarovanem območju III	2	2	Služba za informiranje in vodenje	Univ. dipl. zgodovinar, dipl. ekonomist	150	Nedoločen čas	MNVP
Vodnik v zavarovanem območju III	2	2	Služba za informiranje in vodenje	Univ. dipl. geograf, dipl. inž. turizma	162	Nedoločen čas	Zavod
Naravovarstveni nadzornik V	2	2	Služba za informiranje in vodenje	Gimn. maturant, naravoslovno-matematični tehnik	150	Nedoločen čas	MNVP
Samostojni strokovni sodelavec V	1	1	Služba za informiranje in vodenje	Ekonomski tehnik	150	Nedoločen čas	Zavod
Samostojni strokovni sodelavec V	1	1	Služba za informiranje in vodenje	Računalniški tehnik	150	Nedoločen čas	Zavod
Samostojni strokovni sodelavec V	1	0	Služba za informiranje in vodenje	/	150	Določen čas – sezonsko delo	Zavod
Koordinator VIII/1	1	0	Služba za informiranje in vodenje	/	162	Nedoločen čas	Zavod
Vodnik v zavarovanem območju III	20	0	Služba za informiranje in vodenje	/	162	Določen čas – sezonsko delo	Zavod
Vodnik v zavarovanem območju IV	19	0	Služba za informiranje in vodenje	/	161	Določen čas – sezonsko delo	Zavod
Vodnik v zavarovanem območju V	10	0	Služba za informiranje in vodenje	/	150	Določen čas – sezonsko delo	Zavod
Naravovarstveni svetnik	1	0,95	Služba za naravovarstveni nadzor	Univ. dipl. gozdar	170	Nedoločen čas	MNVP
Naravovarstveni nadzornik I	1	0,05	Služba za naravovarstveni nadzor	Univ. dipl. gozdar	170	Nedoločen čas	MNVP
Naravovarstveni nadzornik I	1	1	Služba za naravovarstveni nadzor	Dr. krasoslovnih znanosti	170	Nedoločen čas	MNVP
Naravovarstveni nadzornik I	1	1	Služba za naravovarstveni nadzor	Univ. dipl. biolog	170	Nedoločen čas	Zavod
Naravovarstveni svetovalec – pripravnik	2	1	/	Univ. dipl. geogr.	170	Določen čas – pripravništvo	Zavod
Naravovarstveni sodelavec III – pripravnik	2	0	/	/	170	Določen čas – pripravništvo	Zavod
Skupaj sistemiziranih DM:	100						
Skupaj zaposlenih na dan 31. 12. 2022	34,5						

Preglednica 7: Zdajšnje operativno stanje

Kadrovski načrt za obdobje 2024–2028

Pri pripravi kadrovskega načrta za novo programsko obdobje je upoštevano pričakovano število obiskovalcev v novem obdobju glede na stanje in normalne okoliščine brez upoštevanja izrednih dogodkov, kot so na primer vojna, pandemija in podobno.

Število obiskovalcev se v mesecih izven glavne turistične sezone povečuje zaradi razlogov desezonalizacije. Obisk jam tako upravljamo na način, da ne obremenjuje pretirano jamskega okolja. Največ obiskovalcev v zadnjem desetletju je bilo leta 2019, in sicer skupaj 201.415. Nato se je zaradi epidemije COVID-19 in njenih posledic število obiskovalcev zmanjšalo. V letu 2021 je bil uveden nov spletni prodajni sistem. Letno število obiskovalcev preteklih let je nižje od števila v letu 2019, je pa število obiskovalcev v pomladnih, jesenskih in zimskih mesecih v zadnjih letih višje od preteklih let. Na podlagi navedenega se načrtuje sklepanje pogodb o zaposlitvi za opravljanje sezonskega dela za nekoliko daljše obdobje (od šestih do devetih mesecev).

Zavod je od Republike Slovenije prejel v upravljanje vsa kmetijska in gozdna zemljišča v lasti države na zavarovanem območju. Objekti in pripadajoča infrastruktura v lasti in upravljanju javnega zavoda so vse starejši, zato je potrebnih več vzdrževalnih del. Iz tega poleg večjega obsega tehnično vzdrževalnih del izhajajo tudi dodatne administrativne in upravno-organizacijske naloge, zaradi česar se načrtuje zaposlitev dodatnega delavca za pomoč pri vzdrževanju.

Predvidena je zaposlitev sodelavca za izvajanje komunikacijsko ozaveščevalnega dela. V zavodu namreč zaznavamo potrebo po ozaveščanju in načrtovani komunikaciji z javnostmi. Različnim vrstam javnosti je treba jasno predstaviti in ustrezno razložiti vsebine s področja varstva narave, podatke o monitoringih in informacije o ukrepih varstva, jih seznaniti s projektnimi aktivnostmi in drugimi strokovnimi vsebinami. Poleg tradicionalnih načinov podajanja informacij priložnosti ponuja tudi svetovni splet, zato bo novi sodelavec pokrival družbena omrežja, poleg tega bo pomagal še drugim zaposlenim pri organiziranju strokovnih posvetov in okroglih miz ter bo kontaktna oseba za predstavnike domačih in tujih medijev.

Načrtujemo tudi zaposlitev dodatnega strokovnega sodelavca na področju arheologije. Že dalj časa je zaznana potreba po celoviti in strokovni obravnavi tega področja, kar se je do zdaj reševalo v sodelovanju z zunanji strokovnjaki. Vendar je gostota arheoloških najdišč v parku velika, zato bi bilo smiselno zaposliti lastnega strokovnjaka, ki bo skrbel za raziskovanje in razlago tega za park izjemno pomembnega področja, poleg tega pa bo opravljal tudi arheološke nadzore.

Veliko nalog javne službe se v zavodu opravi v okviru državnih in mednarodnih projektov, ki zavodu pomenijo tudi pomemben finančni vir. Prizadevamo si za nenehno razvijanje projektnih idej in prijavljanje novih projektov, zaradi česar želimo v prihodnje zaposliti projektnega koordinatorja, ki bo načrtovano skrbel za razvijanje projektnih idej, iskanje projektnih partnerjev in prijavljanje projektov. Poleg priprave novih prijav bo projektni koordinator izvajal tudi poročanje o že izvedenih projektih, ko je treba poskrbeti za poročila in še vedno sodelovati z nosilcem programa, ni pa na projektu več zaposlenega vodje oziroma koordinatorja, ker je upravičenega obdobja financiranja že konec.

Kot je navedeno zgoraj, se v nadaljnjih petih letih predvidevajo naslednje dodatne zaposlitve:

- projektni koordinator v strokovni službi,
- arheolog v strokovni službi,
- sodelavec za pomoč pri vzdrževanju infrastrukture v splošni službi in
- sodelavec za izvajanje komunikacijsko ozaveščevalnih aktivnosti v splošni službi.

Kadrovski načrt je prikazan v preglednicah 8 in 9.

Služba	Obstoječe stanje na dan 31. 8. 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Direktor	1	1	1	1	1	1
Splošna služba	10	11	12	12	12	12
Strokovna služba	4	5	5	6	6	6
Služba za naravovarstveni nadzor	3	3	3	3	3	3
Služba za informiranje in vodenje	12	12	12	12	12	12
Skupaj	30	32	33	34	34	34

Preglednica 8: Kadrovski načrt zaposlitev za nedoločen čas

Vir financiranja	Obstoječe stanje na dan 31. 8. 2023	2024	2025	2026	2027	2028
MNVP	21	22	24	25	25	25

Preglednica 9: Število zaposlitev, financiranih iz proračuna

Služba	Obstoječe stanje na dan 31. 8. 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Služba za informiranje in vodenje – sezonske zaposlitve*	27	28	28	28	28	28
Strokovna služba – projektna delovna mesta**	2,4	5	5	5	5	5
Pripraviška delovna mesta***	2	2	2	2	2	2
Splošna služba – povečan obseg dela	1	1	0	0	0	0
Skupaj	32,4	36	35	35	35	35
Ekvivalent polne zaposlitve	23,9	27	26	26	26	26

Preglednica 10: Kadrovski načrt zaposlitev za določen čas

*Gre za zaposlitev za določen čas, in sicer sedem oziroma osem zaposlitev za šest mesecev in 20 zaposlitev za devet mesecev zaradi opravljanja sezonskega dela.

**Gre za zaposlitev za določen čas za čas trajanja projekta, ocena je okvirna.

***Gre za zaposlitev za določen čas za čas trajanja pripravništva.

5.4 Finančni načrt

Pri uresničevanju ciljev v obdobju 2024–2028 je pomembno predvsem zagotavljanje sredstev za izvajanje temeljnih dejavnosti zavoda. Na začetku predhodnega petletnega obdobja je bila zaznana večja gospodarska rast, ki se je v parku odražala v povišanju števila obiskovalcev parka in zaradi tega višjih prihodkih. Zaradi epidemije COVID-19 se je gospodarska rast upočasnila, znižalo se je število obiskovalcev in tudi prihodki iz tega naslova. Uvedena sta bila nov prodajno-rezervacijski sistem in spletna prodaja vstopnic. S tem sta zagotovljena kar najboljši možni obisk Škocjanskih jam in lažje spremljanje obiska ter prihodkov. Na koncu obdobja so vnovič zaznani večja gospodarska rast in višji prihodki.

Gospodarna poraba sredstev in kakovostno delo sta ključna za dosežene rezultate ter izhodišče za delovanje parka v naslednjem petletnem obdobju. Kot v predhodnem obdobju bo za zavod, ob zagotavljanju sredstev iz državnega proračuna, ključnega pomena zagotavljanje finančnih sredstev iz (mednarodnih) razvojnih in raziskovalnih programov, ki jih sofinancira Evropska unija, in iz sredstev, pridobljenih z lastno dejavnostjo. Pri tem mora zavod upoštevati tudi pravila državnih pomoči.

Finančni načrt v spodnji preglednici je le približna ocena. Dejanska izvedba in obseg prihodkov oziroma odhodkov bosta odvisna od dejanske višine sredstev, ki naj bi bila na razpolago iz posameznih virov financiranja. V PVR so finančno vključeni le projekti, ki jih je v obsegu in terminsko lahko predvideti. Zavod si prizadeva, da se vsebine oziroma dejavnosti iz PVR, ki zahtevajo višje vložke, pokrijejo iz mednarodnih programov, kot so Kohezijski sklad, Life+ ali Interreg. Ker je dejavnost parka sezonsko naravnana, bo zavod za premostitev likvidnosti po potrebi pridobil premostitveni kredit.

PRIHODKI	2024	2025	2026	2027	2028	SKUPAJ
proračun RS – MNVP – redna dejavnost	931.224	987.694	1.012.175	1.042.540	1.094.667	5.058.300
lastna sredstva	2.844.000	2.844.000	2.923.000	3.002.000	3.002.000	14.615.000
drugo (projekti, kohezija ...)	694.001	937.268	976.899	732.886	649.902	3.990.955
skupaj	4.464.225	4.763.962	4.912.074	4.777.426	4.746.569	23.664.254

ODHODKI	2024	2025	2026	2027	2028	SKUPAJ
stroški dela	2.241.372	2.290.206	2.392.798	2.464.582	2.587.811	11.976.770
materialni stroški, storitve in programi	1.447.853	1.823.755	1.619.275	1.762.844	1.608.757	8.262.485
investicije	775.000	650.000	900.000	550.000	550.000	3.425.000
skupaj	4.464.225	4.763.962	4.912.074	4.777.426	4.746.569	23.664.254

Preglednica 11: Finančni načrt zavoda za obdobje 2024–2028 (prikaz sredstev v evrih)

5.5 Usmeritve za načrtovanje drugih dejavnosti v parku

5.5.1 Kmetijstvo

Priložnost kmetijstva v parku je povezana predvsem s spodbujanjem tradicionalnega kmetovanja s poudarkom na ekološkem načinu kmetovanja. Med glavne veje spadata živinoreja s pašništvom in pridelava zdrave hrane za ljudi in živali. V parku so za to predvidena območja znotraj krajinskih tipov njive, vrtovi in sadovnjaki v in ob naseljih ter kraški ravniki z vrtačami. Usmeritve izhajajo tudi iz PUN.

Usmeritve:

- v življenjskem prostoru velike uharice, vrtnega strnada, hribskega škrjanca, pisane penice, smrdokavre, velikega skovika, podhujke, slavca in sokola selca se ohranja mozaična krajina tako, da se spodbuja kolobarjenje, ohranjanje travnikov in vzdrževanje ali vzpostavljanje mejic, posamičnih grmov ter dreves, izvajajo se aktivnosti za razgozdovanje ter s tem povečevanje habitata travniških vrst;

- življenjski prostor kačarja in pisane penice se prekriva z drugimi območji travniških vrst; z ukrepi prilagojene kmetijske rabe, predlaganimi za te vrste, se zagotavlja ohranjanje prehranjevalnega habitata kačarja in izvaja razgozdovanje za povečanje njihovega habitata;

- v življenjskem prostoru hribskega škrjanca se z redno ekstenzivno rabo ohranja sedanji obseg travniških površin ter se te površine z ukrepi razgozdovanja povečuje; ustrezna raba se vzdržuje prek kmetijsko-okoljskih ukrepov in ukrepov evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja;

- v življenjskem prostoru ozkega vretenca se spodbuja ekstenzivna raba mokrotnih travnikov s čim manjšim vnosom mineralnih gnojil in sredstev za varstvo rastlin;

- življenjski prostor travniškega postavneža se prekriva z območji drugih travniških vrst. Z ukrepi prilagojene kmetijske rabe, predlaganimi za te vrste, se zagotavlja ohranjanje habitata travniškega postavneža, ki ga z ukrepi razgozdovanja povečujemo;

- habitat hromega volnoritca se zagotavlja z ohranjanjem prepleta travniških (HT 62A0) in grmiščnih (HT 5130) habitatov;

- ohranjanje ekoloških značilnosti habitata ostrouhega netopirja ter zagotavljanje miru na kotiščih in prezimovališčih netopirjev;

- življenjski prostor vzhodna submediteranska suha travišča HT 62A0 se prekriva z območji drugih travniških vrst; z ukrepi prilagojene kmetijske rabe, predlaganimi za te vrste, se zagotavlja ohranjanje HT 62A0, izvaja se ukrepe razgozdovanja za povečanje območja tega habitata;

- spodbuja se ohranjanje kmetovanja in kmetijskih gospodarstev;

- na kmetijskih površinah se v sodelovanju s kmetijsko svetovalno službo spodbuja ekološki ali vsaj okolju prijazen način kmetovanja;

- spodbuja se reja avtohtonih pasem domačih živali;

- spodbujata se uporaba hlevskega gnoja in s tem povezana prilagoditev objektov za rejo živali; na varovanih habitatih se usmerja v uporabo hlevskega gnoja;

- ohranjajo in pomlajujejo se visokodebelni travniški nasadi z odpornimi sadnimi sortami in vrstami;
- košnja travnikov naj se prvič izvaja šele po odvetu večine travniških rastlin; po košnji naj bo spravilo;
- na travinju naj se ne uporabljajo herbicidi, razen v primeru nadzorovanega uničevanja invazivnih tujerodnih vrst;
- raba insekticidov naj se omeji na najnižjo možno, uporabljajo naj se insekticidi z nizko stopnjo toksičnosti in s kratkim časom razgradnje (varstvo čebel);
- spodbuja se redna košnja travniških površin, vsaj enkrat na dve leti, da se prepreči zaraščanje;
- pri izboljševalnih ukrepih na kmetijskih površinah se kar najbolj učinkovito zagotovi ohranitev naravnih danosti, mozaične rabe kmetijskih zemljišč, parcelne strukture, krajinskih členov in mikoreliefnih značilnosti;
- spodbuja naj se ohranitev suhih zidov in preprečuje njihovo podiranje;
- na površinah v državni lasti se zagotavlja varstvo narave prilagojena kmetijska praksa po dogovoru z upravljavci kmetijskih zemljišč: skladom kmetijskih zemljišč in gozdov, sektorjem za vode in tla, in ministrstvom, pristojnim za ohranjanje narave, ter upravljavcem zavarovanega območja;
- usmerja se v razvoj dopolnilnih dejavnosti in produktov na kmetiji pod znamko parka ter v oživljanje tradicionalnih obrit kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji;
- produkti se oblikujejo in zavarujejo pod znamko parka.

5.5.2 Gozdarstvo

Priložnost gozdarstva in nabiranja gozdnih dobrin v parku je povezana predvsem s koriščenjem lesa in ohranjanjem gozdnih sadežev. Pri gospodarjenju z gozdovi je pomembno fragmentarno gospodarjenje z gozdom zaradi vzdrževanja gozdnih habitatov. ZGS spremlja stanje v gozdovih in usmerja razvoj gozdov. Usmeritve izhajajo tudi iz PUN.

Usmeritve:

- določijo se mirne cone kačarja, tako da se v času od 15. aprila do 15. avgusta ne izvajajo sečnja in spravilo lesa ter gradnja cest ali se te dejavnosti omejijo;
- določijo se mirne cone velike uharice, tako da se v času od 1. februarja do 30. junija ne izvajajo sečnja in spravilo lesa ter gradnja cest ali se te dejavnosti omejijo;
- v notranji coni hribskega urha in velikega pupka se okoli mokrišč in vodnih površin v gozdu ohranjata drevje in grmovje tako, da je med vodnim telesom in gozdom sklenjen prehod, porasel z lesnimi rastlinami;
- v notranji coni hribskega urha se ohranjajo mokrišča in vodne površine v gozdu (mlake, luže in kaluže);
- v notranji coni malega podkovnjaka se ohranjajo gozdne površine in grmičevje, še posebej sklenjene mejice, ali obrežna lesna vegetacija najmanj 500 m okoli znanih kotišč malega podkovnjaka;
- v notranji coni velikega podkovnjaka se spodbuja ohranjanje gozdnih površin, grmičevja in pašnikov, še posebej sklenjenih mejic, ali obrežne lesne vegetacije najmanj 500 m okoli znanih kotišč velikega podkovnjaka;
- za ohranjanje dolgokrilega netopirja se zagotavlja sonaravna raba gozdov;
- v notranji coni navadnega in ostrouhega netopirja se spodbuja ohranjanje mozaične krajine gozdnih površin, grmičevja, pašnikov in travnikov;
- krepí se hidrološka vloga gozdov zaradi ohranjanja vode v podzemlju;
- spodbuja se izvajanje sečnje in spravila obolelih dreves;
- zaradi požarne ogroženosti gozdov se izvajajo protipožarni ukrepi;
- spodbuja se izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov za ohranjanje pestrosti gozdnih habitatov (ohranjanje odraslih dreves z dupli, pravočasen odvoz posekanega lesa iz gozda v času povečane aktivnosti – rojenja hroščev v času od 15. maja do 15. septembra, puščanje posameznih odmrlih dreves, ohranjanje rastišč ogroženih in redkih vrst rastlin in gliv, gozdnih vrzeli ter jas in podobno);
- spodbuja se naravna obnova gozdov s poudarkom na avtohtonih drevesnih vrstah;
- spodbuja se izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov za ohranjanje glivne pestrosti;
- ohranjajo se varovalni gozdovi ob prepadnih stenah udornic, brezen in soteske Reke;
- deli redkih obrežnih habitatnih tipov in rastlinskih vrst naj se načrtno prepuščajo naravnemu razvoju ali oblikujejo s prilagojenim gospodarjenjem za varovanje habitatov kvalifikacijskih rastlinskih vrst;
- na območjih s povečanim obiskom naj se zaradi varnosti in hrupa izvajajo dela predvsem v zimskem času;
- v notranji coni velikega pupka se okoli mokrišč in vodnih površin v gozdu ohranjata drevje in grmovje tako, da je med vodnim telesom in gozdom sklenjen prehod, porasel z lesnimi rastlinami.
- izvajajo se aktivnosti za razgozdovanje in vzpostavljanje traviščnih habitatov, ki so najbolj ogrožen življenjski prostor Nature 2000 Kras.
- na površinah v državni lasti, ki so deloma gozd, deloma kmetijska zemljišča ali se kmetijskih zemljišč držijo, se izvajajo razgozdovalne aktivnosti za povečanje varstva narave prilagojenih kmetijskih praks po dogovoru z upravljavci kmetijskih zemljišč: SKZG RS, SiDG, sektorjem za vode in tla, in ministrstvom, pristojnim za ohranjanje narave, ter zavodom;
- izvajajo se aktivnosti za vzpostavitev pašne rabe kraške gmajne – svetlega zaraščajočega se gozda na nekdanjih pašnih površinah.

5.5.3 Upravljanje voda

Zaradi pomena varstva voda so prizadevanja zavoda vezane na vodni režim, predvsem z aktivnostmi, ki prispevajo k dobremu ekološkemu stanju Reke, ki ponira v Škocjanske jame. Čeprav se je stanje izboljšalo, se z Reko v jamski sistem namreč še vedno stekajo nekatere industrijske in komunalne odpadne vode z njenega porečja. Na osrednjo čistilno napravo v Topolcu so priklopljeni Ilirska Bistrica, Jasen in Topolc, poleg nje delujeta manjši čistilni napravi v Tominjah in Šembijah. Postopno bi bilo treba urediti zbiranje in čiščenje odpadne vode za vsa naselja v porečju. Od skupno 11.259 populacijskih enot v porečju Reke jih je na čistilne naprave priklopljenih 5617, kar je okoli 50 %. Načrt upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja je uveljavljen z Uredbo o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23). Pomemben vodni vir, vezan na tradicionalno rabo, so kali, ki so bili v preteklosti namenjeni napajanju živine, danes pa so pomemben habitat.

Usmeritve:

- spodbuja se ohranjanje naravne struge Reke, potokov in mlinščic ter jezov;
- spodbuja se ohranjanje naravnih plitvin, sipin in erodiranih brežin;
- spodbuja se vzpostavitev dogovora na državni ravni glede razpoložljivih količin za rabo vode iz Reke in njenih pritokov za različne namene z upoštevanjem že podeljenih vodnih pravic;
- spodbuja se vzpostavitev ribjih stez na zajezitvah, kjer je to strokovno upravičeno;
- spodbuja se, da se posegi v vode izvajajo izven gnezditvene sezone ptic;
- ohranjajo in obnavljajo se kali po celotnem biosfernem območju zaradi biotske raznovrstnosti in ohranjanja krajine;
- spodbuja se čiščenje obrežnega in podrtega drevja v obsegu, potrebnem za zagotavljanje poplavne varnosti.

5.5.4 Ribišтво

Prednost Reke v parku z vidika ribištvja je ohranjen habitat, na čemer bodo temeljile tudi nadaljnje aktivnosti pristojnih ustanov (predvsem Ribiške družine Bistrica). V Reki so z vidika ribištvja poleg soške postrvi in šarenke pomembne vrste še mrena, grba, krap, linj in rdečeočke. Na Reki se v parku sicer ribari, vendar malo.

Usmeritve:

- v vodotoke naj se ne vlagajo ribe, ki niso iz istega povodja;
- prednost pri vlaganju ima avtohtona soška postrv;
- preprečuje se možnost pobega tujerodnih vrst rib iz ribnikov v vodotoke ob poplavah ali izpustih vode;
- zajezitev vodotokov v zadrževalnike za gojitev rib naj se ne izvaja;
- vaški kali se prednostno ohranjajo kot habitat za dvoživke in druge vrste, zato se vanje ne vlagajo ribe;
- spodbuja se ohranjanje obrežne zarasti na stoječih in tekočih vodah.

5.5.5 Lovstvo

Priložnost se kaže v ohranjanju habitatov lovne divjadi, ki so hkrati tudi življenjsko okolje varovanih vrst. Nekateri lovski čuvaji so tudi prostovoljni naravovarstveni nadzorniki, ki spremljajo stanje v naravi.

Usmeritve:

- gostota populacij velike rastlinojede divjadi naj se ne povečuje nad mejo, ki še omogoča naravno obnovo gozdnih sestojev z vsemi rastišču primernimi drevesnimi in grmovnimi vrstami;
- v gozdu naj se ohranjajo jase za pašo divjadi;
- ob gozdnem robu naj se ohranjajo žive meje, grmišča in travniki za pašo divjadi.

5.5.6 Mineralne surovine

V parku ni površinskih ali podzemnih kopov mineralnih surovin. Domačini občasno uporabljajo zapuščeni peskokop na makadamski poti v Globočak. Obstaja tudi manjši opuščeni lokalni rudniški rov črnega premoga v Matavunu, ki pa ima popolnoma zasut vhod in že dolgo ni v uporabi.

Usmeritve:

- lokaciji se ohranjata v sonaravnem stanju;
- premogovniški rudnik se še naprej obravnava kot gospodarsko panogo, ki je v preteklosti zaznamovala to območje.

5.5.7 Gospodarstvo, drobna obrt in podjetništvo

Priložnost gospodarstva, drobne obrti in podjetništva v parku je v razvoju domače obrti in prodaje na domu kot dodatne ponudbe parka.

Usmeritve:

- uveljaviti želimo uporabo znamke parka;
- spodbuja se proizvodnja izdelkov domače obrti;
- omogočena naj bi bila prodaja na domu;
- podpiramo ustanavljanje kmetij odprtih vrat;
- spodbujata se drobna obrt in ekstenzivno kmetijstvo.

5.5.8 Upravljanje tal

Tla na območju parka so propustna zaradi matične kamnine, ki je v glavnem iz karbonatnih kamnin. Plast prsti je tanka, zato je epikraška cona tik pod površjem zelo ranljiva in hitro podvržena potencialnemu onesnaženju, predvsem zaradi točkovnega vnosa gnojnice na pašnih površinah ali potencialnega izlita nevarnih snovi.

Usmeritve:

- omejevanje hitrosti prometa skozi park;
- spodbuja se razpršena paša;
- opozarja se na dolgotrajno odlaganje gnoja iz okoliških farm za rejo piščancev.

6. NAČINI URESNIČEVANJA RAZVOJU PARKA PRILAGOJENE DAVČNE IN DRUGIH SPODBUJEVALNIH POLITIK (SUBVENCIONIRANJA, NADOMESTILA IN SPODBUJEVALNE POSOJILNE POLITIKE), CILJI VARSTVA IN RAZVOJA TER NAČINI URESNIČEVANJA TEH CILJEV

Viri financiranja javnega zavoda so določeni v 22. členu ZRPŠJ.

Zavod pridobiva sredstva:

- iz proračuna Republike Slovenije na podlagi letnega programa in finančnega načrta javnega zavoda, ki ga potrdi minister,
- iz proračunov lokalnih skupnosti,

- z vstopninami in donacijami,
- s sredstvi, pridobljenimi z upravljanjem nepremičnin,
- s koncesijami in
- iz drugih virov.

Zavod lahko uporablja sredstva, pridobljena na podlagi tretje do šeste alineje prejšnjega odstavka, za namene varstva naravnih vrednot in kulturnih spomenikov, za ekološko sanacijo, izplačevanje subvencij in dotacij fizičnim osebam ter za pospeševanje usklajenega razvoja zavarovanega območja v skladu z Odredbo o razdeljevanju dela sredstev javnega zavoda Park Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 84/99).

Poleg navedenih finančnih sredstev bo zavod skupaj z lokalnimi skupnostmi v parku in biosfernem območju pridobival sredstva na javnih razpisih posameznih ministrstev (MNVP, MOPE, MVZI, MGTŠ in druga) ter javnih razpisih evropskih strukturnih skladov za projekte s področij okolja, kmetijstva, turizma, kulture, gospodarstva in regionalnega razvoja, ki podpirajo trajnostni razvoj območja.

V parku in na vplivnem območju parka se bodo prednostno zagotavljale zlasti te spodbujevalne politike:

- na področju okolja predvsem čiščenje odpadnih voda, uvajanje obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije ter ohranjanje in izboljševanje kakovosti tal;
- na področju kmetijstva predvsem ukrepi za ohranitev ekstenzivne tradicionalne kmetijske rabe in aktiviranje opuščanih površin z ukrepi razgledovanja, razvoj ekološkega kmetijstva, trženja produktov in oblikovanje znamke ter razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah;
- na področju turizma oblikovanje novih turističnih produktov, izgradnja novih nastanitvenih zmogljivosti in lokalne gostinske ponudbe, predvsem v manjših nastanitvenih zmogljivostih (apartmaji, penzioni, družinskih hoteli in podobno), ter izgradnja javne infrastrukture (kolesarske poti, tematske poti, parkirišča, razgledišča);
- na področju kulture obnova kulturnih spomenikov in kulturne dediščine ter njihovo vključevanje v ponudbo znotraj biosfernega območja in oblikovanje kulturnega produkta (kulturne prireditve, muzejske zbirke in podobno);
- na področju gospodarstva predvsem razvoj trajnostnega gospodarstva in domače obrti;
- na področju regionalnega razvoja predvsem celoviti medsektorski razvojni projekti.

Spodbujevalne politike se izvajajo s subvencioniranjem, plačevanjem nadomestil in prilagojeno posojilno politiko po veljavnih postopkih sektorskih politik. Konkretni razvojni projekti bodo vključeni v letne programe dela zavoda glede na prednostne naloge posameznih sektorskih politik. Letne programe dela bo potrdil minister, pristojen za naravne vire in prostor, in glede na prednostne naloge določil višino finančnih sredstev za izvajanje PVR. Zavod bo še naprej pridobival sredstva mednarodnih projektov.

Ocena prihodkov je tako odvisna od kandidature za posamezne mednarodne projekte, za katere v času izdelave PVR ni mogoče dati pravilne vnaprejšnje ocene. Posamezni projekti bodo usklajeni z ministrstvi za posamezna obdobja, tako da teh sredstev ni bilo mogoče v celoti vključiti v sedanji načrt. Skladno s potrebami za investicije, opredeljene v PVR, se bo letno dopolnjeval tudi program investicij.

Zainteresirana ministrstva in občine v biosfernem območju bodo sodelovali v skladu z določbami tega poglavja v posameznih projektih glede na interese in možnosti izkoriščanja proračunskih sredstev, kar je povezano s sprejemanjem letnih proračunov.

Tako se bodo letni finančni načrti parka prilagajali dejanskim potrebam in prihodkom iz proračuna Republike Slovenije, lastne dejavnosti in kandidatur za posamezne projekte v Sloveniji in Evropski uniji, ne da bi se temeljni načrt PVR spremenil. Pri tem bo zavod upošteval tudi pravila državnih pomoči.

7. SPREMLJANJE UČINKOVITOSTI IZVAJANJA PVR

Učinkovitost izvajanja PVR se bo spremljala prek letnih programov in poročil, ki izhajajo iz petletnega programa. Po njegovem zaključku leta 2028 se bo izvedla analiza učinkovitosti opravljanja vseh načrtovanih aktivnosti in uresničevanja posameznih dolgoročnih ciljev. Kazalniki za uspešnost njihovega uresničevanja so predstavljeni v nadaljevanju.

Dolgoročni cilji in naloge	Kazalniki
1. Ohranjanje Škocjanskih jam in drugega podzemnega sveta	<ul style="list-style-type: none"> – ohranitev dobrega ekološkega stanja in površine habitatov netopirjev – ohranitev števila populacije netopirjev glede na referenčne vrednosti – najmanj 1.130 m² površin, kjer se zavira rast lampenflore
2. Ohranjanje ugodnega stanja naravnih vrednot, živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov	<ul style="list-style-type: none"> – ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst Nature 2000, ki so ugotovljeno prisotne v zavarovanem območju parka – ohranitev ugodnega stanja naravnih vrednot
3. Sodelovanje pri varstvu kulturne dediščine	<ul style="list-style-type: none"> – najmanj 150 m obnovljenih suhih zidov – najmanj 100 m² urejenih javnih površin na območju naselbinske dediščine – utrditev 100 m² zidov gradu Školj
4. Razvijanje okolju prijaznega obiskovanja in širjenje zavesti o parku	<ul style="list-style-type: none"> – največ 1.300 obiskovalcev na dan v park – 10 % od obiskovalcev v muzejskih zbirkah
5. Krepitev vključevanja lokalnega prebivalstva pri razvoju dejavnosti in aktivnosti v parku	<ul style="list-style-type: none"> – najmanj 30 % domačinov, vključenih v aktivnosti zavoda – najmanj pet novih proizvodov z znamko parka
6. Krepitev vloge upravljavca parka na vplivnem in prehodnem območju	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje števila črnih odlagališč – 10 % ponudnikov v parku iz biosfernega območja

Preglednica 12: Kazalniki za doseganje dolgoročnih ciljev in nalog

8. RAZLAGA UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

- ARSO: Agencija Republike Slovenije za okolje,
- BF: Biotehniška fakulteta,
- BOK: biosferno območje Kras,
- CKFF: Center za kartografijo favne in flore,
- DOPPS: Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije,
- DRSV: Direkcija Republike Slovenije za vode,
- EU: Evropska unija,
- GeoZS: Geološki zavod Slovenije,
- GIS: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU,
- GRS: Gorska reševalna zveza,
- ISCA: Mednarodna zveza turističnih jam,
- ITV: Invazivne tujerodne vrste,
- IUCN: Svetovna zveza za varstvo narave,
- IZRK: Inštitut za raziskovanje Krasa pri Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti,
- JRS: Jamarska reševalna služba,
- JZS: Jamarska zveza Slovenije,
- MAB: Človek in biosfera (angl. Man and Biosphere),
- MGTŠ: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije,
- MVZI: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije Republike Slovenije,
- MK: Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije,
- MNVP: Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije,
- MO: Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije,
- NIB: Nacionalni inštitut za biologijo Republike Slovenije,
- PMS: Prirodoslovni muzej Slovenije,
- POO: posebno ohranitveno območje,
- POV: posebno območje varstva,
- PUN: Program upravljanja območij Natura 2000,
- PVZ: Park vojaške zgodovine,
- SEM: Slovenski etnografski muzej,
- SiDG: Slovenski državni gozdovi, d. o. o.,
- SKZG RS: Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije,
- SNKU: Slovenska nacionalna komisija za UNESCO,
- STO: Slovenska turistična organizacija,
- UL: Univerza v Ljubljani,
- UM: Univerza v Mariboru,
- UNESCO: Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo,
- UNG: Univerza v Novi Gorici,
- UP: Univerza na Primorskem,
- ZGS: Zavod za gozdove Slovenije,
- ZGRS: Zavod za gasilno in reševalno službo,
- ZRSVN: Zavod Republike Slovenije za varstvo narave,
- ZRPŠJ: Zakon o regijskem parku Škocjanske jame,
- ZVKDS: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- ZVD: Zavod za varstvo pri delu,
- ZZRS: Zavod za ribištvo Slovenije.

Št. 801-07/24-2/7

Ljubljana, dne 2. aprila 2024

EPA 1324-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
Danijel Krivec
podpredsednik

MINISTRSTVA

902. Pravilnik o dodelitvi pomoči za spodbujanje digitalne vključenosti

Za izvrševanje 14. in 17. člena Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti (Uradni list RS, št. 35/22 in 40/23) ministrica za digitalno preobrazbo izdaja

PRAVILNIK o dodelitvi pomoči za spodbujanje digitalne vključenosti

1. člen

(vsebina)

Ta pravilnik določa pogoje dodelitve pomoči za dvig digitalnih kompetenc in za podporo izobraževalnim in promocijskim kampanjam ali njihovi izvedbi (v nadaljnjem besedilu: pomoč) v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2023/2831 z dne 13. decembra 2023 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L št. 2023/2831 z dne 15. 12. 2023; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2023/2831/EU).

2. člen

(pomen izrazov)

(1) Izraz enotno podjetje pomeni vsa podjetja, ki so med seboj najmanj v enem od naslednjih razmerij:

- podjetje ima večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov drugega podjetja,
- podjetje ima pravico imenovati ali odpoklicati večino članov upravnega, poslovnega ali nadzornega organa drugega podjetja,
- podjetje ima pravico izvrševati prevladujoč vpliv na drugo podjetje na podlagi pogodbe, sklenjene s tem podjetjem, ali na podlagi določbe v njegovi družbeni pogodbi ali statutu,
- podjetje, ki je delničar ali družbenik drugega podjetja, na podlagi dogovora z drugimi delničarji ali družbeniki tega podjetja samo nadzoruje večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov tega podjetja.

(2) Podjetja, ki so v katerem koli razmerju iz prejšnjega odstavka, prav tako veljajo za enotno podjetje.

(3) Upravičenci do pomoči so subjekti iz petega odstavka 14. člena in tretjega odstavka 17. člena Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti (Uradni list RS, št. 35/22 in 40/23).

3. člen

(področje uporabe)

(1) Do pomoči niso upravičena podjetja:

1. ki so dejavna v primarni proizvodnji ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, kot je opredeljena v točki (a) in (b) 5. člena Uredbe (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000 (UL L št. 354 z dne 28. 12. 2013, str. 1),

2. ki so dejavna v predelavi in trženju ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, kadar je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine proizvodov, nabavljenih ali danih na trg,

3. ki so dejavna v primarni proizvodnji kmetijskih proizvodov iz seznama v Prilogi I k Pogodbi o delovanju Evropske unije,

4. ki so dejavna v dejavnosti predelave kmetijskih proizvodov iz seznama v Prilogi I k Pogodbi o delovanju Evropske unije v naslednjih primerih:

– če je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine zadevnih proizvodov, ki so kupljeni od primarnih proizvajalcev ali jih zadevna podjetja dajo na trg,

– če je pomoč pogojena s tem, da se delno ali v celoti prenese na primarne proizvajalce.

(2) Pomoč ne sme biti dodeljena za dejavnosti, povezane z izvozom v tretje države ali države članice, kot je pomoč, neposredno povezana z izvoženimi količinami, vzpostavitvijo in delovanjem distribucijske mreže ali drugimi tekočimi izdatki, povezanimi z izvozno dejavnostjo.

(3) Pomoč ne sme biti dodeljena pod pogojem, da se domačim proizvodom in storitvam pri uporabi daje prednost pred uvoženimi.

4. člen

(finančne določbe)

(1) Skupni znesek vseh pomoči v skladu z Uredbo 2023/2831/EU, ki se odobri in izplača upravičencu ali enotnemu podjetju upravičenca, ne sme presegati 300.000,00 eurov v katerem koli triletnem obdobju.

(2) Poleg pomoči se v zvezi z istimi upravičenimi stroški ne sme dodeliti še državna pomoč, če bi se zaradi seštevanja teh pomoči preseгла največja intenzivnost ali znesek pomoči.

(3) Pomoč, dodeljena v skladu z Uredbo 2023/2831/EU, se lahko kumulira s pomočjo de minimis, dodeljeno v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2023/2832 z dne 13. decembra 2023 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis za podjetja, ki opravljajo storitve splošnega gospodarskega pomena (UL L št. 2023/2832 z dne 15. 12. 2023).

(4) Pomoč, dodeljena v skladu z Uredbo 2023/2831/EU, se lahko kumulira s pomočjo de minimis, dodeljeno v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v kmetijskem sektorju (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9) in Uredbo Komisije (EU) št. 717/2014 z dne 27. junija 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v sektorju ribištva in akvakulture (UL L št. 190 z dne 28. 6. 2014, str. 45) do zgornje meje iz prvega odstavka tega člena.

(5) V primeru združitve ali pripojitve podjetij se vsa prejšnja pomoč de minimis, dodeljena kateremu koli od udeleženih podjetij, upošteva pri ugotavljanju, ali nova pomoč de minimis za novo ali prevzemno podjetje presega zgornjo mejo pomoči de minimis.

(6) Če se podjetje razdeli na dve ali več ločenih podjetij, se pomoč de minimis, dodeljena pred razdelitvijo, dodeli podjetju, ki jo je koristilo, in to je načeloma podjetje, ki prevzame dejavnosti, za katere se je pomoč de minimis uporabila. Če taka dodelitev ni mogoča, se pomoč de minimis dodeli sorazmerno na podlagi knjigovodske vrednosti lastniškega kapitala novih podjetij na dejanski dan razdelitve.

5. člen

(obvestilo o dodeljeni pomoči de minimis)

Ministrstvo, pristojno za informacijsko družbo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), upravičenca obvesti o znesku dodeljene pomoči in da je pomoč dodeljena po pravilu de minimis v skladu s četrtem odstavkom 7. člena Uredbe 2023/2831EU.

6. člen

(preveritev pred odobritvijo pomoči in poročanje)

(1) Ministrstvo pred dodelitvijo pomoči preveri višino že dodeljene pomoči de minimis za posameznega upravičenca v evidencah pomoči de minimis, ki jih vodita ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in ribištvo, ter ministrstvo, pristojno za finance, po postopku, ki ga ministrstvi objavita na osrednjem spletnem mestu državne uprave, da se zagotovi spoštovanje zgornje meje pomoči iz prvega odstavka 4. člena tega pravilnika in intenzivnost pomoči po drugih predpisih.

(2) Za upravičence, ki so del enotnega podjetja, se preveritev iz prejšnjega odstavka opravi za vse subjekte, ki so z vlagateljem povezani v enotno podjetje.

(3) Ministrstvo v 15 dneh po izplačilu pomoči posameznemu upravičencu poroča ministrstvu, pristojnemu za finance, o dodeljenih pomočeh de minimis na obrazcu, ki ga ministrstvo, pristojno za finance, objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

7. člen

(hramba dokumentacije)

Ministrstvo vodi in hrani evidence z informacijami in dokazili o pomoči deset let od dneva dodelitve zadnje pomoči v skladu s tem pravilnikom.

KONČNA DOLOČBA

8. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-15/2024-9

Ljubljana, dne 5. aprila 2024

EVA 2024-3150-0005

Dr. Emilija Stojmenova Duh

ministrica

za digitalno preobrazbo

903. Navodilo o načinu vlaganja zahtevkov za izplačilo dodatka za izbiro specializacije iz družinske medicine

Na podlagi drugega odstavka 24. člena Zakona o nujnih ukrepih na področju zdravstva (Uradni list RS, št. 112/21, 189/21, 206/21 – ZDUPŠOP in 132/22) in tretjega odstavka 35. člena Zakona o nujnih ukrepih za zajezitev širjenja in blaženja posledic nalezljive bolezni COVID-19 na področju zdravstva (Uradni list RS, št. 141/22 in 136/23 – ZIUZDS) ministrica za zdravje izdaja

NAVODILO

o načinu vlaganja zahtevkov za izplačilo dodatka za izbiro specializacije iz družinske medicine

1. člen

S tem navodilom se določajo:

– način vlaganja zahtevkov in roki izplačil za dodatek za izbiro specializacije iz družinske medicine (v nadaljnjem besedilu: specializacija) za zdravnike, ki imajo odobreno specializacijo na podlagi nacionalnega razpisa ali na podlagi razpisa izvajalca v letih 2021 in 2022,

– način vlaganja zahtevkov, obvezna dokazila in roki za predložitev zahtevkov za izplačilo dodatka za izbiro specializacije ter način poročanja delodajalcev glede izpolnitve obveznosti po zaposlitvi v mreži javne zdravstvene službe in način povrnitve stroškov v proračun Republike Slovenije za zdravnike, ki imajo na podlagi nacionalnega razpisa ali razpisa za izvajalca iz a18.a člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19, 199/21 in 136/23 – ZIUZDS) odobreno specializacijo v letih 2023 in 2024.

2. člen

(1) Pooblaščen izvajalec za izvajanje specializacij (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvajalec), pri katerem je zaposlen specializant iz prve alineje prejšnjega člena, ministrstvu, pristojnemu za zdravje, (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) vsake tri mesece prek Uprave Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljnjem besedilu: UJP) predloži skupni zahtevek za povračilo sredstev za dodatke za izbiro specializacije, v skladu s specifikacijo iz Priloge 1, ki je sestavni del tega navodila.

(2) Zahtevku iz prejšnjega odstavka se priložijo dokazila o opravljenih urah v posameznem mesecu za posameznega specializanta.

3. člen

(1) Pooblaščen izvajalec, pri katerem je zaposlen specializant iz druge alineje 1. člena tega navodila, ministrstvu vsake tri mesece prek UJP predloži skupni zahtevek za povračilo sredstev za dodatke za izbiro specializacije, v skladu s specifikacijo iz Priloge 2, ki je sestavni del tega navodila.

(2) Zahtevku iz prejšnjega odstavka se priložijo dokazila o prisotnosti po dnevih v posameznem mesecu za posameznega specializanta.

4. člen

Pooblaščen izvajalec pred predložitvijo zahtevka za specializanta preveri, ali je upravičen do dodatka za izbiro specializacije.

5. člen

Pooblaščen izvajalec hrani vso dokumentacijo, na podlagi katere uveljavlja povračilo sredstev za dodatek za izbiro specializacije, in sicer za posameznega specializanta, še enajst let od predložitve zadnjega zahtevka za izplačilo dodatka in jo na zahtevo ministrstva predloži v sedmih dneh od prejema zahteve.

6. člen

(1) Pooblaščen izvajalec prek UJP predloži naslednje zahtevke:

– do 15. aprila za stroške dodatka, izplačanega za januar, februar in marec;

– do 15. julija za stroške dodatka, izplačanega za april, maj in junij;

– do 15. oktobra za stroške dodatka, izplačanega za julij, avgust in september;

– do 15. januarja tekočega leta za stroške dodatka, izplačanega za oktober, november in december preteklega leta.

(2) Ministrstvo izvede plačilo zahtevka pooblaščenemu izvajalcu v 30 dneh od prejema zahtevka.

(3) Zahtevek, predložen po roku iz prvega odstavka tega člena, se obravnava in izplača skupaj z zahtevkom iz naslednjega oziroma poznejšega obdobja, za katerega pooblaščen izvajalec predloži zahtevek.

7. člen

(1) Pooblaščen izvajalec, pri katerem je zaposlen specializant iz druge alineje 1. člena tega navodila, po zaključku specializacije ministrstvu poroča o izpolnitvi obveznosti glede zaposlitve v mreži javne zdravstvene službe v skladu z drugim odstavkom 35. člena Zakona o nujnih ukrepih za zajezitev širjenja in blaženja posledic nalezljive bolezni COVID-19 na področju zdravstva (Uradni list RS, št. 141/22 in 136/23 – ZIUZDS; v nadaljnjem besedilu: ZNUNBZ).

(2) Pooblaščen izvajalec, pri katerem je zaposlen specializant iz druge alineje 1. člena tega navodila, ministrstvu poroča tudi v primeru predčasne prekinitve opravljanja specializacije posameznega specializanta in v primeru predčasnega prenehanja zaposlitve v mreži javne zdravstvene službe, in sicer v sedmih dni od take prekinitve oziroma prenehanja.

(3) Poročilo pooblaščenega izvajalca iz prvega in drugega odstavka tega člena vsebuje tudi podatek o višini izplačanega

datka v celotnem obdobju trajanja specializacije. Ministrstvo po prejemu poročila pooblaščenega izvajalca od Zdravniške zbornice Slovenije pridobi podatke o trajanju specializacije posameznega specializanta.

(4) Kadar iz poročila pooblaščenega izvajalca in podatkov Zdravniške zbornice Slovenije izhaja, da je prišlo do kršitve obveznosti glede zaposlitve v mreži javne zdravstvene službe iz drugega odstavka 35. člena ZNUNBZ, ministrstvo v upravnem postopku izda odločbo, s katero zdravniku naloži obveznost vračila prejetega dodatka za izbiro specializacije.

PREHODNA IN KONČNI DOLOČBI

8. člen

Zahtevki za dodatek za izbiro specializacije iz 2. člena, izstavljeni v skladu z Navodilom o načinu izstavitve zahtevkov in rokih izplačil za dodatek za izbiro specializacije iz družinske medicine (Uradni list RS, št. 10/22) pred uveljavitvijo tega navodila, se obravnavajo v skladu s predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega navodila.

9. člen

Z dnem uveljavitve tega navodila preneha veljati Navodilo o načinu izstavitve zahtevkov in rokih izplačil za dodatek za izbiro specializacije iz družinske medicine (Uradni list RS, št. 10/22).

10. člen

To navodilo začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-135/2023
Ljubljana, dne 2. aprila 2024
EVA 2023-2711-0084

Dr. Valentina Prevolnik Rupel
ministrica
za zdravje

Priloga 2**Podatki o izvajalcu**

(naziv in kontaktni podatki)

Ministrstvo za zdravje

Štefanova ulica 5

1000 Ljubljana

gp.mz@gov.si

SPECIFIKACIJA ZAHTEVKA ZA POVRAČILO SREDSTEV ZA IZPLAČILO DODATKA ZA IZBIRO
DRUŽINSKE MEDICINE ZA SPECIALIZANTE, KI IMAJO ODOBRENO SPECIALIZACIJO V LETIH
2023 IN 2024

Ime in priimek specializanta	Mesec in leto opravljenega dela	Datum izplačila	Odsotnost specializanta*	Bruto bruto strošek dodatka
SKUPAJ				

* Izpolniti, kadar je bil specializant pri delodajalcu zaposlen le del meseca, je bil odsoten več kot 20 zaporednih delovnih dni ali je bil odsoten ves mesec.

904. Odločba o soglasju k Aktu o ustanovitvi Ustanove za ohranjanje naravne in kulturne dediščine slovenskega lovstva dr. Ivan Lovrenčič

Na podlagi 12. člena Zakona o ustanovah (Uradni list RS, št. 70/05 – uradno prečiščeno besedilo in 91/05 – popr.) in 32.a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23) je Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije izdalo

ODLOČBO

o soglasju k Aktu o ustanovitvi Ustanove za ohranjanje naravne in kulturne dediščine slovenskega lovstva dr. Ivan Lovrenčič

1. Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije izdaja soglasje k Aktu o ustanovitvi Ustanove za ohranjanje naravne in kulturne dediščine slovenskega lovstva dr. Ivan Lovrenčič, ki jo je ustanovil ustanovitelj Lovska zveza Slovenije, Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana, o čemer je notar Uroš Kos, Slovenska cesta 54, 1000 Ljubljana, izdal notarski zapis z opr. št. SV 1598/23.

2. Ustanova za ohranjanje naravne in kulturne dediščine slovenskega lovstva dr. Ivan Lovrenčič ima sedež v Ljubljani. Naslov sedeža ustanove je Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana.

3. Namen ustanove je splošnokoristen in trajen.

Namen ustanove je splošnokoristen, dobrodelen in trajen na področju ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter tradicije slovenskega lovstva.

Naloge in dejavnosti ustanove so predvsem naslednje:

– sofinanciranje programov lovskega muzeja (zbiranje, evidentiranje, preučevanje, ...),

– nakup predmetov, fotografij, dokumentarnega gradiva,

– sofinanciranje novih stalnih razstav,

– sofinanciranje občasnih razstav,

– sofinanciranje muzejskih izobraževalnih programov,

– sofinanciranje založniške dejavnosti muzeja,

– sofinanciranje promocijske dejavnosti,

– sofinanciranje naravoslovnih projektov, projektov, povezanih z varstvom narave in lovom, na področju založništva in drugih medijev, kulturnih dejavnosti, izobraževanja in podobno,

– sodelovanje s sorodnimi organizacijami doma in v tujini.

4. Ustanovitveno premoženje ustanove so denarna sredstva v znesku 5.000 evrov, ki so bila nakazana na račun ustanove.

5. Člani prve uprave so: mag. Lado Bradač, predsednik, dr. Marjan Toš, član, dr. Irana Mavrič-Žižek, članica.

6. Stroške objave v Uradnem listu Republike Slovenije poravnava ustanova.

Št. 0140-1/2024-6

Ljubljana, dne 28. marca 2024

EVA 2024-3340-0001

Dr. Asta Vrečko

ministrica

za kulturo

905. Odločba o soglasju k Aktu o ustanovitvi Fundacije Matej Mohorič – ustanova za pomoč otrokom in mladini

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje na podlagi drugega odstavka 12. člena Zakona o ustanovah (Uradni list RS,

št. 70/05 – uradno prečiščeno besedilo in 91/05 – popr.) in v zvezi z 10. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 18/23) objavlja

ODLOČBO

o soglasju k Aktu o ustanovitvi Fundacije Matej Mohorič – ustanova za pomoč otrokom in mladini

1. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je izdalo soglasje k Aktu o ustanovitvi Fundacije Matej Mohorič – ustanova za pomoč otrokom in mladini, ki jo je ustanovil Matej Mohorič, 17 Avenue de l'Annonciade, n°1133, MC 98000 Principauté de Monaco z notarsko listino opr. št. SV 1909/2021, z dne 16. 11. 2021, sestavljeno pri notarju Jerneju Jeromnu, Trg Osvobodilne fronte 13, 1000 Ljubljana.

2. Fundacija Matej Mohorič – ustanova za pomoč otrokom in mladini ima sedež v Šenčurju. Poslovni naslov sedeža ob izdaji tega soglasja je Štefetovalna ulica 21a, Šenčur.

3. Namen: Fundacija Matej Mohorič – ustanova za pomoč otrokom in mladini je ustanovljena za področje pomoči otrokom in mladim, ki nimajo dovolj sredstev za športno udejstvovanje ter si zaradi finančnega stanja družine ne morejo privoščiti udeležbe v prostočasnih aktivnostih, zlasti tistih, ki so povezane s športom. Fundacija bo z delovanjem pomagala, sama ali skupaj s partnerji, omogočati otrokom, zdravo, varno in aktivno preživljanje prostega časa. V ta namen bo ustanova organizirala različne projekte, ki se bodo odvijali predvsem v času šolskih počitnic.

4. Ustanovitveno premoženje Fundacije Matej Mohorič – ustanova za pomoč otrokom in mladini znaša 2000 EUR.

5. Člani prve uprave Fundacije Matej Mohorič – ustanova za pomoč otrokom in mladini so:

– Gašper Katrašnik, Podblica 29, 4201 Zgornja Besnica;

– Blaž Tomažin Bolcar, Raičeva 50, 1000 Ljubljana;

– Nace Korošec, Šorlijeva ulica 3, 4000 Kranj.

Št. 0070-141/2023/5

Ljubljana, dne 7. marca 2024

EVA 2023-3350-0070

Dr. Darjo Felda

minister

za vzgojo in izobraževanje

906. Valorizacijski količniki za preračun osnov iz prejšnjih let zavarovanja na raven povprečne plače na zaposleno osebo, izplačane za leto 2023

Na podlagi četrtega odstavka 35. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23) minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v soglasju z ministrom za finance objavlja

VALORIZACIJSKE KOLIČNIKE za preračun osnov iz prejšnjih let zavarovanja na raven povprečne plače na zaposleno osebo, izplačane za leto 2023

Osnove iz prejšnjih let zavarovanja se pri določitvi pokojninske osnove za odmero pokojnin, uveljavljenih v letu 2024, predhodno preračunajo, da ustrezajo ravni povprečne plače, izplačane za leto 2023, tako, da se preračuna povprečna mesečna osnova iz leta:

1965	s količnikom	5558917,156
1966	s količnikom	4202919,160
1967	s količnikom	3805720,207
1968	s količnikom	3473626,267
1969	s količnikom	3016729,432
1970	s količnikom	2516864,381
1971	s količnikom	2107854,771
1972	s količnikom	1789770,226
1973	s količnikom	1545383,930
1974	s količnikom	1230268,344
1975	s količnikom	983585,739
1976	s količnikom	851328,758
1977	s količnikom	714947,438
1978	s količnikom	586685,649
1979	s količnikom	468443,851
1980	s količnikom	395027,420
1981	s količnikom	303683,391
1982	s količnikom	241086,348
1983	s količnikom	189671,142
1984	s količnikom	124746,250
1985	s količnikom	63005,174
1986	s količnikom	28280,299
1987	s količnikom	12776,386
1988	s količnikom	4813,056
1989	s količnikom	293,368
1990	s količnikom	61,220
1991	s količnikom	33,396
1992	s količnikom	11,240
1993	s količnikom	7,497
1994	s količnikom	5,843
1995	s količnikom	4,915
1996	s količnikom	4,264
1997	s količnikom	3,817
1998	s količnikom	3,483
1999	s količnikom	3,178
2000	s količnikom	2,873
2001	s količnikom	2,566
2002	s količnikom	2,339
2003	s količnikom	2,175
2004	s količnikom	2,058
2005	s količnikom	1,964
2006	s količnikom	1,868
2007	s količnikom	1,732
2008	s količnikom	1,606
2009	s količnikom	1,554
2010	s količnikom	1,495
2011	s količnikom	1,464
2012	s količnikom	1,458
2013	s količnikom	1,449
2014	s količnikom	1,437
2015	s količnikom	1,426
2016	s količnikom	1,403
2017	s količnikom	1,361
2018	s količnikom	1,323

2019	s količnikom	1,275
2020	s količnikom	1,196
2021	s količnikom	1,138
2022	s količnikom	1,096
2023	s količnikom	1,000

Št. 007-73/2024

Ljubljana, dne 14. marca 2024

EVA 2024-2611-0023

Luka Mesec
minister

za delo, družino, socialne zadeve
in enake možnosti

Soglašam!
Klemen Boštjančič
minister
za finance

BANKA SLOVENIJE

907. Spremembe in dopolnitve pravil sistema izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb – SISBON

Na podlagi prve točke prvega odstavka 26. člena Zakona o centralnem kreditnem registru (Uradni list RS, št. 77/16) in 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo 59/11 in 55/17) izdaja Svet Banke Slovenije

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE PRAVIL

sistema izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb – SISBON

1. člen

V 18. členu Pravil sistema izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb – SISBON (Uradni list RS, št. 65/17, 6/18, 68/18 in 97/21) se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Član oziroma vključeni dajalec kreditov, lahko opravi vpogled v podatke SISBON za določenega posameznika zaradi ocene kreditnega tveganja v zvezi s sklenitvijo novega kreditnega posla samo na podlagi izkazanega interesa posameznika za sklenitev kreditnega posla in nedvoumno izkazane istovetnosti posameznika, ki je takšen interes izkazal. Član oziroma vključeni dajalec kreditov ugotovi istovetnost posameznika, ki je izkazal interes za sklenitev kreditnega posla na enega od naslednjih načinov:

– z vpogledom v uradni osebni dokument osebe ob njeni osebni navzočnosti,

– z uporabo sredstva elektronske identifikacije, ki je pri-
glašeno pri Evropski komisiji v skladu z Uredbo eIDAS in se mu v skladu s to uredbo priznava najmanj srednja raven zanesljivosti,

– z uporabo sredstva elektronske identifikacije, ki se mu v skladu z Uredbo Vlade RS, ki določa sredstva elektronske identifikacije in ureja uporabo centralne storitve za spletno prijavo in elektronski podpis, priznava najmanj srednja raven zanesljivosti, ali

– z uporabo kvalificiranega potrdila za elektronski podpis, ki izpolnjuje zahteve glede uporabe kvalificiranih potrdil za elektronski podpis, ki so izdana tudi za namen avtentikacije, v skladu z zakonom, ki ureja elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja.«.

Briše se celoten tretji odstavek.

Dosedanji četrti odstavek, ki postane tretji odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Če je član ali vključen dajalec kreditov v okviru obstoječega poslovnega razmerja s posameznikom že opravil nedvoumno identifikacijo, kot izhaja iz prejšnjega odstavka, se za namene vpogleda v podatke v SISBON šteje, da je član ali vključen dajalec kreditov nedvoumno ugotovil istovetnost posameznika tudi brez osebne navzočnosti, če je posameznik izkazal interes za sklenitev kreditnega posla z uporabo sredstev varne elektronske komunikacije, ki so dogovorjena s članom ali vključenim dajalcem kreditov in vključujejo varnostne elemente, kot jih za namene enolične identifikacije dogovorita posameznik in član oziroma vključeni dajalec kreditov.«.

Dosedanja peti in šesti odstavek postaneta četrti in peti odstavek.

2. člen

Drugi stavek 23. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Dostop do spletne aplikacije mu je omogočen prek centralne storitve za spletno prijavo in elektronski podpis kot je določena v Zakonu o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja, in sicer z uporabo sredstva elektronske identifikacije, ki se mu v skladu z Zakonom o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja priznava najmanj srednja raven zanesljivosti.«.

Doda se nov tretji stavek, ki se glasi:

»Podrobnejša navodila upravljavca objavi na svoji spletni strani.«.

3. člen

Sprememba četrte alineje drugega odstavka 18. člena Pravil se uporablja do 7. avgusta 2026.

4. člen

Ta sprememba Pravil začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 4. aprila 2024

Boštjan Vasle
predsednik
Sveta Banke Slovenije

DRUGI ORGANI IN ORGANIZACIJE

908. Spremembe in dopolnitve Statuta Univerze v Mariboru

Na podlagi 11. člena Odloka o preoblikovanju Univerze v Mariboru (Uradni list RS, št. 28/00, 98/03, 79/04, 36/06, 137/06, 58/07, 67/08, 96/09, 17/15, 26/17, 8/19, 36/21, 107/23), 1. točke prvega odstavka 253. člena in 1. točke prvega odstavka 271. člena Statuta Univerze v Mariboru (Uradni list RS, št. 100/23 – UPB14) sta Senat Univerze v Mariboru na 9. redni seji dne 26. 3. 2024 in Upravni odbor Univerze v Mariboru na 30. redni seji dne 28. 3. 2024 sprejela v enakem besedilu naslednje

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE STATUTA

Univerze v Mariboru

1. člen

V Statutu Univerze v Mariboru (Uradni list RS, št. 100/23 – UPB14) se v 2. členu v četrtem odstavku besedilo »dekan oziroma direktor ali ravnatelj druge članice« nadomesti z besedilom »dekan, direktor ali ravnatelj članice univerze«.

2. člen

V 4. členu se v prvem odstavku črta besedilo »nacionalnega programa visokega šolstva kot«.

3. člen

V 7. členu se v prvem odstavku črtata besedili v obeh napovednih stavkih v oklepajih »(v nadaljnjem besedilu: članice univerze)« in »(v nadaljnjem besedilu: druge članice univerze)«.

4. člen

V 8. členu se besedilo »ki jih določa ta Statut« nadomesti z besedilom »ki jih določa zakon in ta Statut«.

5. člen

V naslovu poglavja za 10. členom »2. Dejavnost univerze in članic univerze« se beseda »Dejavnost« nadomesti z besedo »Dejavnosti« ter se za tem poglavjem doda nov 10.a člen, ki se glasi:

»10.a člen

Univerza opravlja dejavnost javne službe v visokem šolstvu, ki obsega izobraževalne, znanstvenoraziskovalne, umetniške in podporne dejavnosti.

Izobraževalna dejavnost, ne glede na način izvajanja, obsega študijske programe za pridobitev izobrazbe prve, druge in tretje stopnje.

Znanstvenoraziskovalna dejavnost obsega področja, ki jih opredeljuje zakon, ki ureja znanstvenoraziskovalno dejavnost.

Umetniška dejavnost obsega umetniško ustvarjanje na področju izobraževalnega in raziskovalnega dela v okviru umetniških disciplin, katerega rezultati so javno dostopni.

Podporne dejavnosti so knjižnična, informacijska, administrativna, tehnična, strokovna in upravljavska dejavnost, dejavnost študentskih domov in druge podporne dejavnosti.

Javna služba v visokem šolstvu je financirana iz javnih virov, iz nejavnih virov pa, če tako določa Zakon o visokem šolstvu.«.

6. člen

V 14. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Članice univerze lahko opravljajo tudi izobraževalne, raziskovalne, strokovne, razvojne in svetovalne ter umetniške dejavnosti ter druge, s temi dejavnostmi povezane dejavnosti, ki pomenijo prodajo blaga in storitev na trgu in ne sodijo v javno službo, če zagotovijo povračilo stroškov, ki nastanejo pri njihovem opravljanju. Opravljanje drugih dejavnosti iz tega odstavka ne sme posegati v obseg in kakovost zagotavljanja javne službe.«.

Za četrtem odstavkom se dodata nov peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»Presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen iz opravljanja dejavnosti iz prvega odstavka tega člena, v celoti pripade članici univerze, ki ga je ustvarila. Članica univerze s prihodkom iz prejšnjega stavka razpolaga v skladu z veljavnimi predpisi in sklepi organov univerze.«.

Presežka odhodkov nad prihodki, ustvarjenega iz opravljanja dejavnosti iz prvega odstavka tega člena, univerza ali članica univerze ne sme poravnati iz sredstev javne službe. O načinu poravnave tega primanjkljaja odloča ustanovitelj na predlog Upravnega odbora univerze.«.

Dosedanji peti odstavek, ki postane sedmi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Za opravljanje dejavnosti iz prvega odstavka tega člena po uveljavitvi akta iz drugega odstavka tega člena imajo članice pravno in poslovno sposobnost.«.

7. člen

V 17. členu se v prvem odstavku za besedilom »po določilih« doda besedilo: »10.a.«.

V drugem odstavku se črta besedilo »in dejavnosti drugih članic univerze«.

8. člen

V 18. členu se v drugem odstavku za besedilom »znanstveno-raziskovalne dejavnosti iz« doda besedilo »10.a.«.

9. člen

V 19. členu se v prvem odstavku besedilo »dejavnosti za uresničevanje nacionalnega programa visokega šolstva, za katerega« nadomesti z besedilom »dejavnosti javne službe, za katere«.

V tretjem odstavku se besedna zveza »nacionalnega programa visokega šolstva« nadomesti z besedno zvezo »javne službe«.

10. člen

V 22. členu se sedmi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Poslovne listine iz pristojnosti dekanov, ravnatelja in direktorja članic, tajnikov članic ter drugih delavcev univerze in članic se podpisujejo v skladu z določili akta o finančnem poslovanju, ki ga na predlog rektorja sprejme Upravni odbor univerze.«

11. člen

V 24. členu se v drugem odstavku se besedilo »predstojnik organizacijske enote fakultete ali druge članice univerze« nadomesti z besedilom »predstojnik organizacijske enote članice univerze« ter besedilo »dekanu članice oziroma ravnatelju ali direktorju druge članice univerze« se nadomesti z besedilom »dekanu, ravnatelju oziroma direktorju članice univerze«.

12. člen

V 25. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Pri opravljanju dejavnosti po 14. členu tega Statuta članice univerze vodijo druga sredstva na podračunih v skladu s predpisi.«

13. člen

V 25.a členu se v prvem odstavku besedilo »dekana članice, direktorja druge članice« nadomesti z besedilom »dekana, ravnatelja ali direktorja članice«.

V drugem odstavku se v prvi povedi črta besedilo »oziroma druga članica«.

14. člen

V 49. členu se v drugem odstavku v napovednem stavku besedilo »ter drugih članic« črta, ter v drugi alineji se besedna zveza »drugo članico« nadomesti z besedilom »Študentske domove oziroma Univerzitetno knjižnico Maribor«.

15. člen

V 53. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Strokovne službe članice univerze vodi tajnik članice univerze, ki ga po javnem razpisu in predhodnem mnenju senata članice univerze oziroma strokovnega sveta na predlog dekana članice univerze, ravnatelja Univerzitetne knjižnice Maribor oziroma direktorja Študentskih domov ter mnenja glavnega tajnika univerze izbere rektor univerze.«.

V drugem odstavku se v prvi povedi črta besedilo »oziroma druge članice univerze« ter besedilo »dekanu članice univerze oziroma ravnatelju/direktorju druge članice univerze« se nadomesti z besedilom »dekanu, ravnatelju oziroma direktorju članice univerze«.

V drugem odstavku se v drugi povedi besedilo »dekana članice univerze« nadomesti z besedilom »dekana, ravnatelja oziroma direktorja članice univerze«.

16. člen

V 59. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Poleg programov iz prejšnjega odstavka lahko članice univerze organizirajo tudi različne oblike vseživljenjskega učenja, kot so krajša izobraževanja za podelitev mikrodokazila, in različne oblike neformalnega učenja, na primer krajša izo-

braževanja, tečaje, poletne šole, programe usposabljanja in podobno, če to ne vpliva na izvajanje študijskih programov za pridobitev izobrazbe.«.

17. člen

V 61. členu se v prvem odstavku črta besedilo »iz nacionalnega programa visokega šolstva, ki jih izvajajo«.

18. člen

V 72. členu se v prvem odstavku v drugi alineji besedilo »niso zajeti v nacionalnem programu visokega šolstva« nadomesti z besedilom »se ne izvajajo v okviru javne službe«.

19. člen

Besedilo 80. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Vsi kandidati morajo oddati elektronsko prijavo za vpis prek spletnega portala eVŠ v rokih, določenih z razpisom za vpis.

Osebo vročanje in vsa preostala komunikacija s kandidati, vezana na prijavno-sprejemni postopek, potekata prek spletnega portala eVŠ, skladno z določbami zakona, ki ureja področje visokega šolstva, in pravilnika, ki ureja postopke in roke za prijavo na razpis za vpis in za izvedbo vpisa v visokem šolstvu.

Visokošolska prijavno-informacijska služba univerze oziroma članica univerze na osnovi prejetih prijav ugotovi potrebe po visokošolskem izobraževanju na posameznih študijskih programih.«.

20. člen

Naslov poglavja pred 166. členom »4. Strokovni in znanstveni naslov« se spremeni tako, da se glasi: »4. Dokazila o opravljenem izobraževanju ter strokovni, znanstveni in umetniški naslov«.

21. člen

V 166. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Z diplomu dobi študent strokovni, znanstveni oziroma umetniški naslov, kot ga skladno z zakonom, ki ureja strokovne, znanstvene in umetniške naslove, določa študijski program.«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Sestavni del diplome je Priloga k diplomu. Univerza jo izdaja v slovenščini in enem od uradnih jezikov Evropske unije. Sestavine obrazca so skladne z določili zakona, ki ureja področje visokega šolstva.«.

22. člen

V 167. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Po uspešno opravljenem krajšem izobraževanju za podelitev mikrodokazila prejme udeleženec mikrodokazilo, ki ga izda univerza, podpiseta pa ga rektor univerze in dekan članice univerze.«.

23. člen

V 168. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Mikrodokazilo je javna listina, če je bilo krajše izobraževanje za podelitev mikrodokazila potrjeno na način in po postopku, kot jih opredeljuje posebni splošni akt, ki ga sprejme Senat univerze.«.

Dosedanji drugi odstavek, ki postane tretji odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Oblika in vsebina diplome, potrdila in mikrodokazila se podrobneje urejata s posebnim splošnim aktom, ki ga sprejme Senat univerze in se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

24. člen

Besedilo 169. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Razen diplom, prilog k diplomu in potrdil o dokončanju dodiplomskega in podiplomskega izobraževanja in usposabljanja članice univerze na osnovi uradnih evidenc in ugotovitvenih postopkov izdajajo tudi druga potrdila o opravljenih drugih obli-

kah vseživljenjskega učenja, na primer o opravljenem krajšem izobraževanju in podobno.«.

25. člen

V členih 169.a, 169.b, 169.c, 169.č in 169.e se besedilo »strokovni ali znanstveni naslov« v vseh sklonih nadomesti z besedilom »strokovni, znanstveni ali umetniški naslov« v ustreznem sklonu.

26. člen

V 214. členu se v tretjem odstavku besedna zveza »živorojenega otroka« nadomesti z besedno zvezo »rojenega otroka«.

27. člen

Za 214. členom se doda nov 214.a člen, ki se glasi:

»214.a člen

Osebe, ki jim je status študenta prenehal zaradi izpisa iz študijskega programa oziroma smeri na lastno željo, se v ta študijski program oziroma smer lahko znova vpišejo.

Kandidati lahko zaprosijo za ponovni vpis v študijski program oziroma smer, iz katere so se izpisali na lastno željo, in sicer na članici univerze, na kateri so bili v študijski program oziroma smer že vpisani.

O ponovnem vpisu v študijski program oziroma smer odloča pristojna komisija senata članice univerze na podlagi prošnje kandidata ter ob upoštevanju določil tega člena in določil, ki veljajo za postopek nadaljevanja študija po prekinitvi, opredeljen v prvem in drugem odstavku 122. člena. Kandidatu se glede na obseg priznanih obveznosti določi vpis v ustrezen letnik študija.

Vpis se skladno z določili zakona, ki ureja področje visokega šolstva, opravi najpozneje do 30. septembra, iz upravičenih razlogov pa najpozneje do 30. oktobra, če tako na podlagi prošnje kandidata odloči pristojna komisija senata članice univerze.«.

28. člen

V 215. členu se v drugem odstavku za 7. točko doda nova 7.a točka, ki se glasi:

»7.a se lahko skladno z določili tega statuta in odločitvijo pristojne komisije senata članice univerze ponovno vpišejo v študijski program oziroma smer, iz katere so se izpisali na lastno željo,«.

29. člen

V 223. členu se v drugem odstavku v 6. in 10. točki besedilo »univerze, članice oziroma druge članice univerze« ter v 11. točki besedilo »univerze, njene članice oziroma druge članice univerze« nadomesti z besedilom »univerze oziroma članice univerze«.

30. člen

V 224. členu se v 1. točki besedilo »univerze, njene članice oziroma druge članice univerze« nadomesti z besedilom »univerze oziroma članice univerze«.

V 4. točki se besedilo »univerzi, članici oziroma drugi članici univerze« nadomesti z besedilom »univerzi oziroma članici univerze«.

31. člen

V 225. členu se v tretjem odstavku besedilo »univerze, njene članice oziroma druge članice univerze« nadomesti z besedilom »univerze oziroma članice univerze«.

32. člen

V 226. členu se v prvem odstavku besedilo »univerze, članice oziroma druge članice« nadomesti z besedilom »univerze oziroma članice univerze«.

V drugem odstavku se besedilo »univerzi, fakulteti ali drugi članici univerze« nadomesti z besedilom »univerzi ali članici univerze«.

33. člen

Besedilo 244. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Določbe tega statuta, ki se nanašajo na članice univerze oziroma dekana, se smiselno upoštevajo tudi za Študentske domove in Univerzitetno knjižnico Maribor oziroma direktorja Študentskih domov ali ravnatelja Univerzitetne knjižnice Maribor.«.

34. člen

Naslov poglavja za 245. členom »VII. Organi univerze, fakultet, visokih strokovnih šol in drugih članic univerze« se spremeni tako, da se glasi: »VII. Organi univerze in članic univerze«.

35. člen

V 247. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Organa Univerzitetne knjižnice Maribor in Študentskih domov sta ravnatelj oziroma direktor in strokovni svet.«
Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

36. člen

V 249.b členu se v prvem odstavku črta besedna zveza »druge članice«.

37. člen

V 260.a členu se v drugem odstavku besedilo »najmanj ena petina študentov« nadomesti z besedilom »najmanj ena petina doktorskih študentov«.

38. člen

V 268. členu se v petem odstavku v prvi povedi črtata besedili »fakultet, drugih« in », druge članice«.

39. člen

V 269. členu se v četrtem odstavku besedilo »javno objavljene na oglasnih deskah« nadomesti z besedilom »javno objavljene na spletnih straneh«.

40. člen

V 271. členu se v drugem odstavku v drugi povedi črta besedilo »in druge članice«.

41. člen

V 287. členu se v drugem odstavku v 7. točki besedilo »univerze, njenih članic in drugih članic« nadomesti z besedilom »univerze in njenih članic«.

V drugem odstavku se v 8. točki besedilo »iz nacionalnega programa visokega šolstva« nadomesti z besedilom », ki se izvajajo v okviru javne službe«.

V drugem odstavku se v 12. točki besedilo »dekana članice univerze, ravnatelja oziroma direktorja druge članice univerze,« nadomesti z besedilom »dekana, ravnatelja oziroma direktorja članice univerze« ter črta se besedilo »oziroma druge članice univerze«.

42. člen

V 297. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Prorektor iz vrst študentov ne sme biti v rednem delovnem razmerju.«.

43. člen

V 299. členu se v prvem odstavku 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2. če so rektor ali prorektorji iz vrst visokošolskih učiteljev izgubili naziv ali jim je prenehalo delovno razmerje na univerzi;«.

V prvem odstavku se za 2. točko doda nova 3. točka, ki se glasi:

»3. če je prorektor iz vrst študentov izgubil status študenta ali se je redno zaposlil.«.

V drugem odstavku se v 2. točki črta besedilo »in drugim članicam«.

V drugem odstavku se v 3. točki besedilo »univerzi, članicam univerze ali drugim članicam univerze« nadomesti z besedilom »univerzi ali članicam univerze«.

44. člen

V 303.b členu se v drugem odstavku črta besedilo »ter druge članice univerze«.

45. člen

V 322. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi: »Študentski svet članice univerze sestavljata po dva člana vsakega sveta letnika, sveta absolventov in sveta doktorskih študentov, ki sta na volitvah prejela največ glasov. Za konstituiranje študentskega sveta članice univerze je potrebna izvolitev več kot polovice njegovih članov.«.

46. člen

V 323. členu se v prvem odstavku besedilo »druge članice Študentski domovi« nadomesti z besedilom »Študentskih domov«.

47. člen

V 324. členu se v peti alineji besedilo »kandidatih za direktorja druge članice univerze« nadomesti z besedilom »direktorja članice univerze«.

48. člen

V 330. členu se v prvem odstavku prva poved spremeni tako, da se glasi: »Dekan je strokovni vodja članice univerze in poslovodni organ pri izvajanju dejavnosti članice univerze iz 14. člena tega Statuta.«

V drugem odstavku se v 2. točki besedna zveza »nacionalnega programa visokega šolstva« nadomesti z besedno zvezo »javne službe«.

49. člen

V 335. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Prodekan za študentska vprašanja ne sme biti v rednem delovnem razmerju.«.

50. člen

V 337. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi:

»Dekanu ali prodekanu preneha funkcija:

1. če odstopijo;
2. če so dekan ali prodekani iz vrst visokošolskih učiteljev izgubili naziv ali jim je prenehalo delovno razmerje na univerzi;
3. če je prodekan iz vrst študentov izgubil status študenta ali se je redno zaposlil.«.

Dosedanji prvi, drugi in tretji odstavek postanejo drugi, tretji in četrti odstavek.

51. člen

Naslov poglavja za 338. členom »Č. Organi drugih članic univerze« se spremeni tako, da se glasi: »Č. Organi Univerzitetne knjižnice Maribor in Študentskih domov«.

52. člen

V naslovu poglavja pred 339. členom »1. Strokovni svet druge članice univerze« se črta besedna zveza »druge članice univerze«.

53. člen

V 339. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi: »Strokovni svet je strokovni organ članic univerze Študentskih domov in Univerzitetne knjižnice Maribor, ki ga sestavljajo direktor oziroma ravnatelj, štirje zaposleni te članice, ki jih izvolijo vsi delavci članice, trije predstavniki univerze, ki jih na predlog rektorja imenuje Upravni odbor univerze, ter en študent, ki ga imenuje v strokovni svet članice za Študentske domove Študentski svet stanovalcev oziroma za Univerzitetno knjižnico Maribor Študentski svet Univerze v Mariboru.«

54. člen

V 340. členu se v prvem odstavku v napovednem stavku in 2.a točki ter v drugem odstavku črta beseda »druge«.

55. člen

V 342. členu se v prvem odstavku prva poved spremeni tako, da se glasi: »Ravnatelj Univerzitetne knjižnice Maribor oziroma direktor Študentskih domov je strokovni vodja te članice.«.

V prvem odstavku se v drugi povedi črta besedilo »druge članice Univerze«.

V prvem odstavku se v tretji povedi črta beseda »drugi«.

V drugem odstavku se črta beseda »druge«.

56. člen

V 343. členu se v prvem odstavku v 1. točki črta beseda »drugo«.

V prvem odstavku se v 2.a točki črta beseda »druge« in besedilo »Uredbe o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov, članic univerze, od leta 2004 do leta 2008« se nadomesti z besedilom: »uredbe, ki ureja javno financiranje visokošolskih zavodov in drugih zavodov.«.

V prvem odstavku se v točkah 2.b, 3. in 4. črta beseda »druge«.

57. člen

V 344. členu se v drugem odstavku črtata besedi »drugih« in »druge«.

58. člen

V 346. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi: »Univerza in njene članice prihodke in odhodke javne službe ter tržne dejavnosti vodijo ločeno v skladu z veljavnimi predpisi.«.

59. člen

V 350. členu se v prvem odstavku besedilo »nacionalnega programa visokega šolstva in drugih programov, ki se izvajajo kot javna služba, v skladu s standardi in normativi,« nadomesti z besedilom »javne službe v skladu s standardi in normativi.«.

V tretjem odstavku se besedna zveza »nacionalni program« nadomesti z besedno zvezo »javno službo«.

60. člen

V 359. členu se besedilo »nacionalnega programa visokega šolstva« nadomesti z besedno zvezo »javne službe«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

61. člen

Do uskladitve Pravilnika o odvzemu strokovnega ali znanstvenega naslova na Univerzi v Mariboru št. 012/2018/3 z določili teh Sprememb in dopolnitev Statuta Univerze v Mariboru se ta Pravilnik uporablja smiselno tudi za odvzem umetniškega naslova.

62. člen

Prorektor iz vrst študentov in prodekani iz vrst študentov, ki te funkcije opravljajo na dan uveljavitve teh Sprememb in dopolnitev Statuta Univerze v Mariboru, jih opravljajo do konca mandata skladno z določili doslej veljavnega Statuta.

63. člen

Te Spremembe in dopolnitve Statuta Univerze v Mariboru začnejo veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Predsednik
Senata Univerze v Mariboru
rektor Univerze v Mariboru
prof. dr. Zdravko Kačič

Predsednik
Upravnega odbora
Univerze v Mariboru
prof. dr. Mitja Gorenak

OBČINE

NOVA GORICA

909. Odlok o dodeljevanju proračunskih sredstev za spodbujanje podjetništva in inovativnosti v Mestni občini Nova Gorica

Na podlagi 21. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDLSL-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A in 80/20 – ZIUOOPE) in 19. člena Statuta Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št. 13/12, 18/17 in 18/19) je Mestni svet Mestne občine Nova Gorica na seji dne 28. marca 2024 sprejel

O D L O K

o dodeljevanju proračunskih sredstev za spodbujanje podjetništva in inovativnosti v Mestni občini Nova Gorica

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(namen, upravičenci, postopek dodeljevanja)

S tem odlokom se določajo namen, upravičenci in postopek dodeljevanja proračunskih sredstev, ukrepi za razvoj podjetništva in inovativnosti v Mestni občini Nova Gorica ter nadzor nad porabo dodeljenih sredstev.

2. člen

(dodelitev pomoči po načelu »*de minimis*«)

Proračunska sredstva na podlagi tega odloka se dodeljujejo skladno z Uredbo Komisije (EU) 2023/2831 z dne 13. decembra 2023 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči »*de minimis*« (UL.L. 2023/2831, 15. 12. 2013) in skladno z določili Zakona o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št. 37/04).

3. člen

(dodelitev sredstev iz občinskega proračuna)

(1) Namen tega odloka je vzpostavitev učinkovitega podpornega okolja za potencialne podjetnike in delujoča podjetja v vseh fazah njihovega razvoja, povečanje možnosti za rast inovativnih podjetij ter ustvarjanje novih delovnih mest.

(2) Sredstva za dodeljevanje se ob upoštevanju državnih, regionalnih in občinskih razvojnih načrtov ter prioritet zagotavljajo iz občinskega proračuna v višini, ki je določena z odlokom o proračunu Mestne občine Nova Gorica za posamezno leto.

4. člen

(definicija izrazov)

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem odloku, imajo naslednji pomen:

1. Podjetje je gospodarski subjekt organiziran kot gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik.

2. »Mikro podjetje« je podjetje, ki izpolnjuje dve od treh meril, in sicer povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 10, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 2.000.000 evrov in letna bilančna vsota ne presega 2.000.000 evrov.

3. »Malo podjetje« je podjetje, ki ni mikro podjetje in izpolnjuje dve od treh meril, in sicer povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 10.000.000 evrov in letna bilančna vsota ne presega 10.000.000 evrov.

4. »Srednje podjetje« je podjetje, ki ni mikro podjetje in ni malo podjetje in izpolnjuje dve od treh meril, in sicer povprečno

število delavcev v poslovnem letu ne presega 250, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 50.000.000 evrov in letna bilančna vsota ne presega 43.000.000 evrov.

5. Velika podjetja so podjetja, ki po opredelitvah iz druge do četrte točke tega člena niso mikro, majhna ali srednja podjetja.

6. »Enotno podjetje« pomeni vsa podjetja, ki so med seboj najmanj v enem naslednjih razmerij:

– podjetje ima večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov drugega podjetja,

– podjetje ima pravico imenovati ali odpoklicati večino članov upravnega, poslovnega ali nadzornega organa drugega podjetja,

– podjetje ima pravico izvrševati prevladujoč vpliv na drugo podjetje na podlagi pogodbe, sklenjene z navedenim podjetjem, ali določbe v njegovi družbeni pogodbi ali statutu,

– podjetje, ki je delničar ali družbenik drugega podjetja, na podlagi dogovora z drugimi delničarji ali družbeniki navedenega podjetja edino nadzoruje večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov navedenega podjetja,

– podjetja, ki so v katerem koli razmerju iz prve do četrte alineje te točke preko enega ali več drugih podjetij, prav tako veljajo za enotno.

7. »Zagonsko podjetje« pomeni novoustanovljeno podjetje, mlajše od 5 let, ki razvija nove izdelke, storitve ali procese na osnovni lastnega znanja.

8. Izraz lokalne in/ali regionalne podporne institucije se uporablja za pravne osebe javnega ali zasebnega prava, ki so ustanovljene kot zbornice, podjetja ali zasebni zavodi in delujejo na področju zagotavljanja podpornih storitev za spodbujanje razvoja podjetništva in inovativnosti ter promocijo podjetniške in inovacijske kulture v lokalnem in regionalnem okolju.

9. Izraz »projekt s področja podpornih storitev za spodbujanje podjetništva in inovativnosti« se uporablja za označevanje posamične podporne aktivnosti na predmetnem področju, ki je po vsebini zasnovi in obsegu samostojna celota ter tudi za označevanje več aktivnosti hkrati, ki predstavljajo v enem letu celoto.

10. Inovativno podjetje je podjetje, za katerega je značilna visoka vsebnost lastnega znanja v storitvah ali proizvodih, izobrazba in ekspertno znanje zaposlenih in višja dodana vrednost na zaposlenega.

11. Pravilnik o partnerstvu pri izgradnji start-up skupnosti v Primorskem tehnološkem parku je pravilnik, ki skladno s postavljenimi merili definira inovativno podjetje, ureja oblike partnerstva Primorskega tehnološkega parka, vključevanje inovativnih podjetij v programe Primorskega tehnološkega parka, določa temeljne pravice in obveznosti partnerjev ter prenehanje partnerstva s Primorskim tehnološkim parkom.

12. »GoStartup« akademija je intenziven program delavnic za podjetnike v organizaciji Primorskega tehnološkega parka.

13. Pristojna organizacijska enota je organizacijska enota Mestne občine Nova Gorica, pristojna za gospodarstvo, okolje in prostor ter za ravnanje z nepremičninami v lasti Mestne občine Nova Gorica.

14. Novoustanovljeno inovativno podjetje je podjetje, ki je ustanovljeno največ šestintrideset mesecev pred dnevom oddaje vloge na predmetni javni razpis.

15. Diverzifikacija pomeni dodajanje novih vrst proizvodov oziroma storitev, ki se bistveno razlikujejo od dosedanjih in sodijo v druge skupine dejavnosti podjetja po Standardni klasifikaciji dejavnosti.

16. Začetna investicija je investicija novo ustanovljenega podjetja, ki ni ustanovljeno več kot leto dni od objave javnega razpisa in prvič prijavlja investicijo na javni razpis v okviru svoje glavne dejavnosti.

17. Nedovoljeni objekti so nelegalni objekti, neskladni objekti in nevarni objekti, kot jih določa veljavni Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23).

II. UPRAVIČENCI IN POGOJI DODELJEVANJA »DE MINIMIS« POMOČI

5. člen

(upravičenci)

(1) Upravičenci do sredstev po tem odloku so lahko samostojni podjetniki ter mikro, male in srednje gospodarske družbe v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ki imajo sedež dejavnosti in/ali poslovno enoto na območju Mestne občine Nova Gorica ter najmanj eno zaposleno osebo (v nadaljevanju: podjetja), razen pri ukrepu »Sofinanciranje projektov s področja podpornih storitev za spodbujanje podjetništva in inovativnosti«, kjer morajo imeti prijavitelji najmanj tri zaposlene in pri ukrepu »Spodbujanje promocijskih aktivnosti podjetij«, kjer morajo imeti prijavitelji sedež dejavnosti v Mestni občini Nova Gorica.

(2) Za ugotavljanje velikosti gospodarske družbe se uporablja opredelitev velikosti podjetij EU, ki velja za področje državnih pomoči.

(3) Za posamezne ukrepe so lahko upravičenci do sredstev po tem odloku tudi drugi subjekti, če je to posebej navedeno v posameznem ukrepu.

(4) V posameznem ukrepu so lahko navedeni tudi drugi posebni pogoji sodelovanja, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci.

6. člen

(Splošni pogoji sodelovanja »de minimis« pomoči v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 2023/2831)

Upravičenci po tem odloku so podjetja, ki poleg pogojev iz prejšnjega člena izpolnjujejo še naslednje pogoje:

1. Podjetja ne smejo opravljati nobene od naslednjih dejavnosti, ki so razvrščene v naslednje sektorje:

- predelava in trženje ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, kadar je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine proizvodov, nabavljenih ali danih na trg,
- primarna proizvodnja kmetijskih proizvodov,
- predelava in trženje kmetijskih proizvodov, kadar je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine takih proizvodov, ki so kupljeni od primarnih proizvajalcev ali jih je na trg dalo zadevno podjetje ali kadar je pomoč pogojena s tem, da se v celoti ali delno prenese na primarne proizvajalce.

2. Podjetje ni v težavah v skladu s Smernicami Skupnosti o državnih pomočeh za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1. 10. 2004, str. 2) in z Zakonom o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah (Uradni list RS, št. 5/17).

3. Podjetja, ki delujejo manj kot tri leta od registracije, se ne štejejo kot podjetja v težavah v smislu Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, razen če izpolnjujejo merila za stečajni postopek po predpisih, ki urejajo finančno poslovanje podjetij. Podjetje je v težavah:

- v primeru kapitalskih družb, kadar tekoča izguba skupaj s prenesenimi izgubami preteklih let, doseže polovico osnovnega kapitala in je tekoča izguba v zadnjih dvanajstih mesecih dosegla višino četrte osnovega kapitala,
 - v primeru osebnih družb, kadar tekoča izguba skupaj s prenesenimi izgubami preteklih let, doseže polovico kapitala, ki je prikazan v računovodski evidenci in je tekoča izguba v zadnjih dvanajstih mesecih dosegla višino četrte kapitala, ki je prikazan v računovodskih izkazih,
 - če je postopku prisilne poravnave ali likvidacije.
4. Podjetje ni v postopku vračanja neupravičeno prejete državne pomoči.

5. Podjetje ima pravočasno in v celoti izpolnjene vse obveznosti do Mestne občine Nova Gorica ter do drugih pravnih oseb, katerih ustanoviteljica je Mestna občina Nova Gorica.

6. Podjetje ima poravnane vse davke in prispevke.

7. Podjetje ne krši obveznosti iz socialnega, okoljskega in delovnega prava.

7. člen

(ostali pogoji dodeljevanja »de minimis« pomoči v skladu z Uredbo EU Komisije (EU) št. 2023/2831)

(1) Pri odobritvi pomoči po načelu »de minimis« bo Mestna občina Nova Gorica upoštevala, da:

– pomoč ne bo namenjena izvozu oziroma z izvozom povezane dejavnosti v tretje države ali države članice, kot je pomoč neposredno povezana z izvoženimi količinami, z ustanovitvijo in delovanjem distribucijske mreže ali drugimi tekočimi izdatki povezanimi z izvozno dejavnostjo,

– pomoči ne bodo pogojene s prednostjo rabe domačega blaga pred rabo uvoženega blaga,

– skupni znesek pomoči, dodeljen enotnemu podjetju, ne bo presegel 300.000 EUR v obdobju zadnjih treh proračunskih let, ne glede na obliko ali namen pomoči ter ne glede na to, ali se pomoč dodeli iz sredstev države, občine ali Unije,

– v skladu z 8. in 9. točko 3. člena Uredbe 2023/2831 se v primeru združitve ali pripojitve vsa prejšnja pomoč »de minimis«, dodeljena kateremu koli od podjetij udeleženih v združitvi, upošteva pri ugotavljanju, ali nova pomoč »de minimis« za novo ali prevzemno podjetje presega ustrežno zgornjo mejo. Pomoč »de minimis«, ki je bila zakonito dodeljena pred združitvijo ali prevzemom, ostane zakonita,

– če se podjetje razdeli na dve ali več ločenih podjetij, se pomoč »de minimis«, dodeljena pred razdelitvijo, dodeli podjetju, ki jo je koristilo, in je to načeloma podjetje, ki prevzame dejavnosti, za katere se je pomoč »de minimis« uporabila. Če taka dodelitev ni mogoča, se pomoč »de minimis« dodeli sorazmerno na podlagi knjigovodske vrednosti lastniškega kapitala novih podjetij na dejanski datum razdelitve,

– pomoč »de minimis« ne kumulira z državno pomočjo v zvezi z istimi upravičenimi stroški ali državno pomočjo za isti ukrep za financiranje tveganja, če bi s takšno kumulacijo preseгла intenzivnost pomoči ali znesek pomoči,

– pomoč »de minimis«, dodeljena, v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 2023/2831, lahko kumulira s pomočjo »de minimis«, dodeljeno v skladu z uredbama Komisije (EU) št. 1408/2013 in (EU) št. 717/2014 do ustrežne zgornje meje, določene v 2. točki 3. člena Uredbe (EU) 2023/2831.

(2) Mestna občina Nova Gorica bo pisno obvestila prejemnika pomoči:

- da je pomoč dodeljena po pravilu »de minimis« v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 2023/2831 z dne 13. 12. 2023 o uporabi členov 107 in 108 pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči »de minimis« (UL L. 2023/2831, 15. 12. 2023),
- o znesku »de minimis« pomoči,
- Mestna občina Nova Gorica bo hranila evidence individualnih pomoči »de minimis« 10 let od datuma odobritve pomoči.

8. člen

(izjave prejemnikov pomoči pred dodelitvijo »de minimis« pomoči v skladu z Uredbo EU Komisije (EU) št. 2023/2831)

Mestna občina Nova Gorica bo od prejemnikov pomoči po tem odloku pred dodelitvijo pridobila še:

- izjavo o vseh drugih pomočeh »de minimis«, ki jih je prejemnik pomoči ali druga podjetja, s katerimi prejemnik pomoči tvori enotno podjetje, prejelo na podlagi drugih uredb »de minimis« v predhodnih dveh in v tekočem proračunskem letu,
- seznam o vseh drugih že prejetih (ali zaprosenih) pomočeh za iste upravičene stroške in izjavo, da z dodeljenim zneskom pomoči »de minimis« ne bo presežena zgornja meja »de minimis« pomoči ter intenzivnost pomoči po drugih predpisih,

– seznam vseh podjetij, s katerimi prejemnik pomoči tvori enotno podjetje v smislu drugega odstavka 2. člena Uredbe (EU) 2023/2831 oziroma izjavo, da ni lastniško povezan z nobenim podjetjem,

– izjave, ali gre za primer pripojenega podjetja ali delitve podjetja (pomembno zaradi kumulacije pomoči) v skladu z 8. in 9. točko 3. člena Uredbe 2023/2831.

III. UKREPI POMOČI

9. člen

(splošno)

(1) Ukrepi pomoči za spodbujanje podjetništva in inovativnosti v Mestni občini Nova Gorica so:

– spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj,

– spodbujanje promocijskih aktivnosti podjetij,

– spodbujanje novih zaposlitev in samozaposlitev,

– zagon novoustanovljenih inovativnih podjetij,

– sofinanciranje projektov s področja podpornih storitev za spodbujanje podjetništva in inovativnosti,

– spodbujanje investicij v izgradnjo proizvodnih, obrtnih in objektov za izvajanje turistične ali razvojno-raziskovalne dejavnosti.

(2) Sredstva za realizacijo ukrepov se dodeljujejo preko javnih razpisov.

(3) V kolikor bo v okviru posameznega ukrepa v javnem razpisu vrednost zaprošenih sredstev nižja kot je vrednost razpoložljivih proračunskih sredstev, se prosta sredstva lahko prerazporedijo na druge ukrepe po tem odloku, za katere so v posameznem proračunskem letu objavljeni javni razpisi.

(4) O prerazporeditvi proračunskih sredstev med posameznimi razpisanimi ukrepi odloči Komisija s sklepom, in sicer glede na višino zaprošenih sredstev in glede na razpoložljiva proračunska sredstva v okviru posameznega razpisanega ukrepa.

(5) Sredstva za pospeševanje podjetništva in inovativnosti v Mestni občini Nova Gorica se lahko dodelijo le v kolikor predstavljajo spodbudo za izvedbo ukrepov iz prvega odstavka tega člena oziroma so za izvedbo ukrepov nujno potrebni.

10. člen

(vrsta upravičenih stroškov in maksimalni odstotek sofinanciranja)

(1) V posameznem javnem razpisu se lahko določi, katera vrsta upravičenih stroškov iz posameznega ukrepa je predmet sofinanciranja ter minimalna oziroma maksimalna višina odobrenih sredstev za posamezni ukrep.

(2) V posameznem razpisu Komisija določi maksimalni odstotek sofinanciranja upravičenih stroškov v okviru posameznega ukrepa, ki ne sme biti višji, kot je določeno v 13., 17., 21., 26., 29. in 33. členu tega odloka.

IV. SPODBUJANJE ZAČETNIH INVESTICIJ IN INVESTICIJ V RAZŠIRITEV DEJAVNOSTI IN RAZVOJ

11. člen

(namen sofinanciranja)

(1) Začetne investicije in investicije v razširjanje dejavnosti in razvoj so investicije v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva povezana z:

– realizacijo začetne investicije novoustanovljenega podjetja upravičenca,

– realizacijo investicije, ki je namenjena diverzifikaciji dejavnosti upravičenca na proizvode oziroma storitve, ki niso bili predhodno proizvedeni oziroma izvajani pri prijavitelju,

– realizacijo investicije, ki je namenjena prenovi, posodobitvi obstoječega proizvodnega procesa ali prenovi oziroma posodobitvi obstoječe storitve upravičenca.

(2) Kot investicija v razširjanje dejavnosti in razvoj se ne šteje investicija, ki rezultira zgolj v povečanje obsega obstoječe proizvodnje izdelkov, ki jih upravičenec že proizvaja oziroma v povečanje obsega storitev, ki jih upravičenec že opravlja.

(3) Prijavljena začetna investicija oziroma investicija v razširitev dejavnosti in razvoj mora predstavljati zaključeno celoto in ustrezati namenu sofinanciranja prijavljene investicije.

12. člen

(upravičeni stroški)

(1) Sredstva za začetne investicije in investicije v razširjanje dejavnosti in razvoj so namenjena sofinanciranju upravičenih stroškov za materialne in nematerialne investicije.

(2) Upravičeni stroški materialnih investicij so:

– stroški, ki pomenijo investicijo v opredmetena osnovna sredstva (stroji in oprema).

(3) Upravičeni stroški nematerialnih investicij so:

– stroški, ki pomenijo investicijo v neopredmetena osnovna sredstva (nakup patentov, licenc, znanja in izkušenj – know how ali ne patentiranega tehničnega znanja ter programske opreme).

13. člen

(višina dodeljenih sredstev za kritje upravičenih stroškov in instrument dodeljevanja sredstev)

(1) Skupna višina odobrenih sredstev ne sme presežati 60 % upravičenih stroškov celotne vrednosti posamezne investicije. Kot vrednost posamezne investicije se štejejo neto stroški investicije (brez DDV) oziroma bruto stroški investicije (z DDV) v kolikor upravičenec ni zavezanec za plačilo DDV.

(2) Instrument dodeljevanja sredstev so subvencije.

14. člen

(upravičenci)

Upravičenci do sredstev za začetne investicije in investicije v razširitev dejavnosti in razvoj so podjetja, ki bodisi imajo sedež ali poslovno enoto na območju Mestne občine Nova Gorica ter najmanj eno zaposleno osebo na dan objave razpisa in investirajo na območju Mestne občine Nova Gorica v:

– opredmetena ali neopredmetena osnovna sredstva za realizacijo začetne investicije,

– opredmetena ali neopredmetena osnovna sredstva za realizacijo investicije v diverzifikacijo dejavnosti upravičenca,

– opredmetena ali neopredmetena osnovna sredstva za realizacijo investicije v obnovo in posodobitev proizvodnega procesa ali izvajane posodobljene oziroma prenovljene storitve upravičenca.

V. SPODBUJANJE PROMOCIJSKIH AKTIVNOSTI

15. člen

(namen sofinanciranja)

Sredstva za promocijske aktivnosti podjetij so namenjena: – sofinanciranju upravičenih stroškov podjetja s sedežem dejavnosti v Mestni občini Nova Gorica za udeležbo na sejmu, razstavi, poslovnih konferenci oziroma poslovnem srečanju ali dogodku doma ali v tujini,

– organizatorjem poslovnih konferenc, poslovnih srečanj ali dogodkov, katerih namen je promocija podjetij s sedežem dejavnosti v Mestni občini Nova Gorica.

16. člen

(upravičeni stroški)

Upravičeni stroški so:

– stroški najema, postavitve in delovanja stojnice na sejmu, konferenci razstavi doma in v tujini,

– stroški izdelave promocijskega materiala in stroški oglaševanja udeležbe na sejmu, razstavi ali poslovnih konferenci doma ali v tujini,

– stroški najema prostora za organizacijo poslovne konference, dogodka oziroma srečanja ter stroški ureditve prostora za potrebe izvedbe poslovne konference, poslovnega srečanja ali dogodka doma ali v tujini,
– stroški izdelave promocijskega materiala in stroški oglaševanja poslovne konference, srečanja ali poslovnega dogodka.

17. člen

(višina dodeljenih sredstev za kritje upravičenih stroškov in instrument dodeljevanja sredstev)

(1) Skupna višina odobrenih sredstev ne sme presegati 55 % upravičenih stroškov. Pri odobritvi sredstev se upoštevajo neto stroški (brez vključenega DDV) oziroma bruto stroški (z vključenim DDV) v kolikor upravičenec ni zavezanec za plačilo DDV.

(2) Instrument dodeljevanja sredstev so subvencije.

18. člen

(upravičenci)

(1) Upravičenci do sredstev so podjetja, ki imajo sedež ali poslovno enoto v Mestni občini Nova Gorica in se udeležijo sejma, razstave ali poslovne konference doma ali v tujini.

(2) Upravičenci do sredstev so tudi podjetja, ki organizirajo poslovno konferenco, poslovno srečanje ali poslovni dogodek z namenom promocije dejavnosti podjetij, ki imajo sedež dejavnosti v Mestni občini Nova Gorica.

VI. SPODBUJANJE NOVIH ZAPOSILITEV IN SAMOZAPOSILITEV

19. člen

(namen sofinanciranja)

(1) Namen dodeljevanja proračunskih sredstev v okviru ukrepa je zaposlitev osebe, ki je na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, OE Nova Gorica (v nadaljevanju: Zavod) prijavljena kot brezposelna oseba in ima stalno bivališče na območju Mestne občine Nova Gorica.

(2) Namen dodeljevanja proračunskih sredstev v okviru ukrepa je tudi samozaposlitev brezposelne fizične osebe, ki ima stalno bivališče na območju Mestne občine Nova Gorica, je prijavljena kot brezposelna oseba na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, OE Nova Gorica in registrira dejavnost na podlagi zakona, ki ureja poslovanje gospodarske družbe vendar le, če ji tako registrirana dejavnost pomeni edini in glavni poklic in je tudi poslovni sedež registrirane dejavnosti na območju Mestne občine Nova Gorica.

20. člen

(upravičeni stroški)

(1) Upravičeni stroški za zaposlitev brezposelne osebe so:
– stroški dela v višini do 12 minimalnih mesečnih plač vključno s plačilom prispevkov delodajalcev, stroški zdravniškega pregleda in izpita varstva pri delu.

(2) Upravičeni stroški za samozaposlitev brezposelne osebe so:

– stroški dela v višini do 12 minimalnih mesečnih plač vključno s plačilom prispevkov samozaposlenega, stroški zdravstvenega pregleda in izpita iz varstva pri delu za samozaposlenega.

21. člen

(višina dodeljenih sredstev za kritje upravičenih stroškov in instrument dodeljevanja sredstev)

(1) Višino dodeljenih sredstev za sofinanciranje upravičenih stroškov za novo zaposlitev in samozaposlitev znaša do 100 % upravičenih stroškov za zaposlitev oziroma samozaposlitev brezposelne osebe.

(2) Instrument dodeljevanja sredstev so subvencije.

22. člen

(upravičenci)

(1) Upravičenci do sredstev za realizacijo zaposlitve so podjetja, ki imajo sedež ali poslovno enoto na območju Mestne občine Nova Gorica in zaposlujejo za namen opravljanja dejavnosti v poslovnem prostoru na območju Mestne občine Nova Gorica. Do sredstev je delodajalec upravičen v primeru zaposlitve registrirane brezposelne osebe s stalnim bivališčem na območju Mestne občine Nova Gorica za najmanj dve leti.

(2) Pristojna organizacijska enota v sodelovanju z Zavodom glede na strukturo brezposelnih in trenutno specifično na trgu dela na območju Mestne občine Nova Gorica določi ciljne skupine brezposelnih oseb, ki se bodo v posameznem proračunskem letu vključevale v subvencionirano zaposlitev oziroma bodo pri vključitvi v subvencionirano zaposlitev imele prednost, kar se objavi v javnem razpisu.

(3) V primeru, da se novo zaposlenemu delavcu prekine delovno razmerje iz kateregakoli razloga pred potekom dveh let od sklenitve pogodbe o zaposlitvi, mora prejemnik sredstev, v roku 30 dni od dneva prenehanja zaposlitve, zaposlitvi novega delavca. V kolikor prejemnik sredstev tega ne realizira, mora le-ta dodeljena sredstva vrniti. Način ter ostala vprašanja v zvezi z vračilom dodeljenih sredstev, se določijo v pogodbi iz 49. člena tega odloka.

(4) Upravičenci do pomoči v primeru samozaposlitve so fizične osebe, ki imajo stalno bivališče na območju Mestne občine Nova Gorica in registrirajo dejavnost na podlagi veljavnega Zakona o gospodarskih družbah, če jim taka dejavnost pomeni edini in glavni poklic, in je tudi poslovni sedež na območju Mestne občine Nova Gorica.

(5) Samozaposlitev se mora ohraniti najmanj tri leta od registracije novoustanovljenega podjetja.

(6) V primeru, da se samozaposlitev prekine iz kateregakoli razloga pred potekom treh let od sklenitve pogodbe o sofinanciranju samozaposlitve, mora prejemnik sredstev v roku 30 dni od dneva prenehanja samozaposlitve sredstva vrniti. Način ter ostala vprašanja v zvezi z vračilom dodeljenih sredstev, se določijo v pogodbi iz 49. člena tega odloka.

VII. SOFINANCIRANJE PROJEKTOV S PODROČJA PODPORNIM STORITEV ZA SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA IN INOVATIVNOSTI

23. člen

(namen sofinanciranja)

Sredstva za podporo izvajanju projektov s področja podpornih storitev za spodbujanje podjetništva in inovativnosti so namenjena podpornim lokalnim in/ali regionalnim institucijam, ki z izvajanjem različnih aktivnosti (izobraževanjem podjetnikov in šolajoče se mladine, izvedbo delavnic in usposabljanj za nove in že obstoječe podjetnike, obrtnike in podjetja, s predstavitvijo dobrih praks in povezovanjem lokalnega in/ali regionalnega okolja, organizacijo dogodkov z namenom promocije lokalnega podjetništva, obrti, investicijskih priložnosti in inovacijskega okolja) spodbujajo razvoj podjetniškega okolja, obrtne dejavnosti in razvoj inovativnih podjetij.

24. člen

(upravičeni stroški)

(1) Upravičeni stroški za sofinanciranje projekta s področja podpornih storitev za spodbujanje podjetništva, obrti in inovativnosti so stroški:

– ki so potrebni za izvedbo projekta in so vezani izključno na izvedbo prijavljenega projekta, ki se bo izvajal na območju Mestne občine Nova Gorica oziroma na območju občin, kjer deluje lokalna in/ali regionalna podpora institucija, ki projekt prijavlja in katere ustanovitelj oziroma soustanovitelj je Mestna občina Nova Gorica,

– ki so prepoznavni in preverljivi ter podprti z izvirnimi dokazili (računi, pogodbe, potrdila o izvedenih plačilih, obračun stroškov dela osebja zaposlenega pri lokalni in/ali regionalni instituciji, ki dela na projektu ter druga obračunska dokumentacija).

(2) Mestna občina Nova Gorica iz naslova predmetnega ukrepa sofinancira največ dva enoletna projekta istega prijavitelja.

(3) Mestna občina Nova Gorica iz naslova tega ukrepa ne sofinancira profitnih projektov ter vlaganj v nakup oziroma vzdrževanje nepremičnin in opreme.

25. člen

(upravičenci)

Upravičenci do sredstev so pravne osebe javnega ali zasebnega prava, ki:

- imajo sedež na območju Mestne občine Nova Gorica ali so pravne osebe javnega ali zasebnega prava, katere ustanovitelj oziroma soustanovitelj je Mestna občina Nova Gorica,
- so registrirani za izvajanje projektov na področju izvajanja podpornih storitev za spodbujanje podjetništva, obrti in inovativnosti, oziroma imajo eno izmed navedenih dejavnosti opredeljeno v ustanovnem aktu oziroma v statutu in/ali so najmanj dve leti pred objavo javnega razpisa izvajali primerljive aktivnosti, kot so opredeljene v prijavljenem projektu,
- imajo najmanj tri zaposlene osebe na dan objave javnega razpisa.

26. člen

(višina sofinanciranja za kritje upravičenih stroškov in instrument dodeljevanja sredstev)

Instrument dodeljevanja sredstev so subvencije v višini do 100 % upravičenih stroškov. Med upravičene stroške se ne upošteva strošek DDV-ja v kolikor je prijavitelj zavezanec za DDV.

VIII. ZAGON NOVOUSTANOVljenIH INOVATIVNIH PODJETIJ

27. člen

(namen sofinanciranja)

(1) Sredstva za zagon novoustanovljenih inovativnih podjetij so namenjena podjetjem, ki razvijajo nove izdelke, storitve v okviru programa predinkubacije oziroma inkubacije Primorskega tehnološkega parka d.o.o. in niso starejša od šestintrideset mesecev od dneva objave javnega razpisa.

(2) Sredstva omogočajo novoustanovljenim inovativnim podjetjem hitrejši razvoj produktov in storitev ter s tem hitrejši vstop na trg in pridobivanje kupcev.

28. člen

(upravičeni stroški)

Upravičeni stroški za zagon novoustanovljenih inovativnih podjetij so:

- stroški plač zaposlenih, ki delajo na razvojnem projektu podjetja,
- stroški promocije razvojnega projekta: udeležba na sejnih in konferencah, poslovnih srečanjih in dogodkih, stroški oglaševanja in izdelave promocijskega materiala za potrebe promocije razvojnega projekta podjetja),
- stroški najema poslovnih prostorov,
- stroški nakupa ali najema opreme za realizacijo razvojnega projekta,
- stroški strokovnega izobraževanja in dodatnega usposabljanja (če je aktivnost potrebna za realizacijo razvojnega projekta in/ali vzpostavljanja kontaktov za vstop na tržišče),
- stroški, ki pomenijo investicijo v neopredmetena osnovna sredstva in so potrebni za realizacijo razvojnega projekta

(nakup patentov, licenc, znanja in izkušenj – know how ali ne patentiranega tehničnega znanja izdelava prototipa, pridobitev certifikatov in zaščita pravic intelektualne lastnine),

– stroški storitev zunanjih strokovnjakov/ekspertov, za katere prijavitelj sam ni registriran in so potrebni za realizacijo razvojnega projekta in/ali za vstop razvojnega projekta na tržišče.

29. člen

(višina dodeljenih sredstev za kritje upravičenih stroškov in instrument dodeljevanja sredstev)

(1) Skupna višina sredstev ne sme presežati 80 % vrednosti v prejšnjem členu navedenih upravičenih stroškov novoustanovljenih inovativnih podjetij. Pri odobritvi sredstev se upoštevajo neto stroški (brez vključenega DDV) oziroma bruto stroški, v kolikor gre za upravičenca, ki ni zavezanec za DDV.

(2) Instrument dodeljevanja sredstev so subvencije.

30. člen

(upravičenci)

Upravičenci do sredstev za zagon novoustanovljenih inovativnih podjetij so podjetja, ki kumulativno izpolnjujejo naslednje pogoje:

- so vključena v program pred inkubacije oziroma v program inkubacije in imajo sedež dejavnosti na območju Mestne občine Nova Gorica ali v prostorih Primorskega tehnološkega parka ter
- imajo uspešno zaključeno izobraževanje po programu 'GoStartup Akademija' ali primerljivem programu v organizaciji Primorskega tehnološkega parka,
- razpolagajo z vsaj deloma ustvarjeno novo rešitvijo, ki rešuje specifičen problem na nov, inovativen način,
- niso starejša od šestintrideset mesecev od dneva objave javnega razpisa.

IX. SPODBUJANJE INVESTICIJ V IZGRADNJO PROIZVODNIH, OBRJNIH IN OBJEKTOV ZA IZVAJANJE TURISTIČNE IN RAZVOJNO RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

31. člen

(namen sofinanciranja)

Namen sofinanciranja investicij v izgradnjo proizvodnih, obrtnih in objektov za izvajanje turistične in razvojno raziskovalne dejavnosti je večanje gospodarske moči Mestne občine Nova Gorica in vzpostavitev spodbudnega poslovnega okolja, ki omogoča razvoj novih delovnih mest.

32. člen

(upravičeni stroški)

Upravičeni stroški:

- strošek komunalnega prispevka odmerjenega s pravno-močno odločbo o odmeri komunalnega prispevka,
- strošek nakupa zemljišča, katerega izključni lastnik je Mestna občina Nova Gorica in se kupuje za potrebe izgradnje proizvodnih, obrtnih objektov ali objektov za izvajanje turistične ter razvojno-raziskovalne dejavnosti na območju urejenih poslovnih con v Mestni občini Nova Gorica.

33. člen

(višina dodeljenih sredstev za kritje upravičenih stroškov in instrument dodeljevanja sredstev)

(1) Komunalni prispevek: instrument dodeljevanja sredstev so subvencije za plačilo komunalnega prispevka odmerjenega s pravno-močno odločbo o odmeri komunalnega prispevka. Višina sofinanciranja upravičenih stroškov:

- do največ 30 % v primeru najmanj dveh novih zaposlitev,
- do največ 50 % v primeru najmanj treh novih zaposlitev,

- do največ 70 % v primeru najmanj petih novih zaposlitev,
- do največ 100 % v primeru najmanj sedmih novih zaposlitev.

(2) Nakup zemljišč: instrument dodeljevanja sredstev so subvencije za nakup zemljišč v višini do 10 % kupnine za zemljišče, kot je določena v kupoprodajni pogodbi overjeni pri notarju, brez DDV in davka na promet nepremičnin.

34. člen

(upravičenci in vrste objektov za sofinanciranje v okviru ukrepa)

(1) Upravičenci do sredstev za sofinanciranje nakupa zemljišč v okviru tega ukrepa so mikro, mala in srednja podjetja, ki kupujejo zemljišča, ki so v izključni lasti Mestne občine Nova Gorica za potrebe izgradnje proizvodnih, obrtnih objektov ali objektov za izvajanje turistične ter razvojno-raziskovalne dejavnosti na območju urejenih poslovnih con v Mestni občini Nova Gorica.

(2) Upravičenci do sredstev za sofinanciranje plačila komunalnega prispevka v okviru tega ukrepa so mikro, mala in srednja podjetja, ki gradijo oziroma bodo gradili proizvodne obrtne ali objekte za izvajanje turistične ter razvojno raziskovalne dejavnosti na zemljiščih v Mestni občini Nova Gorica, ki so z občinskimi prostorskimi akti opredeljena kot zemljišča za poslovno dejavnost in imajo pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje za izvedbo celotne investicije ter izdano pravnomočno odločbo o odmeri komunalnega prispevka.

(3) Subvencija za komunalni prispevek se ne dodeli upravičencem ki so pridobili gradbeno dovoljenje na podlagi legalizacije gradnje nedovoljenega objekta.

(4) Upravičenci morajo vlogi za sofinanciranje odmerjenega komunalnega prispevka in/ali stroška nakupa zemljišč priložiti investicijski program, iz katerega mora biti razvidna vrsta in višina investicije.

(5) Upravičenec, ki ne zgradi objekta skladno s projektno dokumentacijo, gradbenim dovoljenjem in investicijskim programom, na podlagi katerega je mu bilo subvencionirano plačilo komunalnega prispevka in/ali nakup zemljišča ali v roku petih let od pridobitve pravnomočnega gradbenega dovoljenja nima pridobljenega uporabnega dovoljenja, mora vrniti subvencionirani del komunalnega prispevka in/ali subvencionirani del kupnine za zemljišče vključno z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva nakazila subvencije za strošek plačila komunalnega prispevka in/ali nakupa zemljišča do dneva vračila.

(6) Do sredstev v okviru tega ukrepa niso upravičena podjetja, ki investirajo v objekt ali kupujejo zemljišče z namenom gradnje objekta, ki po enotni klasifikaciji vrst objektov (CC-SI) skladno z veljavno Uredbo o razvrščanju objektov spada v:

- oddelek Stanovanjske stavbe – 11
- v skupino Stavbe za promet in stavbe za izvajanje komunikacij – 124
- v skupino Stavbe splošnega družbenega pomena – 126
- v razred Obredne stavbe – 1272
- v razred Kulturna dediščina, ki se ne uporablja za druge namene – 1273
- v razred Druge stavbe, ki niso uvrščene drugje – 1274
- v podrazred stavbe javne uprave – 12201
- v podrazred stavbe bank, pošt, zavarovalnic – 12202
- v podrazred Trgovske stavbe – 12301.

(7) Do sredstev v okviru tega ukrepa tudi niso upravičena podjetja, ki investirajo v objekt ali kupujejo zemljišče z namenom gradnje objekta, ki se po enotni klasifikaciji vrst objektov (CC-SI) skladno z veljavno Uredbo o razvrščanju objektov spada v področje: Gradbeni inženirski objekti – 2, razen za:

- skupino Industrijski kompleksi – 230
- skupino Drugi objekti za šport, rekreacijo in prosti čas – 2412
- podrazred Drugi kmetijski gradbeni in inženirski objekti – 24202.

35. člen

(posebni pogoji sofinanciranja plačila komunalnega prispevka v okviru ukrepa)

(1) Prejemniki sredstev sofinanciranja plačila odmerjenega komunalnega prispevka po tem odloku morajo zagotoviti v vlogi na javni razpis navedeno število novih delovnih mest, ki morajo biti povezana z izvajano investicijo ter ustvarjena in zasedena najkasneje v treh letih po zaključeni investiciji. Kot zaključek investicije se šteje pridobljeno uporabno dovoljenje. Novo ustvarjena delovna mesta se morajo ohraniti še najmanj pet let po realizaciji novih zaposlitev.

(2) Podatki o novo ustvarjenih delovnih mestih v vlogi na javni razpis morajo vključevati naziv delovnega mesta, predvidena dela in naloge ter predviden čas zasedbe posameznega novo ustvarjenega delovnega mesta.

(3) Število neto novih zaposlitev se meri kot razlika med povprečnim številom zaposlenih na podlagi delovnih ur v preteklih 12 mesecih pred objavo javnega razpisa in povprečnim številom zaposlenih na podlagi delovnih ur na zadnji dan leta, v katerem je skladno z razpisom potrebno izpolniti pogoj realizacije neto novih zaposlitev.

(4) Zavezo o številu novih delovnih mest se zapiše v pogodbo o dodelitvi sredstev za sofinanciranje investicij v izgradnjo proizvodnega, obrtnega objekta in objektov za razvoj turistične in razvojno raziskovalne dejavnosti.

(5) Prejemnik sredstev je dolžan v sklopu končnega poročila o realizirani investiciji posredovati Mestni občini Nova Gorica obrazce M1 in M2 (prijava in odjava podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo in zavarovanju za primer brezposelnosti) za vse nove zaposlene in objavljen delavce za obdobje, določeno v pogodbi o dodelitvi sredstev.

(6) Upravičenec, ki ne zagotovi novih delovnih mest skladno s podpisano pogodbo o dodelitvi sredstev, mora vrniti subvencionirani del komunalnega prispevka vključno z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva nakazila subvencioniranega dela komunalnega prispevka do dneva plačila.

X. POSTOPEK DODELJEVANJA PRORAČUNSKIH SREDSTEV

36. člen

(splošno)

(1) Sredstva za sofinanciranje ukrepov iz tega odloka se sofinancirajo po postopku določenim s tem odlokom in javnim razpisom.

(2) Javni razpis se objavi na spletni strani Mestne občine Nova Gorica.

37. člen

(komisija)

(1) Postopek javnega razpisa vodi pristojna organizacijska enota. Posamezne naloge v postopku javnega razpisa opravlja Komisija za spodbujanje podjetništva, zaposlovanja in usposabljanja, ki jo imenuje Mestni svet Mestne občine Nova Gorica (v nadaljevanju: Komisija), razen za izvedbo postopka javnega razpisa za sofinanciranja plačila stroškov nakupa zemljišč okviru ukrepa Spodbujanje investicij v izgradnjo proizvodnih, obrtnih in objektov za izvajanje turistične in razvojno raziskovalne dejavnosti, za katerega je pristojna Komisija za izvedbo postopka prodaje zemljišč, ki jo imenuje župan.

(2) Naloge Komisije iz prvega odstavka tega člena so:

- potrditev meril za oceno vlog,
- potrditev predloga javnega razpisa in razpisne dokumentacije,
- odpiranje prispelih vlog,
- ugotavljanje morebitnih pomanjkljivosti vlog ob odpiranju vlog in ter podaja zahtev za dopolnitev posamezne vloge na zapisnik,

– ocenjevanje posameznih vlog skladno s postavljenimi merili javnega razpisa,

– na predlog pristojne organizacijske enote rešuje strokovna vprašanja, ki se pojavijo v postopku dodeljevanja sredstev. O strokovnih vprašanjih Komisija odloča z večino glasov navzočih članov,

– dajanje predlogov pristojni organizacijski enoti.

(3) Glede interesne povezanosti predsednika in članov komisije s prijavitelji oziroma prejemniki sredstev se uporabljajo določbe veljavnih predpisov s področja postopkov o izvrševanju proračuna ter veljavnih predpisov s področja integritete in preprečevanje korupcije.

38. člen

(naloge pristojne organizacijske enote)

Pristojna organizacijska enota opravlja naloge, ki so potrebne, da se izvede postopek javnega razpisa, zlasti pa:

– pripravi predlog meril za ocenjevanje vlog, predlog javnega razpisa in razpisne dokumentacije,

– zagotovi objavo javnega razpisa oziroma razpisne dokumentacije na spletni strani Mestne občine Nova Gorica in v Uradnem listu Republike Slovenije,

– ugotavlja formalno popolnost in pravočasnost vlog,

– zahteva dopolnitev formalno nepopolnih vlog,

– ugotavlja izpolnjevanje pogojev za dodelitev sredstev,

– na podlagi izvedenega postopka ocenjevanja vlog po merilih javnega razpisa ugotovi skupno število točk, ki jo prejme posamezna vloga, kdo so upravičenci za dodelitev sredstev ter višino sredstev, ki jo prejme posamezni upravičenec in o tem seznanjeni komisijo,

– vodi zapisnike sej komisije,

– izdaja ustrezne pravne akte.

39. člen

(javni razpis)

Objava javnega razpisa mora vsebovati vsaj:

– naziv in sedež Mestne občine Nova Gorica;

– pravno podlago za izvedbo javnega razpisa;

– predmet javnega razpisa;

– namen javnega razpisa;

– opredelitev upravičencev in upravičenih stroškov za posamezni ukrep;

– navedbo meril za ocenjevanje vlog;

– okvirno višino sredstev, ki so na razpolago za predmet javnega razpisa;

– določitev obdobja, v katerem mora biti prijavljen projekt oziroma aktivnost realizirana;

– datum odpiranja vlog za dodelitev sredstev;

– rok, v katerem bodo prijavitelji obveščeni o izidu javnega razpisa.

40. člen

(razpisna dokumentacija)

(1) Prijavitelji lahko podajo vlogo na javni razpis izključno na obrazcih razpisne dokumentacije.

(2) V razpisni dokumentaciji morajo biti navedeni vsi pogoji, ki jih mora prijavitelj izpolnjevati, da se uvrsti v izbor za dodelitev sredstev. Vloga se šteje za formalno popolno, če so v vlogi izpolnjeni in podpisani vsi zahtevani obrazci ter priložene vse priloge, s katerimi prijavitelj izkazuje, da izpolnjuje vse pogoje za sodelovanje na javnem razpisu.

(3) Obvezni sestavni deli razpisne dokumentacije so:

– način določanja deleža sredstev, ki jih prejme posamezni prejemnik sredstev,

– vzorec pogodbe,

– navedba potrebnih dokumentov, ki jih mora prijavitelj predložiti kot dokazilo, da je upravičen do sredstev,

– merila za ocenjevanje vlog,

– navedba o tem, kdo z odločbo odloči o dodelitvi sredstev in kdo o pritožbi zoper to odločbo.

(4) Z javnim razpisom se lahko določijo tudi drugi obvezni sestavni deli razpisne dokumentacije.

41. člen

(vloga)

(1) Vloga na javni razpis mora biti dostavljena v Srejemno pisarno na Mestni občini Nova Gorica in do roka, ki je določen v objavi javnega razpisa.

(2) Vloga mora biti označena na način določen z javnim razpisom.

42. člen

(popolnost vloge)

Vloga je formalno popolna, če vsebuje vse obrazce in zahtevane priloge, ki jih določa razpisna dokumentacija. Vloga je vsebinsko popolna, če je prijavljena investicija, projekt oziroma aktivnost skladna s posameznim ukrepom oziroma upravičenimi stroški.

43. člen

(odpiranje vlog, zapisnik)

(1) Odpiranje prejetih vlog za dodelitev sredstev vodi Komisija in se izvede v roku, ki je predviden v javnem razpisu.

(2) O delu Komisije mora pristojna organizacijska enota sproti voditi zapisnik, ki mora vsebovati najmanj vse sklepe komisije. Zapisnik podpiše predsednik komisije.

(3) Zapisnik o odpiranju vlog mora vsebovati:

– naslov, prostor in čas zasedanja komisije,

– imena prisotnih članov komisije,

– imena oziroma naziv prijaviteljev po vrstnem redu odpiranja vlog,

– ugotovitve o popolnosti vlog,

– morebitne pomanjkljivosti vlog.

44. člen

(prepozne, nepopolne vloge)

(1) Prepozne vloge in vloge, ki niso oddane na obrazcih razpisne dokumentacije, s sklepom zavrže pristojna organizacijska enota.

(2) Prijavitelje, katerih vloge na razpis niso formalno popolne, pristojna organizacijska enota v roku osmih delovnih dni od dneva odpiranja vlog pisno pozove, naj vloge dopolnijo. Rok za dopolnitev ne sme biti daljši od petnajst delovnih dni. Formalno nepopolne vloge, ki jih prijavitelji v postavljenem roku ne dopolnijo, zavrže pristojna organizacijska enota s sklepom. Po preteku roka iz tega odstavka dodatne dopolnitve vlog niso možne.

(3) Zoper sklep iz prvega in drugega odstavka tega člena je možna pritožba, in sicer v petnajstih dneh od vročitve sklepa.

45. člen

(ocenjevanje)

(1) O vrednosti ocene posamezne vloge po merilih odloča Komisija z večino glasov navzočih članov.

(2) Na podlagi celotnega izvedenega postopka ocenjevanja pristojna organizacijska enota ugotovi skupno število točk, ki ga glede na merila prejme posamezna vloga, kdo so upravičenci za dodelitev sredstev ter višino sredstev, ki jo prejme posamezni upravičenec in predlaga seznam prejemnikov s pripadajočo višino dodeljenih sredstev v potrditev Komisiji.

46. člen

(višina dodeljenih sredstev)

Višina sredstev, ki se dodeli posameznemu upravičencu, se določi na podlagi določb iz tega odloka in javnega razpisa, rezultatov ocenjevanja vlog, višine zaprosenih sredstev s strani upravičenca ter višine razpoložljivih sredstev.

47. člen
(odločba)

(1) Po izvedenem postopku iz drugega odstavka 45. člena tega odloka pristojna organizacijska enota izda odločbe, s katerimi odloči o dodelitvi razpisanih sredstev.

(2) Zoper odločbo iz prejšnjega odstavka tega člena je možna pritožba, in sicer v petnajstih dneh od njene vročitve. Vložena pritožba ne zadrži podpisa pogodb z ostalimi izbranimi prejemniki sredstev.

(3) Pritožbeni razlog ne morejo biti postavljena merila za ocenjevanje vlog, ki so objavljena v javnem razpisu.

48. člen

(objava seznama prejemnikov sredstev)

Po dokončnosti odločb iz prejšnjega člena tega odloka, pristojna organizacijska enota objavi seznam prejemnikov sredstev na spletni strani Mestne občine Nova Gorica.

49. člen
(pogodba)

(1) Za ureditev medsebojnih pravic in obveznosti se med Mestno občino Nova Gorica in prejemnikom sredstev sklene pogodba, ki mora vsebovati:

- navedbo podatkov Mestne občine Nova Gorica in prejemnika sredstev;
- namen, za katerega se sredstva dodeljujejo;
- višino dodeljenih sredstev;
- rok za porabo sredstev;
- navedbo pravic in obveznosti pogodbenih strank;
- razloge za vračilo dodeljenih sredstev;
- način nadzora nad namensko porabo sredstev;
- razloge za razvezo pogodbe.

(2) Pogodba lahko poleg določb iz prejšnjega odstavka tega člena vsebuje tudi druge določbe.

(3) Pristojna organizacijska enota posreduje prejemniku sredstev odločbo o dodelitvi sredstev iz 47. člena tega odloka ter ga hkrati pozove k podpisu pogodbe.

(4) Če se prejemnik sredstev v petnajstih dneh od prejema poziva nanj ne odzove, se šteje, da je vlogo na razpis umaknil, pristojna organizacijska enota pa izda sklep o ustavitvi postopka.

50. člen

(izguba pravice do dodelitve sredstev)

Prejemnik sredstev izgubi pravico do dodelitve sredstev oziroma sorazmernega dela sredstev, v kolikor v roku, določenem z javnim razpisom, ne realizira oziroma ne realizira v celoti investicije, projektov oziroma aktivnosti, za katere so mu bila z odločbo iz 47. člena tega odloka sredstva dodeljena.

XI. NADZOR NAD PORABO SREDSTEV

51. člen
(nadzor)

Nadzor nad namensko porabo dodeljenih sredstev opravlja pristojna organizacijska enota in Komisija.

52. člen

(dokazila o namenski porabi sredstev)

Če v pogodbi ni drugače določeno, morajo prejemniki sredstev najkasneje do roka, določenega v pogodbi, Mestni občini Nova Gorica predložiti dokazila o namenski porabi sredstev.

»

7.	287041	287022	Prvomajska ulica I	287041	1.208	V	
----	--------	--------	--------------------	--------	-------	---	--

Število »7.820« se nadomesti s številom »7.874«.

«.

53. člen

(nenamenska poraba)

(1) Prejemnik mora vrniti prejeta sredstva v občinski proračun:

- če dodeljena sredstva porabi nenamensko;
- če je v postopku javnega razpisa navajal lažne podatke, na podlagi katerih so mu bila sredstva dodeljena;
- v drugih primerih, določenih s pogodbo iz 48. člena tega odloka.

(2) V primeru iz prvih dveh alinej prejšnjega odstavka tega člena prejemnik ne more več pridobiti sredstev na podlagi tega odloka.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

54. člen

(prenehanje veljavnosti obstoječega odloka)

(1) Z dnem uveljavitve tega odloka prenehata veljati Odlok o dodeljevanju finančnih spodbud za razvoj podjetništva v Mestni občini Nova Gorica v obdobju finančne perspektive 2014–2020 (Uradni list RS, št. 66/14 in 15/17) in Odlok o dodeljevanju proračunskih sredstev za razvoj podjetništva v Mestni občini Nova Gorica (Uradni list RS, št. 10/22).

(2) Vsi postopki, ki so se začeli na podlagi odloka iz prejšnjega odstavka tega člena, se dokončajo po določbah odloka iz prejšnjega odstavka tega člena.

55. člen

(objava)

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-0003/2024-4

Nova Gorica, dne 28. marca 2024

Župan
Mestne občine Nova Gorica
Samo Turel

910. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Mestni občini Nova Gorica

Na podlagi 49. člena Zakona o cestah (Uradni list RS, št. 132/22, 140/22 – ZSDH-1A, 29/23, 78/23 – ZUNPEOVE in 95/23) in 19. člena Statuta Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št. 13/12, 18/17 in 18/19) je Mestni svet Mestne občine Nova Gorica na seji dne 28. marca 2024 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah Odloka o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Mestni občini Nova Gorica

1. člen

V Odloku o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Mestni občini Nova Gorica (Uradni list RS, št. 88/15 in 8/16) se v 5. členu v tabeli spremeni vrstica pod zaporedno številko 7. tako, da se glasi:

2. člen

V 6. členu se v tabeli spremeni vrstica pod zaporedno številko 7. tako, da se glasi:

»

7.	288141	288121	Rejčeva ulica	287041	538	V	
----	--------	--------	---------------	--------	-----	---	--

«.

Število »4.659« se nadomesti s številom »4.654«.

3. člen

V 8. členu se v tabeli za zaporedno vrstico št. 20. doda nova 20.a vrstica, ki se glasi:

»

20.a	784124	204	Branik 22a	HŠ 22a	29	V	
------	--------	-----	------------	--------	----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 33. se doda nova 33.a vrstica, ki se glasi:

»

33.a	784169	608	Čepovan 96a	HŠ 96a	185	V	
------	--------	-----	-------------	--------	-----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 48. se spremeni tako, da se glasi:

»

48.	784255	784251	Vodnikova ul. 42	parkirišče	70	V	
-----	--------	--------	------------------	------------	----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 48. se doda nova 48.a vrstica, ki se glasi:

»

48.a	784256	784251	Vodnikova ul. 48	HŠ 48	54	V	
------	--------	--------	------------------	-------	----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 49. se spremeni tako, da se glasi:

»

49.	784261	611	Pokopališče Dornberk	611	219	V	
-----	--------	-----	----------------------	-----	-----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 55. se spremeni tako, da se glasi:

»

55.	784282	784281	Tabor – krožna skozi naselje II	784282	211	V	
-----	--------	--------	---------------------------------	--------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 56. se doda nova 56.a vrstica, ki se glasi:

»

56.a	784284	784281	Tabor – skozi naselje	784282	65	V	
------	--------	--------	-----------------------	--------	----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 76. se spremeni tako, da se glasi:

»

76.	784331	284230	Brdo 5	784332	400	V	
-----	--------	--------	--------	--------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 77. se doda nova 77.a vrstica, ki se glasi:

»

77.a	784333	204	priključek Brdo	784331	79	V	
------	--------	-----	-----------------	--------	----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 105. se spremeni tako, da se glasi:

»

105.	784416	284110	Breg – Fajdigovšče	784391	1.126	V	
------	--------	--------	--------------------	--------	-------	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 157. se doda nova 157.a vrstica, ki se glasi:

»

157.a	784612	784611	Šmihel 9b	HŠ 9b	37	V	
-------	--------	--------	-----------	-------	----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 174. se spremeni tako, da se glasi:

»

174.	784683	787151	Ozeljan 39e	HŠ 39e	137	V	
------	--------	--------	-------------	--------	-----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 184. se spremeni tako, da se glasi:

»

184.	784703	784701	Prvačina 134	HŠ 134	103	V	
------	--------	--------	--------------	--------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 195. se dodata novi 195.a in 195.b vrstici, ki se glasita:

»

195.a	784728	787181	Osnovna šola Dornberk	šola	86	V	
195.b	784729	204	Prvačina 85	HŠ 85	123	V	

«.

Za zaporedno vrstico št. 203. se doda nova 203.a vrstica, ki se glasi:

»

203.a	784757	284110	Ravnica 9d	HŠ 9d	92	V	
-------	--------	--------	------------	-------	----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 205. se dodajo nove 205.a, 205.b, 205.c in 205.d vrstice, ki se glasijo:

»

205.a	784771	284110	Ravnica 9v	HŠ 9v	294	V	
205.b	784772	784771	Ravnica 8d	HŠ 8d	39	V	
205.c	784773	784771	Ravnica 9z	HŠ 9z	52	V	
205.d	784774	784771	Ravnica 9s	HŠ 9s	27	V	

«.

Vrstica pod zaporedno številko 257. se črta.

Za zaporedno vrstico št. 260. se doda nova 260.a vrstica, ki se glasi:

»

260.a	785462	444	Šempas 166	HŠ 166	166	V	
-------	--------	-----	------------	--------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 275. se doda nova 275.a vrstica, ki se glasi:

»

275.a	785495	785494	Banjšice 11 – 21	785491	76	V	
-------	--------	--------	------------------	--------	----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 305. se spremeni tako, da se glasi:

»

305.	785731	785760	Grgar proti Sveti Gori	785732	1.215	V	
------	--------	--------	------------------------	--------	-------	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 305. se doda nova 305.a vrstica, ki se glasi:

»

305.a	785732	163151	Sveta Gora proti Grgarju	785731	1.395	V	
-------	--------	--------	--------------------------	--------	-------	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 313. se doda nova 313.a vrstica, ki se glasi:

»

313.a	785756	607	Grgar 8	HŠ 8	156	V	
-------	--------	-----	---------	------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 333. se doda nova 333.a vrstica, ki se glasi:

»

333.a	785796	284030	Bate 24	HŠ 24	215	V	
-------	--------	--------	---------	-------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 361. se doda nova 361.a vrstica, ki se glasi:

»

361.a	785985	608	Trnovo 7b	HŠ 7b	106	V	
-------	--------	-----	-----------	-------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 372. se doda nova 372.a vrstica, ki se glasi:

»

372.a	786092	287041	Prvomajska ul. 35	HŠ 35	190	V	
-------	--------	--------	-------------------	-------	-----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno št. 450. se spremeni tako, da se glasi:

»

450.	786333	786330	Barje 1b	HŠ 1b	138	V	
------	--------	--------	----------	-------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 476. se doda nova 476.a vrstica, ki se glasi:

»

476.a	786414	286021	Prvomajska ul. 74	HŠ 74	92	V	
-------	--------	--------	-------------------	-------	----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 495. se dodata novi 495.a in 495.b vrstici, ki se glasita:

»

495.a	786512	286311	Cesta 25. junija 1g	HŠ 1g	162	V	
495.b	786513	286311	Vodovodna pot 15	HŠ 15	194	V	

«.

Za zaporedno vrstico št. 518. se doda nova 518.a vrstica, ki se glasi:

»

518.a	786607	786606	Ul. bratov Hvalič – Damber	286241	74	V	
-------	--------	--------	----------------------------	--------	----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 556. se doda nova 556.a vrstica, ki se glasi:

»

556.a	786803	784501	Šempas 38	HŠ 38	386	V	
-------	--------	--------	-----------	-------	-----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 563. se dodata novi 563.a in 563.b vrstici, ki se glasita:

»

563.a	787023	787021	Branik 138a	HŠ 138a	20	V	
563.b	787024	618	Branik	618	408	V	

«.

Za zaporedno vrstico št. 572. se doda nova 572.a vrstica, ki se glasi:

»

572.a	787047	001020	Preserje 28	HŠ 28	177	V	
-------	--------	--------	-------------	-------	-----	---	--

«.

Vrstica pod zaporedno številko 579. se črta.

Za zaporedno vrstico št. 595. se doda nova 595.a vrstica, ki se glasi:

»

595.a	787142	787141	Šempas 178	HŠ 178A	69	V	
-------	--------	--------	------------	---------	----	---	--

«.

Za zaporedno vrstico št. 597. se doda nova 597.a vrstica, ki se glasi:

»

597.a	787162	444	Vitovlje 71c	HŠ 71c	104	V	
-------	--------	-----	--------------	--------	-----	---	--

«.

Število »203.518« se nadomesti s številom »209.796«.

4. člen

V 9. členu se v tabeli vrstice pod zaporednimi številkami 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10. in 11. črtajo.

Število »6.183« se nadomesti s številom »2.055«.

5. člen

H kategorizaciji občinskih cest, določeni s tem odlokom, je bilo v skladu z določbo 18. člena Uredbe o merilih za kategorizacijo javnih cest (Uradni list RS, št. 49/97, 113/09, 109/10 – ZCes-1 in 132/22 – ZCes-2) pridobljeno mnenje Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo št. 37162-3/2023-317 z dne 18. 12. 2023.

6. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-0002/2023-26

Nova Gorica, dne 28. marca 2024

Župan
Mestne občine Nova Gorica
Samo Turel

RAZKRIŽJE

911. Odlok o zaključnem računu proračuna Občine Razkrižje za leto 2023

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB2, s spremembami), 96. in 98. člena Zakona o javnih finančah (ZJF-UPB4) (Uradni list RS, št. 11/11 s spremembami) ter 14. člena Statuta Občine Razkrižje – uradno prečiščeno besedilo – UPB (Uradni list RS, št. 41/21) je

Občinski svet Občine Razkrižje na 8. redni seji dne 29. 3. 2024 sprejel

ODLOK o zaključnem računu proračuna Občine Razkrižje za leto 2023

1. člen

Sprejme se zaključni račun proračuna Občine Razkrižje za leto 2023.

2. člen

Zaključni račun proračuna se določi v naslednjih zneskih:

	v EUR
A. BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV	
Skupina/Podskupina kontov	
I. SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+74)	1.584.203,21
TEKOČI PRIHODKI (70+71)	1.130.813,45
70 DAVČNI PRIHODKI	971.679,98
700 Davki na dohodek in dobiček	911.280,00
703 Davki na premoženje	51.811,79
704 Domači davki na blago in storitve	8.365,27
706 Drugi davki	222,92
71 NEDAČNI PRIHODKI	159.133,47
710 Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	99.015,45
711 Takse in pristojbine	1.485,36
712 Globe in druge denarne kazni	7.190,17
713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	13.260,25
714 Drugi nedavčni prihodki	38.182,24

72	KAPITALSKI PRIHODKI	0,00
	722 Prihodki od prodaje zemljišč in neopredmetenih sredstev	0,00
74	TRANSFERNI PRIHODKI	453.389,76
	740 Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	324.162,11
	741 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije in iz drugih držav	129.227,65
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	1.571.245,27
40	TEKOČI ODHODKI	405.491,77
	400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	173.892,65
	401 Prispevki delodajalcev za socialno varnost	27.765,81
	402 Izdatki za blago in storitve	183.182,89
	403 Plačila domačih obresti	10.776,90
	409 Rezerve	9.873,52
41	TEKOČI TRANSFERI	666.554,73
	410 Subvencije	65.749,56
	411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	261.877,42
	412 Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	147.516,80
	413 Drugi tekoči domači transferi	191.410,95
42	INVESTICIJSKI ODHODKI	478.759,54
	420 Nakup in gradnja osnovnih sredstev	478.759,54
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI	20.439,23
	431 Investicijski transferi pravnim in fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki	878,57
	432 Investicijski transferi proračunskim uporabnikom	19.560,66
XII.	PRORAČUNSKI PRESEŽEK (I.-II.)	12.957,94
B.	RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	
IV.	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV (750+751+752)	0
75	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	0
	750 Prejeta vračila danih posojil	
	751 Prodaja kapitalskih deležev	
	752 Kupnine iz naslova privatizacije	
V.	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441+442)	0
44	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	0
	440 Dana posojila	
	441 Povečanje kapitalskih deležev in naložb	
	442 Poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije	
VI.	PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAPITALSKIH DELEŽEV (IV.-V.)	0

C.	RAČUN FINANCIRANJA	
VII.	ZADOLŽEVANJE (500)	0
50	ZADOLŽEVANJE	0
	500 Domače zadolževanje	0
VIII.	ODPLAČILA DOLGA (550)	41.344,12
55	ODPLAČILO DOLGA (550)	41.344,12
	550 Odplačila domačega dolga	41.344,12
IX.	SPREMEMBA STANJA SREDSTEV NA RAČUNU (I.+IV.+VII.-II.-V.-VIII.)	-28.386,18
X.	NETO ZADOLŽEVANJE (VII.-VIII.)	-41.344,12
XI.	NETO FINANCIRANJE (VI.+X.-IX.)	-12.957,94
XII.	STANJE SREDSTEV NA RAČUNIH NA DAN 31. 12. 2022	232.263,10

3. člen

Ta odlok se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in začne veljati naslednji dan po objavi.

Št. 007-0023/2024-1

Šafarsko, dne 2. aprila 2024

Župan
Občine Razkrižje
Stanko Ivanušič

912. Sklep o ukinitvi statusa Splošnega ljudskega premoženja v splošni uporabi

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (ZLS; Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 27/08 – odl. US, 76/08, 79/09, 51/10, 84/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 76/16 – odl. US, 11/18 – ZSPDLSL-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE), 262. člena v povezavi z 260. členom Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3; Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 131/23 – ZORZFS), 14. člena Statuta Občine Razkrižje (uradno prečiščeno besedilo) (Uradni list RS, št. 42/21) in Sporazuma o premoženjsko delitveni bilanci (Uradni list RS, št. 57/00) je Občinski svet Občine Razkrižje na 8. redni seji dne 29. 3. 2024 sprejel

S K L E P

o ukinitvi statusa Splošnega ljudskega premoženja v splošni uporabi

1. člen

S tem sklepom se ukine:
status splošnega ljudskega premoženja v splošni uporabi na nepremičninah:

- parc. št. 391 k.o. 275 Veščica, ID znak: parcela 1670627, do celote 1/1,
- parc. št. 390 k.o. 275 Veščica, ID znak: parcela 1837789, do celote 1/1,
- parc. št. 722/2 k.o. 276 Razkrižje, ID znak: parcela 4451960, do celote 1/1,
- parc. št. 689 k.o. 277 Šafarsko, ID znak: parcela 2426401, do celote 1/1.

2. člen

Nepremičnine iz 1. člena izgubijo status splošnega ljudskega premoženja v splošni uporabi z ugotovitevno odločbo, ki jo na podlagi sklepa občinskega sveta po uradni

dolžnosti izda občinska uprava. Za nepremičnino iz tretje alineje prvega odstavka 1. člena, ki je v območju državnega prostorskega izvedbenega akta, se odločba izda po pridobitvi predhodnega soglasja ministrstva, v pristojnost katerega spada prostorska ureditev, načrtovana z državnim prostorskih izvedbenim aktom. Po pravnomočnosti odločbe se le-ta pošlje zemljiškoknjižnemu sodišču v izvršitev, kjer se nepremičninam izbriše obstoječi status ter se vknjiži lastninska pravica v korist pravne osebe: Občina Razkrižje, Šafarsko 42C, SI-9246 Razkrižje, matična številka: 1332163000, v deležu 1/1, in vpiše zaznambo, da imajo status grajenega javnega dobra lokalnega pomena.

3. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-3/2024-3
Šafarsko, dne 2. aprila 2024

Župan
Občine Razkrižje
Stanko Ivanušič

VSEBINA

DRŽAVNI ZBOR

899. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (ZOUTPI-B) 2607
900. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o spodbujanju investicij (ZSInv-D) 2612
901. Resolucija o Programu varstva in razvoja Parke Škocjanske jame za obdobje 2024–2028 (RePVRPŠJ24–28) 2614

MINISTRSTVA

902. Pravilnik o dodelitvi pomoči za spodbujanje digitalne vključenosti 2666
903. Navodilo o načinu vlaganja zahtevkov za izplačilo dodatka za izbiro specializacije iz družinske medicine 2667
904. Odločba o soglasju k Aktu o ustanovitvi Ustanove za ohranjanje naravne in kulturne dediščine slovenskega lovstva dr. Ivan Lovrenčič 2671
905. Odločba o soglasju k Aktu o ustanovitvi Fundacije Matej Mohorič – ustanova za pomoč otrokom in mladini 2671
906. Valorizacijski količniki za preračun osnov iz prejšnjih let zavarovanja na raven povprečne plače na zaposleno osebo, izplačane za leto 2023 2671

BANKA SLOVENIJE

907. Spremembe in dopolnitve pravil sistema izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb – SISBON 2672

DRUGI ORGANI IN ORGANIZACIJE

908. Spremembe in dopolnitve Statuta Univerze v Mariboru 2673

OBČINE

NOVA GORICA

909. Odlok o dodeljevanju proračunskih sredstev za spodbujanje podjetništva in inovativnosti v Mestni občini Nova Gorica 2677
910. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Mestni občini Nova Gorica 2684

RAZKRIŽJE

911. Odlok o zaključnem računu proračuna Občine Razkrižje za leto 2023 2687
912. Sklep o ukinitvi statusa Splošnega ljudskega premoženja v splošni uporabi 2688

